

Regionfullmäktige

Tid: 2026-02-03 kl:09:00

Plats: Rosensalen, Rosenlunds vårdcentrum

- 1 Öppnande
- 2 Upprop och val av protokollsjusterare
- 3 Fastställande av dagordning
- 4 Information om läget i länet

Interpellationer och frågor

5	Interpellation 1 - Hur påverkas Region Jönköpings anställda och vi som arbetsgivare av lagförslaget om återkallande av permanenta uppehållstillstånd?	2025/3447
6	Interpellation 2 - Hur arbetar ni med arbetstidmodeller och arbetstidsförkortning?	2025/3743
7	Interpellation 3 - Hur påverkar omorganisationen av laboratoriemedicin kvalitén och vad är syftet?	2026/309
8	Interpellation 4 - Chefer utan personalansvar och regionens administration	2026/346
9	Frågor regionfullmäktige 2026	2026/103

Ärenden

10	Regional utvecklingsstrategi 2026-2035	2024/3984
11	Regionalt trafikförsörjningsprogram 2026-2040	2025/860
12	Revidering av tandvårdstaxa Folktandvården 2026
Region Jönköpings län	2025/8
13	Operationssalar för ren kirurgi Länssjukhuset Ryhov	2025/4450
14	Arbetsordning för regionfullmäktige	2025/1088
15	Arbetsordning för styrelse, nämnder, utskott, beredningar och delegationer	2025/1089
16	Arvodesregler för förtroendevalda inom Region Jönköpings län	2025/1782
17	Reglemente för regionstyrelsen	2025/1090
18	Reglemente för Nämnd för folkhälsa och sjukvård	2025/1092
19	Reglemente för Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö	2025/1093

Regionfullmäktige

Tid: 2026-02-03 kl:09:00

20	Reglemente för Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet	2025/1094
21	Reglemente för parlamentariska nämnden	2025/1095
22	Reglemente för patientnämnden	2025/1096
23	Reglemente för regionstyrelsens arbetsutskott	2025/1097
24	Reglemente för Länsrådet för funktionsnedsättningar	2025/1098
25	Reglemente för Läns pensionärsrådet	2025/1099
26	Reglemente för krisledningsnämnd	2025/1100
27	Reglemente för demokratiberedningen	2025/1113
28	Reglemente för politiska sekreterare	2025/1114
29	Reglemente för regionstyrelsens personaldelegation	2025/1115
30	Reglemente för regionstyrelsens upphandlingsdelegation	2025/1116
31	Reglemente för regionrevisionen	2025/1117
32	Revidering av sammanträdesplan 2026 Regionfullmäktige	2025/2108

Valärenden

33	Val efter avsägelse	2025/2830
34	Avsägelse av uppdrag	2025/3878
35	Avsägelse av uppdrag	2025/4050
36	Avsägelse av uppdrag	2026/226
37	Avsägelse av uppdrag	2026/226
38	Avsägelse av uppdrag	2026/226
39	Avsägelse av uppdrag	2026/295
40	Avsägelse av uppdrag	2026/295

Inkomna motioner

41	Motion - Höja åldersgränsen för avgiftsfri kollektivtrafik för barn från 7 till 10 år i Jönköpings län	2025/4304
42	Motion - Stärk det lokala näringslivet och landsbygden genom anpassade upphandlingar	2026/347
43	Motion - Inrättande av medborgarpanel som referensgrupp vid konstnärlig gestaltning	2026/348

Regionfullmäktige

Tid: 2026-02-03 kl:09:00

Anmälningssärenden

44	Protokoll demokratiberedningen 2025-11-20	
45	Ny ersättare för ledamot i regionfullmäktige	2025/3009
46	Pensionsreglemente för förtroendevalda	2025/3238
47	Granskning - Hantering av dygnsvila	2026/231
48	Granskning - Ägarstyrning Jönköping Airport	2026/233
49	Granskning - Inköp och upphandling inom Regionfastigheter	2026/234
50	Granskning- Arbete mot korruption och oegentligheter samt uppföljning av arbetet mot välfärdsbedrägerier	2026/365

Avslutning

51	Avslutning
----	------------

Till

Rachel de Basso

Regionstyrelsens ordförande

Hur påverkas Region Jönköpings anställda och vi som arbetsgivare av lagförslaget om återkallande av Permanenta uppehållstillstånd?

Region Jönköping är en av länets största arbetsgivare med runt 10.000 anställda. Flera av de anställda kommer från andra länder, som de flytt ifrån och har olika skyddsskäl, de har sökt asyl i Sverige. Deras skäl har utretts och de har fått permanent uppehållstillstånd.

Nu är ett lagändringsförslag ute på remiss, som i korthet går ut på att återkalla permanenta uppehållstillstånd för vissa som fått det.

Vänsterpartiet befarar att flera av regionens anställda kommer att utvisas om det nya förslaget träder i kraft. Det är en stor förlust när människor som vi satsat på att lära upp och i en del fall skickat på kurs helt försvinner från arbetsplatsen. En anställd är ju en ekonomisk investering. Osäkerheten riskerar att påverka människor med permanenta uppehållstillstånd på ett mycket hårt sätt, enligt advokatsamfundets advokat Emelie Jörwall i konsekvenser som "otrygghet, risk för ökad ohälsa, påverkad integration samt osäkerhet kring vilken form av uppehållstillstånd som ska kunna bli aktuell vid en förlängningsansökan."

Regeringens utredare har fått i uppdrag att göra en översyn av det svenska regelverket, för beviljande av asyl och förfarandet för prövningen av en asylsökande och lämna förslag till författningsändringar och andra åtgärder, som syftar till att så långt som möjligt begränsa bl.a asylsökandes rättigheter genom att anpassa regelverket till miniminivån enligt EU-rätten. Den 21/11–24 beslutades om tilläggsdirektiv. Utredningstiden förlängdes till den 30:e mars 2025. Uppdraget är att utreda under vilka förutsättningar permanenta uppehållstillstånd som beviljats vissa utlänningar ska kunna ändras.

Ändringen innebär att dessa personer omfattas av förslaget;

▣ **Alla som har PUT som flyktingar eller alternativt skyddsbehövande**

▣ **Alla kvotflyktingar**

▣ **Alla som har PUT som varaktigt bosatta i Sverige**

▣ **Alla som har PUT pga synnerligen ömmande omständigheter eller vissa verkställighetshinder.**

▣ **Alla som fått PUT genom tillfälliga lagen eller gymnasielagen.**

▣ **Anhöriga till alla dessa.**

▣ **Undantag: den som sökt svenskt medborgarskap innan lagen trädde i kraft, och inte fått nej på detta**

▣ Om man söker medborgarskap efter att lagen har börjat gälla, ska Migrationsverket först pröva återkallelse av PUT och sedan frågan om medborgarskap.

Vad ska göras enligt förslaget?

- 1) **PUT återkallas för alla som listas ovan (alltså INTE för den som sökt medborgarskap)**
- 2) **Frågan om TUT påbörjas automatiskt utan att man behöver ansöka om det**

- 3) Först prövas om man kan få TUT som varaktigt bosatt
- 4) Om man inte godkänns som varaktigt bosatt prövas om man kan få TUT som skyddsbehövande.
- 5) Om detta inte godkänns prövas om man kan få TUT på annan grund tex anknytning eller arbete.
- 6) Om detta inte godkänns ska personen utvisas.

En del av de personer som kommer få utvisningsbeslut har kompetens som är svår att ersätta! Det vore förödande om anställda som Region Jönköping är arbetsgivare för inom vård, skola, omsorg, tandvård, habilitering m.m, riskerar att bli utvisade om förslaget om återkallande av PUT genomförs.

En man vid namn Aiman ringde ring P1 fredagen den 3:e oktober, han ringde från Migrationsverket förvar i Göteborg, där han nu sitter i väntan på utvisning, han berättar att han bott i Sverige i 11 år. Han har familj, har utbildat sej och jobbar här. Hans "brott", att hans arbetsgivare inte betalat ut semesterersättning till honom, vilket gör att det uppfattas av migrationsverket som att han tillåtit arbetsgivaren att utnyttja honom. Om man kan utvisas pga en sådan sak, så kan väldigt många anställda i vår region drabbas.

Att tas ifrån sitt uppehållstillstånd strider mot Sveriges regler som rättsstat. Advokat Emelie Jörwall; " ett beslut om ett uppehållstillstånd-tillfälligt eller permanent- är ett s.k positivt eller gynnande förvaltningsbeslut för den enskilde som det berör. Vad utredningen nu behandlar är således återkallande av ett förvaltningsbeslut som enligt undertecknad är särskilt anmärkningsvärt, eftersom det innebär att staten ensidigt river upp ett giltigt och lagligt fattat beslut."

Från Vänsterpartiet vill vi att Region Jönköping tar sitt ansvar som arbetsgivare för denna grupp av anställda. I regionens hållbarhetspolicy står bl.a: "Vi agerar som en ansvarsfull samhällsaktör och arbetsgivare, med människors lika värde och rättigheter som utgångspunkt. Vi arbetar för att uppnå jämställdhet, jämlikhet och icke-diskriminering i vår verksamhet och vårt beslutsfattande."

Med anledning av ovanstående ställs följande interpellationsfrågor:

På vilket sätt kan förslaget om återkallande av permanenta uppehållstillstånd påverka våra medarbetare och anställda?

På vilket sätt kan regionen som arbetsgivare stötta eventuella medarbetare som kan komma att drabbas?

Anna-Karin Ramnemo

Vänsterpartiet

Regionfullmäktige

Svar på interpellation från Anna-Karin Ramnemo, Vänsterpartiet – Hur påverkas Region Jönköpings anställda och vi som arbetsgivare av lagförslaget om återkallande av permanenta uppehållstillstånd?

I en interpellation från Anna-Karin Ramnemo (V) ställs frågorna:

- På vilket sätt kan förslaget om återkallande av permanenta uppehållstillstånd påverka våra medarbetare och anställda?
- På vilket sätt kan regionen som arbetsgivare stötta eventuella medarbetare som kan komma att drabbas?

Sammanfattning och svar

Förslaget om återkallande av permanenta uppehållstillstånd kan komma att påverka våra medarbetare och anställd på ett negativt sätt. Region Jönköpings län behöver ha kvar våra medarbetare. Den politiska ledningen ser att HR har en viktig funktion i att möta berörda medarbetare och ha en beredskap för den oron som kan uppstå.

Det finns ingen samlad överblick eller register i Region Jönköpings län gällande medarbetare med permanent uppehållstillstånd, så hur många som är berörda går inte att säga.

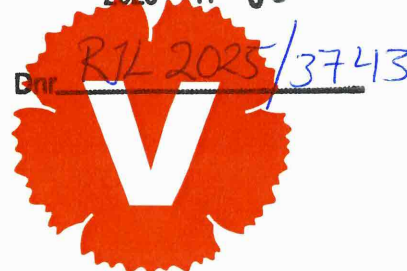
Nationellt sker förflyttningar och förändringar som gör att människor som sökt skydd i Sverige och vill börja ett nytt liv får allt svårare att leva och arbeta i Sverige. Denna utveckling är bekymmersam då regionen behöver sin kvalificerade arbetskraft, inte minst utifrån den förändrade demografin i länet med en allt mer åldrande befolkning. Våra medarbetare är avgörande för att vi fortsatt kan leverera en jämlik och tillgänglig hälso- och sjukvård.

Rachel De Basso (S)
Regionstyrelsens ordförande

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Ledamot: Rachel De Basso

Till Rachel De Basso,
Regionstyrelsens ordförande

Hur arbetar ni med arbetstidsmodeller och arbetstidsförkortning?

Region Jönköpings län har under många år arbetat med arbetstidsfrågor. Under 2010-talet genomfördes en utpräglad satsning på att minska ofrivilligt deltidsarbete. Det var ett lyckosamt arbete som nära nog innebar att alla som kunde och ville också fick arbeta heltid. Det har på sikt gynnat både våra medarbetare och invånare. Parallellt pågick också arbetet med Rätt används kompetens, RAK. Enkelt förklarat med att medarbetarna ska få göra det de är bäst på och utbildade för.

När arbetet med att erbjuda alla medarbetare heltidsanställningar var i mål så påbörjades ett utvecklingsarbete kopplat mot att se över olika arbetstidsmodeller. En modell som var aktuell i viss omfattning var 80-10-10. Arbetstidsmodellen var ett nytt arbetssätt som minskade det kliniska arbetet till 80 %, samtidigt som 10 % av tiden vigdes för egen utveckling och återhämtning, de resterande 10% avsattes för verksamhetsutveckling. Nya satsningar lanserades också för att öka medarbetarnas inflytande över sin arbetstid och antalet utbildningstjänster tilläts öka. Ett litet projekt med arbetstidsförkortning kopplat mot nattarbete genomfördes också vill jag minnas.

Det har med andra ord hänt en hel del intressanta saker det senaste decenniet och det vore intressant att ta del av vilken syn regionstyrelsens ordförande har beträffande på regionens arbete med arbetstidsmodeller, både retrospektivt men också en framtidsspaning.

I flera regioner har man prövat arbetstidsförkortning i någon form. I Region Östergötland har dessutom en utvärdering genomförts. Sammanfattningsvis innebar deras arbete med arbetstidsförkortning en så kallad produktionsökning med 12% samtidigt som kostnaden bara steg med 0,67%. Det blev fler som arbetade heltid och sjukfrånvaron minskade. Det är inte bara i Östergötland man har provat arbetstidsförkortning i viss omfattning utan även i Region Halland. Även där var så vitt jag förstår resultaten positiva. Lägre sjukskrivningstal, minskat behov av dyr hyrbemanning och längre personalomsättning.

Med tanke på att de initiativ som tagits runt om i Sveriges regioner beträffande arbetstidsförkortning varit lyckosamma så vore det också intressant att höra hur regionstyrelsens ordförande ser på möjligheterna för en arbetstidsförkortning också i några av våra verksamheter.

Med anledning av ovanstående ställs följande interpellationsfrågor:

Hur ser du på regionens arbete med arbetstidsmodeller både retrospektivt och för framtiden?

Hur ser du på att pröva arbetstidsförkortning i större utsträckning inom några utvalda verksamhetsområden även i vår region?

Mikael Ekvall
Vänsterpartiet

Regionfullmäktige

Svar på interpellation från Mikael Ekvall, Vänsterpartiet – Hur arbetar ni med arbetstidsmodeller och arbetstidsförkortning?

I en interpellation från Mikael Ekvall (V) ställs frågorna:

1. Hur ser du på regionens arbete med arbetstidsmodeller både retrospektivt och för framtiden?
2. Hur ser du på att pröva arbetstidsförkortning i större utsträckning inom några utvalda verksamhetsområden även i vår region?

Sammanfattning och svar

Region Jönköpings län utgår ifrån den svenska modellen vilket innebär att löner och anställningsvillkor bestäms genom denna modell. Det betyder att fackföreningar och arbetsgivare förhandlar fram avtal utan statens inblandning. Dessa kollektivavtal skapar rättvisa villkor och trygghet på arbetsmarknaden och kollektivavtalen reglerar löner.

Den svenska modellen grundades 1938 genom Saltsjöbadsavtalet och syftar till att skapa en stabil arbetsmarknad med goda villkor genom att parterna gemensamt reglerar löner, anställningsvillkor, arbetsmiljö och sociala förmåner.

Huvudsakliga kännetecken för den svenskamodellen är:

- Kollektivavtal: Överenskommelser mellan fack och arbetsgivare som styr villkoren på arbetsmarknaden.
- Parterna: Arbetsmarknadens parter är fackförbund och arbetsgivarorganisationer.
- Statens roll: Staten ska inte lägga sig i de dagliga förhandlingarna, men är också en part genom lagstiftning.
- Grundläggande principer: Modellen bygger på idén om att parterna själva ska komma överens om regler och villkor.

Syfte och funktion är:

- Reglera villkor: Kollektivavtal reglerar löner, anställningsvillkor, pensioner och andra förmåner.
- Skapa trygghet: Modellen skapar trygghet och stabilitet på arbetsmarknaden, även om lagstiftningen också spelar en kompletterande roll.

- Stark organisering: Modellen förutsätter en stark facklig organisering för att fungera effektivt.

Fråga 1.

I Region Jönköpings län har det historiskt provats olika sätt att förlägga arbetstid. I den meningen har arbetet med arbetstidsmodeller varit aktivt. Exempelvis finns det sedan länge olika lokala varianter av flextidsavtal, årsarbetstidsavtal och poängavtal.

Andra varianter har funnits men avslutats, exempelvis arbetstidsförkortningskvoten på IVA.

För närvarande pågår försök med förläggning av arbete endast på veckosluten.

Gemensamt för dessa avtal, och ibland ensidiga arbetsgivarbeslut, har varit att försöka jämka samman verksamhetens behov med möjligheter för arbetstagarna att kunna påverka förläggningen av sin arbetstid, alternativt att kunna sänka sin arbetstid.

För oss som arbetsgivare är det absolut nödvändigt att framtida arbetstidsmodeller, vilket i sig naturligtvis är ett något diffust begrepp, behöver utgå ifrån verksamhetens behov och en god ekonomisk hushållning. Våra centrala kollektivavtal är tillsammans med lagstiftningens krav en garant för att erbjuda en god och hälsosam arbetsmiljö. Att avvika från dessa centrala avtal behöver därför ske med verksamhetens bästa för ögonen och med en god ordning på de ekonomiska effekterna.

De centrala kollektivavtalen har skärpts, med avsikten att lokala parter på ett tydligare sätt än tidigare ska gå igenom dessa aspekter innan lokala avvikelseavtal om exempelvis förläggning av arbetstid träffas.

Fråga 2.

Även frågan om en ren arbetstidsförkortning måste bygga på samma resonemang om verksamhet och ekonomi som i frågan ovan.

För närvarande finns inga sådana planer i Region Jönköpings län. Detta är en fråga som med fördel hanteras inom den svenska modellen.

Rachel De Basso (S)
Regionstyrelsens ordförande

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Ledamot: Rachel De Basso

2026 -01- 23.

RJL 2026/309

INTERPELLATION

Till Thomas Gustafsson,
Ordförande
Nämnden för Folkhälsa- och sjukvård

Hur påverkar omorganisationen av laboratoriemedicin kvalitén och vad är syftet?

Laboriemedicin är länsgemensam verksamhet och finns på länets tre sjukhus samt på runt hälften av vårdcentralslaboratorierna i länet. Laboriemedicin har flera länsgemensamma funktioner.

På de vårdcentraler där personal från laboratoriemedicin inte finns dagligen stödjer och kvalitetssäkrar laboratoriemedicin det arbete vårdcentralens egen personal utför på laboratoriet. Laboriemedicin är även ett stöd till all den analysverksamhet som sker på sjukhusens avdelningar och mottagningar.

Nu pågår såvitt jag förstår en omorganisation av laboratoriemedicin som bland annat innebär att vårdcentralerna ska bemanna sina egna laboratorier fullt ut. Omorganisationen innebär en betydande förändring vilket föranleder en del frågor. Det vore intressant att få ta del av vilka politiska beslut som ligger till grund för omorganisationen och på vilka grunder besluten är fattade. En annan grundläggande fråga är hur omorganisationen påverkar kvalitén och patientsäkerheten för Esther. Regionen har ju "kvalité som strategi" så det är ju relevant att titta på just kvalitetsaspekten. Enligt flera biomedicinska analytiker riskerar nämligen förändringen att slå sönder en välfungerande länsklínik och att kompetensen "sprids med vinden". Samtidigt finns en överhängande risk att kvalitén blir sämre vilket ytterst i så fall drabbar Esther. Därför är det intressant att belysa hur samverkan har sett ut kring omorganisationen samt konsekvensanalysens resultat om en sådan har genomförts. Dessutom behöver själva syftet med omorganisationen belysas.

Slutligen, det har kommit mig till kännedom att biomedicinska analytiker som är kritiska till omorganisationen har ombetts att tona ner sin kritik och istället finna sig i situationen. En del pratar till och med om en rädsla för reprimander. Det är inte sunt och det är inte en socialt hållbar arbetsmiljöpolitik. Men mot bakgrund av att det redan har visat sig många gånger tidigare att regionen har betydande problem med tystnadskultur, framförallt inom sjukvården, så blir jag tyvärr inte förvånad. Det är tydligt att regionen har mycket kvar att göra för att tillsammans med medarbetarna åstadkomma tillåtande arbetsplatser utan tystnadskultur.

Med anledning av ovanstående ställs följande interpellationsfrågor:

Vilka politiska beslut ligger till grund för omorganisationen av laboratoriemedicin och på vilka grunder är de fattade?

Vad är syftet med omorganisationen och hur gagnar den patienterna?

Hur har samverkan kring omorganisationen sett ut?

Genomfördes det en konsekvensanalys inför omorganisationen och vad visade den?

Hur påverkas kvalitén av omorganisationen?

Hur reagerar du på att det finns biomedicinska analytiker som uppmanats att tona ner sin kritik och att det finns en rädsla för reprimander?

Mikael Ekvall
Vänsterpartiet

Interpellation till regionstyrelsens ordförande Rachel De Basso (S)

Chefer utan personalansvar och regionens administration

Bakgrund

Media rapporterar allt oftare om regioner där en betydande andel chefer saknar personalansvar. Exempelvis Västerbotten identifierade nyligen ett sextiototal chefer helt utan medarbetare, samt en stor grupp med ytterst få underställda. Situationen väcker en viktig debatt kring användandet av gemensamma resurser och effektivitet. Det handlar i grunden om systemets trovärdighet gentemot skattebetalarna och vikten av att administrativa strukturer fyller en faktisk funktion snarare än att endast existera på papperet.

Region Jönköpings län möter, likt många andra regioner, en tuff ekonomisk verklighet. I tider där varje krona behöver vändas bör medlen prioriteras till vård och patienter. En granskning av administrationen ter sig därför naturlig för att säkerställa att den står i rimlig proportion till verksamheten. Varje administrativ tjänst utan tydlig koppling till verksamhetsnytta riskerar att dränera resurser från den kliniska vardagen. En svällande överbyggnad tenderar dessutom att skapa otydliga beslutsvägar och tröghet snarare än att underlätta för vårdpersonalen.

En konstruktiv dialog förutsätter kunskap om det lokala läget. Vi behöver därför klarhet i huruvida titlar faktiskt motsvarar ansvar eller om de innefattar andra arbetsuppgifter, samt vilka kostnader dessa medför. Endast genom att belysa faktiska förhållanden kan en ändamålsenlig organisation säkerställas där ledarskap handlar om människor snarare än byråkratiska konstruktioner. En tydlig lägesbild krävs därmed för att möjliggöra välgrundade beslut framåt.

Mina frågor till regionstyrelsens ordförande är därför:

1. Hur många chefer i Region Jönköpings län saknade underställd personal vid årsskiftet 2024/2025?
2. Vilken definition av begreppet "chef" tillämpar regionen i statistiken? Inkluderas exempelvis projektledare eller specialister utan personalansvar?
3. Hur ser fördelningen ut gällande chefer med få medarbetare? Hur många ansvarade för färre än tio anställda vid samma tidpunkter? En redovisning i intervaller (exempelvis 0, 1–4, 5–9 underställda) önskas.
4. Vilka totala kostnader (lön, sociala avgifter och övriga förmåner) utgår från regionen till chefer helt utan underställd personal under åren 2024 och 2025?
5. Vilka strategier tillämpar regionledningen för att undvika att tillfälliga behov eller projekt leder till permanenta chefsroller utan personalansvar?

För Sverigedemokraterna,

Håkan Karlsson Nyborg

Regionråd/gruppledare

§ 17

Regional utvecklingsstrategi 2026-2035

Diarienummer: RJL 2024/3984

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa Regional utvecklingsstrategi 2026–2035.

Sammanfattning

Enligt Lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar ska en region utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling och i förordning (2017:583) om regionalt utvecklingsarbete framgår också att strategin ska ses över åtminstone en gång mellan varje val till region- och kommunfullmäktige.

Under 2025 har ett arbete med att revidera den Regionala utvecklingsstrategin för Jönköpings län 2020–2035 genomförts, i enlighet med beslut i Regionstyrelsen i augusti 2024 (dnr: 2024/1800). Arbetet har genomförts i samverkan och dialog med länets 13 kommuner, Länsstyrelsen Jönköpings län, Högskolan i Jönköping, representanter för näringsliv och civilsamhälle samt myndigheter.

Förslaget till regional utvecklingsstrategi utgår från två ledstjärnor, invånarfokus och hållbar utveckling. Strategin delas in i sex fokusområden: attraktivitet, kompetens, innovation, infrastruktur, hälsa och välmående samt trygghet och säkerhet.

Förslag till beslut

Stina Sinclair (KD) yrkar för Kristdemokraterna bifall till föreliggande förslag om att föreslå regionfullmäktige fastställa Regional utvecklingsstrategi 2026–2035.

Håkan Karlsson Nyborg (SD) yrkar för Sverigedemokraterna bifall till föreliggande förslag.

Henrik Sporrang Esbjörnsson (M) yrkar för Samverkan Region Jönköpings län bifall till föreliggande förslag.

Emilie Walfridsson (C) yrkar för Centerpartiet bifall till föreliggande förslag.

Sammanträdesdatum
2026-01-27**Beslutsunderlag**

- Beslut Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet 2026-01-21 § 12
- Beslut Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö 2026-01-20 § 14
- Beslut Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet – presidium 2026-01-08 § 5
- Beslut Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö – presidium 2026-01-07 § 10
- Tjänsteskrivelse
- Regional Utvecklingsstrategi 2026–2035

Beslutet skickas tillRegionfullmäktige

2026-01-21

§ 12

Regional utvecklingsstrategi 2026-2035

Diarienummer: RJL 2024/3984

Beslut

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet föreslår regionfullmäktige

- Fastställa Regional Utvecklingsstrategi 2026–2035.

Sammanfattning

Enligt Lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar ska en region utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling och i förordning (2017:583) om regionalt utvecklingsarbete framgår också att strategin ska ses över åtminstone en gång mellan varje val till region- och kommunfullmäktige.

Under 2025 har ett arbete med att revidera den Regionala utvecklingsstrategin för Jönköpings län 2020–2035 genomförts, i enlighet med beslut i Regionstyrelsen i augusti 2024 (dnr :2024/1800). Arbetet har genomförts i samverkan och dialog med länets 13 kommuner, Länsstyrelsen Jönköpings län, Högskolan i Jönköping, representanter för näringsliv och civilsamhälle samt myndigheter.

Förslaget till regional utvecklingsstrategi utgår från två ledstjärnor, invånarfokus och hållbar utveckling. Strategin delas in i sex fokusområden: attraktivitet, kompetens, innovation, infrastruktur, hälsa och välmående samt trygghet och säkerhet.

Förslag till beslut

Kerstin Hammar (M) yrkar för samverkan Region Jönköpings län bifall till den regionala utvecklingsstrategin för 2026–2035.

I yrkandet instämmer Per Eriksson (C), Mari Hultin (L), Håkan Johansson (KD) och Madalina Ebbesson (VD).

Beslutsunderlag

- Beslut ANA presidium 2026-01-08 § 5
- Tjänsteskrivelse 2025-12-19
- Regional Utvecklingsstrategi 2026–2035

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

§ 14**Regional utvecklingsstrategi 2026-2035**

Diarienummer: RJL 2024/3984

Beslut

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö föreslår regionfullmäktige att

- fastställa Regional Utvecklingsstrategi 2026–2035.

Sammanfattning

Enligt Lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar ska en region utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling och i förordning (2017:583) om regionalt utvecklingsarbete framgår också att strategin ska ses över åtminstone en gång mellan varje val till region- och kommunfullmäktige. Under 2025 har ett arbete med att revidera den Regionala utvecklingsstrategin för Jönköpings län 2020–2035 genomförts i samverkan och dialog med länets 13 kommuner, Länsstyrelsen Jönköpings län, Högskolan i Jönköping, representanter för näringsliv och civilsamhälle samt myndigheter. Förslag till regional utvecklingsstrategi utgår från två ledstjärnor, invånarfokus och hållbar utveckling. Strategin delas in i sex fokusområden: attraktivitet, kompetens, innovation, infrastruktur, hälsa och välmående samt trygghet och säkerhet.

Förslag till beslut

Leif Andersson (C), Arnold Carlzon (KD) och Anders Gustafsson (SD) yrkar bifall till presidiets förslag om att föreslå regionfullmäktige att fastställa regional utvecklingsstrategi 2026-2035. Per Svenberg (S) yrkar för samverkan M, S och VD bifall till förslaget att föreslå regionfullmäktige att fastställa regional utvecklingsstrategi 2026-2035.

Beslutsgång

På ordförandes fråga beslutar nämnden att föreslå regionfullmäktige att fastställa regional utvecklingsstrategi 2026-2035.

Beslutsunderlag

- Beslut Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö – presidium 2026-01-07 § 10
- Tjänsteskrivelse
- Regional Utvecklingsstrategi 2026–2035

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

2026-01-08

§ 5**Regional utvecklingsstrategi 2026-2035**

Diarienummer: RJL 2024/3984

Beslut

Presidiet föreslår nämnden

- Fastställa Regional Utvecklingsstrategi 2026–2035.

Sammanfattning

Enligt Lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar ska en region utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling och i förordning (2017:583) om regionalt utvecklingsarbete framgår också att strategin ska ses över åtminstone en gång mellan varje val till region- och kommunfullmäktige.

Under 2025 har ett arbete med att revidera den Regionala utvecklingsstrategin för Jönköpings län 2020–2035 genomförts, i enlighet med beslut i Regionstyrelsen i augusti 2024 (dnr :2024/1800). Arbetet har genomförts i samverkan och dialog med länets 13 kommuner, Länsstyrelsen Jönköpings län, Högskolan i Jönköping, representanter för näringsliv och civilsamhälle samt myndigheter.

Förslaget till regional utvecklingsstrategi utgår från två ledstjärnor, invånarfokus och hållbar utveckling. Strategin delas in i sex fokusområden: attraktivitet, kompetens, innovation, infrastruktur, hälsa och välmående samt trygghet och säkerhet.

Förslag till beslut

Kerstin Hammar (M) och Per Eriksson (C) yrkar bifall till förslaget om att fastställa Regional Utvecklingsstrategi för 2026–2035.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2025-12-19
- Regional Utvecklingsstrategi 2026–2035

Beslutet skickas till

Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

2026-01-07

§ 10**Regional utvecklingsstrategi 2026-2035**

Diarienummer: RJL 2024/3984

Beslut

Presidiet föreslår Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö att föreslå regionfullmäktige att

- fastställa Regional Utvecklingsstrategi 2026–2035.

Sammanfattning

Enligt Lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar ska en region utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling och i förordning (2017:583) om regionalt utvecklingsarbete framgår också att strategin ska ses över åtminstone en gång mellan varje val till region- och kommunfullmäktige. Under 2025 har ett arbete med att revidera den Regionala utvecklingsstrategin för Jönköpings län 2020–2035 genomförts i samverkan och dialog med länets 13 kommuner, Länsstyrelsen Jönköpings län, Högskolan i Jönköping, representanter för näringsliv och civilsamhälle samt myndigheter. Förslag till regional utvecklingsstrategi utgår från två ledstjärnor, invånarfokus och hållbar utveckling. Strategin delas in i sex fokusområden: attraktivitet, kompetens, innovation, infrastruktur, hälsa och välmående samt trygghet och säkerhet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse
- Regional Utvecklingsstrategi 2026–2035

Beslutet skickas till

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

Regional utvecklingsstrategi 2026–2035

Förslag till beslut

Nämnden för trafik, infrastruktur och miljö samt Nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet föreslår att Regionfullmäktige

- Fastställa Regional Utvecklingsstrategi 2026–2035.

Sammanfattning

Enligt Lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar ska en region utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling och i förordning (2017:583) om regionalt utvecklingsarbete framgår också att strategin ska ses över åtminstone en gång mellan varje val till region- och kommunfullmäktige.

Under 2025 har ett arbete med att revidera den Regionala utvecklingsstrategin för Jönköpings län 2020–2035 genomförts, i enlighet med beslut i Regionstyrelsen i augusti 2024 (dnr :2024/1800). Arbetet har genomförts i samverkan och dialog med länets 13 kommuner, Länsstyrelsen Jönköpings län, Högskolan i Jönköping, representanter för näringsliv och civilsamhälle samt myndigheter.

Förslaget till regional utvecklingsstrategi utgår från två ledstjärnor, invånarfokus och hållbar utveckling. Strategin delas in i sex fokusområden: attraktivitet, kompetens, innovation, infrastruktur, hälsa och välmående samt trygghet och säkerhet.

Ärendebeskrivning

I augusti 2024 gav Regionstyrelsen i uppdrag till Regionledningskontoret att revidera den regionala utvecklingsstrategin 2020–2035(dnr 2024/1800).

Uppdrag

I lagen om regionalt utvecklingsarbete (2010:630) och förordning om regionalt utvecklingsarbete (2017:583) ger staten regionerna i uppdrag att leda, driva och samordna det regionala utvecklingsarbetet.

Region Jönköpings län ska arbeta fram och fastställa en strategi för utveckling i länet samt samordna insatser för genomförandet. I den regionala utvecklingsstrategin konkretiseras internationella och nationella strategier samt styrdokument i ett regionalt perspektiv. Strategin ska fungera som en vägvisare för andra strategiska dokument på lokal och regional nivå. Den ska bidra till sektorsövergripande samverkan mellan län och mellan aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå.

Strategin ligger till grund för beslut om utvecklingsinsatser i länet samt finansiering med regionala utvecklingsmedel samt finansiering från EU:s

strukturfonder. Region Jönköpings län ska följa upp, utvärdera och redovisa resultatet av arbetet till regeringen varje år. Enligt lagen ska den regionala utvecklingsstrategin ses över och uppdateras en gång per mandatperiod.

Processen

Under perioden januari till april 2025 genomfördes en dialogprocess med besök i länets 13 kommuner för att gemensamt diskutera länets och respektive kommuns utmaningar och styrkor.

Inför kommundialogerna gjordes filmade intervjuer med kommuninvånare för att höra deras tankar om platsen och hur det är att leva där. I samband med dialogerna presenterades ett statistikpaket omfattande bland annat hälsa, utbildning, näringsliv, arbetsmarknad och trygghet.

Vid dialogtillfällena deltog politiker och tjänstepersoner från Region Jönköpings län samt respektive kommun. Deltog gjorde även representanter från Länsstyrelsen Jönköpings län samt Högskolan i Jönköping, näringsliv och civilsamhälle.

Dialoger har även genomförts med nätverk, aktörer samt berörda myndigheter och länets riksdagsledamöter.

Med utgångspunkt i kunskapsunderlag om länet och befintlig regional utvecklingsstrategi har resultaten från dialogerna bearbetats till ett förslag för reviderad strategi under perioden 2026–2035.

Förslaget till strategi har skickats på remiss och denna har besvarats av 58 instanser. En parlamentarisk grupp har följt arbetet med strategin och föreslagit ändringar och inriktning. I den parlamentariska gruppen har representanter från samtliga politiska partier i regionfullmäktige ingått och gruppen har träffats tre gånger.

Parallellt med revideringsarbetet har en utredning av nätverk och ledningsstrukturer i länet genomförts. I anslutning till utredningen har arbetsområden med benämningar och grupperingar tagits fram. Dessa arbetsområden återfinns i den regionala utvecklingsstrategin som fokusområden.

Utformning

Förslaget till regional utvecklingsstrategi 2026–2035 utgår från länets förutsättningar, de styrkor, utmaningar och potential som har identifierats gemensamt. Förslaget bygger på två ledstjärnor, invånarfokus samt hållbar utveckling. Ledstjärnorna ska genomsyra arbetet med genomförandet för att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling som sätter invånaren i centrum.

Den regionala utvecklingsstrategin delas in i sex fokusområden, Attraktivitet, Kompetens, Innovation, Infrastruktur, Hälsa och välmående samt Trygghet och säkerhet. Fokusområdena är tätt sammankopplade och beroende av varandra, där varje område har utpekade prioriteringar. I revideringsuppdraget från Regionstyrelsen ingick att tydligt integrera Folkhälsoperspektivet som en del av arbetet, och detta har omhändertagits i processen och bland annat lett fram till fokusområdet Hälsa och välmående.

Avslutningsvis beskriver strategin att genomförandet ska ske i ordinarie samverkansstrukturer. Dialog och samverkan med strategin som plattform leder till synergier, möjligheter att hantera målkonflikter och dra lärdomar för det fortsatta arbetet. Arbetet ska följas upp och återrapporeras kontinuerligt till Region Jönköpings läns politiker och tjänstepersoner, till ledande politiker och tjänstepersoner i länets kommuner samt till Tillväxtverket och Regeringskansliet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse
- Regional Utvecklingsstrategi 2026–2035

Beslutet skickas till

Regionledningskontoret
Regional utveckling
Folkhälsa och sjukvård
Länstrafiken

Jane Ydman
Regiondirektör

Karin Hermansson
Regional Utvecklingsdirektör

REGIONAL UTVECKLINGSSTRATEGI 2026-2035

FÖR ETT BRA LIV
I EN ATTRAKTIV REGION

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Allt hänger ihop

Människor väljer att leva där det finns jobb, utbildning, en god livsmiljö, kultur och möjlighet att kunna pendla till arbete, skola och fritidsaktiviteter.

Där människor finns behövs bland annat hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, utbildning och kultur. Företagen behöver välutbildade medarbetare och en bra infrastruktur.

INNEHÅLL

Tillsammans för ett bra liv för alla	4-5
Inledning	6-7
Framtidsvision 2035	8-9
Ledstjärnor	10-15
Sex fokusområden	16-17
Platsen och invånarna	18-23
Attraktivitet	26-27
Kompetens	28-29
Innovation	30-31
Infrastruktur	32-33
Hälsa och välmående	34-35
Trygghet och säkerhet	36-37
Ett län i samverkan	40-43
Uppföljning	44-45
Begreppsförklaring	48-49

Tillsammans för ett bra liv för alla

Jönköpings län präglas av invånare som skapar starka lokalsamhällen, ett engagerat civilsamhälle, ett starkt näringsliv och stor innovationskraft. Här finns en tradition av samverkan, där föreningsliv, företag och offentliga aktörer tillsammans skapar trygghet, delaktighet och livskvalitet och där invånarna upplever att det är nära till beslutsfattare och mellan människor.

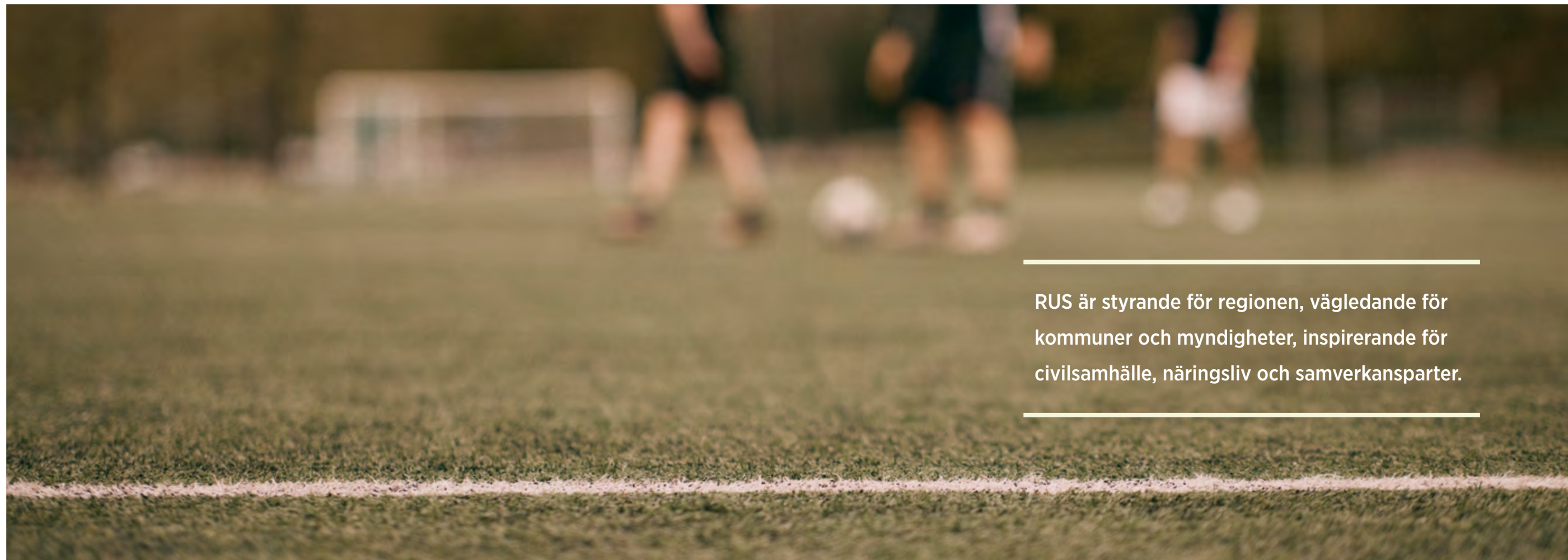
Samtidigt står vi inför gemensamma utmaningar. Färre behöver försörja fler och vi behöver matcha arbetskraften mot arbetsmarknadens behov. Svensk hälso- och sjukvård har gjort stora framsteg med bättre teknik och behandlingar, men utvecklingen kräver nu en omställning till mer hälsofrämjande, förebyggande och proaktiv vård. Den psykiska ohälsan ökar och tillsammans måste vi vidta åtgärder. Kollektivtrafiken är en viktig del i många invånares vardag för att ta sig till jobb och fritidsaktiviteter, men inom länet skiljer sig invånarnas tillgång till kollektivtrafik åt.

Inom länet finns en tydlig vilja att växa – med fler invånare, starkare samhällen och mer hållbara livsmiljöer. Det finns en gemensam insikt: att framtidens samhällen formas genom långsiktighet, tillit och samverkan över gränser och med starkt fokus på hållbarhet i alla delar, miljömässig, social och ekonomisk – för ett bra liv idag och för kommande generationer.

Region Jönköpings läns fyra strategiska dokument – Strategi för att möta framtidens behov av hälso- och sjukvård, Regional utvecklingsstrategi, Trafikförsörjningsprogrammet och Hållbarhetsprogrammet utgör tillsammans en väg framåt, förankrad i lokal kunskap och gemensamma ambitioner.

Vår utgångspunkt är tydlig: framtiden bygger vi bäst – tillsammans.

Tillsammans för ett bra liv för alla är en gemensam ambition i Jönköpings län – förankrad i lokal kunskap och samverkan mellan Region Jönköpings län, länets 13 kommuner, Jönköping University, Länsstyrelsen, samt civilsamhälle, näringsliv och invånare.

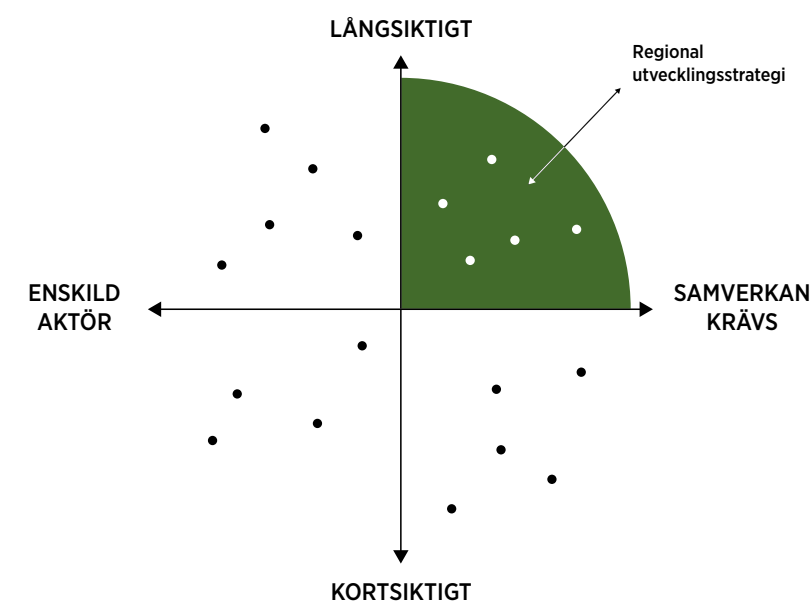
RUS är styrande för regionen, vägledande för kommuner och myndigheter, inspirerande för civilsamhälle, näringsliv och samverkansparter.

Regionala utvecklingsstrategin - den gemensamma vägen framåt

Det regionala utvecklingsarbetet tar sin utgångspunkt i länets förutsättningar, dess styrkor, dess utmaningar och dess potential för att fortsatt vara ett län där människor vill bo, leva och verka och där invånarna har en god hälsa och ett bra liv.

Den regionala utvecklingsstrategin - RUS ska fungera som en vägvisare för andra strategiska dokument på lokal och regional nivå. Det innebär att andra strategier kan hämta kraft och vägledning i den regionala utvecklingsstrategins övergripande formuleringar.

Framtagande av den regionala utvecklingsstrategin styrs av lag och förordning som beskriver det regionala utvecklingsansvaret. Där framgår att en region ska utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling i samverkan, och samordna insatser för genomförande av strategin. (SFS 2024:100)

Figur 1 Det krävs samverkan mellan såväl offentlig verksamhet, näringsliv, utbildningsaktörer och civilsamhälle för att kunna genomföra den regionala utvecklingsstrategin.

Framtidsvision 2035

År 2035 är Jönköpings län en plats där människor lever ett hälsosamt, meningsfullt och tryggt liv. Här samarbetar region, kommuner, civilsamhälle, näringsliv, akademi och statliga myndigheter för att skapa ett hållbart och inkluderande samhälle, i både städer och landsbygder*.

Invånarna har höga förväntningar på digital service, tillgänglighet och sömlösa kontakter med offentlig sektor. Mötesplatser och gemenskap gör att människor känner tillhörighet och meningsfullhet och har kraft att påverka sin hälsa och vardag. Tillsammans och i samskapande förebygger man ohälsa, ensamhet och utanförskap.

Barn och unga ses som en självklar del av samhällsbygget. Deras idéer, engagemang och perspektiv ges utrymme i samhällsplanering, innovation och kultur. Ungas röster hörs, deras nyfikenhet och kreativitet uppmuntras och de är självklara medskapare av framtiden.

Näringslivet är innovativt, hållbart och har stark internationell anknytning och länet har en god förmåga att attrahera nyetableringar och investeringar. En dynamisk arbetsmarknad, ett rikt kulturliv, levande mötesplatser och attraktiva livsmiljöer lockar både nya invånare och besökare.

Utbildning och livslångt lärande finns tillgängligt i alla delar av länet och samverkan med akademien är brett etablerad. Arbetslivet är jämställt och jämlikt, inkluderande och väl anpassat utifrån arbetsgivarnas kompetensbehov.

En välfungerande infrastruktur möjliggör effektiva och hållbara transporter utifrån invånarnas behov. Viktiga knutpunkter i södra Sverige kopplat till järnväg, hamnar och flygplatser är starka. Den digitala tillgängligheten är stabil och energiförsörjningen är fossilfri. Natur och kulturmiljöer nyttjas hållbart med välmående ekosystem och god mark- och vattenanvändning.

Länet står robust vid kriser och förändringar. Genom samverkan och god beredskap fungerar välfärd och infrastruktur även om det oväntade händer. Trygghet och tillit präglar vardagen.

Invånarfokus och hållbar utveckling - ledstjärnor

Jönköpings län och dess utveckling utgår från de två ledstjärnorna invånarfokus och hållbar utveckling.

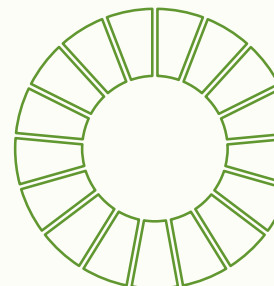
Invånarfokus

Invånarfokus innebär ett arbetssätt präglad av samskapande, där värde och lösningar formas tillsammans med invånarna. Länets invånare ska ha möjlighet att känna sig inkluderade, bidra och ha lika tillgång till samhällets resurser och möjligheter, oavsett bakgrund eller var i länet de bor. Digitalisering, ökad användning av data som strategisk resurs samt artificiell intelligens (AI) förändrar invånarnas vardag kopplat till arbete, utbildning, välfärd och fritid.

Regional utveckling utgår från invånarnas behov och ska skapa förutsättningar för delaktighet, trygghet och livskvalitet i hela länet. Demokrati, inflytande, jämställdhet*, jämlikhet* och tillit är centrala värden i arbetet.

Hållbar utveckling

En hållbar regional utveckling bidrar till och hämtar kraft i Agenda 2030 med dess sjutton hållbarhetsmål. Lokala och regionala insatser bidrar till att Agenda 2030 får genomslag även på nationell och internationell nivå. Detta ska säkerställa att insatser och uppdrag förbättrar livskvaliteten för nuvarande och framtida generationer samtidigt som de skyddar jordens ekosystem.

Ekonomisk hållbarhet handlar om att skapa långsiktig ekonomisk tillväxt utan att skada miljön eller samhället och att använda resurser effektivt för att främja en stabil ekonomi och en hög sysselsättning.

Social hållbarhet fokuserar på rättvisa, jämställdhet, jämlikhet och välfärd för alla, där grundläggande behov som hälsa, utbildning och trygghet tillgodoses.

Miljömässig hållbarhet innebär att skydda naturens resurser och ekosystem genom att minska klimatpåverkan, bevara biologisk mångfald och främja hållbar konsumtion och produktion.

Figur 2 Agenda 2030 innehåller 17 mål som FN:s medlemsländer arbetar med för att åstadkomma en social, miljömässig och ekonomisk hållbar utveckling. Målen är integrerade och odelbara. Inget mål ska nås på bekostnad av något annat. Varje land ska arbeta med målen utifrån sina förutsättningar. Insatser på regional och lokal nivå har stor betydelse för att målen ska kunna nås. En viktig princip för genomförandet är att ingen ska lämnas utanför i utvecklingen.

Figur 3 I munkmodellen visar de miljömässiga hållbarhetsmålen de planetära gränserna för att ekosystemen ska vara i balans. De sociala och de ekonomiska målen pekar på det samhälle som behövs för att människor ska kunna leva och må bra.

Ledstjärnorna i ett lokalt, regionalt, nationellt, europeiskt och globalt perspektiv

Länet påverkas av och delar utmaningar med omvärlden både inom Sverige, i Europa och globalt. Samtidigt som den regionala utvecklingsstrategin ska möta regionala behov och utmaningar på lång sikt ska den fungera som en vägledning för genomförande av nationella och internationella mål på regional nivå. Länets utveckling påverkas av mål på global, europeisk, nationell, regional och lokal nivå. Invånaren finns i och påverkas av alla nivåer.

Internationellt arbete bidrar med bilateralt utbyte och lärande. Agenda 2030 är ett tydligt och omfattande exempel på mål som är beslutade globalt och som påverkar i alla nivåer och som ska vara utgångspunkt i lokal och regional utveckling.

Det finns ett särskilt samband mellan regionalt utvecklingsarbete och EU. Ett av EU:s främsta mål är att stärka den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen. EU:s sammanhållningspolitik, arbetet för social inkludering och innovation skapar ramar för regional utveckling. Genom att koppla den regionala utvecklingsstrategin till EU:s mål stärker Jönköpings län sin attraktionskraft och hållbara utveckling. Samtidigt bidrar detta till att minska regionala skillnader och ojämlikheter. Ett starkt och konkurrenskraftigt Europa är beroende av utveckling i alla europeiska regioner och länets utveckling kan både bidra till och hämta kraft i

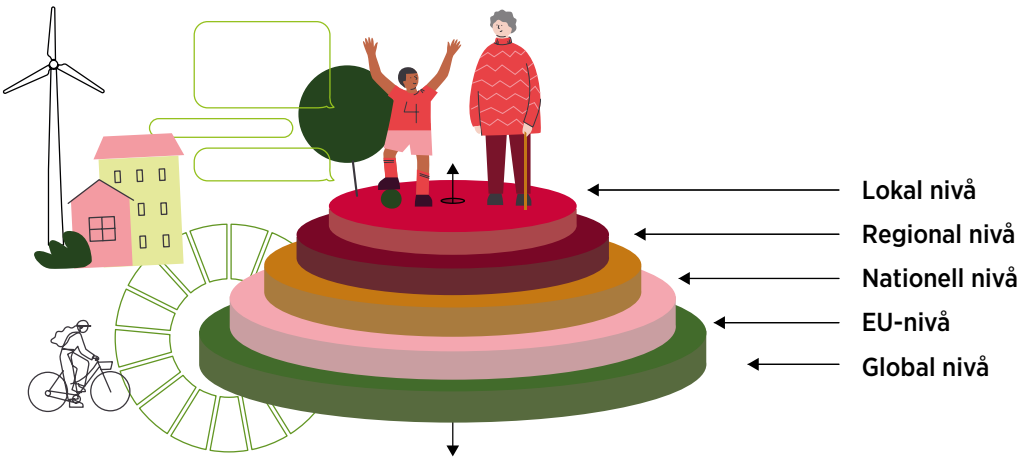
europeiska mål.

Statliga myndigheters beslut, nationella mål och strategier kan ha direkt påverkan på förutsättningarna i länet. En särskild tydlig koppling finns i “Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet” som identifierar fyra områden vilka ska ligga till grund för regionalt utvecklingsarbete. Det handlar om likvärdiga möjligheter i landet gällande

- Boende, arbete och välfärd
- Kompetensförsörjning och kompetensutveckling
- Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande
- Tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystem

På den lokala nivån blir utvecklingen verklig i invånarens vardag. Genom kommunernas arbete, näringslivets initiativ och civilsamhällets engagemang skapas de miljöer där människor bor, utvecklas, arbetar och trivs. På den lokala nivån omsätts globala, europeiska, nationella och regionala mål till lokala lösningar och initiativ.

Figur 4 Flernivåstyre med invånaren i centrum

Utveckling med platsens förutsättningar och människans behov i centrum

Den regionala utvecklingsstrategin innehåller förutom de två ledstjärnorna, invånarfokus och hållbar utveckling, sex fokusområden som är tätt sammankopplade och beroende av varandra. Varje område har utpekade prioriteringar.

Attraktivitet

Ett attraktivt län är öppet och inkluderande, jämställt och jämlikt med god omställningsförmåga*. Här vill människor leva och företag växa, i samhällen där natur, kultur och näringsliv tillsammans skapar livskraft och trivsel.

Kompetens

Ett kompetent län lockar, utvecklar och behåller arbetskraft. Här stärks det livslånga lärandet och samspelet mellan utbildning och arbetsliv bidrar till god matchning på arbetsmarknaden

Innovation

Ett innovativt län präglas av entreprenörskap, samverkan, kreativitet och stark innovationskraft. Genom forskning och handlingskraft drivs utvecklingen framåt.

Infrastruktur

En väl utbyggd infrastruktur ger ett sammanlänkat län där människor kan mötas, arbeta och utvecklas. Här finns robust fysisk och digital infrastruktur samt ett hållbart energisystem med hög leveranssäkerhet.

Hälsa och välmående

Ett välmående län präglas av god och jämlik hälsa. Här finns möjlighet till utbildning, arbete, bostad och en meningsfull fritid och människor känner trygghet, tillit och gemenskap.

Trygghet och säkerhet

Ett tryggt och säkert län har starka samhällsfunktioner, god beredskap och hög motståndskraft*. Genom samverkan, tillit och robust infrastruktur skyddas invånare och samhällsviktig service upprätthålls även i kris.

Platsen och invånarna

Jönköpings läns läge, centralt i södra Sverige med närhet till tre huvudstäder och till övriga norra Europa, skapar goda förutsättningar nu och i framtiden. En rikedom av skog och sjöar karaktäriserar länet. Småskaligt odlingslandskap och bevarade kulturmiljöer bidrar till naturupplevelser och ett varierat friluftsliv. Som ett av Sveriges nötdjurstä-taste län är betesmarker väl spridda i landskapet. Skog och trä har en speciell betydelse för byggnads- och hantverkstraditionen i länet, vilket kommer till uttryck i såväl möbeldesign som småhusindustri och arkitektur. Länets utbud av muséer, scener och platser för kultur ger invånare och besökare möjligheter till upplevelser och kreativt skapande.

Jönköpings län präglas av ett starkt civilsamhälle vilket bidrar till sammanhållning och socialt engagemang. Folkbildning, idrottsföreningar, kulturföreningar och andra ideella organisationer spelar en viktig roll i att skapa meningsfulla fritidsaktiviteter och stärka den lokala gemenskapen.

Tio av länets 13 kommuner gränsar till ett eller flera av de fem omkringliggande länen, vilket medför att möjligheter och utmaningar delas över gränser. Invånare korsar länsgränser i sitt vardagsliv för att arbeta och för att ta del av service, kultur, utbildning och fritidsaktiviteter. Samverkan behövs över administrativa gränser för att gemensamt skapa möjligheter för invånarna.

Demografi

Jönköpings län står, liksom övriga Europa, inför en demografisk utmaning där antalet äldre ökar i förhållande till yngre och personer i arbetsför ålder.

Enligt prognos förväntas befolkningen i Jönköpings län öka från cirka 370 000 invånare år 2025 till cirka 380 000 (+2,7 %) år 2035. Den största folkmängds-ökningen väntas i åldersgruppen 80 år och äldre och den största minskningen i den yngsta gruppen 0-9 år. Jönköpings län har ett negativt inrikes flyttnetto*. Fler personer flyttar från länet än till. Dubbelt så många kvinnor som män flyttar ut. Det finns flera orsaker men vanligast är att kvinnor flyttar för studier eller arbete medan män inte stude-rar vidare i lika hög utsträckning. Förändringen av befolkningen är ojäm n inom länet där Jönköpings kommun och närliggande kommuner väntas

fortsätta växa medan övriga kommuner antas fortsätta minska.

Befolkningsförändringen betyder att skatte- underlaget minskar vilket gör det svårare på sikt för offentlig verksamhet att klara välfärdsuppdraget. Detta blir särskilt märkbart i mindre kommuner. För både privat och offentlig sektor innebär befolknings-förändringen stora utmaningar att rekrytera personal. Denna utveckling skapar behov av förändrade arbetssätt och nyttjande av modern teknik. Fler personer behöver få lättare att komma in på arbetsmarknaden, fler behöver hålla sig friska och ha möjlighet att arbeta längre.

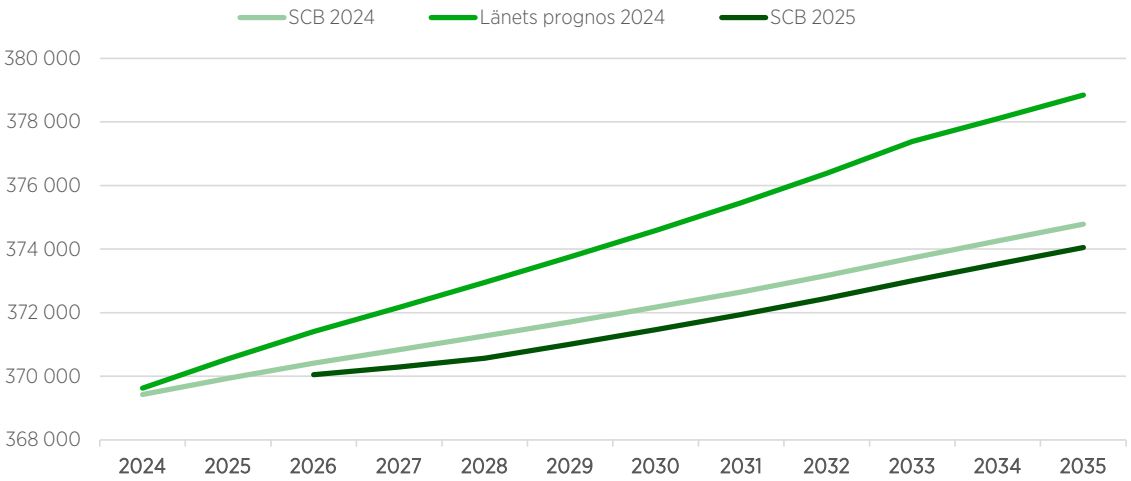
Hälsoläge

Folkhälsan i länet är generellt god och medellivs-längden ökar, men samtidigt ökar vissa former av ohälsa. Den psykiska ohälsan, övervikt, ensamhet och systematiska skillnader mellan grupper blir tydligare och hälsoläget är ojämnt fördelad mellan och inom kommuner. Förutsättningarna för hälsa och välbefinnande formas av våra livsvillkor, från barndom till ålderdom, och påverkas starkt av socioekonomiska faktorer. Personer med högre utbildning, högre inkomst och som är födda i Sverige har generellt bättre hälsa. Fysisk aktivitet och tillgång till gröna närmiljöer, psykisk hälsa och goda vanor spelar stor roll för den allmänna hälsan.

Åldersgruppen 80 år eller äldre väntas öka med 29 procent i Jönköpings län fram till 2034. Med en växande andel äldre behövs gemensamt arbete för att stärka välmåendet i hela befolkningen för att skjuta upp åldersrelaterade hälsorisker.

Ohälsosamma matvanor, minskad vardagsrörelse och sömnbesvär ökar risken för livsstilsrelaterad ohälsa. I Jönköpings län är ofrivillig ensamhet en utmaning och psykisk ohälsa står idag för majoriteten av alla längre sjukskrivningar. Hälften av kvinnorna i länet uppger enligt statistik från Folkhälsomyndigheten att de upplever ångslan, oro eller ångest jämfört med en tredjedel av männen. Mer än hälften av invånarna i länet har övervikt eller obesitas, vilket är i nivå med riket i stort. Under de senaste tio åren har andelen män med övervikt eller obesitas legat relativt stabilt medan det för kvinnorna har ökat något.

Figur 3 Befolkningsökning i Jönköpings län 2024-2035

Tabellen visar den väntade befolkningsökningen i Jönköpings län de kommande tio åren baserat på de senaste årens statistik. Statistikmyndigheten SCB gör årligen en prognos av den kommunala folkmängden utifrån statistik från de senaste åren om åldersstruktur, nettoflyttningar, arbetsmarknad, könsfördelning, födelsetal med mera.

Region Jönköpings län gör tillsammans med kommunerna en lokalt anpassad prognos utifrån fler faktorer som påverkar utvecklingen. Exempel på sådana är företagsetableringar, planerat bostadsbyggande eller förbättrad infrastruktur. Som jämförelse hade länet en befolkningstillväxt på 570 personer/år under perioden 1975-1999 och 1 710 personer per år under perioden 2000-2024.

Fakta - Jönköpings län i siffror 2024

Invånare: 370 000 **Hushåll:** cirka 170 000 **Medelålder:** 42 år

Åldersfördelning:
22 % är 65 och äldre
24 % är yngre än 20 år

Könsfördelning:
51 % är män
49 % är kvinnor

Bakgrund:
60 % är födda i länet
26 % har utländsk bakgrund*

Geografisk fördelning:
61 % bor i kommunhuvudorterna
23 % i övriga tätorter
16 % i landsbygder

Arbetsmarknad, utbildning och näringsliv

Förutsättningarna på arbetsmarknaden skiljer sig åt inom länet. Större arbetsmarknadsregioner har i regel en lägre sårbarhet vilket beror på att de ofta har större branschbredd. Jönköpings arbetsmarknadsregion är länets största medan det i andra delar av länet finns områden som har ett relativt begränsat upptagningsområde för sin arbetsmarknad.

I många delar av länet pendlar en stor del av invånarna inom sin kommun eller bor i den tätort där de arbetar. På platser med få arbetstillfällen och där möjligheten till pendling är låg kan det vara svårt att komma in på arbetsmarknaden. Genom att förbättra pendlingsmöjligheterna är det möjligt att skapa större arbetsmarknadsregioner där branschbredden ökar och sårbarheten minskar.

Sysselsättningsgraden i länet är generellt hög men rörligheten på arbetsmarknaden varierar utifrån bland annat geografi och kön. Män i länet pendlar i högre utsträckning än kvinnor och inrikesfödda pendlar i högre utsträckning än utrikesfödda.

Arbetsmarknaden är könssegregerad, kvinnor och män arbetar inom olika branscher och män har i större utsträckning högre positioner. Kvinnor har en lägre medelinkomst än män, vilket påverkar kvinnors sammanlagda livsinkomst och pension negativt. Utöver traditionella utbildnings- och yrkesval kopplat till kön påverkar bland annat etnicitet, ålder och funktionsförmåga den segregerade arbetsmarknaden.

Utbildningsnivån är låg jämfört med riket. Nivån varierar inom länet samt utifrån kön. Jönköpings kommun har högst utbildningsnivå och länets kvinnor har betydligt högre utbildningsnivå än män. Även om stora delar av länet har en högre sysselsättning bland utrikesfödda än rikssnittet finns skillnader i sysselsättning mellan utrikes- och inrikesfödda.

Entreprenörskap är kännetecknande för länet. Nyföretagande, som är en central indikator för att mäta omställningsförmåga, ligger dock under rikssnittet i samtliga kommuner. Detta kan bero på att länet haft en god arbetsmarknad och att arbetskraften valt att ta anställning framför att starta eget.

Jönköpings län har under lång tid haft en hög andel medelstora företag, särskilt inom industrisektorn. Länet är ett av Sveriges mest industriintensiva, med specialisering inom trä-, gummi-, plast-, metall- och

maskinindustri samt jord- och skogsbruk. Industrins konkurrenskraft har hittills varit god, även sett till antalet arbetstillfällen. Samtidigt är branschen konjunkturkänslig och beroende av internationella marknader, vilket kan innebära framtida utmaningar, särskilt för kommuner med hög andel tillverkningsindustri. Förändrade handelsmönster, stigande råvarukostnader, en orolig omvärld och regelverk kring arbetskraft är faktorer som påverkar. För att behålla konkurrenskraften krävs nya lösningar baserade på kunskap och innovation, högre teknologinivå samt ökade investeringar i forskning och utveckling (FoU).

Omvärldsförändringar

Det försämrade geopolitiska läget påverkar länet genom förändrade handelsmönster, instabil energitillgång och stigande priser samt ett ökat fokus på beredskap och krishantering. Som medlem i Nato har Sverige nya åtaganden och arbete pågår med att bygga upp det nationella totalförsvaret*. I det nationella arbetet väntas nya och förtydligade uppdrag för offentlig verksamhet inom civilt försvar*.

Andelen demokratier i världen har sjunkit och år 2024 levde 28 procent av världens befolkning i ett demokratiskt statsskick och 72 procent levde i ett autokratiskt styrelseskick vilket är den högsta siffran sedan 1978. Det demokratiska styrelseskicket ska säkra alla människors lika värde, rättigheter, möjlighet att tänka och tycka det man vill och uttrycka sina åsikter. En orolig omvärld ökar risken för påverkansoperationer som hotar eller skadar grundläggande värden för den svenska demokratin.

Att bygga upp lokal beredskap och civilt försvar ställer ökade krav på såväl offentliga aktörer som på näringsliv, civilsamhälle och invånare. För Jönköpings län innebär Sveriges Natomedlemskap förväntningar att med samlad förmåga kunna bidra till värdlandsstöd*. I tider av höjd beredskap ska hälso- och sjukvård och andra välfärdstjänster fungera. Jönköpings läns centrala läge och betydelsen som knutpunkt och logistiknav kan få en särskild betydelse.

EU fokuserar på att skapa utveckling och konkurrenskraft kombinerat med satsningar på säkerhet och beredskap. Insatser behövs för att motverka desinformation och säkra media- och informationskunnighet hos invånarna för att stärka demokratin. EU:s kommande långtidsbudget väntas visa både innehållsmässiga och finansiella prioriteringar som påverkar länets utvecklingsarbete.

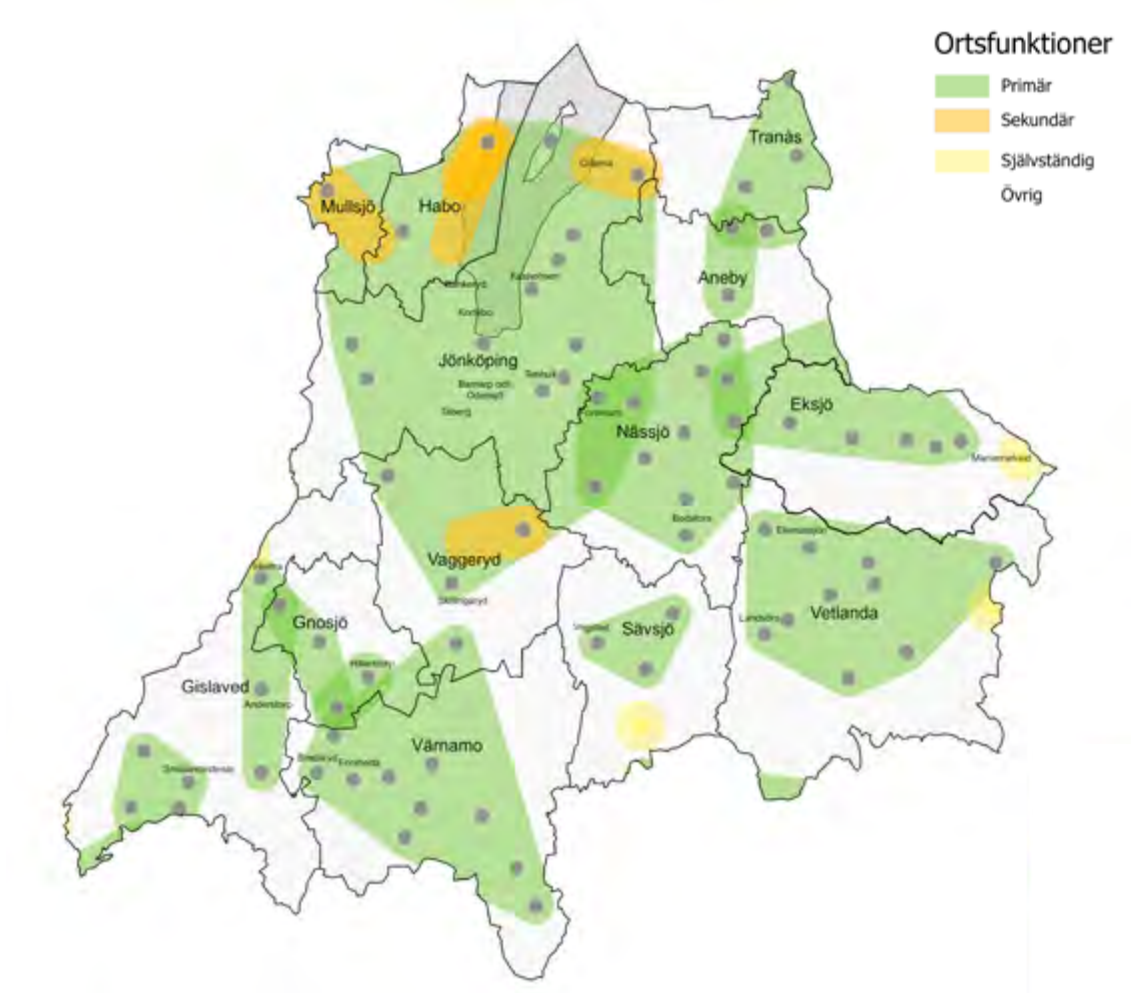
Klimatutmaningarna spänner över alla samhällssektorer och akuta samhällskriser* kommer att öka. I Jönköpings län väntas klimatförändringarna ge mer extrema vädersvängningar med risk för värmeböljor, torka, skyfall och översvämningar. Länets västra delar får ett blötare klimat medan de östra delarna får ett torrare klimat. Klimatförändringarna leder till en försämrad motståndskraft i naturen med minskad biologisk mångfald och svagare ekosystem. Det bidrar till en snabbare spridning av invasiva arter och påverkar växters och djurs levnadsvillkor.

Länets koldioxidbudget* visar att utsläppen behöver minska kraftigt varje år med målet att halvera utsläppen till 2030. Att flera vältrafikerade vägar går genom länet innebär stora möjligheter men även utmaningar. Transportsystemet är starkt beroende av fossila bränslen och är länets största utsläppskälla av växthusgaser. Länets roll som logistiknav och den utspridda lokaliseringen av industriföretag, vars

varor behöver transporteras både inom länet, landet och utomlands, innebär hög förekomst av tung trafik. Den tilltagande arbetsmarknadspendlingen bidrar till ökat antal personresor i länet. Jordbruket står för en betydande andel av länets utsläpp medan industrin samt energisektorn står för en relativt liten andel.

Klimatförändringarna påverkar alla men branscher, platser och människor drabbas i olika grad och på olika sätt. Personer som är mest sårbara påverkas först. Hälsokonsekvenser av klimatförändringarna leder till ökad belastning på hälso- och sjukvård samt på andra samhällstjänster såsom omsorg, räddningstjänst och infrastruktur. Länets gröna näringar och livsmedelsproduktion påverkas genom exempelvis ökad risk för skadeinsekter, stormskador, torka och bränder.

Figur 4 Kartan visar de funktionella arbetsmarknader som finns i länet 2025. Markerade orter har över 1 300 invånare

Länets styrkor

- **Strategiskt läge** - Skapar goda förutsättningar för logistik, handel och etablering av nya företag med lokal, regional och nationell betydelse.
- **Rik natur- och kulturmiljö** - Stärker besöksnäring, friluftsliv och platsens attraktionskraft, vilket bidrar till både livskvalitet och ekonomisk utveckling.
- **Industriell utveckling i samspel med ny teknik och forskning** - Traditionell industri och tillverkning kombineras med digitalisering och automatisering vilket ger ökad konkurrenskraft och innovationsförmåga.
- **Ett starkt civilsamhälle** - Starkt förenings- och kulturliv främjar gemenskap, attraktivitet och social hållbarhet.
- **Stark samverkanskultur** - Samverkan mellan offentliga aktörer, näringsliv, akademi och aktörer i civilsamhället skapar förutsättningar för gemensam utveckling och långsiktig samhällsbyggnad.

Länets utmaningar

- **Demografisk utveckling** - Minskande barnkullar, marginell ökning av personer i arbetsför ålder samt en växande andel äldre påverkar länets framtida behov och resurser.
- **Ojämlika och ojämställda livsvillkor** - Skillnader i förutsättningar på individnivå, samhällsnivå och mellan olika geografiska områden skapar utmaningar för ett inkluderande och rättvist län.
- **Varierad omställningsförmåga** - Förmågan att möta förändringar kopplade till kompetensförsörjning, klimat, energi, digitalisering, teknikutveckling och krisberedskap varierar inom länet.
- **Otillräcklig sammanlänkning** - Bristande kopplingar inom länet och till angränsande regioner försvårar samverkan, mobilitet och gemensam utveckling.

Attraktivitet

Goda förutsättningar för att leva, verka och bo i alla delar av länet är avgörande för ett attraktivt län. Hållbara ekosystem, biologisk mångfald, en välfungerande arbetsmarknad, utbildning, service, infrastruktur och ett rikt kulturliv utgör grunden för en långsiktigt hållbar utveckling. Länets stora natur- och kulturmiljövärden skapar goda förutsättningar för besöksnäringen, och de gröna näringarna bidrar till levande landsbygder och lokal utveckling. Internationellt och nationellt utpekade natur- och kulturområden bidrar till länets attraktivitet.

Ett rikt och tillgängligt kulturliv skapar gemenskap, identitet och möjligheter till delaktighet. Den kulturella infrastrukturen, från mötesplatser och evenemang till föreningsliv och kreativa branscher* stärker både social hållbarhet och lokal utveckling.

Inom länet finns geografiska skillnader, både mellan och inom kommunerna. Faktorer som demografi, tillgång till service och infrastruktur skiljer landsbygder och tätorter åt.

Attraktiviteten i landsbygder och mindre orter präglas av småskalighet, gemenskap och närhet till naturen. Däremot är tillgången till samhälls-service och kollektivtrafik ofta begränsad, vilket

påverkar invånarnas möjligheter till vård, utbildning och deltagande i kultur- och fritidsaktiviteter. Urbaniseringen innebär utmaningar där befolkningsminskning och utflyttning, särskilt bland unga kvinnor, påverkar utvecklingen.

För att möta dessa utmaningar krävs samverkan i hela länet, med målet att alla invånare ska ha och känna möjlighet att utvecklas. Det behövs en förändring av normer och attityder kring utbildning, yrkesval, arbetsliv och ledarskap för att främja jämställdhet och jämlikhet.

Ett samhälles attraktionskraft stärks av dess förmåga till omställning, att möta förändringar kopplade till kompetensbehov, klimat, energi, digitalisering, teknikutveckling och beredskap. Omställning handlar om att tänka nytt, agera annorlunda och förändra strukturer, system och beteenden för framtiden. Tekniken ska användas för att stärka kvalitet, kapacitet, tillgänglighet och motståndskraft i samhällsfunktioner och bidra till ett mer hållbart och konkurrenskraftigt län.

Ett attraktivt län är öppet och inkluderande, jämställt och jämlikt med god omställningsförmåga. Här vill människor leva och företag växa, i samhällen där natur, kultur och näringsliv tillsammans skapar livskraft och trivsel.

Prioriteringar

- Jämlika förutsättningar och jämställdhet i samhället med breddade normer och förändrade attityder kring entreprenörskap, ledarskap, utbildning, arbetsliv och anställningsbarhet.
- Attraktiva och hållbara livsmiljöer i både städer och landsbygder.
- Hållbara ekosystem och biologisk mångfald samt hållbart nyttjande av natur- och kulturmiljöer.
- Kulturen som en central kraft i samhällsutvecklingen och kultur- och föreningsliv som präglas av mångfald och inkludering.
- God omställningsförmåga på både individ-, företags- och samhällsnivå.

Kompetens

Genom samverkan finns goda möjligheter att skapa förutsättningar för livslångt lärande i hela länet. En bredd av utbildningsaktörer spelar tillsammans en viktig roll för att tillgängliggöra utbildning och kompetensutveckling. I dag är tillgången till lärande och utbildning ofta lägre utanför de större orterna, vilket försvårar möjligheterna att stärka kompetensnivån för både individer och arbetsgivare. Även tillgången till kollektivtrafik och avstånd till utbildning eller arbetsplatser påverkar möjligheten att ta del av jobb och utbildning, både inom länet och över länsgränser.

För att förbättra matchningen mellan arbetskraft och arbetsmarknadens behov krävs satsningar på utbildning, fortbildning inom arbetslivet samt mötesplatser mellan arbetssökande och arbetsgivare. Svårigheter för utomeuropeiskt födda och särskilt kvinnor, att etablera sig på arbetsmarknaden är en betydande utmaning. Aktivt integrationsarbete med hög etableringsgrad där alla invånares kompetens tillvaratas samt rörlighet på arbetsmarknaden är avgörande. Digital kompetens och förståelse för AI är centrala delar av det livslånga lärandet och en nyckel till arbetslivets omställning.

Arbetslösheten varierar mellan länets kommuner. Arbetsmarknadens förändringar påverkar särskilt

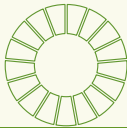
personer som saknar relevant utbildning eller arbetslivserfarenhet. Länets relativt låga utbildningsnivå är en utmaning, då den försvårar individers etablering på arbetsmarknaden, anpassning till förändringar eller branschbyte. Många yrken kräver idag högre utbildning, vilket delar av arbetskraften saknar. Både offentlig sektor och näringsliv har därför ett stort behov av kompetensomställning. Utbildningssystemet ska ha förmåga till snabb omställning med flexibla, digitala och korta utbildningsformer som möter arbetsmarknadens behov. Universitetsstatus för Högskolan i Jönköping skulle bidra till kompetensförsörjning samt stärka länets forsknings- och innovationsförmåga.

Arbetsmarknaden i länet är tydligt könssegregerad, vilket skapar sårbarhet vid konjunktursvängningar. Traditionella utbildnings- och yrkesval och synen på vem som är anställningsbar kan försvåra kompetensförsörjning. Rätt kompetens är också viktig för att stärka länets förmåga att hantera kriser, klimatomställning, demografiförändringar och teknologiska skiften. Den demografiska utvecklingen, där färre ska försörja fler, innebär ytterligare utmaningar för alla samhällssektorer. För att möta rekryteringsbehoven och stärka individens utvecklingsmöjligheter krävs insatser som säkerställer tillgången till livslångt lärande i hela länet.

Ett kompetent län lockar, utvecklar och behåller arbetskraft. Här stärks det livslånga lärandet och samspelet mellan utbildning och arbetsliv bidrar till god matchning på arbetsmarknaden.

Prioriteringar

- Långsiktigt stärkt kompetensförsörjning och matchning på arbetsmarknaden.
- Höjd formell utbildningsnivå och säkrad kompetensutveckling som möter arbetsmarknadens behov.
- Möjligheter till utbildning och livslångt lärande i hela länet.
- Utökade arbetsmarknadsregioner inom länet och över länsgränser.
- Jämnare könsfördelning inom utbildning och på arbetsmarknaden samt ett inkluderande arbetsliv.
- Samverkan och påverkansarbete för att Högskolan i Jönköping ska bli universitet.

Innovation

Innovation skapar möjligheter att möta omvärlds- förändringar och att bygga långsiktig konkurrens- kraft. En stark innovationsförmåga stärker både lokal och regional utveckling, där nya idéer och lösningar främjar företagande, service och livskva- litet i människors vardag. Innovationsförmåga gör det möjligt att forma framtidens hållbara samhälle. För Jönköpings län handlar innovation inte bara om stora teknologiska framsteg och att möta globala utmaningar utan även om utveckling i mindre skala, på landsbygder, i företag, i välfärden och i människors vardag.

Samarbetet i EU har fokus på bland annat att stärka Europas konkurrenskraft och innovationsförmåga. Under programperioden 2021-2027 lyfts smart specialisering* fram. Länets arbete med smart specialisering fokuserar på styrkeområden med potential för specialisering och gränsöverskridande arbete. Inför kommande programperiod ser begreppet smart specialisering ut att tonas ned från europeiskt håll. Konkurrenskraft med innovation, specialisering och gränsöverskridande samarbete som verktyg kommer dock att vara fortsatt viktiga delar för att Jönköpings län ska kunna bidra till och dra nytta av Europas utveckling.

Länet har starka branscher inom tillverkning, transport, lager, bygg och handel samt skog- och träförädling. Livsmedelsproduktion och gröna näringar är framträdande och har goda förutsätt- ningar att utvecklas vidare inom ett hållbart och konkurrenskraftigt livsmedelssystem. Innovativa lösningar inom gröna näringar bidrar både till hållbar utveckling, konkurrenskraft och livsmedelsberedskap. Besöksnäringen stärker sin betydelse och antalet övernattande besökare ökar stadigt. Den långvariga traditionen av hantverk och design skapar möjligheter inom kulturella och kreativa branscher. Genom innovation kan länets styrkeområden ytterligare utvecklas och bidra till nya produkter, tjänster och företag.

Länets konkurrenskraft påverkas av strukturella faktorer. Sysselsättningsgraden är hög men bransch- strukturen är smalt diversifierad, vilket gör länet känsligt för konjunktursvängningar. För att öka långsiktig konkurrenskraft och minska sårbarhet behövs fler tjänsteföretag och en bredare närings- livsstruktur. Utbildningsnivå och kompetens- försörjning är centralt för att kunna hantera specia- lisering och snabb förändring. Digitalisering och AI är viktiga drivkrafter för innovation, särskilt inom kunskapsintensiva* och högteknologiska områden, där länet idag är underrepresenterat. Högskolan och annan forsknings- och utvecklingsverksamhet spelar en viktig roll i att utveckla både offentlig sektor och näringsliv och bidra till mer kunskaps- och teknologinnehåll i produkter och tjänster.

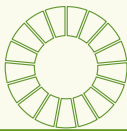
Entreprenörskap och nyföretagande utvecklar länet. Det är viktigt att ha en bred syn på innovation och att tillvarata en mångfald av idéer. Barns och ungas skaparförmåga ger förutsättningar för ett framtida innovativt län. Kreativa och kulturella branscher kombinerar konstnärlig kreativitet med kommersi- ella och tekniska lösningar vilket är viktigt för både kulturens utveckling och ekonomisk tillväxt. För att möta vår tids, och framtidens, komplexa samhälls- utmaningar krävs en breddad syn på innovation och samverkan över sektorsgränser.

Världsläget ökar osäkerheten för näringslivet genom att påverka handel och materialförsörjning. Energitillgång och råvaror kan bli begränsande faktorer. Teknik, digitalisering, AI och klimatom- ställning skapar både nya möjligheter och krav på anpassningsförmåga. Länet behöver utveckla sina styrkeområden, attrahera nyetableringar och bredda näringslivet.

Ett innovativt län präglas av entreprenörskap, samverkan, kreativitet och stark innovationskraft. Genom forskning och handlingskraft drivs utvecklingen framåt.

Prioriteringar

- Förstärkt samverkan i och mellan sektorer skapar utmaningsdriven innovation, omställning och ökar förmågan att möta samhällsutmaningar.
- Diversifierat och konkurrenskraftigt näringsliv på en nationell och internationell marknad.
- Utvecklad specialisering och höjd innovationsförmåga inom länets redan starka branscher och styrkeområden.
- Høgt kunskaps- och teknologinnehåll i produkter och tjänster.
- Gemensam förmåga att attrahera nyetableringar och direktinvesteringar samt öka nyföretagandet.

Infrastruktur

Jönköpings län har nyttjat sitt centrala läge i södra Sverige väl och är idag ett logistiknav. I det längre perspektivet stärks utvecklingen genom förbättrade förbindelser till Sveriges storstads-områden och Öresundsregionen. Detta utökar studie- och boendemöjligheter samt arbetsmarknader i södra Sverige. Att knyta Jönköpings län närmare övriga Europa har stor betydelse för utveckling av befintligt näringsliv och nyetableringar.

Tillgång till god samhällsservice, väl utbyggd digital infrastruktur samt stärkta kommunikationer mellan tätorter och mellan landsbygder och tätorter skapar förutsättningar för hela länets utveckling. Det är därför nödvändigt att stärka tillgängligheten inom länet och över länsgränser. Länets väg- och cykelvägnät behöver vara sammanhållet och hålla en god standard. Idag har flera av järnvägarna i och genom länet kapacitetsbrist och i vissa fall låg standard. Inom länet skiljer sig invånarnas tillgång till kollektivtrafik åt, vilket påverkar både möjligheter till arbetspendling och att ta del av kultur, friluftsliv, idrotts- och andra fritidsaktiviteter. Särskilt barn och unga är beroende av kollektivtrafik för utbildning och sociala aktiviteter.

Länet har i dag en väl utbyggd digital infrastruktur, men kapacitetsbehoven ökar och frågor om säkerhet, rådighet, robusthet och tillförlitlighet blir allt viktigare. En god konnektivitet* är avgörande för att invånare, offentlig- och privat verksamhet ska kunna använda digitala lösningar fullt ut och överallt.

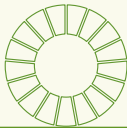
Länets vision att vara ett robust och fossilfritt plusenergilän* förutsätter att mer fossilfri energi produceras än vad som förbrukas. Elbehovet förväntas öka kraftigt i Sverige och Europa som en följd av utfasningen av fossila bränslen samt elektrifieringen av transporter och industrier. Detta ställer krav på elnätet, en ökad elproduktion, energilagring samt ett intensifierat arbete med energieffektivisering.

Länet ingår i två olika elområden vilket skapar varierande förutsättningar för företag. Sveriges olika elprisområden påverkar etableringar vilket i sin tur får konsekvenser för arbetsmarknaden.

En väl utbyggd infrastruktur ger ett sammanlänkat län där människor kan mötas, arbeta och utvecklas. Här finns robust fysisk och digital infrastruktur samt ett hållbart energisystem med hög leveranssäkerhet.

Prioriteringar

- Sammanhållet regionalt arbete inom transportinfrastruktur som knyter ihop länet med övriga Sverige och Europa både i vardag och vid samhällskris.
- Ökad kapacitet på järnvägsnätet med nya stambanor skapar tillgänglighet och tillväxt.
- Förbättrad kollektivtrafik möjliggör hållbara resor inom länet och över länsgränser vilket ökar invånarnas möjligheter att ta del av en större arbetsmarknad, samhällsservice samt kultur- och fritidsaktiviteter.
- Robust och säker digital infrastruktur möter invånares och verksamheters behov och stödjer ett modernt, effektivt och hållbart samhälle.
- Tillförlitlig konnektivitet i hela länet och mot omvärlden gör det möjligt att bo, leva och verka överallt i länet.
- Effektiv och flexibel energianvändning möjliggörs genom ett robust energisystem med hög leveranssäkerhet.

Hälsa och välmående

Alla invånare ska ha samma rättigheter och möjligheter till utbildning, boende, fritid och arbete. Ett meningsfullt socialt sammanhang är avgörande för hälsan och har en positiv påverkan på en rad riskfaktorer, men möjligheterna att delta i sociala sammanhang är inte lika för alla. Barn som växer upp i ekonomiskt utsatta hushåll har sämre förutsättningar för en bra hälsa och skolgång. Bland unga vuxna ökar den psykiska ohälsan, särskilt bland flickor.

Var fjärde invånare i länet upplever ensamhet och isolering. Förekomsten av ensamhet är högre i den yngre och äldre delen av befolkningen, samt bland personer med funktionsnedsättning och hos invånare som står utanför arbetslivet. Genom att stärka delaktighet i sociala sammanhang ökar tilliten och de demokratiska förutsättningarna förbättras för länets invånare.

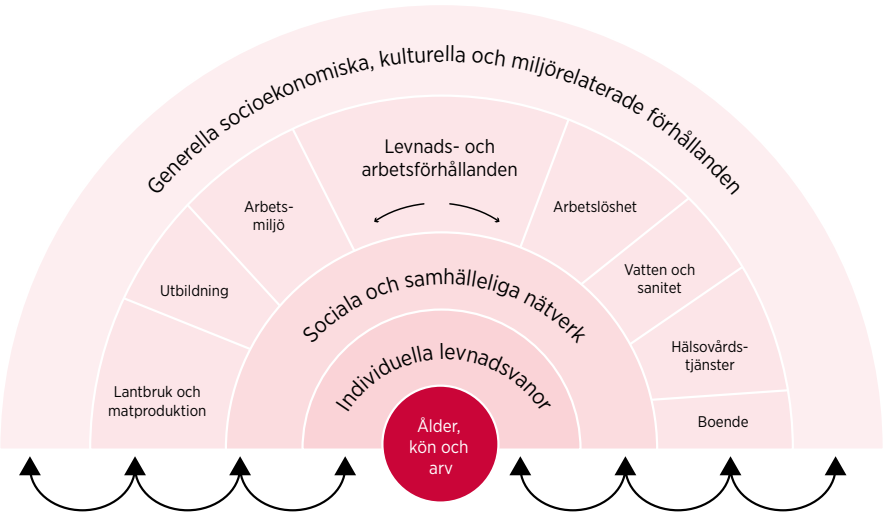
Jönköpings län har ett starkt civilsamhälle vilket bidrar till sammanhållning och socialt engagemang. Folkbildning, idrottsföreningar, kulturföreningar och andra ideella organisationer spelar en viktig roll i att skapa meningsfulla fritidsaktiviteter och stärka den lokala gemenskapen. Den upplevda tryggheten är viktig för social delaktighet.

Kunskap om hur man tar till sig tillförlitlig information är en av förutsättningarna för att kunna bilda egna åsikter och göra sin röst hörd. Med stöd i FN:s barnkonvention har barn och unga särskild rätt till delaktighet och inflytande i alla frågor som rör barnet. Barn och unga har kunskaper, erfarenheter och perspektiv som inte vuxna har och ska därför ses och behandlas med respekt och ska ges möjlighet till inflytande.

Alla invånare ska ha god och likvärdig tillgång till alla samhälls- och välfärdstjänster och utvecklingen av dessa behöver tillgodose en bredd av behov. Produkter, miljöer, tjänster och program ska vara tillgängliga, begripliga och användbara för alla. Det kallas att använda universell design och sätter invånarens bästa i centrum.

Det finns många faktorer som har betydelse för människors hälsa och möjligheter i livet - allt från biologiska faktorer till levnadsvanor, livsvillkor och graden av delaktighet i samhället. De olika faktorerna som påverkar hälsa är sammankopplade, förstärker varandra och samspelar genom hela livet. Dessa faktorer kallas för hälsans bestämningfaktorer, även om de snarare utgör förutsättningar för hälsa än bestämmer hälsa.

Figur 5 Hälsans bestämningfaktorer

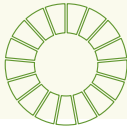

Dahlgren G, Whitehead M, (1991), modell Hälsans bestämningfaktorer. Stockholm, Sverige, Insitutet för framtidsstudier.

Ett välmående län präglas av god och jämlik hälsa. Här finns möjlighet till utbildning, arbete, bostad och en meningsfull fritid och människor känner trygghet, tillit och gemenskap.

Prioriteringar

- En förbättrad hälsa hos invånarna och minskade skillnader mellan olika grupper.
- Invånarna har goda möjligheter och kunskaper för att främja sin egen hälsa.
- Möjlighet för alla invånare att, genom inkluderande mötesplatser och meningsfulla sammanhang, känna tillit till samhället, vara delaktiga och ha inflytande över sin egen livssituation.
- Välfärdstjänster är tillgängliga, begripliga och användbara för alla, med utgångspunkt i invånarnas behov.
- Höjd medie- och informationskunnighet* och digital förmåga hos invånarna.

Trygghet och säkerhet

För att skapa trygghet och säkerhet krävs att de samhällsfunktioner som fungerar i vardagen är byggda för att fungera även i tider av kris och höjd beredskap. Skola, vård och omsorg, transporter, livsmedelsförsörjning, el, kommunikation, vatten och avlopp, räddningstjänst och polisverksamhet är några exempel på funktioner som behövs för en trygg och säker vardag. Invånarperspektivet är centralt i detta arbete eftersom kriser ofta drabbar svaga och utsatta grupper hårdast. Alla insatser ska planeras för att ge lika möjligheter och förutsättningar för alla.

Som en del i uppbyggnaden av det nationella totalförsvaret behöver människors motståndskraft och försvarsvilja öka för att kunna hantera samhällskriser eller påverkansoperationer. Med en stark försvarsvilja kan alla invånare bidra genom att stå upp för demokratin, samhällets värderingar och varandra. För att upprätthålla tillit och bevara demokratin behövs arbete mot systemhotande brottslighet, korruption, infiltration och otillbörlig påverkan. Ett starkt civilsamhälle och näringsliv bidrar tillsammans med det offentliga till sammanhållning och trygghet i vardagen.

Höjd självförsörjningsgrad av livsmedel och vatten är viktigt både i vardagen och som en del av beredskapsarbetet. En ökad omställningstakt och stärkt samverkan med omkringliggande län behövs

för att främja cirkulär resursanvändning, en hållbar livsmedelsproduktion samt god vattenkvalitet och skydd av länets vattenresurser såsom Vättern och andra sjöar och vattendrag.

Samhällets funktion vilar på en säker hantering av stora mängder information vilket även innebär en stor sårbarhet. Cybersäkerhet, en säker digital infrastruktur och tillgång till reservkraft är grundläggande insatser för att säkra länets utveckling.

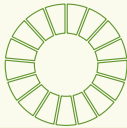
Extremväder, kriser eller ytterst krig kan påverka infrastruktur och begränsa transportmöjligheterna för människor, näringsliv, offentlig verksamhet och Försvarsmakten. Att säkra detta är även grundläggande för att länet ska kunna bidra till Sveriges åtagande som medlem i Nato. Långsiktig planering med kringliggande län krävs för att uppnå säker transportinfrastruktur.

Effekterna av klimatförändringarna varierar mellan platser. De drabbar människor olika, sårbara individer drabbas först. Människor har även olika förmåga att skydda sig och dra nytta av åtgärder, vilket beslut och insatser behöver spegla. Anpassningen till klimatförändringarna behöver bygga på en bred samverkan som drar nytta av civilsamhällets kompetens och där invånarna ges möjlighet till deltagande.

Ett tryggt och säkert län har starka samhällsfunktioner, god beredskap och hög motståndskraft. Genom samverkan, tillit och robust infrastruktur skyddas invånare och samhällsviktig service upprätthålls även i kris.

Prioriteringar

- Engagemang och sammanhållning i civilsamhället, näringslivet och offentlig sektor ska tillvaratas och utvecklas för att stärka samhällets motståndskraft.
- Hög självförsörjningsförmåga inom livsmedel, energi, vatten, drivmedel och övriga samhällsviktiga produkter och tjänster.
- Minskad klimatpåverkan och ökad beredskap att hantera klimatförändringar.
- Hållbar mark- och vattenanvändning med cirkulär resursanvändning.
- Utökad förmåga att utföra uppdrag inom totalförsvaret vid höjd beredskap och ytterst krig.
- Hög förmåga att förebygga och hantera angrepp, infiltration, välfärdsbrott, otillbörlig påverkan och säkerhetshot.

Ett län i samverkan

Framtagning och revidering av Regional utvecklingsstrategi för Jönköpings län
Enligt förordning om regionalt utvecklingsarbete ska den som har ansvar för det regionala utvecklingsarbetet utarbeta och fastställa en regional utvecklingsstrategi. Den regionala utvecklingsstrategin ska utarbetas i samverkan med berörda kommuner, regioner samt länsstyrelser och andra statliga myndigheter. Strategin ska förankras väl lokalt och regionalt. Även näringslivet och det civila samhällets organisationer i länet ska erbjudas möjligheter till samverkan.

Enligt förordningen ska strategin ses över en gång per mandatperiod. I beslut av regional utvecklingsstrategi i regionfullmäktige 2019 framgår att strategin ska revideras under varje mandatperiod.

Strategin genomgick under 2025 en revidering för att utformas utifrån förändrade förutsättningar, utmaningar och behov. Under 2025 har region och kommuner gemensamt bjudit in till dialoger i samtliga 13 kommuner i Jönköpings län. Politiker och tjänstepersoner deltog tillsammans med representanter från Högskolan i Jönköping, Länsstyrelsen Jönköpings län, näringsliv, barn och unga samt civilsamhälle. Övergripande tema för dessa möten har varit ”Tillsammans för ett bra liv för alla”. Syftet var att identifiera styrkor, utmaningar och framtidsvisioner och att utifrån detta samtala kring gemensamt arbete för att skapa ett bra liv för alla invånare i länet. De insikter som framkommit under dessa dialogmöten har integrerats i revideringen av strategin vilket har förstärkt förankringen i lokala behov och förutsättningar.

Ett stort antal av länets nätverk har varit involverade i revidering av strategin. Kopplat till arbetet har det på politisk nivå funnits en parlamentarisk grupp inom Region Jönköpings län.

Genomförande av strategin
Genomförandekraft för att förverkliga den regionala utvecklingsstrategin skapas inom länet, med omkringliggande regioner samt i nationella och europeiska samverkansforum. Utmaningarna kopplat till regional utveckling är komplexa och behöver hanteras i samverkan över administrativa gränser, över organisationsgränser och över sektorsgränser. För detta krävs system för ledning och genomförande inklusive nätverk för samverkan

på både övergripande nivå och utifrån olika sakområden.

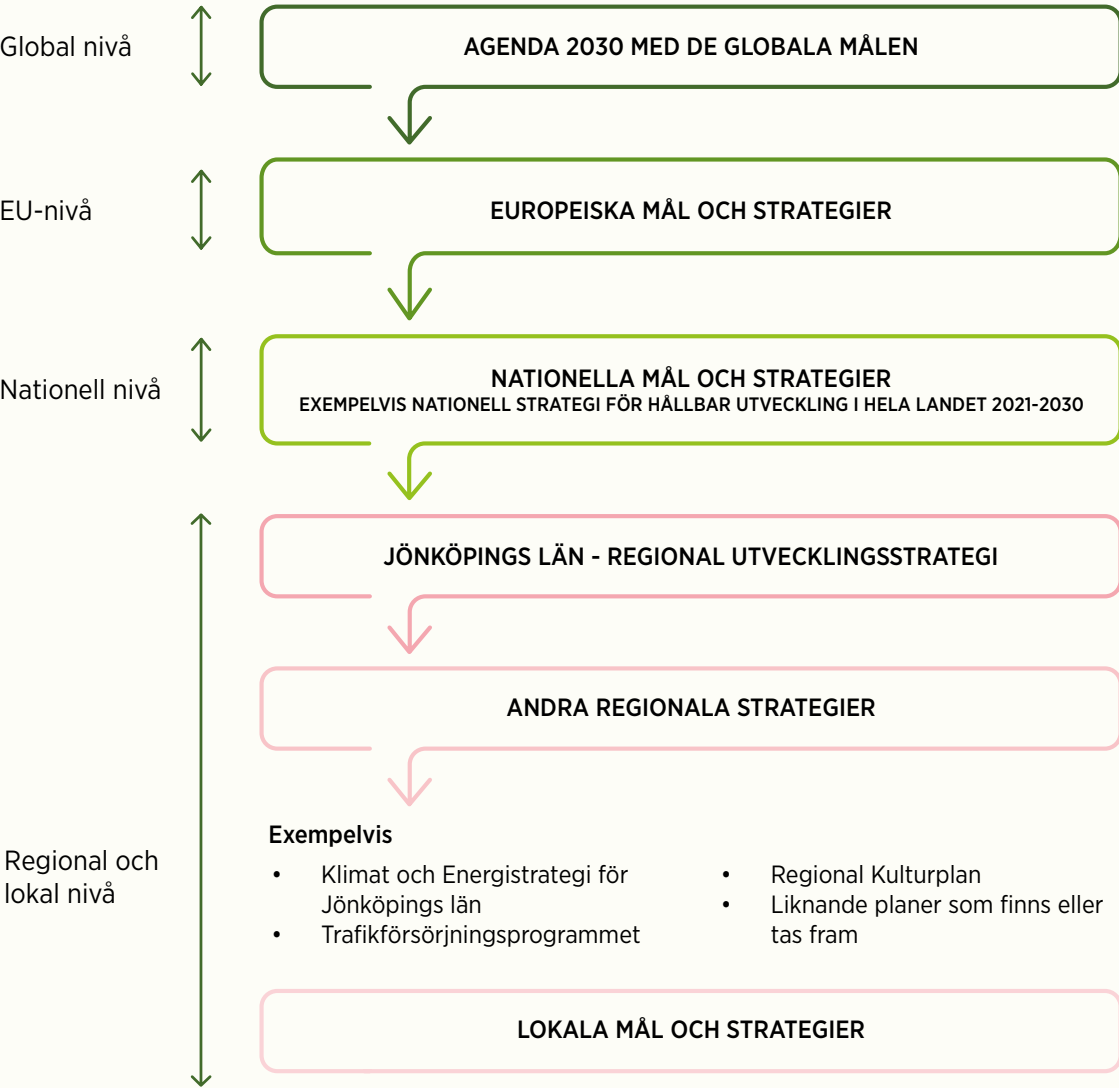
I länet finns ett stort antal nätverk och samverkansforum som på olika sätt bidrar till den regionala utvecklingsstrategins genomförande. Det gäller både på övergripande nivå och utifrån olika sakområden. I dessa nätverk och forum ingår parter med olika ansvar, resurser och kunskaper. Dialog och samverkan med strategin som plattform leder till synergier, möjlighet att hantera målkonflikter och dra lärdomar för det fortsatta arbetet.

I länet finns ett antal områdesstrategier och planer som på olika sätt hämtar kraft i och bidrar till den regionala utvecklingsstrategin. I dessa strategier och planer finns mer detaljer och beskrivningar av insatser inom olika sakområden än vad som ryms i den regionala utvecklingsstrategin. Det finns också mål, strategier och planer på internationell, nationell och lokal nivå. Arbeta på olika nivåer är beroende av varandra vad gäller genomförande och måluppfyllelse.

Länet har idag en formell samverkan på politisk nivå där ledande politiker från kommuner och region möts och där gemensam planering och prioriteringar görs utifrån den regionala utvecklingsstrategin. På tjänstepersonssidan samlas ledning från region, kommuner, akademi och länsstyrelse. Dessa forum på ledningsnivå har en avgörande roll för att den regionala utvecklingsstrategin ska bli hela länets strategi med ett genomförande som är effektivt, hållbart och långsiktigt. Den samverkan som finns i det företagsfrämjande systemet* och i andra områdesspecifika frågor spelar också en viktig roll för genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin. Samverkansforum och nätverk finns med ideella, offentliga och privata aktörer.

Genomförandekraft för den regionala utvecklingsstrategin skapas även genom samverkan över länsgränser. För att kunna påverka nationell och europeisk nivå är samverkan med andra regioner avgörande. Det finns idag en formaliserad samverkan inom Regionsamverkan Sydsverige (RSS) och inom Småland Blekinge Halland South Sweden (SBHSS) med kontor i Bryssel. Utifrån EU:s regionindelning sker även samverkan inom Småland och Öarna (SMÖ). Aktiv medverkan i europeiska nätverk, program och samverkansforum

Figur 6 Det krävs samverkan mellan såväl offentlig verksamhet, näringsliv, utbildningsaktörer och civilsamhälle för att kunna genomföra den regionala utvecklingsstrategin.

lyfter länets intressen, stärker möjligheten att påverka beslut, och tillvaratar finansieringsmöjligheter. På så sätt bidrar Jönköpings län till ett starkare, mer hållbart och konkurrenskraftigt Europa, samtidigt som länets långsiktiga utvecklingskraft stärks.

Finansiering som verktyg

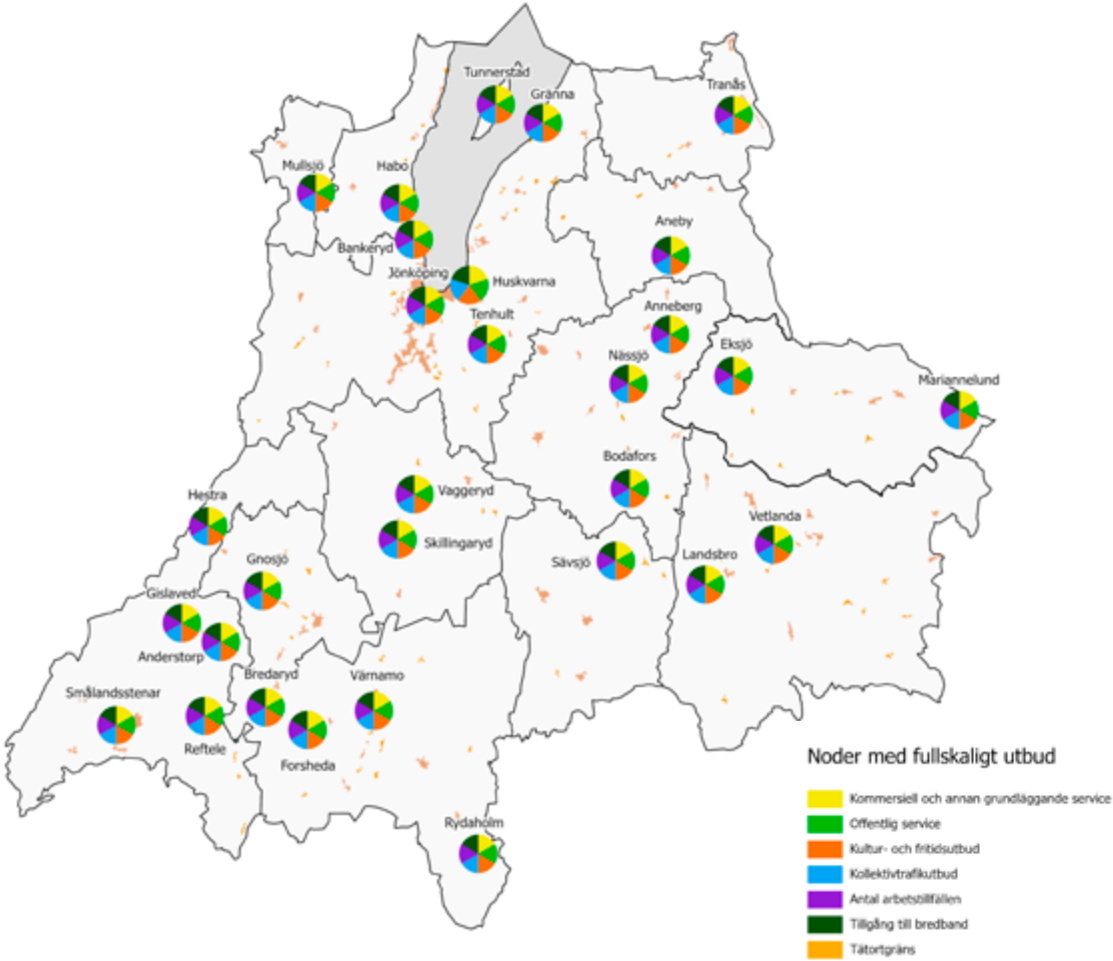
Den regionala utvecklingsstrategin vägleder beslut om finansiering med regionala, nationella och europeiska medel. Region Jönköpings län avsätter regionala utvecklingsmedel, staten tillför utvecklingsmedel till regional nivå och EU bidrar med betydande finansiering. Ett stort antal aktörer bidrar till genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin genom att driva projekt med regional, nationell och europeisk finansiering. Möjligheterna att förverkliga den regionala utvecklingsstrategin bygger på en samlad förmåga att bygga långsiktig samverkan inom strategiskt viktiga områden. Detta ökar på sikt länets möjligheter att söka utvecklingsmedel från nationell och europeisk nivå.

Möjligheterna kring att samverka och samfinansiera projekt stärks genom länets system för ledning och styrning.

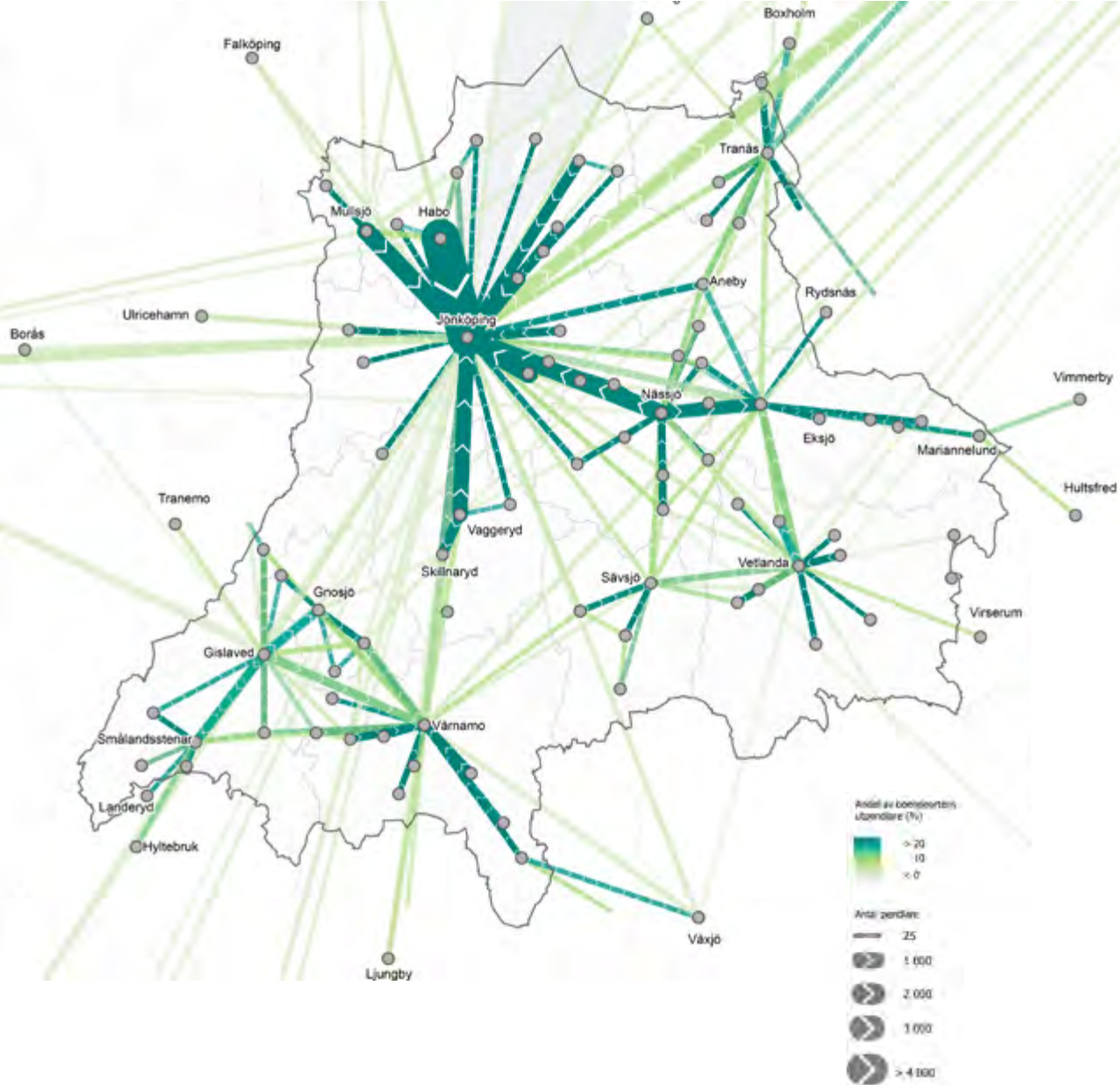
Regional strategisk planering

Länets läge och geografi med skiftande förutsättningar både inom och mellan kommunerna, samt kopplingar till omkringliggande län utgör grunden för genomförandet. Människor är rörliga och lever sina liv på flera platser. Kartor och andra kunskapsunderlag synliggör funktioner, samband och noder i geografien. De kan visa hur länet knyts samman av en mångfald av landsbygder, tätorter och städer. Regional strategisk planering kan ligga till grund för samordning och förbättringar för ökad funktionalitet. Det gemensamma arbetet ska i hög grad främja regionala samband och knyta ihop funktioner som är viktiga i invånarnas vardag.

Figur 7 Visar strategiska noder och var invånarna har tillgång till ett fullskaligt utbud av de sex kvaliteter som utgör grunden i vardagslivet, 2025.

Figur 8 Visar pendlingsmönster i Jönköpings län 2025 och det som kallas funktionella geografier.

Uppföljning

Uppföljning av den regionala utvecklingsstrategin utgår från ledstjärnor, fokusområden och prioriteringar. Arbetet sker på flera nivåer och över tid och ska vara ett stöd i planering och samverkan. Verktyg som statistik, indikatorer, utvärdering och analys används och synliggör hur utvecklingen går. Mätning av samhällsutveckling och effekter av regionala utvecklingsinsatser behöver ställas mot omvärldsförändringar. Nya perspektiv kan tillföras genom jämförelser på nationell och internationell nivå. Övriga regionala strategier som på olika sätt hämtar kraft i och bidrar till den regionala utvecklingsstrategin kan ha uppföljning på mer detaljerad nivå kopplat till respektive sakområde.

De nätverk och samverkansforum som finns i länet bidrar inte bara till genomförande av den regionala utvecklingsstrategin utan även till uppföljning. Länets system för ledning och styrning tar del av och bidrar till uppföljningen som ett led i sin roll att vägleda, möjliggöra och prioritera tillsammans.

Region Jönköpings län ansvarar för att löpande följa upp arbetet med den regionala utvecklingsstrategin. Varje år sker en återsrapportering av det regionala utvecklingsarbetet till Tillväxtverket och regeringen. Med kontinuitet sker också återsrapportering till regionstyrelse och nämnder i Region Jönköpings län samt till kommuner och aktörer i länet.

Begreppsförklaring

Civilt försvar

Civila aktörer har en central roll i att stödja det militära försvaret och upprätthålla viktiga samhällsfunktioner, även under kris, höjd beredskap eller ytterst krig. Inom ramen för tre månader ska offentlig verksamhet ha förmågan att klara minst två veckor med egna resurser. Samtidigt ställs krav på att skydda civilbefolkningen, inklusive särskilt sårbara grupper, bland annat enligt folkrättsliga principer. Se vidare under Nationellt Totalförsvar.

Civilsamhälle

Ett samlingsnamn för det organiserade engagemang som sker utanför staten, marknaden och det enskilda hushållet. Här samlas organisationer, nätverk och rörelser som bygger på frivillighet och gemensamma intressen. Civilsamhället består av ideella föreningar, stiftelser, trossamfund, sociala företag med flera.

Flyttnetto

Skillnaden mellan antalet personer som flyttar in och antalet som flyttar ut ur ett område. Ett positivt flyttnetto betyder att fler flyttar in än ut, medan ett negativt flyttnetto innebär att fler flyttar ut än in.

Företagsfrämjande systemet

Helt eller delvis offentligt finansierade aktörer vars uppgift är att stärka förutsättningarna för att starta och driva företag.

Jämställdhet

Flickor och pojkar, kvinnor och män ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla områden i livet. Målet för Sveriges jämställdhetspolitik är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Jämlikhet

Alla människor har lika värde och ska behandlas likvärdigt oavsett exempelvis kön, genus, ålder, etnisk eller social bakgrund, funktionsvariation, sexuell läggning eller religiös övertygelse.

Koldioxidbudget

Visar hur mycket och hur snabbt utsläppen av koldioxid behöver minska varje år, för att till exempel ett land eller län ska uppfylla sin del av Parisavtalet. Jönköpings läns koldioxidbudget lanserades 2023.

Konnektivitet

Konnektivitet innefattar både elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster. Utöver uppkoppling till nät inbegriper konnektivitet även överföring av information mellan olika användare, tjänster och utrustning.

Kulturella och kreativa branscher

Verksamheter som bygger på kulturella värden eller konstnärliga och andra kreativa uttryck. Branschernas främsta resurs är individer med kreativ yrkeskunskap och kulturell kompetens. Företag i de kulturella och kreativa branscherna har kulturskapande eller andra kreativa processer som sin affärsidé eller råvara.

Kunskapsintensiv

Verksamhet eller bransch som bygger på hög utbildning och djupgående kunskaper, där de anställdas specialistkunskap är den viktigaste tillgången.

Landsbygder

Begreppet landsbygder används för att visa att det inte finns en enhetlig landsbygd i länet eller Sverige. Platser i landsbygderna har olika förutsättningar, behov och möjligheter.

Medie- och informationskunnighet

Kunskaper som är nödvändiga för att kunna hitta och ta till sig tillförlitlig information gällande exempelvis hälsa, politik, nyheter samt bilda åsikter och göra sin röst hörd.

Motståndskraft

Summan av alla mänskliga initiativ och insatser som nyttiggör samhällets samlade resurser i försvaret av Sverige.

Nationellt totalförsvar

Det kombinerade civila och militära försvaret av Sverige kallas det nationella totalförsvaret. Totalförsvar är all samhällsverksamhet som ska bedrivas i krig. Det inkluderar barnomsorg, pensionsutbetalningar, radioutsändningar, hemtjänst, mobiltelefoni, fjärrvärme, kortbetalningar, sjukvård, mat, smittskydd, trafikövervakning, brandbekämpning, lastbilstransporter mm.

Omställningsförmåga

Förmåga att snabbt kunna anpassa kompetens, arbetssätt, tekniska lösningar, organisationer och samarbeten när förutsättningar förändras - i vardag, i kris och i långsiktigt samhällsbyggande.

Plusenergilän

Jönköpings län har sedan 2010 haft vision om att bli ett plusenergilän, att producera mer energi än vi gör av med. Det kräver ökad fossilfri energiproduktion, minskad energianvändning och att nyttja möjligheter till lagring av energi.

Samhällskris

Samlingsord som innefattar till exempel extraordinär händelse, allvarlig händelse, svår påfrestning, fredstida krissituation eller allvarlig störning. Den kan vara lokal, regional eller nationell.

Smart specialisering (S3)

S3 en komponent i EU:s strategi för tillväxt och sysselsättning. Det innebär att regionerna skapar en strategi för att bli globalt konkurrenskraftiga inom områden där det finns fördelar gentemot andra regioner. Jönköpings läns styrkeområden är smart industri/kunskapsintensiva tillverkningsföretag, e-handel och logistik, skogsnäring och träförädling, besöksnäring samt livsmedel och livsmedelsförädling.

Utländsk bakgrund

Utrikesfödd eller inrikesfödd med två utrikesfödda föräldrar.

Värdlandsstöd

Omfattar alla åtgärder som syftar till att så effektivt som möjligt kunna ta emot eller transitera internationell civil/humanitär hjälp och ge stöd till militära operationer. Värdlandsstöd kan behövas såväl under fredstida kriser och övningar, som under höjd beredskap och krig.

§ 18**Regionalt trafikförsörjningsprogram 2026-2040**

Diarienummer: RJL 2025/860

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa regionalt trafikförsörjningsprogram för 2026-2040.

Sammanfattning

Regionens trafikförsörjningsprogram utgör det strategiska styrdokument för utvecklingen av den regionala kollektivtrafiken enligt lag (2010:1065) om kollektivtrafik. Programmet revideras en gång per mandatperiod och anger mål, inriktning och prioriteringar för kollektivtrafikens utveckling under perioden 2026-2040. Nu gällande trafikförsörjningsprogram antogs av regionfullmäktige 2021. Programmet innehåller fem mål med strategier för att nå dessa. Målen för marknadsandel och resande har reviderats jämfört med tidigare version. Förslag till nytt trafikförsörjningsprogram har varit föremål för samråd enligt lag och skickats på remiss. Inkomna synpunkter har beaktats i slutlig version.

Förslag till beslut

Stina Sinclair (KD) yrkar för Kristdemokraterna bifall till föreliggande förslag om att föreslå regionfullmäktige fastställa regionalt trafikförsörjningsprogram för 2026-2040.

Håkan Karlsson Nyborg (SD) yrkar för Sverigedemokraterna bifall till föreliggande förslag.

Per Svenberg (S) yrkar för Samverkan Region Jönköpings län bifall till föreliggande förslag.

Beslutsunderlag

- Beslut Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö 2026-01-20 § 15
- Beslut Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö – presidium 2026-01-07 § 9
- Tjänsteskrivelse
- Regionalt trafikförsörjningsprogram 2026-2040

Beslutet skickas till

Regionfullmäktige

§ 15

Regionalt trafikförsörjningsprogram 2026-2040

Diarienummer: RJL 2025/860

Beslut

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö föreslår regionfullmäktige att

- fastställa regionalt trafikförsörjningsprogram för 2026-2040.

Sammanfattning

Regionens trafikförsörjningsprogram utgör det strategiska styrdokument för utvecklingen av den regionala kollektivtrafiken enligt lag (2010:1065) om kollektivtrafik. Programmet revideras en gång per mandatperiod och anger mål, inriktning och prioriteringar för kollektivtrafikens utveckling under perioden 2026-2040. Nu gällande trafikförsörjningsprogram antogs av regionfullmäktige 2021. Programmet innehåller fem mål med strategier för att nå dessa. Målen för marknadsandel och resande har reviderats jämfört med tidigare version. Förslag till nytt trafikförsörjningsprogram har varit föremål för samråd enligt lag och skickats på remiss. Inkomna synpunkter har beaktats i slutlig version.

Förslag till beslut

Arnold Carlzon (KD), Leif Andersson (C) och Anders Gustafsson (SD) yrkar bifall till presidietts förslag att föreslå regionfullmäktige att fastställa regionalt trafikförsörjningsprogram 2026-2040. Per Svenberg (S) yrkar för samverkan M, S och VD bifall till förslaget att föreslå regionfullmäktige att fastställa regionalt trafikförsörjningsprogram 2026-2040.

Beslutsgång

På ordförandes fråga beslutar nämnden att föreslå regionfullmäktige att fastställa regionalt trafikförsörjningsprogram 2026-2040.

Beslutsunderlag

- Beslut Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö – presidium 2026-01-07 § 9
- Tjänsteskrivelse daterad 2025-12-18
- Regionalt trafikförsörjningsprogram 2026-2040

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

2026-01-07

§ 9**Regionalt trafikförsörjningsprogram 2026-2040**

Diarienummer: RJL 2025/860

Beslut

Presidiet föreslår Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö att föreslå regionfullmäktige att

- fastställa regionalt trafikförsörjningsprogram för 2026-2040.

Sammanfattning

Regionens trafikförsörjningsprogram utgör det strategiska styrdokument för utvecklingen av den regionala kollektivtrafiken enligt lag (2010:1065) om kollektivtrafik. Programmet revideras en gång per mandatperiod och anger mål, inriktning och prioriteringar för kollektivtrafikens utveckling under perioden 2026-2040. Nu gällande trafikförsörjningsprogram antogs av regionfullmäktige 2021. Programmet innehåller fem mål med strategier för att nå dessa. Målen för marknadsandel och resande har reviderats jämfört med tidigare version. Förslag till nytt trafikförsörjningsprogram har varit föremål för samråd enligt lag och skickats på remiss. Inkomna synpunkter har beaktats i slutlig version.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2025-12-18
- Regionalt trafikförsörjningsprogram 2026-2040

Beslutet skickas till

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

Regionfullmäktige

Regionalt trafikförsörjningsprogram 2026-2040

Förslag till beslut

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö föreslår regionfullmäktige att

- fastställa regionalt trafikförsörjningsprogram för 2026-2040.

Sammanfattning

Regionens trafikförsörjningsprogram utgör det strategiska styrdokument för utvecklingen av den regionala kollektivtrafiken enligt lag (2010:1065) om kollektivtrafik. Programmet revideras en gång per mandatperiod och anger mål, inriktning och prioriteringar för kollektivtrafikens utveckling under perioden 2026-2040.

Information i ärendet

Nu gällande trafikförsörjningsprogram antogs av regionfullmäktige 2021. Med anledning av förändrad omvärld med förändrade resmönster efter pandemin samt översyn av regionala styrdokument har en revidering av programmet genomförts. Programmet innehåller fem mål med strategier för att nå dessa. Målen för marknadsandel och resande har reviderats jämfört med tidigare version. Programmet är tänkt att vara ett stöd för den långsiktiga planeringen hos andra samhällsaktörer och myndigheter. Förslaget till nytt trafikförsörjningsprogram har varit föremål för samråd enligt lag och skickats på remiss. Inkomna synpunkter har beaktats i slutlig version.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2025-12-18
- Regionalt trafikförsörjningsprogram 2026-2040

Beslut skickas till

Jönköpings länstrafik
Regionledningskontoret kansli

REGIONLEDNINGSKONTORET

Jane Ydman
Regiondirektör

Fredric Fingal
T.f. trafikdirektör

REGIONALT TRAFIKFÖRSÖRJNINGSPROGRAM

2026-2040

FÖR ETT BRA LIV
I EN ATTRAKTIV REGION

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Allt hänger ihop

Människor väljer att leva där det finns jobb, utbildning, en god livsmiljö, kultur och möjlighet att kunna pendla till arbete, skola och fritidsaktiviteter.

Där människor finns behövs bland annat hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, utbildning och kultur. Företagen behöver välutbildade medarbetare och en bra infrastruktur.

INNEHÅLL

Tillsammans för ett bra liv för alla	4-5
Inledning	6-7
Sammanfattning	8-9
Nuläge och behov	10-13
Vision, mission, position och kärnvärden	16-17
Mål 2040	19
Kollektivtrafikens uppdrag	20-23
Tre olika perspektiv	24-25
Resenärens perspektiv	26-27
Samhällets perspektiv	28-31
Kollektivtrafikens perspektiv	32-35
Strategier och framgångsfaktorer	38-39
Kollektivtrafikutbud och trafikplikt	40-41
Roller och ansvar	42-43
Genomförande och uppföljning	44-45
Fördjupad information	48-49
Begreppsförklaring	50-51

Tillsammans för ett bra liv för alla

Jönköpings län präglas av invånare som skapar starka lokalsamhällen, ett engagerat civilsamhälle, ett starkt näringsliv och stor innovationskraft. Här finns en tradition av samverkan, där föreningsliv, företag och offentliga aktörer tillsammans skapar trygghet, delaktighet och livskvalitet och där invånarna upplever att det är nära till beslutsfattare och mellan människor.

Samtidigt står vi inför gemensamma utmaningar. Färre behöver försörja fler och vi behöver matcha arbetskraften mot arbetsmarknadens behov. Svensk hälso- och sjukvård har gjort stora framsteg med bättre teknik och behandlingar, men utvecklingen kräver nu en omställning till mer hälsofrämjande, förebyggande och proaktiv vård. Den psykiska ohälsan ökar och tillsammans måste vi vidta åtgärder. Kollektivtrafiken* är en viktig del i många invånares vardag för att ta sig till jobb och fritidsaktiviteter, men inom länet skiljer sig invånarnas tillgång till kollektivtrafik åt.

Inom länet finns en tydlig vilja att växa – med fler invånare, starkare samhällen och mer hållbara livsmiljöer. Det finns en gemensam insikt: att framtidens samhällen formas genom långsiktighet, tillit och samverkan över gränser och med starkt fokus på hållbarhet i alla delar, miljömässig, social och ekonomisk – för ett bra liv idag och för kommande generationer.

Region Jönköpings läns fyra strategiska dokument – Strategi för att möta framtidens behov av hälso- och sjukvård, Regional utvecklingsstrategi, Trafikförsörjningsprogrammet och Hållbarhetsprogrammet utgör tillsammans en väg framåt, förankrad i lokal kunskap och gemensamma ambitioner.

Vår utgångspunkt är tydlig: framtiden bygger vi bäst – tillsammans.

Tillsammans för ett bra liv för alla är en gemensam ambition i Jönköpings län – förankrad i lokal kunskap och samverkan mellan Region Jönköpings län, länets 13 kommuner, Jönköping University, Länsstyrelsen, samt civilsamhälle, näringsliv och invånare.

Inledning

Detta är Region Jönköpings läns trafikförsörjningsprogram för perioden 2026–2040, med en utblick mot 2050. Programmet beskriver kollektivtrafikens roll i länets utveckling, vilka behov som finns – och vilka mål Region Jönköpings län vill uppnå.

Programmet har tagits fram enligt kollektivtrafiklagen (2010:1065) och ska fungera som ett vägledande dokument för:

- politiska beslut
- trafik- och samhällsplanering
- investeringar i infrastruktur och fordon.

Det är också ett verktyg för samverkan mellan Region Jönköpings län, länets kommuner, trafikföretag och andra aktörer.

Arbetet har skett i dialog med kommuner, myndigheter, trafikföretag och intresseorganisationer och innehållet är förankrat i länets behov och prioriteringar.

Programmet innehåller

- En analys av nuläget – befolkning, resvanor, utmaningar och behov.
- Vision och mål för kollektivtrafiken.
- Strategier och åtgärder för att nå målen.
- Beskrivning av allmän trafikplikt*, trafikutbud och kommersiell trafik*.
- Fokus på tillgänglighet, miljö, trygghet och samverkan.
- Hur programmet ska genomföras och följas upp.

Sammanfattning

Välfungerande kollektivtrafik är ett viktigt verktyg för att skapa ett tillgängligt, jämlikt och hållbart samhälle. Genom att fler reser tillsammans skapas en effektivare resursanvändning och en bättre vardag för länets invånare. Kollektivtrafiken kan jämna ut skillnader i inkomst, bakgrund och boendeort. När invånare kan välja att bo och arbeta där de önskar, delta i förenings- och kulturlivet lokalt, regionalt och nationellt ökar länets attraktivitet. Miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet är grunden för arbetet med planering och genomförande av kollektivtrafikförsörjningen i länet.

Trafikförsörjningsprogrammet tar sin utgångspunkt i länets förutsättningar, dess styrkor, utmaningar och potential för att fortsatt vara ett län där människor vill bo, leva och verka. Under vintern och våren 2025 har Region Jönköpings län tillsammans med länets kommuner fört dialog för att gemensamt hitta vägen framåt för länets utveckling. Dessa dialoger är en del i arbetet med det nya trafikförsörjningsprogrammet. Särskilda samråd har genomförts med länets kommuner avseende revidering av trafikförsörjningsprogrammet.

Trafikförsörjningsprogrammet är vägledande för Region Jönköpings län beslut rörande trafikplanering och investeringar. Programmet beskriver behov, mål och strategier för hur kollektivtrafiken ska utvecklas under perioden 2026–2040.

Region Jönköpings län ansvarar för kollektivtrafiken i Jönköpings län. Uppdraget genomförs i egen verksamhet, genom upphandlade aktörer och i samarbete med externa trafikföretag samt med omkringliggande läns kollektivtrafikmyndigheter.

Mål till år 2040

I trafikförsörjningsprogrammet finns fem mål:

- Marknadsandel – strävan finns att kollektivtrafiken ska stå för 20 procent av alla motoriserade resor.
- Antal resor – antalet resor med kollektivtrafiken ska öka till cirka 30 miljoner år 2040.
- Kundnöjdhet – till 2040 ska 70 procent av resenärerna vara nöjda eller mycket nöjda.
- Tillgänglighet* – kollektivtrafiken ska fungera för fler – oavsett funktionsförmåga.
- Miljö – all kollektivtrafik ska drivas med fossilfria drivmedel.

Strategier för att nå målen

Programmet innehåller strategier för att:

- Bygga ut kollektivtrafiken i tätorter, pendlingsstråk och på landsbygden där det är lämpligt.
- Stärka bytespunkter* och bidra till att skapa trygga och tillgängliga hållplatser.
- Använda fossilfria drivmedel, öka energieffektiviteten och därmed minska klimatpåverkan.
- Göra kollektivtrafiken enklare att använda – genom information, digitala tjänster och samordning.
- Samverka med kommuner, närliggande regioner, trafikföretag och andra aktörer i hela länet.

Nuläge och behov

Jönköpings län består av 13 kommuner med varierande demografiska* och geografiska förutsättningar. Utöver residentsstaden Jönköping har länet flera mindre städer, omfattande landsbygdsområden och starka pendlingsflöden – både inom länet och över länsgränserna.

I hela länet finns stark arbetsmarknad och näringsliv, engagerade civilsamhällen och kulturliv. Tillgång till god samhällsservice, väl utbyggd digital infrastruktur samt stärkta kommunikationer mellan tätort och landsbygd skapar förutsättningar för hela länets utveckling. Det är därför viktigt att stärka tillgängligheten inom länet och över länsgränser.

Inom länet skiljer sig invånarnas tillgång till kollektivtrafik åt, vilket påverkar möjligheter till arbetspendling och att ta del av kultur, friluftsliv, idrotts- och andra fritidsaktiviteter. Särskilt barn och unga är beroende av kollektivtrafik för utbildning och sociala aktiviteter. I det längre perspektivet stärks utvecklingen genom förbättrade

kopplingar till Sveriges storstadsområden och Öresundsregionen. Detta utökar studie-, boende- och arbetsmarknader i södra Sverige.

Demografi
Jönköpings län står, liksom övriga Europa, inför en demografisk utmaning där antalet äldre ökar i förhållande till yngre och personer i arbetsför ålder. För kollektivtrafiken innebär detta nya resmönster bland invånare och förstärkt behov av att knyta samman länet. Kollektivtrafiken möjliggör förbättrad kompetensförsörjning och hållbara persontransporter.

Enligt prognos förväntas befolkning i Jönköpings län öka från dagens cirka 370 000 invånare till cirka

380 000 till år 2033, se figur 1 på sida 11. Den största folkmängdsökningen väntas i åldrarna 80 år och äldre och den största minskningen i den yngsta åldersgruppen 0-9 år.

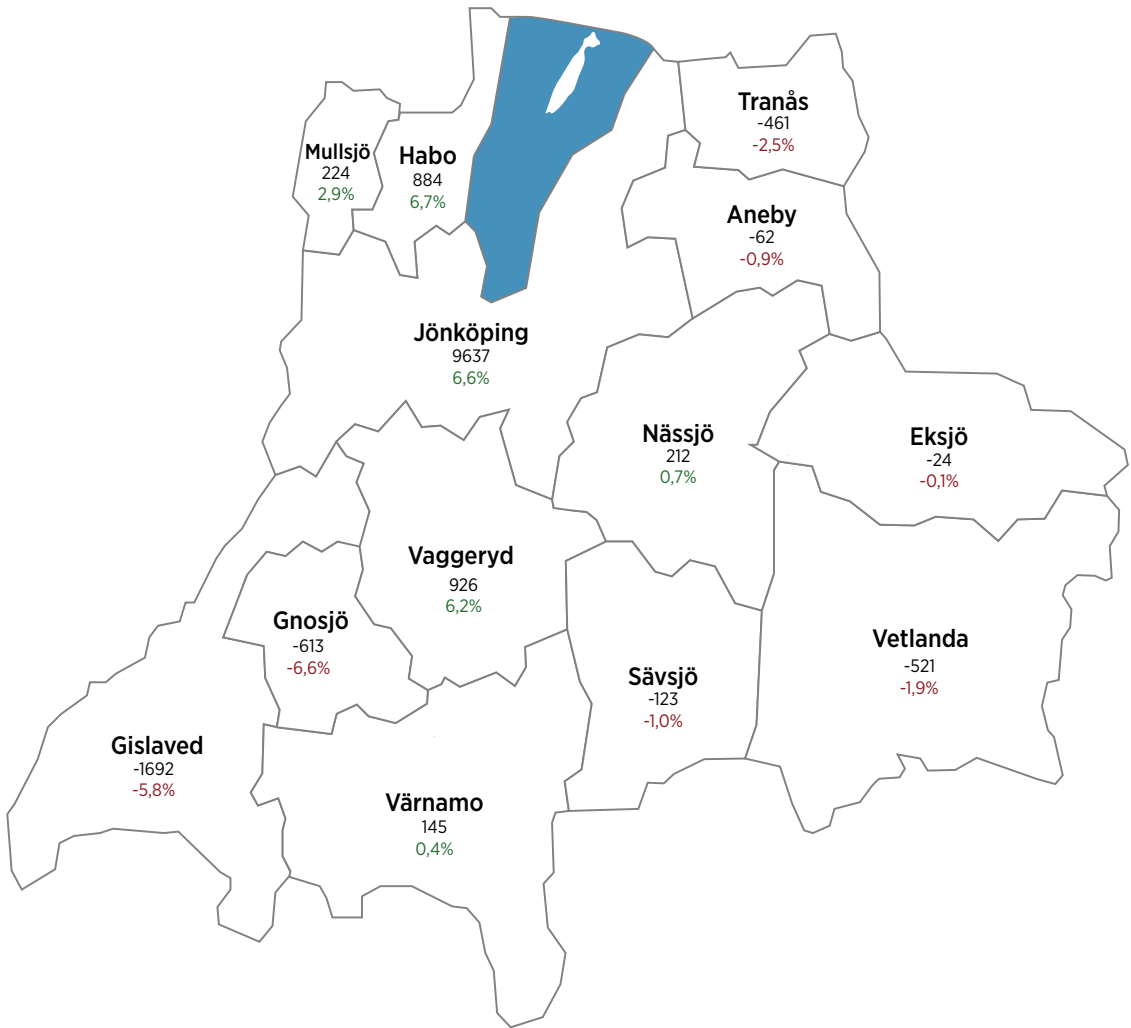
Förändrat konjunkturläge påverkar invånarnas flyttmönster och barnkullarnas storlek. Invånare i åldersgrupperna 60 år och äldre har inte lika stora förändringar i sina flyttmönster på grund av konjunkturen.

Folkmängdens förändring är ojämn inom länet där Jönköpings kommun och närliggande kommuner väntas fortsätta växa medan övriga kommuner

antas fortsätta minska. Totalt flyttar idag fler personer från än till länet.

Inrikes flyttnetto* är mer än dubbelt så stort för kvinnor som för män. Det finns flera orsaker men vanligast är att fler kvinnor flyttar för studier eller arbete och sedan stannar kvar. Variationen är dock stor inom länets kommuner, både vad gäller flytt-netto och könsfördelning.

Figur 1 Prognos för befolkningsförändring 2023-2033 i länets 13 kommuner.

Resvanor och resmönster

Resvaneundersökningar visar att bilresor är det vanligaste färd sättet i länet. Det gäller särskilt på landsbygden och i mindre orter där kollektivtrafiken är mer begränsad. I tätortsnära områden är kollektivtrafikens andel något högre, särskilt bland unga. Fler väljer att kombinera olika färd sätt - till exempel buss, cykel och gång - beroende på resmål. Se figur 2 och 3 på sida 13.

Samtidigt har digitalisering, distansarbete och förändrade levnadsvanor påverkat både efterfrågan på och förväntningarna kring kollektivtrafiken.

Det finns en ambition att en resvaneundersökning ska göras inför varje förnyelse eller revision av trafikförsörjningsprogrammet, minst en gång per mandatperiod.

Se fördjupad information sidan 49 - Resvaneundersökning oktober 2024, Region Jönköpings län.

Utökat behov av kollektivtrafik

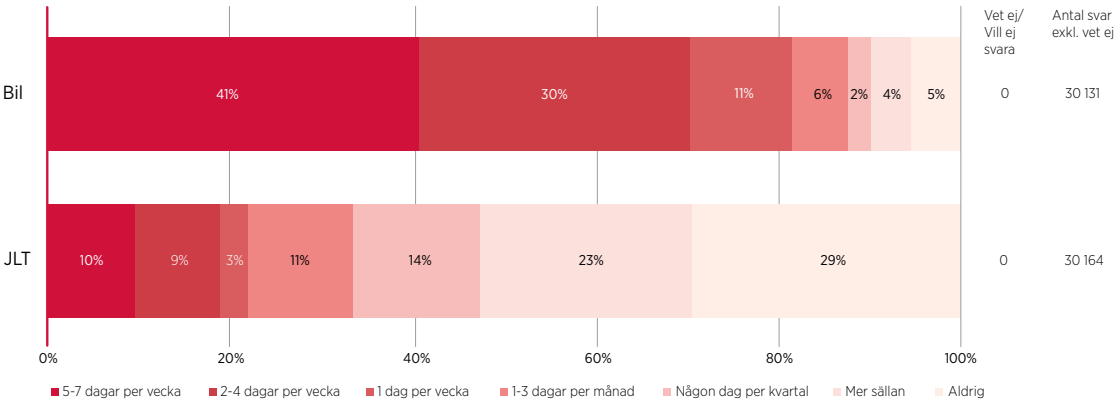
För att identifiera de styrkor, utmaningar och behov

som finns i Jönköpings län har ett omfattande dialogarbete genomförts tillsammans med länets 13 kommuner. Dialogerna har identifierat behov av utökad trafik för att binda samma östra och sydvästra delarna av länet samt en utvecklad samverkan över länsgränser och mellan trafikslag. Det framkom önskemål om tätare utbud i pendlingsstråken och behov av ökad tillgänglighet för personer med funktionsvariationer. Flexibla lösningar på landsbygden och till mindre tätorter efterfrågas samt ett förändrat utbud på kvällar och helger. Detta behöver ske samtidigt som transportsektorn ska minska sin klimatpåverkan.

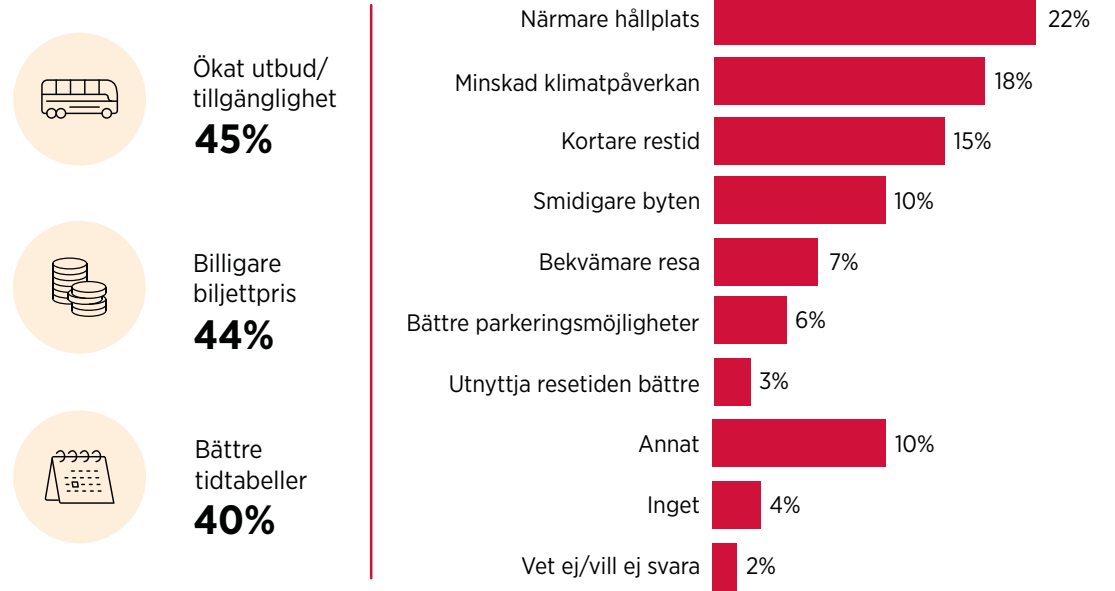
För att möta dessa behov krävs en kollektivtrafik som är anpassad efter olika livssituationer, geografiska förutsättningar och framtidens hållbarhetskrav. Det innebär både utveckling av dagens kollektivtrafik och mod att tänka nytt kring hur resor kan lösas. Att arbeta för bilfria zoner i städer och tätorter samt att främja attraktiva bytespunkter på landsbygden gör att kollektivtrafiken kan öka sin marknadsandel.

Figur 2 Användning av färdmedel - Hur ofta reser du med bil respektive med Jönköpings länstrafik?

Figur 3 Attityder kring att nyttja kollektivtrafiken - vad skulle få dig att nyttja kollektivtrafiken mer jämfört med bil?

16:02	Skövde		Tåg 7240
	Falköping	12b	Västtågen
16:07	Nässjö		Tåg 7241
		2b	Krösatågen
16:27	Vaxjö		Tåg 17619
	Nässjö Alvesta Huskvarna		
17:03	Skövde	2a	Västtågen
	Falköping		Tåg 7244
Ankommande tåg		Train arrivals	
14:56	Vaggeryd	1	Krösatågen
			Tåg 17688
14:58	Nässjö	2a	Västtågen
			Tåg 7236
15:00	Skövde	2b	Västtågen
	Falköping		Tåg 7237
15:16	Vaxjö	2b	Krösatågen
	Nässjö Alvesta		Tåg 17610

swarcon

MITRON

TRAFIKVERKET
Vad för tåg 010-123 45 60
Uppgä: 123

Avgående
Ankommande
Information

Vision, mission, position och kärnvärden

Region Jönköpings läns vision är: *För ett bra liv i en attraktiv region.*
Kollektivtrafiken har en viktig roll i att förverkliga denna vision. Den ska bidra till att människor kan bo, leva och arbeta i hela länet – och samtidigt minska klimatpåverkan från transporterna.

Mission, position och kärnvärden för Jönköpings Länstrafik

Mission – så här gör vi skillnad varje dag
Jönköpings Länstrafik ska leverera pålitliga resealternativ för alla behov, göra det enkelt att resa smart tillsammans, och använda kollektivtrafiken för att utveckla vårt län.

Position – kollektivtrafik som ett alternativ
Kollektivtrafiken ska vara ett attraktivt alternativ till att äga och köra egen bil. Det innebär att kollektivtrafiken ska erbjuda hög kvalitet, punktlighet och

god service – oavsett om man reser varje dag eller bara ibland. Genom att vara tillgänglig och pålitlig är kollektivtrafiken en viktig pusselbit i arbetet för en hållbar, sammanhållen och livskraftig region.

Kärnvärden – grunden i allt vi gör och hur vi betar oss
Jönköpings Länstrafiks kärnvärden är utvalda för att samspela och förstärka varandra. De interna värdena fungerar som möjliggörare för de externa. Värdena bildar en stark helhet som bygger långsiktiga relationer - både internt och med resenärer.

Kärnvärden

Jönköpings länstrafiks kärnvärden är utvalda för att samspela och förstärka varandra. De interna värdena beskrivs som möjliggörare för de externa värdena och ska hjälpa Jönköpings länstrafik att leverera på de externa värdena i mötet med människor. När mod visas och nytt tänks internt, ska enkelhet skapas för alla som kommer i kontakt med Jönköpings länstrafik. Med intern flexibilitet och positivitet förväntas det också bli naturligt att inkludering visas utåt. På så sätt ska Jönköpings länstrafiks kärnvärden tillsammans skapa en stark helhet för att bygga långsiktiga relationer – både internt och gentemot organisationens olika målgrupper.

Interna värden

Modiga

- vågar tänka nytt
- tar initiativ.

Flexibla

- användaranpassade
- hittar nya vägar.

Positiva

- lösningsorienterade
- engagemang.

Nytänkande

- utvecklar smarta lösningar
- framtidsinriktade.

Externa värden

Pålitliga

- skapar trygghet
- grundförutsättning för verksamheten

Inkluderande

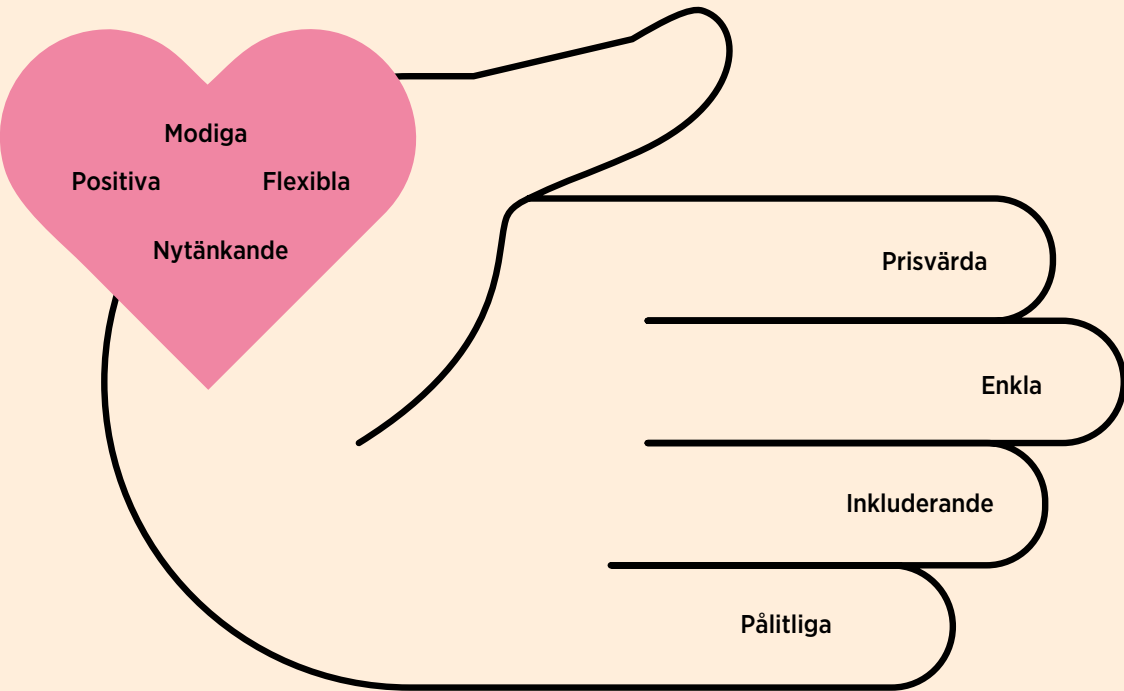
- varmt och omhändertagen
- lyhördhet.

Enkla

- lätt att resa
- tydliga lösningar.

Prisvärda

- ekonomiskt tillgängliga
- god service för pengarna.

Mål 2040

I trafikförsörjningsprogrammet finns fem mål för kollektivtrafiken som ska nås senast år 2040. Dessa mål styr hur kollektivtrafiken planeras, utvecklas och följs upp under hela programperioden.

Marknadsandel

Strävan finns att kollektivtrafiken ska stå för 20 procent av alla motoriserade resor. Målet är att öka marknadsandelen i alla kommuner. Bäst förutsättningar att nå en noterbart högre marknadsandel bedöms vara i Jönköpings kommun med sin omfattande stadstrafik och betydande tåg- och regionbusstrafik. Kommuner med stor landsbygd bedöms ha en blygsammare möjlighet till en väsentligt ökad marknadsandel för kollektivtrafiken.

Antal resor

Antalet resor med kollektivtrafiken inom länet ska öka till 30 miljoner år 2040.

Kundnöjdhet

Resenärernas upplevelse av kollektivtrafiken ska vara positiv och stabilt hög. Det gäller hela resan – från planering till genomförande. Till 2040 ska 70 procent av resenärerna vara nöjda eller mycket nöjda.

Tillgänglighet för resenärer med funktionsnedsättning

Kollektivtrafiken ska vara tillgänglig för fler, oavsett funktionsförmåga. Det innebär att fordon, information och viktiga bytespunkter ska vara anpassade. Även strategiskt belägna hållplatser ska anpassas för god tillgänglighet.

Miljö och hållbart samhälle

Kollektivtrafiken ska bidra till ett hållbart samhälle och till att klimatmålen uppnås – genom minskade utsläpp, fossilfri drift och minskad energianvändning per utförd resa. All kollektivtrafik ska drivas med fossilfria drivmedel och teknik- neutrala lösningar som minskar klimatpåverkan. Kollektivtrafiken ska bidra till en effektivare användning av gaturummet i städer.

Se fördjupad information sidan 49 - Redovisning av länstrafikens miljö- och hållbarhetsmål från Region Jönköpings läns hållbarhetsprogram och trafikförsörjningsprogram 2024.

Kollektivtrafikens uppdrag

Kollektivtrafiken ska ge goda möjligheter att ta sig till arbete och utbildning men också vård, service, kultur- och fritidsaktiviteter. Kollektivtrafiken spelar också en viktig roll för att länet ska nå klimatmålen och för att skapa ett jämlikt samhälle där så många som möjligt kan resa hållbart.

Ibland är kollektivtrafik förstahandsvalet, ibland kompletterar det andra sätt att resa. Kollektivtrafik ska vara ett bra alternativ som passar vid olika tillfällen för olika individer. Se figur 4 på sida 21.

Kollektivtrafik som innebär resor i vardagen – till exempel arbets- och skolpendling – kallas enligt kollektivtrafiklagen för vardagsresor. Den omfattar både resor inom länet och till angränsande län.

Taxiförsörjning
Enligt kollektivtrafiklagen har de regionala kollektivtrafikmyndigheterna ett lagstadgat ansvar att verka för en tillfredsställande taxiförsörjning.

Genom Region Jönköpings läns verksamhet kring särskild kollektivtrafik* det vill säga färdtjänst*, sjukresor och närtrafik* finns en viss möjlighet att påverka utbudet av traditionell kommersiell taxiverksamhet.

Region Jönköpings län strävar efter att stimulera möjligheten att kunna upprätthålla kommersiell taxitrafik på så många platser i länet som möjligt.

Kollektivtrafikutbud för vardagsresor
För att människor ska välja kollektivtrafiken som ett alternativ i sin vardag krävs:

- Tillräckligt många avgångar för att passa vardagliga behov.
- Hållplatser på relevanta platser.
- Biljettpriser, biljettutbud och betalningsmöjligheter som är enkla att förstå och använda.
- Fordon som är bekväma och anpassade för dagligt resande.

De flesta vardagsresor är kortare än tio mil och tar under en timme. Resandet varierar över dagen, med flest resor under morgon och sen eftermiddag. Kollektivtrafiken ska vara anpassad efter detta.

Samhällsförändringar som påverkar behovet
Samhället förändras, och kollektivtrafiken behöver utvecklas i takt med samhällets och invånarnas behov.

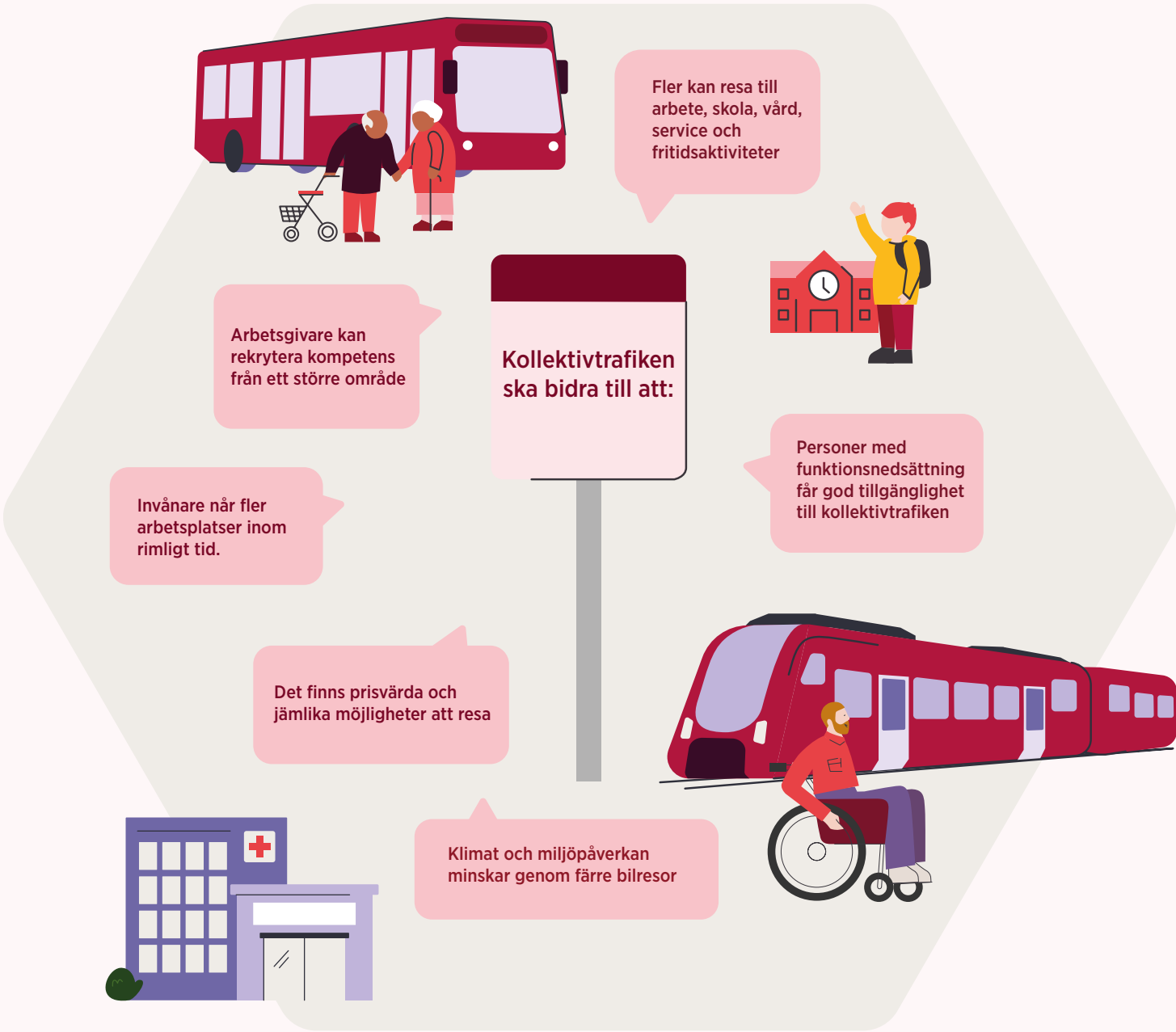
Ett förändrat omvärldsläge ställer större krav på en stark civil beredskap för kriser i fredstid och vid höjd beredskap. Krav på en robust kollektivtrafik som klarar att hantera störningar, behålla funktion och struktur, samt fortsätta att utvecklas kommer att öka från samhällets olika aktörer. Tillsammans med länets kommuner bör ett arbete göras med att peka ut prioriterad kollektivtrafik i händelse av kris eller höjd beredskap.

Trender utöver ovan beskrivna omvärldsläge som påverkar hur kollektivtrafiken bör planeras:

- För att bromsa klimatförändringarna behöver transportsektorn sänka sina utsläpp.
- Fler bor i städer, vilket ökar behovet av tät kollektivtrafik i vissa stråk.
- Digitala tjänster gör det lättare att arbeta eller studera under resan.
- Fler unga väntar med att ta körkort.
- Ett ökat intresse för miljöfrågor gör att fler kommer att välja tåg och buss i samband med fritidsresor och turism.
- Vården specialiseras, vilket kräver fler resor mellan orter.
- Fler studerar på annan ort, vilket skapar nya resmönster.
- Fler vill bo på landsbygden, men kollektivtrafiken där är ofta begränsad.
- Fler har möjlighet till distansarbete.

För att möta dessa behov behövs både fasta linjer och flexibla lösningar. Därför bör bland annat anropsstyrd kollektivtrafik införas, som körs efter behov i områden där resandet är mer utspritt. Detta kan gälla både på landsbygden, i tätorter och städer.

Figur 4 Kollektivtrafikens uppdrag.

Positionspapper för kollektivtrafik

Positionspapper för kollektivtrafik är framtaget på uppdrag av Regionsamverkan i Sydsverige och beskriver en målsättning med starkt reducerade restider företrädesvis med tågsystem som en målbild för år 2040.

I målbilden beskrivs effektiva resmöjligheter (anges i minuters restid mellan tillväxtmotorerna*), i de sex sydsvenska länen, Jönköpings län, Kalmar län, Kronobergs län, Hallands län, Skåne län och Blekinge län.

Se fördjupad information sidan 49 - Kollektivtrafik för ett enat sydsverige, positionspapper kollektivtrafik 2019.

Funktionella områden och regional utveckling

Människors vardag formas inte av kommun- eller regiongränser, utan av var de arbetar, studerar och har sitt sociala liv. Kollektivtrafiken behöver fungera i så kallade funktionella områden – där människor rör sig dagligen, oavsett administrativa gränser. Se figur 5 på sida 23.

I dessa områden är det särskilt viktigt att:

- Information om kollektivtrafik från olika huvudmän visas samlat.
- Resenärer kan se och jämföra hela utbudet.
- Kollektivtrafik planeras utifrån verkliga behov.

Det är också viktigt att Region Jönköpings län via Jönköpings Länstrafik samarbetar med andra kollektivtrafikmyndigheter för att:

- Samordna tidtabeller och trafikupplägg.
- Förenkla biljettutbud och betalningsmöjligheter.
- Skapa bra kollektivtrafik till större städer i andra regioner.

Se fördjupad information sidan 49 - Funktionella områden och regionala trafikstråk.

FN-konventioner

Kollektivtrafiken ska utformas i linje med:

- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning
- FN:s barnkonvention

Det innebär att särskild hänsyn tas till barn och unga samt till personer med funktionsnedsättning – i både planering och genomförande.

Figur 5 Funktionella områden.

Tre olika perspektiv på kollektivtrafiken

Resenärens

Samhällets

Kollektivtrafikens

Resenärens perspektiv

Utveckling av kollektivtrafiken och pålitliga resor i hela Jönköpings län

För att skapa nya resvanor och uppmuntra till förändrade beteenden behövs insatser som riktas både till invånare och arbetsgivare. Det är avgörande för att nå målet om ökat resande fram till 2040.

Trygghet är en nyckelfråga – både före, under och efter resan. Kvinnor, unga vuxna, storstadsbor och barn känner sig ofta mindre trygga i kollektivtrafiken. Otrygghet kan göra att man avstår från att resa kollektivt. Otryggheten kan handla om allt från miljön vid hållplatser och stationer till upplevelsen ombord på fordonen. Det gäller också hur förare kör och bemöter resenärerna – både säkerheten i trafiken och förmågan att skapa en trygg stämning är viktiga. Pålitlighet är också viktigt för att skapa trygghet i kollektivtrafiken.

Följande områden är särskilt viktiga:

- Hög kundnöjdhet, som följs upp genom regelbundna kundundersökningar.
- God tillgänglighet, smidiga bytespunkter, pendlarparkeringar och bra information för att underlätta resandet.
- Snabba och bekväma resor, med täta avgångar och korta restider i de viktigaste stråken – både inom länet och till angränsande län.
- Sömlöst resande över gränser, där trafik mellan kommuner och till andra län planeras lika noggrant som inom det egna länet.

Region Jönköpings läns planerade åtgärder under programperioden:

- Se över linjesträckningar för att korta restiderna och öka antalet avgångar i de viktigaste stråken.
- Anpassa tidtabeller efter stora arbetsplatsers arbetstider.
- I samarbete med kommunerna och Trafikverket undersöka var pendlarparkeringar för bil, cykel och andra färdmedel bör byggas.
- Ta kontakt med stora arbetsgivare för att uppmuntra dem att erbjuda subventionerade periodkort till sina anställda.
- Utveckla beteendepåverkande insatser som vänder sig till allmänheten.
- Skapa bättre dialog med resenärer, bland annat via sociala medier.
- Initiera och medverka i trygghetsskapande åtgärder i kollektivtrafikens miljöer, i nära samverkan med kommunerna.
- Utveckla dialogen med barn och unga och genomföra barnkonsekvensbedömningar tillsammans med trafikföretag och kommuner.
- Utbilda all personal inom Jönköpings Länstrafik i FN:s barnkonvention och uppmuntra trafikföretagen att göra detsamma, för att säkerställa ett bra bemötande av barn och unga.

Samhällets perspektiv

Välfungerande kollektivtrafik är en av förutsättningarna för jämlik tillgång till arbete, utbildning, fritid och kultur för alla invånare. Kollektivtrafiken kan utjämna skillnader i inkomst, bakgrund och boendeort. Länets attraktivitet ökar när invånare kan välja att bo och arbeta där de önskar. Arbetsmarknadsregionerna utvidgas och möjligheterna till kompetensförsörjning och kompetensutveckling stärks för både arbetsgivare och arbetstagare.

Utvecklingen och planeringen av kollektivtrafiken i Jönköpings län behöver ske i nära dialog och samverkan med både privat och offentlig sektor. Kollektivtrafikens nuvarande och kommande utformning är en viktig del av samhällsplaneringen både på lokal, regional och nationell nivå. Här finns möjlighet att samplanera kollektivtrafiken tillsammans med utvecklingen av ny bebyggelse, infrastruktur, tillgång till naturen, publika och offentliga verksamheter. Planeringen måste utgå från människors faktiska resebehov och uppmuntra till förändrade resvanor.

På samma sätt är det nödvändigt med en välutvecklad infrastruktur för persontrafik av flera slag. Tåg, buss och bil kompletterar varandra och kollektivtrafiken ska erbjuda ett attraktivt alternativ för invånarna.

Kollektivtrafik för tillväxt, välfärd och ett sammanhållet samhälle

God tillgång till kollektivtrafik är avgörande för att stärka tillväxten och öka välfärden i länet. Den spelar en viktig roll för att vidga arbetsmarknadsregionerna, bredda möjligheterna på arbetsmarknaden och säkra kompetensförsörjningen – både inom näringslivet och i den offentliga sektorn. Arbetsgivare är en viktig part i arbetet med att utveckla kollektivtrafiken.

För många, särskilt yngre, styrs valet av bostadsort av andra faktorer än arbetsplatsens läge. Det gör fungerande arbetspendling avgörande. Kollektivtrafikens framtida sträckningar måste ta hänsyn till hur människor faktiskt reser i dag och hur resmönstren väntas utvecklas framöver. Om

företagen ska klara sin kompetensförsörjning och länet behålla sin konkurrenskraft, behöver kollektivtrafiken vara ett tillgängligt och attraktivt alternativ.

Samhällsplanering och kollektivtrafik i samspel

Hur vi planerar våra samhällen påverkar kollektivtrafikens möjligheter att fungera väl. Ett hållbart transportsystem kräver att kollektivtrafiken ses som en del av samhällsstrukturen – något som påverkar var människor bosätter sig och hur de tar sig till arbete och studier.

För att kollektivtrafiken ska upplevas som ett attraktivt alternativ måste hela resan fungera – från bostaden till hållplatsen och vidare till målet. En genomtänkt bebyggelseplanering med korta avstånd till kollektivtrafikens huvudstråk är nyckeln till effektivt resursutnyttjande och högre kvalitet i kollektivtrafiken.

Trots att många i Jönköpings län bor på landsbygd eller i mindre orter, har länet en relativt samlad struktur. Det skapar goda möjligheter att erbjuda kollektivtrafik i flera starka stråk.

Regional och kommunal planering – gemensamt ansvar

Kollektivtrafiken ska vara en integrerad del av samhällsplaneringen, både på kommunal och regional nivå. I kommunernas översiktsplaner och i den regionala utvecklingsstrategin ska kollektivtrafiken ha en tydlig roll. Kollektivtrafiken bör samplaneras med lokalisering av publika verksamheter som till exempel köpcentrum och idrottsanläggningar.

Samtidigt har vissa mindre orter utanför huvudstråken minskande befolkning, vilket kan göra det svårt att erbjuda frekvent trafik.

Bilen kommer även framöver att vara en del av ett effektivt transportsystem, särskilt i glesbygd. Fler pendlarparkeringar behöver etableras i anslutning till kollektivtrafikens huvudstråk vid strategiska bytespunkter.

Infrastrukturens betydelse och tydliga roller

För att kollektivtrafiken ska fungera krävs rätt infrastruktur. Det gäller både buss och tåg. Region Jönköpings län utformar den regionala infrastrukturen tillsammans med Trafikverket, där prioriteringar fastställs i den regionala transportplanen.

Region Jönköpings län behöver ta en aktiv ledarroll i att samordna kollektivtrafik och infrastruktur. Tydliga stråk gör det lättare att prioritera rätt satsningar. De regionala målpunkterna som exempelvis tåg- och busstationer, arbetsplatsområden, högskolor, gymnasieskolor, sjukhus, kulturutbud och stora köpcentrum ska planeras med fokus på bra tillgång till kollektivtrafik och enkla byten mellan gång, cykel och kollektivtrafik.

Strategiska ställningstaganden för långsiktig trafikering

Under programperioden kommer Jönköpings läns trafik fortsätta arbetet med att ta fram strategiska ställningstaganden för långsiktig trafikering. En utveckling av planeringsprinciperna ovan innebär att stråkens dragning, bytespunkter i stråken och ambitionsnivå för trafikeringen tydliggörs. Se figur 6 på sida 31.

De strategiska ställningstagandena omsätts till prioritering av infrastruktursatsningar i länet, både kollektivtrafikåtgärder och järnvägssatsningar, vilka bland annat finansieras via statlig transportinfrastrukturplan.

Region Jönköpings län kommer i samverkan med länets kommuner arbeta med att peka ut nya strategiska bytespunkter och tillgänglighetsanpassa både nya och befintliga bytespunkter. Detta för att fler ska kunna nå viktiga målpunkter i länet. Utpekanden

görs för att kunna erbjuda attraktiv kollektivtrafik med konkurrenskraftiga restider i de starka stråken. Detta innebär också att bättre svara mot behov av mobilitet i områden där underlaget för linjetrafik är svag. Arbetet bör kombineras med andra insatser som närtrafik och anropsstyrd trafik*.

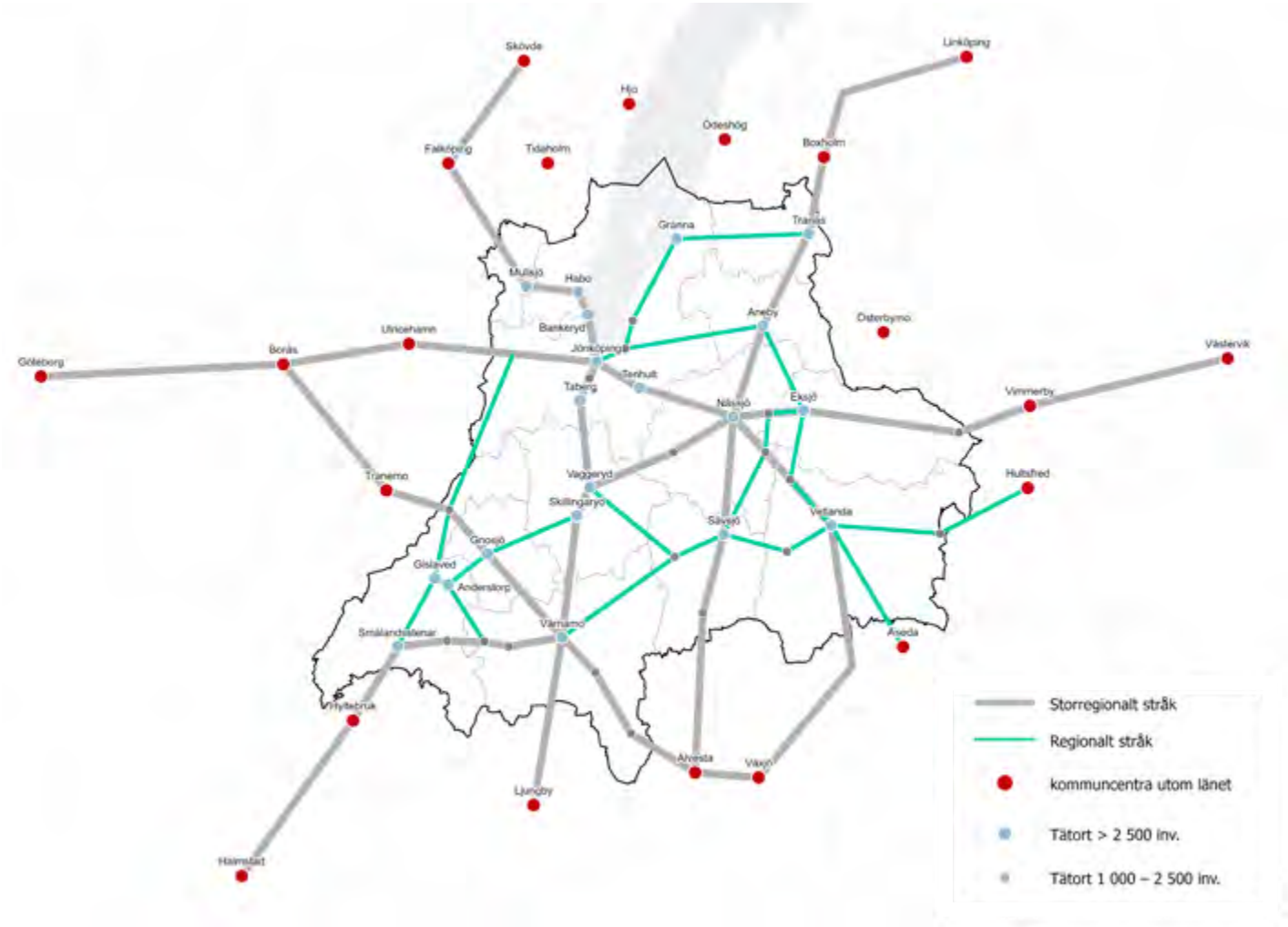
Planerade åtgärder under programperioden

Region Jönköpings län bör beakta kollektivtrafikens behov vid framtagandet av den regionala transportplanen

Region Jönköpings län bör prioritera fysiska åtgärder som gör det enkelt och bekvämt för resenärer att nå regionala verksamheter med kollektivtrafik:

- Trafikverket föreslås prioritera kollektivtrafik i sin planering, i linje med de regionala strategierna.
- Region Jönköpings län samarbetar med kommunerna och Trafikverket för att förbättra kollektivtrafikens framkomlighet på väg och järnväg.
- Kommunerna bör ta hänsyn till kollektivtrafikens behov i den fysiska planeringen.
- Kommunerna föreslås bidra ekonomiskt till utveckling och underhåll av hållplatser, bytespunkter och terminaler – och placera dem där kollektivtrafiken får bästa möjliga förutsättningar.
- Kommunerna föreslås utforma trafik- och parkeringsplaner som stödjer kollektivtrafiken.
- Region Jönköpings län tar fram beskrivning som beskriver syftet med stråket, de ingående bytespunkterna samt planerad trafikering.
- Region Jönköpings län tar fram prioriteringar av tillgänglighetsanpassade bytespunkter, utefter stråk.

Figur 6 Karta över regionala trafikstråk.

Kollektivtrafikens perspektiv

Principer för hur kollektivtrafiken planeras och körs
Kollektivtrafiken i länet bygger på ett system med olika nivåer som hänger ihop och stödjer varandra. Målet är att skapa ett sömlöst resande där alla delar av resan fungerar.

För att utnyttja kollektivtrafikens styrkor på bästa sätt, koncentreras insatserna till ett antal utvalda stråk där det finns hög efterfrågan, med ett stort utbud och hög tillgänglighet. Genom att prioritera resurser till dessa stråk kan många invånare få tillgång till god kollektivtrafik, vilket bidrar till ett mer hållbart samhälle samt ger ökad möjlighet att åka kollektivt mellan de olika länsdelarna. Dessa stråk trafikeras av tåg, buss eller en kombination av båda. Finns det järnväg med tillräcklig kapacitet prioriteras tågtrafik.

Samtidigt bör kollektivtrafik även erbjudas i landsbygdsområden. Här är lösningar som anropsstyrd trafik aktuella. Ett långsiktigt och strategiskt arbete krävs för att nå framgång även på dessa platser. Kollektivtrafiken kan på detta sätt bidra till ett sammanhållet län med möjlighet att åka kollektivt.

Det finns en samsyn mellan kommunerna och Region Jönköpings län om att kollektivtrafiken i de starka stråken ska präglas av hög turtäthet, korta restider och goda förbindelser över länsgränserna.

Kort restid är en avgörande faktor för att fler ska vilja pendla och välja kollektivtrafiken framför bilen. För vissa branscher – särskilt inom industrin och vården – är det dessutom nödvändigt att tidtabellerna anpassas till skift- och arbetstider för att kollektivtrafiken ska vara ett reellt alternativ.

De regionala busslinjerna som ingår i stomlinjenätet* ska inspireras av tågtrafikens principer: snabba, täta avgångar och hållplatser på strategiska platser med hög standard.

För att regional busstrafik ska fungera effektivt krävs också att den prioriteras i tätorter och att det finns välplanerade bytespunkter. Det kan ibland uppstå en intressekonflikt mellan snabbhet för långresenärer och service för mindre orter. Då måste en rimlig avvägning göras, så att fler får tillgång till kollektivtrafik utan att resorna tar för lång tid.

Att skapa välplacerade bytespunkter med god

standard kan vara en lösning för att människor på landsbygden ska ha god tillgång till kollektivtrafik, i enlighet med de mål som finns i den Regionala utvecklingsstrategin.

Fem nivåer i kollektivtrafiken

Kollektivtrafiken är uppdelad i olika nivåer beroende på syfte och geografi.

Nivå 1: Storregionala stråk

Här går trafiken över länsgränser och förbinder länet med södra och västra stambanorna. Stråken trafikeras huvudsakligen med tåg och kompletteras med buss där det behövs. Kvaliteten ska vara hög med täta avgångar. Målet är att ge samma standard till angränsande målpunkter som inom det egna länet.

Nivå 2: Regionala stråk

Dessa stråk binder samman större orter inom länet. Regionbussar kompletterar tågen där järnväg saknas. Fokus ligger på snabbhet och effektivitet. Stationer och hållplatser är strategiskt valda. Bytespunkter och pendlingsparkeringar är viktiga för att underlätta resandet.

Nivå 3: Lågfrekvent regionbusstrafik

Denna typ av trafik kännetecknas av att det körs relativt få turer som i stor uträkning är anpassad efter att erbjuda pendlingsmöjligheter till och från skolor.

Nivå 4: Stadstrafik

I Jönköping är stadstrafiken tät, tillgänglig och en nyckel till att klara befolkningstillväxten. Den behöver fortsätta att utvecklas i nära samarbete med kommunen, särskilt vad gäller infrastruktur. Även andra kommuner efterfrågar stöd i att utveckla egen tätortstrafik, till exempel i Nässjö, Värnamo och Tranås. Tillskapande av attraktiva bytespunkter utanför städerna kan bidra till mindre belastning av biltrafik i stadskärnorna.

Nivå 5: Närtrafik och anropsstyrd trafik

Närtrafiken ger tillgång till grundläggande service genom resor till och från närmaste större ort. Närtrafiken har i nuläget egna villkor som gör att den inte betraktas som allmän kollektivtrafik*. Region Jönköpings län behöver skapa anropsstyrd trafik som komplement där linjelagd trafik är gles eller saknas. Anropsstyrd trafik räknas som allmän

kollektivtrafik, det vill säga öppen för allmänheten, och ska beställas i förväg.

Turutbud och avgångar

Hur många turer som erbjuds i kollektivtrafiken beror på flera faktorer – framför allt ortens storlek, viktiga resmål och hur många som faktiskt reser, oavsett färdstätt. Det är inte bara dagens kollektivtrafikresande som avgör, utan även det totala pendlingsunderlaget och förväntad efterfrågan.

Tabell 1 Turutbud från och till kommunhuvudorter

Relation	Turutbud/vardag
Kommunhuvudort – angränsande kommunhuvudort med längst 60 minuters kollektivtrafikpendling	24 dubbelturer*
Kommunhuvudort – regionhuvudort alternativt angränsande högskoleort eller regionhuvudort	12-16 dubbelturer
Kommunhuvudort – angränsande ort med mer än 2500 invånare alternativt funktionellt område*	24 dubbelturer
Kommunhuvudort – angränsande ort med 1000-2500 invånare	12-16 dubbelturer

I Jönköpings stadstrafik erbjuds ett varierat, men generellt högt antal avgångar. För stadstrafiken i övriga kommuner beslutas turtätheten separat, utifrån lokala behov och förutsättningar.

Kollektivtrafiken ska i första hand vara som mest tillgänglig under tider då flest reser – framför allt vid arbetspendling och skolstart. Det är dessa tidslägen som fortsatt ska prioriteras.

Det finns efterfrågan på kvälls- och helgtrafik inom regiontrafiken. Det är viktigt för att invånarna ska kunna ta del av nöjesliv, kultur och andra aktiviteter i större städer i närheten, även utanför traditionella arbetstider.

Många av länets mindre tätorter med färre än 1000 invånare ligger längs de stråk som pekas ut som prioriterade. För dem som inte bor längs dessa stråk bör den anropsstyrda trafiken utvecklas under programperioden, så att även dessa orter får viss tillgång till kollektivtrafik.

När Jönköpings länstrafik planerar för framtidens utbud är restiden en viktig faktor, eftersom den påverkar hur villiga människor är att pendla. Undersökningar visar att viljan att pendla minskar kraftigt om restiden överstiger 45–60 minuter, beroende på avståndet.

Hänsyn behöver tas till resandeunderlag för de fall där reserelationen ligger mellan två angränsande kommunhuvudorter och restiden överstiger 60 minuter. I dessa fall är målsättningen 12–16 dubbelturer.

Restider och restidskvoter*

Kollektivtrafiken planeras utifrån följande riktvärden för restid:

- Till regionhuvudort (Jönköping) är målet att resan från kommunhuvudort ska ta högst 60 minuter. För att nå det målet kan snabb- eller direkttrafik utan byten eller mellanliggande stopp behöva införas. Samtidigt finns det relationer där dagens infrastruktur eller lagar, till exempel hastighetsbegränsningar, gör det omöjligt att nå Jönköping på under en timme.
- Mellan angränsande kommunhuvudorter: Här bör restiden inte överstiga 45 minuter.
- Restidskvoter för 2040 - Förhållandet mellan restiden med kollektivtrafik och bil ska ha följande mål:
 - » Tåg: 0,8 (tågresan bör ta 80 procent av bilens restid)
 - » Regionbuss: 1,3
 - » Direkt-/expressbuss: 1,2.

För att göra restiden mer värdefull för resenären, ska kollektivtrafiken göra det möjligt för aktiviteter under resan – till exempel arbete, läsning eller vila.

För att uppnå kortare restider är det nödvändigt att justera hur linjerna dras. Det innebär att linjer blir rakare och snabbare. I samband med detta behöver fler pendlarparkeringar anläggas, både för bil och cykel, så att resenärer enkelt kan ta sig till kollektivtrafikens huvudstråk.

Bytespunkter, hållplatser och stationer

En bytespunkt är en plats där resenärer enkelt ska kunna byta mellan olika trafikslag – till exempel mellan buss, tåg, bil eller cykel. Idag ansvarar kommunerna och Trafikverket för att bygga, underhålla och finansiera dessa platser. En särskild handbok har tagits fram för att stödja arbetet med utformning av bytespunkter.

För att resan ska upplevas smidig behöver stationer, terminaler och bytespunkter vara:

- lätillgängliga och säkra
- utformade så att byten sker enkelt och snabbt
- tillgänglighetsanpassade
- väl underhållna och förutsägbara i sin funktion.

Även på landsbygden, där befolkningen är glesare, kan attraktiva bytespunkter med hög standard spela en viktig roll. De gör det möjligt för boende i dessa områden att ansluta till de större kollektivtrafikstråken och resa vidare på ett smidigt sätt.

För många som bor på landsbygden är bilen och andra fordon en nödvändig del av vardagen. Det är viktigt att kollektivtrafiken går att kombinera med andra transportsätt. Pendlarparkeringar vid bytespunkter är ett konkret exempel på detta.

Cykeln spelar också en viktig roll i ett ”hela resan-perspektiv”. Genom att satsa på cykelvänlig infrastruktur i och runt kollektivtrafikanläggningar kan fler välja att kombinera cykel och kollektivtrafik. Möjligheten att ta med cykel utan kostnad på tåg och regionbussar har redan lett till att fler gör kombinationsresor.

Alla typer av kollektivtrafik – oavsett om den är kommersiell eller upphandlad – ska ha tillgång till bytespunkter på lika villkor. Om kapaciteten är begränsad, ska principerna för platsfördelning vara tydliga, förutsägbara och fastställda i förväg.

Resenärer ska enkelt kunna ta reda på vilka tillgängliga stationer och hållplatser som finns, bland annat

via Jönköpings länstrafiks webbplats och app.

Se fördjupad information sidan 49 - Fullt tillgängliga bytespunkter i Jönköpings län, våren 2025.

Särskild kollektivtrafik – färdtjänst, riksfärdtjänst, sjukresor och närtrafik

Särskild kollektivtrafik innefattar färdtjänst, riksfärdtjänst, sjukresor och närtrafik. Genom förbättrad tillgänglighet kan fler med funktionsnedsättning resa med den allmänna kollektivtrafiken. Det arbetet ska fortsätta, med målet att minska behovet av särskild kollektivtrafik. Färdtjänstberättigade har rätt till obegränsat antal resor inom länet och i vissa fall även till angränsande län. Resor utanför länet kräver riksfärdtjänst.

Allt fler äldre förväntas fortsätta vara aktiva resenärer. Det innebär att färdtjänstresorna per person kan komma att öka med ökade kostnader som följd. Därför är det ännu viktigare att kollektivtrafiken görs tillgänglig för fler.

Se fördjupad information sidan 49 - Färdtjänst och riksfärdstjänst.

Samordning med kommunalt upphandlad trafik

Region Jönköpings län och kommunerna strävar efter att samordning sker mellan kommunala skolskjutsar och den linjelagda trafiken. Det sker redan i stor utsträckning för gymnasieelever. Yngre elever reser oftare med kommunens egen upphandlade trafik. Bättre samordning gör att linjetrafik kan behållas i områden som annars riskerar att stå utan kollektivtrafik. Samtidigt används resurserna mer effektivt och parallellgående trafik kan undvikas.

Strategier och framgångsfaktorer

För att nå målen till år 2040 krävs en kombination av tydlig riktning, planering och samverkan. Region Jönköpings län arbetar långsiktigt med att utveckla kollektivtrafiken – med fokus på resenären, kollektivtrafikens funktion och hela samhällets nytta.

Strategier för ökad marknadsandel

För att kollektivtrafiken ska bli ett attraktivt val för fler behöver den vara synlig, pålitlig och användbar i vardagen. Insatserna ska öka kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna.

- Utveckla huvudstråk med dokumenterad efterfrågan av tät kollektivtrafik och korta restider som kan utvärderas utifrån samhällsekonomisk nytta.
- Skapa goda förutsättningar för resor genom smidiga byten och hög kvalitet.
- Kollektivtrafiken ska vara robust och fungera som planerat oberoende av väder eller annan påverkan men med trafiksäkerheten i fokus.
- Samarbeta med kommuner och Trafikverket för att förbättra tillgängligheten till hållplatser och stationer.
- Synliggöra kollektivtrafiken som ett alternativ till bilen.

Strategier för att nå resandemålen

Fler resor kräver både bättre tillgång till kollektivtrafik och ett utbud som passar olika behov. Utbudet ska spegla var och när människor reser – och göra det enkelt att välja kollektivt resande.

- Erbjud fler avgångar, särskilt i vardagspendling.
- En hög punktlighet.
- Tillhandahålla ett enkelt biljettsystem, utveckla flexibla och attraktiva biljettlösningar.
- Införa flexibla, anropsstyrda lösningar i landsbygd där det är lämpligt.
- samverka med kommuner, arbetsgivare och skolor för att öka resandet.

Strategier för bättre kundnöjdhet

En positiv reseupplevelse är avgörande för att behålla och attrahera fler resenärer. Därför behövs insatser som skapar trygghet, tillit och tydlig information.

- Utveckla digitala tjänster och realtidsinformation.
- Göra biljettsystem enkla och lättförståeliga.
- Arbeta med resenärer för bemötande och återkoppling.

Strategier för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Fler ska kunna använda kollektivtrafiken på lika villkor. Det kräver fysiskt tillgängliga miljöer, tydlig information och lösningar som ger trygghet och självständighet.

- Tillgänglighetsanpassa hållplatser, fordon och information.
- Samverka med intresseorganisationer.
- Säkerställa ledsagning, röststyrd och visuell vägledning.
- Integrera färdtjänst och riksferdtjänst i helheten.

Arbetet utgår från kollektivtrafiklagen (2010:1065), diskrimineringslagstiftningen och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Strategier för miljö och hållbart samhälle

Kollektivtrafiken ska vara en del av omställningen till ett fossilfritt samhälle. Det kräver satsningar på hållbara drivmedel, energieffektivitet och minskat bilberoende.

- Ställa krav på så låg total miljöpåverkan som möjligt vid upphandling.
- Samordna kollektivtrafik med samhällsplanering.
- Arbeta för att minska bilberoendet i hela länet.
- Främja energieffektivitet och cirkulära resurser.
- Kollektivtrafiken ska fungera även vid större påverkan på samhället och behöver vara flexibel vad gäller drivmedel och hur transporter utförs.

Strategier för starkare besöksnäring och för ett sammanhållet län

- Ha ett flexibelt turutbud för den linjelagda trafiken som snabbt kan anpassas.
- Göra det enklare att ta kollektivtrafiken till besöksmål och turistdestinationer.
- Införa flexibla anropsstyrda lösningar där behovet finns.
- Möjliggöra att ta sig till grannkommunernas huvudorter.
- Möjliggöra att ta sig mellan länets tre akutsjukhus.

Framgångsfaktorer för att lyckas

För att strategierna ska få effekt krävs att vissa grundläggande faktorer finns på plats. Dessa är avgörande för att kollektivtrafiken ska kunna utvecklas i takt med målen:

- Tydlig politisk riktning och långsiktighet. Beslut som håller över tid – även vid tider av kärvande ekonomi – är avgörande.
- Samsyn mellan region och kommuner. Kollektivtrafiken måste samplaneras med bostäder, service och arbetsplatser.
- Samarbete med trafikföretag och andra regioner. Effektiv kollektivtrafik kräver gemensam planering – även över länsgränser.
- Resurser för genomförande och uppföljning. Strategier kräver både finansiering och organisatorisk kapacitet.
- Resenärsförståelse och kundinflytande. Kollektivtrafik ska utgå från resenärens, företagens och offentlig sektors behov. Resenärer ska känna förtroende för kollektivtrafiken och uppleva att de har inflytande.

Kollektivtrafikutbud och trafikplikt

Kollektivtrafiken i Jönköpings län omfattar både upphandlad kollektivtrafik (med allmän trafikplikt) och kommersiell kollektivtrafik. Tillsammans ska dessa trafikslag bidra till att målen i trafikförsörjningsprogrammet uppnås.

Programmet bygger på ett helhetsperspektiv där resenären står i centrum – oavsett vem som kör trafiken.

Allmän trafikplikt – länets grundläggande kollektivtrafik
Region Jönköpings län har beslutat om allmän trafikplikt för viss kollektivtrafik. Det innebär att Region Jönköpings län tar ansvar för att erbjuda kollektivtrafik i de delar av länet där det annars inte skulle ske i tillräcklig omfattning.

Allmän trafikplikt omfattar linjelagd buss- och tågtrafik i länet.

Region Jönköpings län planerar och upphandlar kollektivtrafiken, ställer krav på tillgänglighet, punktlighet och miljö samt säkerställer att kollektivtrafiken är ekonomiskt försvarbar.

Kommersiell kollektivtrafik – en viktig del av helheten
Kommersiell kollektivtrafik – det vill säga kollektivtrafik som drivs utan offentlig upphandling – är viktig för att öka utbudet. Det gäller främst:

- regional busstrafik mellan större orter
- tågtrafik som drivs i egen regi av bolag
- fjärrtrafik och långväga linjer.

Region Jönköpings län samverkar med kommersiella aktörer för att:

- undvika parallellgående trafik
- säkerställa god hållplatsstruktur
- underlätta biljettsamverkan och information till resenärer.

Färdtjänst och riksfärdtjänst
Region Jönköpings län ansvarar för att erbjuda särskild kollektivtrafik för personer som inte kan använda den allmänna kollektivtrafiken. Det gäller:

- färdtjänst inom kommunen eller länet
- riksfärdtjänst vid längre resor över länsgränserna.

Resorna sker enligt lag (1997:735 och 1997:736) och prissättning styrs av särskilda taxor. Region Jönköpings län ser färdtjänst och riksfärdtjänst som en del av helheten – inte som ett separat system.

Syftet är att erbjuda jämlika resmöjligheter för alla invånare och att skapa god samordning mellan särskild och allmän kollektivtrafik.

Roller och ansvar

För att kollektivtrafiken ska fungera väl krävs tydliga roller och ansvar. Region Jönköpings län har det samordnande ansvaret som regional kollektivtrafikmyndighet*, men många aktörer påverkar hur kollektivtrafiken planeras, finansieras och upplevs.

Region Jönköpings län – huvudansvarig
Region Jönköpings län är ansvarig för att:

- ta fram och besluta om trafikförsörjningsprogram
- besluta om allmän trafikplikt
- planera, upphandla och följa upp kollektivtrafik
- samverka med kommuner, trafikföretag och andra myndigheter
- kommunicera med resenärer och invånare.

Region Jönköpings län har även ansvar för färdtjänst, riksfärdtjänst och sjukresor i alla länets kommuner.

Kommunernas roll
Kommunerna har en viktig roll i att skapa förutsättningar för kollektivtrafiken. De ansvarar för:

- fysisk samhällsplanering – till exempel var hållplatser kan placeras
- gator, gångvägar och cykelvägar
- trygghet, belysning och väderskydd vid hållplatser
- beslut om skolskjuts och lokal samverkan
- markfrågor och bygglov för kollektivtrafikanläggningar.

Kommunerna är också viktiga parter i planering och uppföljning. Region Jönköpings län har påbörjat att upprätta avsiktsförklaringar med länets kommuner.

Arbetet ska fortsätta till att omfatta alla länets kommuner.

Trafikföretagens ansvar
Trafikföretagen ansvarar för:

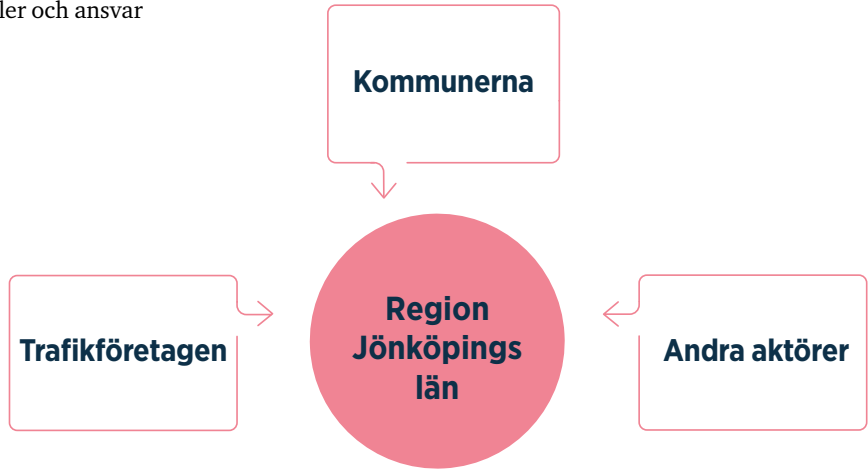
- att leverera kollektivtrafik enligt avtal
- punktlighet, säkerhet och service
- rapportering till Region Jönköpings län
- regelbunden fortbildning av förarpersonalen exempelvis kring bemötande och information till resenärerna. Hjärt- och lungräddningsutbildning är ett annat exempel

Företagen är en del av länets kollektivtrafiksystem – och kan bidra med innovation, utveckling och lösningsförslag.

Samverkan med andra aktörer
Region Jönköpings län samarbetar också med:

- Trafikverket – om vägar, järnvägar och infrastrukturinvesteringar
- Länsstyrelsen – i frågor om miljö, tillgänglighet och regional utveckling
- grannregioner – för samordnad kollektivtrafik och biljettsystem
- intresseorganisationer och resenärsföreträdare – särskilt kring tillgänglighet och brukarperspektiv.

Figur 7 Roller och ansvar

Genomförande och uppföljning

För att målen i trafikförsörjningsprogrammet ska uppnås krävs både långsiktig planering och löpande genomförande. Det handlar om att omsätta strategier till faktiska trafiklösningar, investeringar och samarbeten – och att följa upp resultaten på ett transparent sätt.

Genomförande och styrning

Genomförandet av programmet sker i flera steg:

- I strategiska dokument förtydliga önskad långsiktig trafikering, stråkbeskrivningar samt beskrivning av hur strategiska och tillgängliga bytespunkter ska möta resenärens behov.
- Investeringar i infrastruktur och fordon. Investeringar riktas mot exempelvis bytespunkter, tillgängliga hållplatser, informationssystem och fossilfria drivmedel.
- Planering av kollektivtrafik. Region Jönköpings län tar fram åtgärdsförslag som konkretiserar strategierna i programmet.
- Upphandling och avtal. Trafikupphandlingar utformas för att möta målen i programmet. Krav på turutbud, fordon, kvalitet och miljö ingår i avtalen.
- Samverkan och koordinering. Genom samarbete med kommuner, Trafikverket och andra berörda myndigheter, trafikföretag och angränsande regioner förankras beslut och prioriteringar.

Ekonomi och resurser

Genomförandet förutsätter tillräckliga och ökade resurser över tid. Kollektivtrafiken finansieras genom en kombination av biljettintäkter och regionala medel. För varje trafikslag görs bedömningar av kostnadseffektivitet, samhällsnytta och tillgänglighet.

Beslut om utökningar eller förändringar av trafikutbudet görs politiskt, utifrån ekonomiska förutsättningar och resenärsbehov.

Framtagande av kriterier och analysinstrument för när trafikutbud kan ifrågasättas ur ett ekonomiskt perspektiv bör tas fram regelbundet och presenteras när förändringar av trafikutbudet blir aktuellt.

Uppföljning och nyckeltal

Region Jönköpings län följer upp programmet genom:

- Resultat mot målen 2040. Nyckeltal kopplade till programmålen (resande, marknadsandel, tillgänglighet, miljö och kundnöjdhet) följs upp

och redovisas löpande. Resultaten ska ligga till grund för kommande revideringar av mål och handlingsplaner.

- Årlig uppföljningsrapport.
- Utvärdering och revidering. Programmet revideras minst vart fjärde år eller vid större förändringar i omvärlden.

Se fördjupad information sidan 49 - Region Jönköpings läns kollektivtrafik 2024 - uppföljningsrapport artikel 7.1 EU:s kollektivtrafikförordning Dnr: RJL 2025/2533

Samråd och delaktighet

Trafikförsörjningsprogrammet har tagits fram i dialog med länets kommuner, trafikföretag, myndigheter och invånare. Syftet har varit att förankra programmets innehåll i verkliga behov – och att skapa gemensamma förutsättningar för genomförande.

Genomförda samrådsinsatser

Arbetet med programmet har inkluderat:

- Dialogmöten med kommuner. Samtliga 13 kommuner har bjudits in till träffar där kollektivtrafikbehov, prioriteringar och samhällsplanering diskuterats.
- Samarbete med trafikföretag.
- Samråd med intresseorganisationer, ungdomsråd

och företrädare för personer med funktionsnedsättning.

- Synpunkter genom enkäter, analyser av kunddata och kontakt med resenärsorganisationer.
- Myndighetssamverkan. Trafikverket, Länsstyrelsen, angränsande regioner och SKR har bjudits in att lämna synpunkter.

Se fördjupad information sidan 49 - Samrådsredovisning och inkomna yttranden avseende Region Jönköpings län trafikförsörjningsprogram 2026-2040, daterat 2025-11-20.

Synpunkter och påverkan

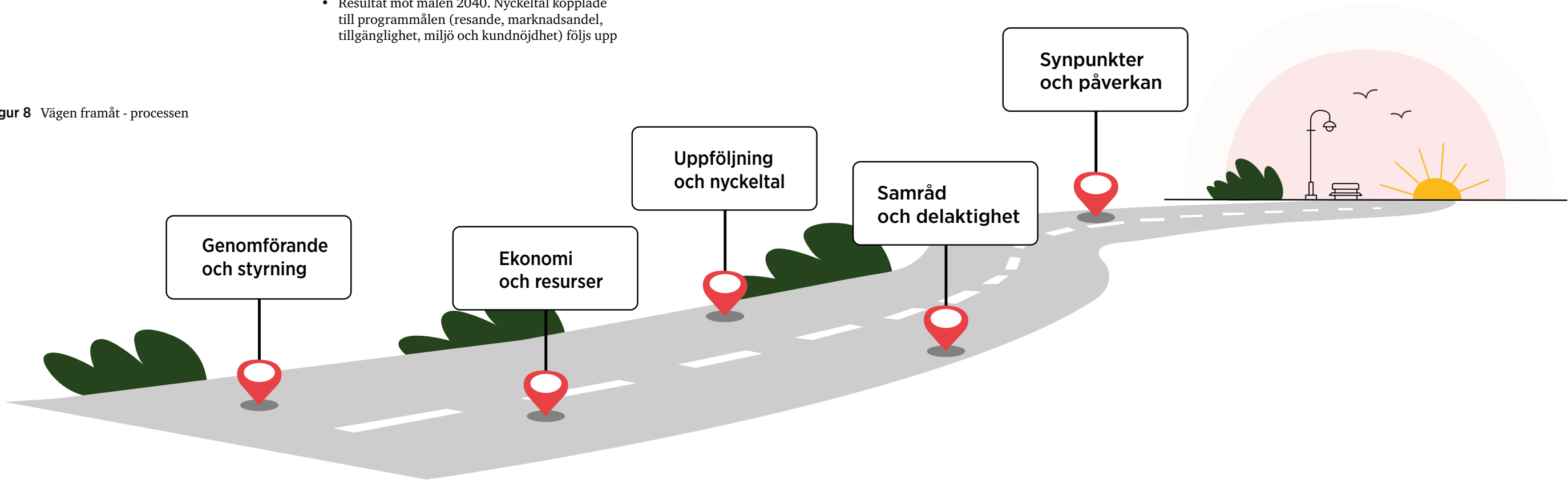
Synpunkter från samråden har påverkat flera delar av programmet, till exempel:

- behov av bättre kollektivtrafik på landsbygden
- vikten av trygghet vid hållplatser
- önskemål om tätare kollektivtrafik i vissa stråk
- vikten av tillgänglighetsanpassning

Fortsatt delaktighet

Region Jönköpings län fortsätter samverka med länets aktörer under programmets genomförande. Öppen dialog, årliga uppföljningar och återkommande dialogmöten är viktiga delar för att programmet ska vara levande och användbart.

Figur 8 Vägen framåt - processen

Fördjupad information

Här beskrivs fördjupad information som kompletterar programmets analyser, strategier och beslutsunderlag.

1. Region Jönköpings läns kollektivtrafik 2024 - uppföljningsrapport artikel 7.1 EU:s kollektivtrafikförordning. Dnr: RJL 2025/2533

Linjer och trafikplikt

Beskrivning av den kollektivtrafik som omfattas av allmän trafikplikt i Jönköpings län, inklusive linjesträckningar och trafikupplägg.

Trafikekonomiska förutsättningar

Redovisning av ekonomiska ramar och kostnadsutveckling.

2. Resvaneundersökning oktober 2024, Region Jönköpings län

Resultatet för Region Jönköpings läns resvaneundersökning som redovisas i rapporten bygger på data från den nationella resvaneundersökningen Kollektivtrafikbarometern. Insamlingen har skett löpande från januari 2023 till september 2024. Sammanfattningen i rapporten fokuserar främst på cykeln som färdmedel samt ungdomars resvanor.

3. Funktionella områden och regionala trafikstråk

Analys av arbetsmarknadsregioner och funktionella samband mellan orter, samt prioriterade kollektivtrafikstråk.

Läs mer på Region Jönköpings webbplats, rjl.se/samhallsplanering. Fördjupande information finns via länken Geografin spelar roll.

4. Fullt tillgängliga bytespunkter i Jönköpings län våren 2025

Kartläggning av tillgänglighet i kollektivtrafiken, inklusive hållplatser, terminaler och informationssystem.

5. Redovisning av Länstrafikens miljö- och hållbarhetsmål från Region Jönköpings läns Hållbarhetsprogram och Trafikförsörjningsprogram 2024

Underlag kring kollektivtrafikens roll i omställningen till ett fossilfritt transportsystem.

6. Färdtjänst och riksfärdtjänst

Regelverk för färdtjänst, Region Jönköpings län
Regelverk för riksfärdtjänst, Region Jönköpings län

Aktuella regleverk finns på Länstrafikens webbplats jlt.se, *Färdtjänst och riksfärdtjänst*.

7. Samrådsredovisning och inkomna yttranden avseende Region Jönköpings läns Trafikförsörjningsprogram 2026-2040, 2025-11-20

Dokumentation av samrådsprocessen: inbjudna aktörer, inkomna synpunkter och Region Jönköpings läns svar.

8. Kollektivtrafik för ett enat sydsverige, Positionsapper kollektivtrafik 2019

Sex regioner i sydsverige i samverkan; Blekinge, Halland, Jönköping, Kalmar, Kronoberg och Skåne.

Den fördjupade informationen finns tillgänglig hos Region Jönköping Jönköpings län.

Kontakt

Postadress: Box 1024, 551 11 Jönköping

Epost: regionen@rjl.se

Kontaktcenter: 010-241 00 00

Fax: 036-16 65 99

Begreppsförklaring

Allmän kollektivtrafik

Benämning på kollektivtrafik som tillhandahålls allmänheten. Idag är kollektivtrafik den korrekta termen, men begreppet allmän kollektivtrafik (sambällsstödd eller kommersiell) lever kvar för att kunna skilja den från särskild kollektivtrafik, se nedan.

Allmän trafikplikt

Med allmän trafikplikt menas enligt EU-förordningen (1370/2007) om kollektivtrafik, de krav som den regionala kollektivtrafikmyndigheten definierar eller fastställer för att sörja för kollektivtrafik av allmänt intresse. Trafiken är sådan att ett kollektivtrafikföretag inte skulle ha något intresse av att bedriva den kommersiellt utan att få viss ersättning, eller åtminstone inte i samma omfattning eller på samma villkor.

Anropsstyrd trafik

Trafik som körs först efter att någon efterfrågat den genom anrop (beställning) till beställningscentral.

Bytespunkt

Plats där resenären kan byta mellan olika linjer och trafikslag.

Demografi

Demografi är vetenskapen om befolkningsfördelning, storlek och sammansättning.

Dubbeltur

Betyder att en buss åker tur och retur.

Flyttnetto

Flyttnetto är skillnaden mellan hur många som flyttar in till ett område och hur många som flyttar därifrån. Om fler flyttar in än ut blir flyttnettot positivt, och om fler flyttar ut blir det negativt.

Funktionellt område

Ett geografiskt avgränsat område som definieras av sina inbördes samband, som till exempel arbetsmarknad, handel och infrastruktur, snarare än administrativa gränser.

Färdtjänst

Särskilt ordnade transporter för personer med funktionsnedsättning som erhålls efter myndighetsbeslut.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafik definieras som persontransporter av allmänt ekonomiskt intresse som erbjuds allmänheten fortlöpande och utan diskriminering. Definitionen finns i EU:s kollektivtrafikförordning 1370/2007 artikel 2 a. I kollektivtrafiklagen (2010:1065) finns en hänvisning till denna definition.

Kommersiell trafik

Kollektivtrafik som ett trafikföretag bedriver utifrån rent kommersiella villkor utan något avtal eller ekonomiskt stöd från den regionala kollektivtrafikmyndigheten.

Närtrafik

Anropsstyrd trafik som kompletterar eller ersätter linjelagd trafik inom vissa geografiska områden. Närtrafiken är i Region Jönköpings län är inte öppen för alla, det krävs att man är folkbokförd i länet och har ett visst avstånd till erbjuden allmän kollektivtrafik av en viss standard.

Regional kollektivtrafikmyndighet/trafikhuvudman

Den myndighet som i ett län ansvarar för regional kollektivtrafik på väg, järnväg, vatten, spårväg och med tunnelbana enligt Lag (2010:1065) om kollektivtrafik. Myndigheten ansvarar för att det finns ett trafikförsörjningsprogram med fastställda mål för den regionala kollektivtrafiken. Myndigheten ansvarar även för att fatta beslut om allmän kollektivtrafik och upphandling av kollektivtrafik.

Restidskvot

Skillnad i restid med kollektivtrafik och restid med bil. Kan även vara kvoten mellan restider för andra färd sätt.

Stomlinjer

En stomlinje är en av de viktigaste busslinjerna i ett område. Den går ofta, kör raka och tydliga resvägar och binder ihop platser där många reser. Stomlinjer är grunden i kollektivtrafiken och gör det enkelt att resa vidare med andra linjer.

Särskild kollektivtrafik

Är ett samlingsnamn för kollektivtrafik som inte är öppen för allmänheten. Såsom färdtjänst, riksfärdtjänst, sjukresor och i Jönköpings län även närtrafik.

Tillgänglig kollektivtrafik

Kollektivtrafik anpassad för att så många som möjligt ska kunna åka med kollektivtrafiken oavsett funktionshinder

Tillväxtmotor

En ort eller region som har stor ekonomisk betydelse genom att driva tillväxt.

Trafikstråk

Sammanhängande geografiska sträckor som körs med relativt hög turtäthet. Stråken binder samman större orter ofta över länsgränser.

§ 19**Revidering av tandvårdstaxa Folktandvården 2026
Region Jönköpings län**

Diarienummer: RJL 2025/8

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- godkänna reviderad tandvårdstaxa med prislista per åtgärd för Folktandvården 2026 Region Jönköpings län.

Sammanfattning

Förslaget till revidering av tandvårdstaxa 2026 följer principerna för Region Jönköpings läns priser inom folktandvården.

Beslutsunderlag

- Beslut Nämnd för folkhälsa och sjukvård 2026-01-20 § 15
- Beslut Nämnd för folkhälsa och sjukvård – presidium 2026-01-09 § 11
- Tjänsteskrivelse
- Tandvårdstaxa Folktandvården 2026 Region Jönköpings län – reviderad
- Tandvårdstaxa jourtid Folktandvården 2026 Region Jönköpings län – reviderad

Beslutet skickas tillRegionfullmäktige

§ 15**Revidering av tandvårdstaxa Folktandvården 2026
Region Jönköpings län**

Diarienummer: RJL 2025/8

Beslut

Nämnden för folkhälsa och sjukvård föreslår att

- reviderad tandvårdstaxa med prislista per åtgärd för Folktandvården 2026 Region Jönköpings län godkänns.

Sammanfattning

Förslaget till revidering av tandvårdstaxa 2026 följer principerna för Region Jönköpings läns priser inom folktandvården.

Beslutsunderlag

- Beslut NFSP 2026-01-09 Revidering av tandvårdstaxa Folktandvården 2026 Region Jönköpings län
- Tjänsteskrivelse: Revidering av tandvårdstaxa Folktandvården 2026 Region Jönköpings län
- Tandvårdstaxa Folktandvården 2026 Region Jönköpings län – reviderad
- Tandvårdstaxa jourtid Folktandvården 2026 Region Jönköpings län – reviderad

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

2026-01-09

§ 11**Revidering av tandvårdstaxa Folktandvården 2026
Region Jönköpings län**

Diarienummer: RJL 2025/8

Beslut

Presidiet föreslår att

- reviderad tandvårdstaxa med prislista per åtgärd för Folktandvården 2026 Region Jönköpings län godkänns.

Sammanfattning

Förslaget till revidering av tandvårdstaxa 2026 följer principerna för Region Jönköpings läns priser inom folktandvården.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse: Revidering av tandvårdstaxa Folktandvården 2026 Region Jönköpings län
- Tandvårdstaxa Folktandvården 2026 Region Jönköpings län – reviderad
- Tandvårdstaxa jourtid Folktandvården 2026 Region Jönköpings län – reviderad

Beslutet skickas till

Nämnden för folkhälsa och sjukvård

Revidering av tandvårdstaxa Folktandvården 2026 Region Jönköpings län

Förslag till beslut

Nämnd för folkhälsa och sjukvård föreslår att

- reviderad tandvårdstaxa med prislista per åtgärd för Folktandvården 2026 Region Jönköpings län godkänns.

Sammanfattning

Förslaget till revidering av tandvårdstaxa 2026 följer principerna för Region Jönköpings läns priser inom folktandvården.

Ärendebeskrivning

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) har ändrat referensprislistan för tandvårdsåtgärder sedan Tandvårdstaxa för Folktandvården 2026 Region Jönköpings län beslutades. Strukturen av koderna för behandling av parodontal sjukdom har förändrats, och referenspriserna har därmed ändrats.

I tidigare versioner av referensprislistan fanns tre koder för parodontal behandling; 341-343. Nu har kod 340 tillkommit, så nu handlar det i stället om fyra nivåer av samma typ av behandling. Vid beräkning av pris och total avvikelse mot referensprislistan har en uppskattning gjorts av hur tidigare volymer skulle ha fördelats mellan 340-343, i stället för 341-343, eftersom kod 340 inte funnits tidigare. Pris och volymer på kod 343 har inte påverkats av ändringen.

Åtgärd	Beskrivning	Taxepris	Referenspris	Tidigare taxepris	Tidigare referenspris
340	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit	630	525	-	-
340S	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit	690	575	-	-
341	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, omfattande	950	920	825	735
341S	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, omfattande	1 660	1 605	930	835
342	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, tidskrävande	1 455	1 430	1 430	1 430
342S	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, tidskrävande	2 690	2 645	2 130	2 130

Utöver förändringen kring behandling av parodontal sjukdom har även kod 926 och 929 tagits bort. Dessa koder ersätts inte med någon kod, och påverkar inga andra priser.

Revideringen följer principerna i budget 2026 och flerårsplan 2027-2028 för hur Regions Jönköpings läns priser inom folktandvården ska förhålla sig till referensprislistan.

Revideringen av taxan påverkar också Tandvårdstaxa jourtid, som har ett generellt påslag på 50 % på den normala taxan.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse: Revidering av tandvårdstaxa Folktandvården 2026 Region Jönköpings län
- Tandvårdstaxa Folktandvården 2026 Region Jönköpings län – reviderad
- Tandvårdstaxa jourtid Folktandvården 2026 Region Jönköpings län – reviderad

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

Regionledningskontoret – Folkhälsa och sjukvård

Mats Bojestig
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Jonatan Vincent
Chefscontroller

ATV-kod eller STV-kod	Åtgärdsgrupp	Extern / intern kod	Åtgärd	Åtgärds-text	Folktandvårdens pris 2026	Referenspris 2026
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	101	Basundersökning, utförd av tandläkare	1 190	1 100
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	103	Kompletterande eller akut undersökning, utförd av tandläkare	550	445
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	103S	Kompletterande eller akut undersökning, utförd av tandläkare	720	585
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	107	Omfattande undersökning, utförd av tandläkare	1 355	1 275
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	107S	Omfattande undersökning, utförd av tandläkare	2 190	1 970
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	108	Utredning inklusive undersökning, utförd av tandläkare	2 250	1 895
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	108S	Utredning inklusive undersökning, utförd av tandläkare	3 515	2 960
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	111	Basundersökning, utförd av tandhygienist	1 020	985
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	112	Basundersökning med fullständig parodontal undersökning, utförd av tandhygienist	1 300	1 285
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	113	Akut eller annan undersökning, utförd av tandhygienist	605	535
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	114	Fullständig parodontal undersökning eller fördjupad kariesutredning, utförd av tandhygienist	865	785
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	115S	Konsultation specialisttandvård (Kan användas endast av tandläkare med bevis om specialistkompetens)	1 060	1 060
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	116S	Konsultation specialisttandvård, omfattande (Kan användas endast av tandläkare med bevis om specialistkompetens)	2 080	2 080
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	121	Röntgenundersökning, en bild, eller flera bilder av en tandposition	90	80
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	121S	Röntgenundersökning, en bild, eller flera bilder av en tandposition	135	120
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	123	Röntgenundersökning, helstatus	1 035	1 020
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	123S	Röntgenundersökning, helstatus	1 615	1 595
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	124	Panoramaröntgenundersökning	645	635
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	124S	Panoramaröntgenundersökning	1 150	1 130
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	125	Röntgenundersökning, extraoral	635	620
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	125S	Röntgenundersökning, extraoral	1 145	1 125
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	126	Röntgenundersökning, omfattande	1 235	1 215
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	126S	Röntgenundersökning, omfattande	2 105	2 075
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	127	Röntgenundersökning, delstatus	260	235
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	127S	Röntgenundersökning, delstatus	455	410
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	128	Röntgenundersökning, större delstatus	445	405
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	128S	Röntgenundersökning, större delstatus	685	625
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	131	Tomografiundersökning, en kvadrant eller tandposition 3-3	1 230	1 210
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	131S	Tomografiundersökning, en kvadrant eller tandposition 3-3	1 580	1 555
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	132	Tomografiundersökning, två kvadranter eller sinus	1 555	1 535
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	132S	Tomografiundersökning, två kvadranter eller sinus	2 105	2 080
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	133	Tomografiundersökning, tre kvadranter eller käkleder	1 930	1 920
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	133S	Tomografiundersökning, tre kvadranter eller käkleder	2 845	2 830
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	134	Tomografiundersökning, fyra kvadranter	2 320	2 255
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	134S	Tomografiundersökning, fyra kvadranter	3 440	3 340
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	141	Analoga studiemodeller för behandlingsplanering	885	885
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	142	Digitala studiemodeller för behandlingsplanering	805	535
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	161	Salivsekretionsmätning	910	900
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	162	Laboratoriekostnader vid mikrobiologisk undersökning	560	520
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	163	Biopsi	1 275	1 260
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	163S	Biopsi	1 585	1 565
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	164	Laboratoriekostnader vid patologianatomisk diagnostik (PAD)	970	895

A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	201	Rådgivande samtal eller instruktion vid risk för munhälsorelaterade sjukdomar eller problem	615	600
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	204	Profylaxskena, per skena	1 140	1 135
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	205	Fluoridbehandling, kortare behandlingstid	255	245
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	206	Fluoridbehandling	510	485
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	207	Mekaniskt avlägsnande av supragingival tandsten	390	375
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	208	Mekaniskt avlägsnande av supragingival tandsten, omfattande	770	735
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	209	Mekaniskt avlägsnande av supragingival tandsten, särskilt tidskrävande	1 190	1 145
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	213	Kvalificerat rådgivande samtal för sjukdoms- eller smärtprevention, 60 minuter eller mer	1 730	1 505
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	214	Kvalificerat rådgivande samtal för sjukdoms- eller smärtprevention	735	695
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	250	Rådgivande samtal eller instruktion vid risk för munhälsorelaterade sjukdomar eller problem, distanskontakt via videolänk	440	395
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	251	Kvalificerat rådgivande samtal för sjukdoms- eller smärtprevention, 60 minuter eller mer, distanskontakt via videolänk	2 030	1 030
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	252	Kvalificerat rådgivande samtal för sjukdoms- eller smärtprevention, distanskontakt via videolänk	960	480
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	301	Sjukdoms- eller smärtbehandling, mindre omfattande	485	450
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	301S	Sjukdoms- eller smärtbehandling, mindre omfattande	640	590
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	302	Sjukdoms- eller smärtbehandling	865	840
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	302S	Sjukdoms- eller smärtbehandling	1 160	1 120
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	303	Sjukdoms- eller smärtbehandling, omfattande	1 290	1 245
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	303S	Sjukdoms- eller smärtbehandling, omfattande	1 715	1 665
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	304	Sjukdoms- eller smärtbehandling, särskilt tidskrävande	2 070	2 025
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	304S	Sjukdoms- eller smärtbehandling, särskilt tidskrävande	2 695	2 650
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	311	Rådgivande samtal eller instruktion vid munhälsorelaterade sjukdomar eller problem	615	595
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	312	Uppföljande rådgivande samtal eller instruktion vid munhälsorelaterade sjukdomar eller problem	270	240
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	313	Kvalificerat rådgivande samtal vid sjukdoms- eller smärttillstånd, 60 minuter eller mer	1 730	1 505
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	313S	Kvalificerat rådgivande samtal vid sjukdoms- eller smärttillstånd, 60 minuter eller mer	3 295	2 745
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	314	Kvalificerat rådgivande samtal vid sjukdoms- eller smärttillstånd	735	695
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	314S	Kvalificerat rådgivande samtal vid sjukdoms- eller smärttillstånd	1 525	1 270
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	321	Icke-operativ behandling av kariessjukdom	610	600
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	322	Stegvis excavering	1 360	1 350
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	340	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit	630	525
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	340S	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit	690	575
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	341	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, omfattande	950	920
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	341S	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, omfattande	1 660	1 605
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	342	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, tidskrävande	1 455	1 430
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	342S	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, tidskrävande	2 690	2 645
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	343	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, särskilt tidskrävande	2 200	2 165
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	343S	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, särskilt tidskrävande	4 780	4 720
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	350	Rådgivande samtal eller instruktion vid munhälsorelaterade sjukdomar eller problem, distanskontakt via videolänk	440	395
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	351	Kvalificerat rådgivande samtal vid sjukdoms- eller smärttillstånd, 60 minuter eller mer, distanskontakt via videolänk	2 030	1 030

A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	352	Kvalificerat rådgivande samtal vid sjukdoms- eller smärttillstånd, distanskontakt via videolänk	960	480
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	362	Lustgassederling, per gång	1 075	1 025
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	401	Tandextraktion, en tand	1 385	1 280
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	401S	Tandextraktion, en tand	1 820	1 670
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	401	Avlägsnande av hängande led, "Grafisk åtgärd"	1 385	1 280
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	402	Tandextraktion, när separation eller friläggning krävs, en tand	1 820	1 820
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	402S	Tandextraktion, när separation eller friläggning krävs, en tand	2 380	2 380
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	402	Tandextraktion, när separation eller friläggning krävs, en tand	1 820	1 820
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	402S	Tandextraktion, när separation eller friläggning krävs, en tand	2 380	2 380
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	403	Tandextraktion, enkel	525	510
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	403S	Tandextraktion, enkel	680	660
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	404	Kirurgiskt avlägsnande av en eller flera tänder eller annan vävnad i samma kvadrant	3 790	3 755
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	404S	Kirurgiskt avlägsnande av en eller flera tänder eller annan vävnad i samma kvadrant	4 845	4 800
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	404	Kirurgiskt avlägsnande av en eller flera rötter	3 790	3 755
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	404S	Kirurgiskt avlägsnande av en eller flera rötter	4 845	4 800
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	404	Kirurgiskt avlägsnande av vävnad	3 790	3 755
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	404S	Kirurgiskt avlägsnande av vävnad	4 845	4 800
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	405	Dentoalveolär kirurgi vid komplicerade förhållanden	4 815	4 330
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	405S	Dentoalveolär kirurgi vid komplicerade förhållanden	6 155	5 520
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	406	Tandextraktion, övertalig tand	1 290	1 280
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	406S	Tandextraktion, övertalig tand	1 685	1 670
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	407	Övrig kirurgi eller plastik	3 000	2 470
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	407S	Övrig kirurgi eller plastik	3 635	3 095
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	408	Preprotetisk friläggning med lambå, omfattande	5 060	5 010
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	408S	Preprotetisk friläggning med lambå, omfattande	6 545	6 475
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	409	Lambåoperation, ytterligare när flera lambåoperationer utförs under samma dag, per kvadrant, tilläggsåtgärd	1 710	1 550
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	409S	Lambåoperation, ytterligare när flera lambåoperationer utförs under samma dag, per kvadrant, tilläggsåtgärd	2 250	2 100
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	410	Tandextraktion, ytterligare när flera tandextraktioner utförs under samma dag eller i samband med lambåoperation, tilläggsåtgärd	955	945
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	410S	Tandextraktion, ytterligare när flera tandextraktioner utförs under samma dag eller i samband med lambåoperation, tilläggsåtgärd	1 305	1 290
				Merkostnad kan förekomma: Priserna gäller då standardmaterial används, finns behov av dyrare material tillkommer en kostnad. Detta framkommer av ditt kostnadsförslag		
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	420	Implantat, per tandposition, tilläggsåtgärd	4 100	3 585
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	421	Operation avseende käkbensförankrade implantat, ett implantat	4 435	3 755
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	421S	Operation avseende käkbensförankrade implantat, ett implantat	5 680	4 715
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	422	Kirurgisk friläggning av ett implantat vid tvåstegsteknik	1 920	1 805
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	422S	Kirurgisk friläggning av ett implantat vid tvåstegsteknik	2 425	2 225
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	423	Operation avseende käkbensförankrade implantat, två eller tre implantat	5 885	5 455
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	423S	Operation avseende käkbensförankrade implantat, två eller tre implantat	7 655	6 865
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	424	Kirurgisk friläggning av två eller tre implantat vid tvåstegsteknik	2 155	2 025
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	424S	Kirurgisk friläggning av två eller tre implantat vid tvåstegsteknik	2 810	2 515
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	425	Operation avseende käkbensförankrade implantat, fyra eller fler implantat.	8 165	7 520
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	425S	Operation avseende käkbensförankrade implantat, fyra eller fler implantat.	10 660	9 275

A	Kirurgiska åtgärder	Extern	426	Kirurgisk friläggning av fyra eller fler implantat vid tvåstegsteknik	2 845	2 705
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	426S	Kirurgisk friläggning av fyra eller fler implantat vid tvåstegsteknik	3 700	3 405
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	427	Benaugmentation med autologt ben i en kvadrant	5 655	4 720
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	427S	Benaugmentation med autologt ben i en kvadrant	7 170	5 985
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	428	Benaugmentation med benersättningsmaterial i en kvadrant	6 805	5 680
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	428S	Benaugmentation med benersättningsmaterial i en kvadrant	8 155	6 810
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	429	Kirurgiskt avlägsnande av implantat	4 695	4 655
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	429S	Kirurgiskt avlägsnande av implantat	5 970	5 915
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	430	Benaugmentation med autologt ben i en kvadrant i samband med benaugmentation i annan kvadrant eller implantatoperation i samma kvadrant, per kvadrant, tilläggsåtgärd	1 685	1 535
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	430S	Benaugmentation med autologt ben i en kvadrant i samband med benaugmentation i annan kvadrant eller implantatoperation i samma kvadrant, per kvadrant, tilläggsåtgärd	2 210	2 085
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	431	Benaugmentation med benersättningsmaterial i samband med benaugmentation eller implantatoperation i annan kvadrant, per kvadrant, tilläggsåtgärd	2 860	2 730
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	431S	Benaugmentation med benersättningsmaterial i samband med benaugmentation eller implantatoperation i annan kvadrant, per kvadrant, tilläggsåtgärd	3 365	3 280
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	432	Benaugmentation med benersättningsmaterial i samband med implantatinstallation, per kvadrant, tilläggsåtgärd	2 100	2 030
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	432S	Benaugmentation med benersättningsmaterial i samband med implantatinstallation, per kvadrant, tilläggsåtgärd	2 515	2 445
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	433	Sinussyft utan autologt ben eller benersättningsmaterial i samband med implantatinstallation, per kv, tilläggsåtgärd	1 140	1 035
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	433S	Sinussyft utan autologt ben eller benersättningsmaterial i samband med implantatinstallation, per kv, tilläggsåtgärd	1 550	1 450
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	436	Avlägsnande av ett implantat	905	805
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	436S	Avlägsnande av ett implantat	1 230	1 070
				Merkostnad kan förekomma: Priserna gäller då standardmaterial används, finns behov av dyrare material tillkommer en kostnad. Detta framkommer av ditt kostnadsförslag		
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	446	Rekonstruktiv behandling med membran (GTR) eller emaljmatrixprotein, tilläggsåtgärd	2 225	2 035
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	446S	Rekonstruktiv behandling med membran (GTR) eller emaljmatrixprotein, tilläggsåtgärd	2 810	2 245
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	447	Rekonstruktiv behandling med benersättningsmaterial, tilläggsåtgärd	1 920	1 375
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	447S	Rekonstruktiv behandling med benersättningsmaterial, tilläggsåtgärd	2 585	1 515
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	448	Fritt bindvävstransplantat vid lambåoperation, tilläggsåtgärd	890	755
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	448S	Fritt bindvävstransplantat vid lambåoperation, tilläggsåtgärd	1 155	1 030
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	451	Parodontalkirurgi i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	4 185	3 910
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	451S	Parodontalkirurgi i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	5 675	5 300
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	452	Parodontalkirurgi i flera kvadranter eller omfattande parodontalkirurgi i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	5 790	5 410
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	452S	Parodontalkirurgi i flera kvadranter eller omfattande parodontalkirurgi i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	7 795	7 285
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	453	Kirurgisk behandling av periimplantit och i förekommande fall tänder med parodontit i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	4 405	4 115
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	453S	Kirurgisk behandling av periimplantit och i förekommande fall tänder med parodontit i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	5 975	5 585
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	454	Kirurgisk behandling av periimplantit och i förekommande fall tänder med parodontit i flera kvadranter eller omfattande kirurgisk behandling i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	6 230	5 820
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	454S	Kirurgisk behandling av periimplantit och i förekommande fall tänder med parodontit i flera kvadranter eller omfattande kirurgisk behandling i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	8 395	7 845
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	480	Sjukvårdskontakt för att säkerställa koagulation, tilläggsåtgärd	425	400
A	Rotbehandling	Extern	501	Rensning och rotfyllning, en rotkanal	4 255	4 105
S	Rotbehandling	Extern	501S	Rensning och rotfyllning, en rotkanal	5 500	5 135
A	Rotbehandling	Extern	502	Rensning och rotfyllning, två rotkanaler	5 105	4 955
S	Rotbehandling	Extern	502S	Rensning och rotfyllning, två rotkanaler	6 415	6 225
A	Rotbehandling	Extern	503	Rensning och rotfyllning, tre rotkanaler	6 400	6 225
S	Rotbehandling	Extern	503S	Rensning och rotfyllning, tre rotkanaler	8 065	7 840
A	Rotbehandling	Extern	504	Rensning och rotfyllning, fyra eller fler rotkanaler	6 985	6 790
S	Rotbehandling	Extern	504S	Rensning och rotfyllning, fyra eller fler rotkanaler	8 785	8 545
A	Rotbehandling	Extern	520	Akut endodontisk behandling, annan behandlare	1 165	1 005
S	Rotbehandling	Extern	520S	Akut endodontisk behandling, annan behandlare	1 520	1 310
A	Rotbehandling	Extern	521	Akut trepanation och kavumexstirpation	1 060	885
S	Rotbehandling	Extern	521S	Akut trepanation och kavumexstirpation	1 390	1 165
A	Rotbehandling	Extern	522	Komplicerad kanallokalisation	910	890
S	Rotbehandling	Extern	522S	Komplicerad kanallokalisation	1 185	1 170
A	Rotbehandling	Extern	523	Stiftborttagning	1 300	1 300
S	Rotbehandling	Extern	523S	Stiftborttagning	1 720	1 720
A	Rotbehandling	Extern	541	Apikalkirurgisk behandling	4 410	4 410
A	Rotbehandling	Extern	541H	Apikalkirurgisk behandling	5 010	4 410

S	Rotbehandling	Extern	541S	Apikalkirurgisk behandling	5 665	5 665
S	Rotbehandling	Extern	541SH	Apikalkirurgisk behandling	6 495	5 665
A	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	601	Bettskena i hård akrylat i överkäken, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena	4 680	4 370
S	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	601S	Bettskena i hård akrylat i överkäken, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena	6 390	5 975
A	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	602	Bettskena i hård akrylat i underkäken, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena	4 680	4 370
S	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	602S	Bettskena i hård akrylat i underkäken, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena	6 455	5 975
A	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	603	Reponeringsskena, per skena	7 230	6 695
S	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	603S	Reponeringsskena, per skena	8 800	8 150
A	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	604	Mjukplastskena, laboratorieframställd, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena	2 970	2 780
S	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	604S	Mjukplastskena, laboratorieframställd, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena	3 585	3 340
A	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	606	Motorisk aktivering	765	730
S	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	606S	Motorisk aktivering	785	750
A	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	607	Bettslipning för oklusal stabilisering	860	825
S	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	607S	Bettslipning för oklusal stabilisering	1 150	1 100
A	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	650	Motorisk aktivering, distanskontakt via videolänk	505	480
A	Reparativa åtgärder	Extern	701	Fyllning av en yta på framtand eller hörntand	795	730
A	Reparativa åtgärder	Extern	702	Fyllning av två ytor på framtand eller hörntand	1 225	1 160
A	Reparativa åtgärder	Extern	703	Fyllning av tre eller fler ytor på framtand eller hörntand	1 485	1 420
A	Reparativa åtgärder	Extern	704	Fyllning av en yta på molar eller premolar	1 020	940
A	Reparativa åtgärder	Extern	705	Fyllning av två ytor på molar eller premolar	1 440	1 370
A	Reparativa åtgärder	Extern	706	Fyllning av tre eller fler ytor på molar eller premolar	1 910	1 830
A	Reparativa åtgärder	Extern	707	Krona i plastiskt material, klinikframställd	2 195	2 075
A	Reparativa åtgärder	Extern	708	Stiftförankring i rotkanal vid fyllningsterapi, tilläggsåtgärd	600	550
A	Reparativa åtgärder	Extern	711	Fyllning, utförd av tandhygienist	540	505
A	Protetiska åtgärder	Extern	800	Permanent tandstöd krona, en per käke	7 690	6 825
S	Protetiska åtgärder	Extern	800S	Permanent tandstöd krona, en per käke	9 205	8 250
A	Protetiska åtgärder	Extern	801	Permanent tandstöd krona, flera i samma käke	5 755	5 275
S	Protetiska åtgärder	Extern	801S	Permanent tandstöd krona, flera i samma käke	6 960	6 395
A	Protetiska åtgärder	Extern	802	Laboratorieframställd pelare med intraradikulärt stift	3 880	3 880
S	Protetiska åtgärder	Extern	802S	Laboratorieframställd pelare med intraradikulärt stift	4 720	4 720
A	Protetiska åtgärder	Extern	803	Klinikframställd pelare med intraradikulärt stift	1 810	1 810
S	Protetiska åtgärder	Extern	803S	Klinikframställd pelare med intraradikulärt stift	2 295	2 295
A	Protetiska åtgärder	Extern	804	Hängande led vid tandstöd protetik, per led	2 815	2 815
A	Protetiska åtgärder	Extern	804	Hängande led vid tandstöd protetik, per led	2 815	2 815
S	Protetiska åtgärder	Extern	804S	Hängande led vid tandstöd protetik, per led	3 100	3 100
A	Protetiska åtgärder	Extern	805	Emaljretinerad konstruktion, laboratorieframställd, per stöd	2 165	2 165
S	Protetiska åtgärder	Extern	805S	Emaljretinerad konstruktion, laboratorieframställd, per stöd	2 580	2 580
A	Protetiska åtgärder	Extern	806	Radikulärförankring vid avtagbar protes	4 105	4 105
S	Protetiska åtgärder	Extern	806S	Radikulärförankring vid avtagbar protes	4 945	4 945
A	Protetiska åtgärder	Extern	807	Semipermanent krona, brostöd eller hängande led, per led	3 160	3 160
S	Protetiska åtgärder	Extern	807S	Semipermanent krona, brostöd eller hängande led, per led	3 650	3 650
A	Protetiska åtgärder	Extern	807	Semipermanent krona, brostöd eller hängande hängande led, per led	3 160	3 160
S	Protetiska åtgärder	Extern	807S	Semipermanent krona, brostöd eller hängande led, per led	3 650	3 650
A	Protetiska åtgärder	Extern	808	Innerkrona för teleskop- eller konuskonstruktion	4 020	4 020
S	Protetiska åtgärder	Extern	808S	Innerkrona för teleskop- eller konuskonstruktion	4 855	4 855
A	Protetiska åtgärder	Extern	809	Långtidstemporal laboratorieframställd krona eller hängande led, per led	1 505	1 350
S	Protetiska åtgärder	Extern	809S	Långtidstemporal laboratorieframställd krona eller hängande led, per led	1 740	1 560

A	Protetiska åtgärder	Extern	809	Långtidstemporär laboratorieframställd krona eller hängande led, per led	1 505	1 350
S	Protetiska åtgärder	Extern	809S	Långtidstemporär laboratorieframställd krona eller hängande led, per led	1 740	1 560
A	Protetiska åtgärder	Extern	811	Cementering av lossnad tandstöd eller implantatstöd protetisk konstruktion, per stöd	825	635
S	Protetiska åtgärder	Extern	811S	Cementering av lossnad tandstöd eller implantatstöd protetisk konstruktion, per stöd	1 055	845
A	Protetiska åtgärder	Extern	812	Reparation av krona eller bro, utan tandteknisk insats	1 625	1 625
S	Protetiska åtgärder	Extern	812S	Reparation av krona eller bro, utan tandteknisk insats	2 185	2 185
A	Protetiska åtgärder	Extern	813	Bröreparation med tandteknisk insats	5 470	5 470
S	Protetiska åtgärder	Extern	813S	Bröreparation med tandteknisk insats	6 865	6 865
A	Protetiska åtgärder	Extern	814	Bröreparation med tandteknisk insats, omfattande	10 535	9 575
S	Protetiska åtgärder	Extern	814S	Bröreparation med tandteknisk insats, omfattande	12 985	11 805
A	Protetiska åtgärder	Extern	815	Sadelkrona	6 745	6 135
S	Protetiska åtgärder	Extern	815S	Sadelkrona	8 130	7 390
A	Protetiska åtgärder	Extern	820	Skena med tandersättning för temporärt bruk	1 650	1 550
S	Protetiska åtgärder	Extern	820S	Skena med tandersättning för temporärt bruk	1 875	1 760
A	Protetiska åtgärder	Extern	822	Partiell protes, utan metallskelett eller för temporärt bruk, en till tre tänder	5 000	5 000
S	Protetiska åtgärder	Extern	822S	Partiell protes, utan metallskelett eller för temporärt bruk, en till tre tänder	5 835	5 835
A	Protetiska åtgärder	Extern	823	Partiell protes, utan metallskelett eller för temporärt bruk, fyra eller fler tänder	6 785	6 785
S	Protetiska åtgärder	Extern	823S	Partiell protes, utan metallskelett eller för temporärt bruk, fyra eller fler tänder	7 900	7 900
A	Protetiska åtgärder	Extern	824	Partiell protes med metallskelett, klammerförankrad, ädelmetall ingår ej	13 645	13 620
S	Protetiska åtgärder	Extern	824S	Partiell protes med metallskelett, klammerförankrad, ädelmetall ingår ej	15 605	15 575
A	Protetiska åtgärder	Extern	825	Komplicerad partiell protes med metallskelett som förankras med stöd av urtagskrona, innerkrona eller attachments, ädelmetall ingår ej	15 250	15 250
S	Protetiska åtgärder	Extern	825S	Komplicerad partiell protes med metallskelett som förankras med stöd av urtagskrona, innerkrona eller attachments, ädelmetall ingår ej	18 510	18 510
A	Protetiska åtgärder	Extern	826	Attachments, per styck	195	185
A	Protetiska åtgärder	Extern	827	Hel underkäksprotes	12 510	12 510
S	Protetiska åtgärder	Extern	827S	Hel underkäksprotes	15 455	15 455
A	Protetiska åtgärder	Extern	828	Hel överkäksprotes	12 510	12 510
S	Protetiska åtgärder	Extern	828S	Hel överkäksprotes	15 455	15 455
A	Protetiska åtgärder	Extern	829	Immediatprotes, hel käke	9 270	9 270
S	Protetiska åtgärder	Extern	829S	Immediatprotes, hel käke	10 790	10 790
A	Protetiska åtgärder	Extern	831	Justering av avtagbar protes	415	415
S	Protetiska åtgärder	Extern	831S	Justering av avtagbar protes	555	555
A	Protetiska åtgärder	Extern	832	Lagning av protes eller tillsättning av protestand	1 990	1 990
S	Protetiska åtgärder	Extern	832S	Lagning av protes eller tillsättning av protestand	2 270	2 270
A	Protetiska åtgärder	Extern	833	Rebasering av protes	3 455	3 455
S	Protetiska åtgärder	Extern	833S	Rebasering av protes	4 085	4 085
A	Protetiska åtgärder	Extern	834	Lagning av protes där avtryck krävs	2 630	2 630
S	Protetiska åtgärder	Extern	834S	Lagning av protes där avtryck krävs	3 050	3 050
A	Protetiska åtgärder	Extern	835	Rebasering och lagning av protes	3 975	3 975
S	Protetiska åtgärder	Extern	835S	Rebasering och lagning av protes	4 670	4 670
A	Protetiska åtgärder	Extern	836	Komplicerad lagning av protes	4 150	4 150
S	Protetiska åtgärder	Extern	836S	Komplicerad lagning av protes	4 845	4 845
A	Protetiska åtgärder	Extern	837	Komplicerad lagning av protes där uppvaxning och gjutning av ny del utförs vilken svetsas till befintlig protes.	9 195	9 195
S	Protetiska åtgärder	Extern	837S	Komplicerad lagning av protes där uppvaxning och gjutning av ny del utförs vilken svetsas till befintlig protes.	10 395	10 395
A	Protetiska åtgärder	Extern	839	Inmontering av förankringselement	3 595	3 595
S	Protetiska åtgärder	Extern	839S	Inmontering av förankringselement	4 290	4 290

A	Protetiska åtgärder	Extern	845	Ocklusionskorrigerande bettslipning	2 255	2 255
S	Protetiska åtgärder	Extern	845S	Ocklusionskorrigerande bettslipning	2 780	2 780
A	Protetiska åtgärder	Extern	846	Skena, hel eller cementerad i sektioner, för vertikal platsberedning eller bettstabilisering	4 685	4 685
S	Protetiska åtgärder	Extern	846S	Skena, hel eller cementerad i sektioner, för vertikal platsberedning eller bettstabilisering	5 660	5 660
A	Protetiska åtgärder	Extern	847	Klammerplåt	5 650	5 650
S	Protetiska åtgärder	Extern	847S	Klammerplåt	6 625	6 625
A	Protetiska åtgärder	Extern	848	Betthöjning eller uppbyggnad för ocklusal stabilisering med fyllningsmaterial, per tandposition	600	600
S	Protetiska åtgärder	Extern	848S	Betthöjning eller uppbyggnad för ocklusal stabilisering med fyllningsmaterial, per tandposition	810	810
A	Protetiska åtgärder	Extern	850	Implantatstödd krona, en per käke, enbart "rakt skruvhål" ingår	12 250	10 355
S	Protetiska åtgärder	Extern	850S	Implantatstödd krona, en per käke, enbart "rakt skruvhål" ingår	15 080	12 035
A	Protetiska åtgärder	Extern	852	Implantatstödd krona, flera i samma käke	8 410	8 230
S	Protetiska åtgärder	Extern	852S	Implantatstödd krona, flera i samma käke	10 210	9 480
A	Protetiska åtgärder	Extern	853	Hängande led vid implantatstödd bro	2 940	2 845
A	Protetiska åtgärder	Extern	853	Hängande led vid implantatstödd bro	2 940	2 845
S	Protetiska åtgärder	Extern	853S	Hängande led vid implantatstödd bro	3 205	3 125
A	Protetiska åtgärder	Extern	854	Semipermanent implantatstödd krona eller hängande led, per led	3 550	3 550
S	Protetiska åtgärder	Extern	854S	Semipermanent implantatstödd krona eller hängande led, per led	3 970	3 970
A	Protetiska åtgärder	Extern	854	Semipermanent implantatstödd krona eller hängande led, per led	3 550	3 550
S	Protetiska åtgärder	Extern	854S	Semipermanent implantatstödd krona eller hängande led, per led	3 970	3 970
A	Protetiska åtgärder	Extern	855	Fästskruv/broskruv och cylinder vid semipermanent implantatstödd krona, per implantat	620	620
A	Protetiska åtgärder	Extern	856	Långtidstemporär laboratoriefremställd implantatstödd krona eller hängande led, per led	2 335	2 035
S	Protetiska åtgärder	Extern	856S	Långtidstemporär laboratoriefremställd implantatstödd krona eller hängande led, per led	2 650	2 310
A	Protetiska åtgärder	Extern	856	Långtidstemporär laboratoriefremställd krona eller hängande led på implantat, per led	2 335	2 035
S	Protetiska åtgärder	Extern	856S	Långtidstemporär laboratoriefremställd krona eller hängande led på implantat, per led	2 650	2 310
A	Protetiska åtgärder	Extern	857	Fästskruv/broskruv och cylinder vid långtidstemporär laboratoriefremställd implantatstödd krona, per implantat	710	620
A	Protetiska åtgärder	Extern	858	Distans inklusive distansskruv, per styck	1 865	1 580
A	Protetiska åtgärder	Extern	859	Integrerad distans/kopplingskomponent vid separat implantatstödd krona, per styck, tilläggsåtgärd	1 800	1 005
A	Protetiska åtgärder	Extern	861	Implantatstödd bro i överkäke på fyra implantat	41 965	36 530
A	Protetiska åtgärder	Extern	861L	Implantatstödd bro i överkäke på fyra implantat	49 560	36 530
S	Protetiska åtgärder	Extern	861S	Implantatstödd bro i överkäke på fyra implantat	46 170	40 735
S	Protetiska åtgärder	Extern	861SL	Implantatstödd bro i överkäke på fyra implantat	53 700	40 735
A	Protetiska åtgärder	Extern	862	Implantatstödd bro i överkäke på fem implantat	42 840	37 845
A	Protetiska åtgärder	Extern	862L	Implantatstödd bro i överkäke på fem implantat	50 305	37 845
S	Protetiska åtgärder	Extern	862S	Implantatstödd bro i överkäke på fem implantat	46 960	42 050
S	Protetiska åtgärder	Extern	862SL	Implantatstödd bro i överkäke på fem implantat	54 380	42 050
A	Protetiska åtgärder	Extern	863	Implantatstödd bro i överkäke på sex eller fler implantat	43 695	39 160
A	Protetiska åtgärder	Extern	863L	Implantatstödd bro i överkäke på sex eller fler implantat	51 060	39 160
S	Protetiska åtgärder	Extern	863S	Implantatstödd bro i överkäke på sex eller fler implantat	47 795	43 370
S	Protetiska åtgärder	Extern	863SL	Implantatstödd bro i överkäke på sex eller fler implantat	55 120	43 370
A	Protetiska åtgärder	Extern	865	Implantatstödd bro i underkäke på fyra eller fler implantat	39 345	35 225
A	Protetiska åtgärder	Extern	865L	Implantatstödd bro i underkäke på fyra eller fler implantat	46 950	35 225
S	Protetiska åtgärder	Extern	865S	Implantatstödd bro i underkäke på fyra eller fler implantat	43 005	39 010
S	Protetiska åtgärder	Extern	865SL	Implantatstödd bro i underkäke på fyra eller fler implantat	50 540	39 010
A	Protetiska åtgärder	Extern	871	Implantatstödd täckprotes i överkäke på två implantat, eller implantatstödd täckprotes i underkäke på implantat oavsett antal implantat	24 380	21 120
S	Protetiska åtgärder	Extern	871S	Implantatstödd täckprotes i överkäke på två implantat, eller implantatstödd täckprotes i underkäke på implantat oavsett antal implantat	27 305	24 120

A	Protetiska åtgärder	Extern	872	Implantatstödd täckprotes i överkäke på tre implantat	26 240	23 175
S	Protetiska åtgärder	Extern	872S	Implantatstödd täckprotes i överkäke på tre implantat	29 635	26 175
A	Protetiska åtgärder	Extern	873	Implantatstödd täckprotes i överkäke på fyra implantat eller fler	28 570	25 235
S	Protetiska åtgärder	Extern	873S	Implantatstödd täckprotes i överkäke på fyra implantat eller fler	31 960	28 230
A	Protetiska åtgärder	Extern	874	Tillägg för alveolarbar på 2 implantat	5 500	5 330
S	Protetiska åtgärder	Extern	874S	Tillägg för alveolarbar på 2 implantat	5 935	5 750
A	Protetiska åtgärder	Extern	875	Tillägg för alveolarbar på 3 implantat	7 195	6 975
S	Protetiska åtgärder	Extern	875S	Tillägg för alveolarbar på 3 implantat	7 630	7 395
A	Protetiska åtgärder	Extern	876	Tillägg för alveolarbar på 4 implantat	8 770	8 500
S	Protetiska åtgärder	Extern	876S	Tillägg för alveolarbar på 4 implantat	9 205	8 920
A	Protetiska åtgärder	Extern	877	Implantatstödd täckprotes, exklusive distanser och förankringselement	17 965	17 105
S	Protetiska åtgärder	Extern	877S	Implantatstödd täckprotes, exklusive distanser och förankringselement	20 955	20 105
A	Protetiska åtgärder	Extern	878	Förankringselement täckprotes, per styck	330	330
A	Protetiska åtgärder	Extern	881	Reparation av fast implantatstödd konstruktion, mindre omfattande	1 220	1 220
S	Protetiska åtgärder	Extern	881S	Reparation av fast implantatstödd konstruktion, mindre omfattande	1 640	1 640
A	Protetiska åtgärder	Extern	883	Reparation/ombyggnad av fast implantatstödd konstruktion med tandteknisk insats	2 515	2 515
S	Protetiska åtgärder	Extern	883S	Reparation/ombyggnad av fast implantatstödd konstruktion med tandteknisk insats	2 865	2 865
A	Protetiska åtgärder	Extern	884	Reparation/ombyggnad av implantatstödd bro där omfattande tandteknisk insats krävs	11 180	9 815
S	Protetiska åtgärder	Extern	884S	Reparation/ombyggnad av implantatstödd bro där omfattande tandteknisk insats krävs	12 020	10 720
A	Protetiska åtgärder	Extern	888	Fästskruv/broskruv, per styck	205	205
A	Protetiska åtgärder	Extern	889	Distansskruv, per styck	435	435
A	Protetiska åtgärder	Extern	892	Läkdistan, per styck	385	385
A	Protetiska åtgärder	Extern	893	Avmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt ett till tre implantat	1 180	1 180
S	Protetiska åtgärder	Extern	893S	Avmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt ett till tre implantat	1 595	1 595
A	Protetiska åtgärder	Extern	894	Återmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt ett till tre implantat	1 235	1 235
S	Protetiska åtgärder	Extern	894S	Återmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt ett till tre implantat	1 655	1 655
A	Protetiska åtgärder	Extern	895	Avmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt fyra eller fler implantat	1 555	1 555
S	Protetiska åtgärder	Extern	895S	Avmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt fyra eller fler implantat	2 110	2 110
A	Protetiska åtgärder	Extern	896	Återmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt fyra eller fler implantat	1 680	1 680
S	Protetiska åtgärder	Extern	896S	Återmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt fyra eller fler implantat	2 235	2 235
A	Protetiska åtgärder	Extern	897	Åtgärdande av tekniska implantatkomplikationer	2 835	2 835
S	Protetiska åtgärder	Extern	897S	Åtgärdande av tekniska implantatkomplikationer	4 135	4 135
A	Tandreglering	Extern	900	Tandreglering, aktiv behandling högst 6 månader	11 195	11 195
S	Tandreglering	Extern	900S	Tandreglering, aktiv behandling högst 6 månader	14 580	14 580
A	Tandreglering	Extern	901	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 6 månader till 1 år	16 800	16 800
S	Tandreglering	Extern	901S	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 6 månader till 1 år	21 885	21 885
A	Tandreglering	Extern	902	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 1 år till 1,5 år	20 940	20 940
S	Tandreglering	Extern	902S	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 1 år till 1,5 år	27 470	27 470
A	Tandreglering	Extern	903	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 1,5 år till 2 år	24 700	24 700
S	Tandreglering	Extern	903S	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 1,5 år till 2 år	32 535	32 535
A	Tandreglering	Extern	904	Tandreglering, en käke, aktiv behandling mer än 2 år	30 645	30 645
S	Tandreglering	Extern	904S	Tandreglering, en käke, aktiv behandling mer än 2 år	40 540	40 540
A	Tandreglering	Extern	905	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 6 månader till 1 år	23 620	23 620
S	Tandreglering	Extern	905S	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 6 månader till 1 år	30 425	30 425
A	Tandreglering	Extern	906	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 1 år till 1,5 år	27 760	27 760
S	Tandreglering	Extern	906S	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 1 år till 1,5 år	36 010	36 010
A	Tandreglering	Extern	907	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 1,5 år till 2 år	31 900	31 900
S	Tandreglering	Extern	907S	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 1,5 år till 2 år	41 590	41 590
A	Tandreglering	Extern	908	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling mer än 2 år	38 475	38 475
S	Tandreglering	Extern	908S	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling mer än 2 år	50 435	50 435

A	Protetiska åtgärder	Extern	921	Utbytesåtgärd. Krona istället för ersättningsberättigande fyllning, fram- eller hörntand	7 690	1 420
S	Protetiska åtgärder	Extern	921S	Utbytesåtgärd. Krona istället för ersättningsberättigande fyllning, fram- eller hörntand	9 205	1 420
A	Protetiska åtgärder	Extern	922	Utbytesåtgärd. Krona istället för ersättningsberättigande fyllning, molar eller premolar	7 690	1 830
S	Protetiska åtgärder	Extern	922S	Utbytesåtgärd. Krona istället för ersättningsberättigande fyllning, molar eller premolar	9 205	1 830
A	Protetiska åtgärder	Extern	923	Utbytesåtgärd. Fasad i stället för ersättningsberättigande fyllning, tandposition 1-3	7 690	1 420
S	Protetiska åtgärder	Extern	923S	Utbytesåtgärd. Fasad i stället för ersättningsberättigande fyllning, tandposition 1-3	9 205	1 420
A	Protetiska åtgärder	Extern	924	Utbytesåtgärd. Fasad i stället för ersättningsberättigande fyllning, tandposition 4-5	7 690	1 830
S	Protetiska åtgärder	Extern	924S	Utbytesåtgärd. Fasad i stället för ersättningsberättigande fyllning, tandposition 4-5	9 205	1 830
A	Övrigt	Extern	940	Utbytesåtgärd. Ortodontisk slutning av entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstödd bro.	13 365	13 365
S	Övrigt	Extern	940S	Utbytesåtgärd. Ortodontisk slutning av entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstödd bro.	15 890	15 890
A	Övrigt	Extern	941	Utbytesåtgärd. Ortodontisk slutning av entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstödd bro när åtgärd 800 eller 801 har utförts inom tre år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på.	8 090	8 090
S	Övrigt	Extern	941S	Utbytesåtgärd. Ortodontisk slutning av entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstödd bro när åtgärd 800 eller 801 har utförts inom tre år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på.	9 495	9 495
A	Övrigt	Intern	A11	Tandskydd	2 315	
A	Övrigt	Intern	A13	Skriftligt intyg	1 045	
A	Övrigt	Intern	964	Uteblivande/sent återbud. Debiteras per tillfälle. Avgiften debiteras vuxna.	600	
S	Övrigt	Intern	Inväntar ny kod	Uteblivande/sent återbud, narkospatienter Debiteras per tillfälle.	900	
A	Övrigt	Intern	A44	Avgiften debiteras vuxna.	100	
A	Besöksavgift	Intern	ASYL	Receptförskrivning	50	
A	Övrigt	Intern	B909	Patientavgift asylsökande, per besök	12 365	
A	Övrigt	Intern	A40	Antipnēskena	770	
A	Övrigt	Intern	A70	Sedering inför behandling.		
A	Övrigt	Intern	A71	Framställa ny retainer. Inkluderar kostnad för tandteknik. Debiteras i samband med utlämning.	3 025	
A	Övrigt	Intern	A72	Retainer, lagning och justering	1 515	
A	Övrigt	Intern	A73	Framställa ny essixskena. Inkluderar kostnad för tandteknik. Debiteras i samband med utlämning.	3 025	
A	Övrigt	Intern	A74	Clear aligners, tilläggsåtgärd	28 000	
A	Övrigt	Intern	A75	Lingual tandställning, en käke. Tilläggsåtgärd	33 595	
A	Övrigt	Intern	A76	Lingual tandställning, 2 käkar. Tilläggsåtgärd	44 800	
S	Övrigt	Intern	Inväntar ny kod	Vita brackets, per bracket	560	
S	Övrigt	Intern	Inväntar ny kod	Uppväxning på modell (fysisk eller digital) per led	200	
S	Övrigt	Intern	Inväntar ny kod	Guideskena inför operation helkäke	6 000	
S	Övrigt	Intern	Inväntar ny kod	Guideskena inför operation delkäke	3 000	
A	Övrigt	Intern	Inväntar ny kod	L1 Flexprotes	5 800	
A	Övrigt	Intern	Inväntar ny kod	L1 S Flexprotes	6 635	
S	Övrigt	Intern	Inväntar ny kod	Muskelavslappande injektionsbehandling	3 500	
S	Övrigt	Intern	A945	Narkosbehandling - Tandläkare specialisttandvård. 3960 SEK/per tillfälle per patient.	3 960	
A	Sjukdomsföreb åtg	Intern	A16	Fissurförsegling per tand	525	
A	Övrigt	Intern	A17	Tilvänningsbehandling	865	
A	Tandreglering	Intern	A18	Ersättning för förstörd eller bortslarvad tandregleringsapparat, retentionsskena eller bettskena	765	
A	Tandreglering	Intern	A21	Ersättning för förstörd eller borttappad tandregleringsapparat, retentionsskena eller bettskena (hel kostnad)	1 525	
A	Övrigt	Intern	A19	Ersättning för uteblivande/sent återbud. Debiteras per tillfälle. Avgiften debiteras barn.	300	
A	Tandreglering	Intern	S2	Extraktion ortodonti trauma EPI beräknas ej	1 220	
A	Besöksavgift	Intern	951	Behandling tandhygienist/tandsköterska. Per besök	250	
A	Besöksavgift	Intern	952	Behandling allmäntandläkare. Per besök	250	
S	Besöksavgift	Intern	953	Besöksavgift Specialisttandläkare	250	
A	Övrigt	Intern	961	Uteblivande tandhygienist/tandsköterska	250	
A	Övrigt	Intern	962	Uteblivande allmäntandläkare	250	
S	Övrigt	Intern	963	Uteblivande specialist tdl	250	

A	Övrigt	Intern	9008	9008 Tandsmycke, excl material, utförd av thyg. 2125 kr/tim. Deb per min.	35	
A	Övrigt	Intern	9010	9010 Kosmetisk behandling utförd av tdl. 3405 kr/tim. Deb per min.	57	
A	Övrigt	Intern	9080	9080 Permanent krona eller skalfasad, en per käke	9 615	
A	Övrigt	Intern	9081	9081 Permanent krona eller skalfasad, flera i samma käke	7 200	
A	Övrigt	Intern	9011	9011 Blekning en käke.	3 765	
A	Övrigt	Intern	9012	9012 Blekning 2 käkar vid samma tillfälle.	5 640	
S	Övrigt	Intern	9021	9021 Kosmetisk behandling utförd av specialisttdl. 4965 kr/tim. Deb/min.	83	
A	Övrigt	Intern	9009	9009 Kostnad tandsmycke. OBS inkl moms. 1st = 1skr	1	
A	Övrigt	Intern	9013	9013 Blekmedel. OBS inkl moms. 1st = 1skr	1	
A	Övrigt	Intern	10001	10001 Intern blekning av estetiska skäl. Debiteras per tillfälle.	1 710	
A	Övrigt	Intern	O001	O001 Tandreglering, aktiv behandling högst 6 månader	13 995	
A	Övrigt	Intern	O002	O02 Tandreglering, aktiv behandling högst 6 månader	18 225	
A	Övrigt	Intern	O003	O003 Tandreglering, en käke, aktiv behandling 6 månader till 1 år	21 000	
A	Övrigt	Intern	O004	O004 Tandreglering, en käke, aktiv behandling 6 månader till 1 år	27 355	
A	Övrigt	Intern	O005	O005 Tandreglering, en käke, aktiv behandling 1år till 1,5 år	26 175	
A	Övrigt	Intern	O006	O006 Tandreglering, en käke, aktiv behandling 1år till 1,5 år	34 340	
A	Övrigt	Intern	O007	O007 Tandreglering, en käke, aktiv behandling 1,5 år till 2 år	30 875	
A	Övrigt	Intern	O008	O008 Tandreglering, en käke, aktiv behandling 1,5 år till 2 år	40 670	
A	Övrigt	Intern	O009	O009 Tandreglering, en käke, aktiv behandling mer än 2 år	38 305	
A	Övrigt	Intern	O010	O010 Tandreglering, en käke, aktiv behandling mer än 2 år	50 675	
A	Övrigt	Intern	O011	O011 Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 6 månader till 1 år	29 525	
A	Övrigt	Intern	O012	O012 Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 6 månader till 1 år	38 030	
A	Övrigt	Intern	O013	O013 Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 1 år till 1,5 år	34 700	
A	Övrigt	Intern	O014	O014 Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 1 år till 1,5 år	45 015	
A	Övrigt	Intern	O015	O015 Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 1,5 år till 2 år	39 875	
A	Övrigt	Intern	O016	O016 Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 1,5 år till 2 år	51 990	
A	Övrigt	Intern	O017	O017 Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling mer än 2 år	48 095	
A	Övrigt	Intern	O018	O018 Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling mer än 2 år	63 045	

ATV-kod eller STV-kod	Åtgärdsgrupp	Extern / intern kod	Åtgärd	Åtgärds-text	FTV pris 2026	Referens pris 2026
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	101	Basundersökning, utförd av tandläkare	1 785	1 100
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	103	Kompletterande eller akut undersökning, utförd av tandläkare	825	445
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	103S	Kompletterande eller akut undersökning, utförd av tandläkare	1 080	585
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	107	Omfattande undersökning, utförd av tandläkare	2 035	1 275
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	107S	Omfattande undersökning, utförd av tandläkare	3 285	1 970
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	108	Utredning inklusive undersökning, utförd av tandläkare	3 375	1 895
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	108S	Utredning inklusive undersökning, utförd av tandläkare	5 275	2 960
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	111	Basundersökning, utförd av tandhygienist	1 530	985
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	112	Basundersökning med fullständig parodontal undersökning, utförd av tandhygienist	1 950	1 285
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	113	Akut eller annan undersökning, utförd av tandhygienist	910	535
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	114	Fullständig parodontal undersökning eller fördjupad kariesutredning, utförd av tandhygienist	1 300	785
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	115S	Konsultation specialisttandvård (Kan användas endast av tandläkare med bevis om specialistkompetens)	1 590	1 060
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	116S	Konsultation specialisttandvård, omfattande (Kan användas endast av tandläkare med bevis om specialistkompetens)	3 120	2 080
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	121	Röntgenundersökning, en bild, eller flera bilder av en tandposition	135	80
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	121S	Röntgenundersökning, en bild, eller flera bilder av en tandposition	205	120
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	123	Röntgenundersökning, helstatus	1 555	1 020
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	123S	Röntgenundersökning, helstatus	2 425	1 595
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	124	Panoramaröntgenundersökning	970	635
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	124S	Panoramaröntgenundersökning	1 725	1 130
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	125	Röntgenundersökning, extraoral	955	620
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	125S	Röntgenundersökning, extraoral	1 720	1 125
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	126	Röntgenundersökning, omfattande	1 855	1 215
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	126S	Röntgenundersökning, omfattande	3 160	2 075
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	127	Röntgenundersökning, delstatus	390	235
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	127S	Röntgenundersökning, delstatus	685	410
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	128	Röntgenundersökning, större delstatus	670	405
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	128S	Röntgenundersökning, större delstatus	1 030	625
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	131	Tomografiundersökning, en kvadrant eller tandposition 3-3	1 845	1 210
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	131S	Tomografiundersökning, en kvadrant eller tandposition 3-3	2 370	1 555
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	132	Tomografiundersökning, två kvadranter eller sinus	2 335	1 535
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	132S	Tomografiundersökning, två kvadranter eller sinus	3 160	2 080
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	133	Tomografiundersökning, tre kvadranter eller käkleder	2 895	1 920
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	133S	Tomografiundersökning, tre kvadranter eller käkleder	4 270	2 830
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	134	Tomografiundersökning, fyra kvadranter	3 480	2 255
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	134S	Tomografiundersökning, fyra kvadranter	5 160	3 340
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	141	Analog studiemodeller för behandlingsplanering	1 330	885
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	142	Digitala studiemodeller för behandlingsplanering	1 210	535
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	161	Salivsekretionsmätning	1 365	900
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	162	Laboratoriekostnader vid mikrobiologisk undersökning	840	520
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	163	Biopsi	1 915	1 260
S	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	163S	Biopsi	2 380	1 565
A	Us,riskbedömn och hälsofr åtg	Extern	164	Laboratoriekostnader vid patologanatomisk diagnostik (PAD)	1 455	895

A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	201	Information eller instruktion vid risk för munhälsorelaterade sjukdomar eller problem	925	600
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	204	Profylaxskena, per skena	1 710	1 135
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	205	Fluoridbehandling, kortare behandlingstid	385	245
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	206	Fluoridbehandling	765	485
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	207	Mekaniskt avlägsnande av supragingival tandsten	585	375
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	208	Mekaniskt avlägsnande av supragingival tandsten, omfattande	1 155	735
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	209	Mekaniskt avlägsnande av supragingival tandsten, särskilt tidskrävande	1 785	1 145
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	213	Kvalificerat rådgivande samtal för sjukdoms- eller smärtprevention, 60 minuter eller mer	2 595	1 505
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	214	Kvalificerat rådgivande samtal för sjukdoms- eller smärtprevention	1 105	695
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	250	Rådgivande samtal eller instruktion vid risk för munhälsorelaterade sjukdomar eller problem, distanskontakt via videolänk	660	395
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	251	Kvalificerat rådgivande samtal för sjukdoms- eller smärtprevention, 60 minuter eller mer, distanskontakt via videolänk	3 045	1 030
A	Sjukdomsföreb åtg	Extern	252	Kvalificerat rådgivande samtal för sjukdoms- eller smärtprevention, distanskontakt via videolänk	1 440	480
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	301	Sjukdoms- eller smärtbehandling, mindre omfattande	730	450
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	301S	Sjukdoms- eller smärtbehandling, mindre omfattande	960	590
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	302	Sjukdoms- eller smärtbehandling	1 300	840
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	302S	Sjukdoms- eller smärtbehandling	1 740	1 120
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	303	Sjukdoms- eller smärtbehandling, omfattande	1 935	1 245
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	303S	Sjukdoms- eller smärtbehandling, omfattande	2 575	1 665
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	304	Sjukdoms- eller smärtbehandling, särskilt tidskrävande	3 105	2 025
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	304S	Sjukdoms- eller smärtbehandling, särskilt tidskrävande	4 045	2 650
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	311	Information eller instruktion vid munhälsorelaterade sjukdomar eller problem	925	595
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	312	Uppföljande information eller instruktion vid munhälsorelaterade sjukdomar eller problem	405	240
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	313	Kvalificerat rådgivande samtal vid sjukdoms- eller smärttillstånd, 60 minuter eller mer	2 595	1 505
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	313S	Kvalificerat rådgivande samtal vid sjukdoms- eller smärttillstånd, 60 minuter eller mer	4 945	2 745
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	314	Kvalificerat rådgivande samtal vid sjukdoms- eller smärttillstånd	1 105	695
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	314S	Kvalificerat rådgivande samtal vid sjukdoms- eller smärttillstånd	2 290	1 270
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	321	Ikke-operativ behandling av kariessjukdom	915	600
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	322	Stegvis exkavering	2 040	1 350
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	340	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit	945	525
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	340S	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit	1 035	575
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	341	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, mindre omfattande	1 425	920
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	341S	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, mindre omfattande	2 490	1 605
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	342	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, omfattande	2 185	1 430
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	342S	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, omfattande	4 035	2 645
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	343	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, särskilt tidskrävande	3 300	2 165
S	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	343S	Behandling av parodontal sjukdom eller periimplantit, särskilt tidskrävande	7 170	4 720
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	350	Rådgivande samtal eller instruktion vid munhälsorelaterade sjukdomar eller problem, distanskontakt via videolänk	660	395
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	351	Kvalificerat rådgivande samtal vid sjukdoms- eller smärttillstånd, 60 minuter eller mer, distanskontakt via videolänk	3 045	1 030

A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	352	Kvalificerat rådgivande samtal vid sjukdoms- eller smärttillstånd, distanskontakt via videolänk	1 440	480
A	Sjukdomsbeh/ smärtst åtg	Extern	362	Lustgassederling, per gång	1 615	1 025
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	401	Tandextraktion, en tand	2 080	1 280
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	401S	Tandextraktion, en tand	2 730	1 670
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	401	Avlägsnande av hängande led, "Grafisk åtgärd"	2 080	1 280
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	402	Tandextraktion, när separation eller friläggning krävs, en tand	2 730	1 820
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	402S	Tandextraktion, när separation eller friläggning krävs, en tand	3 570	2 380
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	402	Tandextraktion, när separation eller friläggning krävs, en tand	2 730	1 820
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	402S	Tandextraktion, när separation eller friläggning krävs, en tand	3 570	2 380
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	403	Tandextraktion, enkel	790	510
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	403S	Tandextraktion, enkel	1 020	660
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	404	Kirurgiskt avlägsnande av en eller flera tänder eller annan vävnad i samma kvadrant	5 685	3 755
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	404S	Kirurgiskt avlägsnande av en eller flera tänder eller annan vävnad i samma kvadrant	7 270	4 800
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	404	Kirurgiskt avlägsnande av en eller flera rötter	5 685	3 755
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	404S	Kirurgiskt avlägsnande av en eller flera rötter	7 270	4 800
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	404	Kirurgiskt avlägsnande av vävnad	5 685	3 755
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	404S	Kirurgiskt avlägsnande av vävnad	7 270	4 800
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	405	Omfattande dentoalveolär kirurgi	7 225	4 330
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	405S	Omfattande dentoalveolär kirurgi	9 235	5 520
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	406	Tandextraktion, övertalig tand	1 935	1 280
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	406S	Tandextraktion, övertalig tand	2 530	1 670
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	407	Övrig kirurgi eller plastik	4 500	2 470
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	407S	Övrig kirurgi eller plastik	5 455	3 095
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	408	Preprotetisk friläggning med lambå, omfattande	7 590	5 010
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	408S	Preprotetisk friläggning med lambå, omfattande	9 820	6 475
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	409	Kirurgiskt avlägsnande av tand i annan kvadrant i samband med parodontalkirurgiska åtgärder, tilläggsåtgärd	2 565	1 550
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	409S	Kirurgiskt avlägsnande av tand i annan kvadrant i samband med parodontalkirurgiska åtgärder, tilläggsåtgärd	3 375	2 100
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	410	Tandextraktion, ytterligare när flera tandextraktioner utförs under samma dag eller i samband med lambåoperation, tilläggsåtgärd	1 435	945
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	410S	Tandextraktion, ytterligare när flera tandextraktioner utförs under samma dag eller i samband med lambåoperation, tilläggsåtgärd	1 960	1 290
				Merkostnad kan förekomma: Priserna gäller då standardmaterial används, finns behov av dyrare material tillkommer en kostnad. Detta framkommer av ditt kostnadsförslag		
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	420	Implantat, per styck, tilläggsåtgärd	6 150	3 585
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	421	Operation avseende käkbensförankrade implantat, ett implantat	6 655	3 755
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	421S	Operation avseende käkbensförankrade implantat, ett implantat	8 520	4 715
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	422	Kirurgisk friläggning av ett implantat vid tvåstegsteknik	2 880	1 805
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	422S	Kirurgisk friläggning av ett implantat vid tvåstegsteknik	3 640	2 225
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	423	Operation avseende käkbensförankrade implantat, två eller tre implantat	8 830	5 455
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	423S	Operation avseende käkbensförankrade implantat, två eller tre implantat	11 485	6 865
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	424	Kirurgisk friläggning av två eller tre implantat vid tvåstegsteknik	3 235	2 025
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	424S	Kirurgisk friläggning av två eller tre implantat vid tvåstegsteknik	4 215	2 515
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	425	Operation avseende käkbensförankrade implantat, fyra eller fler implantat	12 250	7 520
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	425S	Operation avseende käkbensförankrade implantat, fyra eller fler implantat	15 990	9 275

A	Kirurgiska åtgärder	Extern	426	Kirurgisk friläggning av fyra eller fler implantat vid tvåstegsteknik	4 270	2 705
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	426S	Kirurgisk friläggning av fyra eller fler implantat vid tvåstegsteknik	5 550	3 405
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	427	Benaugmentation med autologt ben i en kvadrant	8 485	4 720
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	427S	Benaugmentation med autologt ben i en kvadrant	10 755	5 985
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	428	Benaugmentation med benersättningsmaterial i en kvadrant	10 210	5 680
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	428S	Benaugmentation med benersättningsmaterial i en kvadrant	12 235	6 810
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	429	Kirurgiskt avlägsnande av implantat	7 045	4 655
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	429S	Kirurgiskt avlägsnande av implantat	8 955	5 915
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	430	Benaugmentation med autologt ben i en kvadrant i samband med benaugmentation i annan kvadrant eller implantatoperation i samma kvadrant, per kvadrant, tilläggsåtgärd	2 530	1 535
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	430S	Benaugmentation med autologt ben i en kvadrant i samband med benaugmentation i annan kvadrant eller implantatoperation i samma kvadrant, per kvadrant, tilläggsåtgärd	3 315	2 085
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	431	Benaugmentation med benersättningsmaterial i samband med benaugmentation eller implantatoperation i annan kvadrant, per kvadrant, tilläggsåtgärd	4 290	2 730
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	431S	Benaugmentation med benersättningsmaterial i samband med benaugmentation eller implantatoperation i annan kvadrant, per kvadrant, tilläggsåtgärd	5 050	3 280
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	432	Benaugmentation med benersättningsmaterial i samband med implantatinstallation, per kvadrant, tilläggsåtgärd	3 150	2 030
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	432S	Benaugmentation med benersättningsmaterial i samband med implantatinstallation, per kvadrant, tilläggsåtgärd	3 775	2 445
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	433	Sinuslyft utan autologt ben eller benersättningsmaterial i samband med implantatinstallation, per kv, tilläggsåtgärd	1 710	1 035
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	433S	Sinuslyft utan autologt ben eller benersättningsmaterial i samband med implantatinstallation, per kv, tilläggsåtgärd	2 325	1 450
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	436	Avlägsnande av ett implantat	1 360	805
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	436S	Avlägsnande av ett implantat	1 845	1 070
				Merkostnad kan förekomma: Priserna gäller då standardmaterial används, finns behov av dyrare material tillkommer en kostnad. Detta framkommer av ditt kostnadsförslag		
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	446	Rekonstruktiv behandling med membran (GTR) eller emaljmatrixprotein, tilläggsåtgärd	3 340	2 035
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	446S	Rekonstruktiv behandling med membran (GTR) eller emaljmatrixprotein, tilläggsåtgärd	4 215	2 245
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	447	Rekonstruktiv behandling med benersättningsmaterial, tilläggsåtgärd	2 880	1 375
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	447S	Rekonstruktiv behandling med benersättningsmaterial, tilläggsåtgärd	3 880	1 515
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	448	Fritt bindvävstransplantat vid lambåoperation, tilläggsåtgärd	1 335	755
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	448S	Fritt bindvävstransplantat vid lambåoperation, tilläggsåtgärd	1 735	1 030
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	451	Parodontalkirurgi i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	6 280	3 910
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	451S	Parodontalkirurgi i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	8 515	5 300
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	452	Parodontalkirurgi i flera kvadranter eller omfattande parodontalkirurgi i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	8 685	5 410
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	452S	Parodontalkirurgi i flera kvadranter eller omfattande parodontalkirurgi i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	11 695	7 285
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	453	Kirurgisk behandling av periimplantit och i förekommande fall tänder med parodontit i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	6 610	4 115
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	453S	Kirurgisk behandling av periimplantit och i förekommande fall tänder med parodontit i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	8 965	5 585
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	454	Kirurgisk behandling av periimplantit och i förekommande fall tänder med parodontit i flera kvadranter eller omfattande kirurgisk behandling i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	9 345	5 820
S	Kirurgiska åtgärder	Extern	454S	Kirurgisk behandling av periimplantit och i förekommande fall tänder med parodontit i flera kvadranter eller omfattande kirurgisk behandling i en kvadrant eller inom tandposition 3-3	12 595	7 845
A	Kirurgiska åtgärder	Extern	480	Sjukvårdskontakt för att säkerställa koagulation, tilläggsåtgärd	640	400
A	Rotbehandling	Extern	501	Rensning och rotfyllning, en rotkanal	6 385	4 105
S	Rotbehandling	Extern	501S	Rensning och rotfyllning, en rotkanal	8 250	5 135
A	Rotbehandling	Extern	502	Rensning och rotfyllning, två rotkanaler	7 660	4 955
S	Rotbehandling	Extern	502S	Rensning och rotfyllning, två rotkanaler	9 625	6 225
A	Rotbehandling	Extern	503	Rensning och rotfyllning, tre rotkanaler	9 600	6 225
S	Rotbehandling	Extern	503S	Rensning och rotfyllning, tre rotkanaler	12 100	7 840
A	Rotbehandling	Extern	504	Rensning och rotfyllning, fyra eller fler rotkanaler	10 480	6 790
S	Rotbehandling	Extern	504S	Rensning och rotfyllning, fyra eller fler rotkanaler	13 180	8 545
A	Rotbehandling	Extern	520	Akut endodontisk behandling, annan behandlare	1 750	1 005
S	Rotbehandling	Extern	520S	Akut endodontisk behandling, annan behandlare	2 280	1 310
A	Rotbehandling	Extern	521	Akut trepanation och kavumexstirpation	1 590	885
S	Rotbehandling	Extern	521S	Akut trepanation och kavumexstirpation	2 085	1 165
A	Rotbehandling	Extern	522	Komplicerad kanallokalisering	1 365	890
S	Rotbehandling	Extern	522S	Komplicerad kanallokalisering	1 780	1 170
A	Rotbehandling	Extern	523	Stiftborttagning	1 950	1 300
S	Rotbehandling	Extern	523S	Stiftborttagning	2 580	1 720
A	Rotbehandling	Extern	541	Apikalkirurgisk behandling	6 615	4 410
A	Rotbehandling	Extern	541H	Apikalkirurgisk behandling	7 515	4 410

S	Rotbehandling	Extern	541S	Apikalkirurgisk behandling	8 500	5 665
S	Rotbehandling	Extern	541SH	Apikalkirurgisk behandling	9 745	5 665
A	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	601	Bettskena i hård akrylat i överkäken, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena	7 020	4 370
S	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	601S	Bettskena i hård akrylat i överkäken, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena	9 585	5 975
A	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	602	Bettskena i hård akrylat i underkäken, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena	7 020	4 370
S	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	602S	Bettskena i hård akrylat i underkäken, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena	9 685	5 975
A	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	603	Reponeringsskena, per skena	10 845	6 695
S	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	603S	Reponeringsskena, per skena	13 200	8 150
A	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	604	Mjukplastskena, laboratorieframställd, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena	4 455	2 780
S	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	604S	Mjukplastskena, laboratorieframställd, utförd på bettfysiologisk indikation, per skena	5 380	3 340
A	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	606	Motorisk aktivering	1 150	730
S	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	606S	Motorisk aktivering	1 180	750
A	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	607	Bettslipning för ocklusal stabilisering	1 290	825
S	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	607S	Bettslipning för ocklusal stabilisering	1 725	1 100
A	Bettfysiologiska åtgärder	Extern	650	Motorisk aktivering, distanskontakt via videolänk	760	480
A	Reparativa åtgärder	Extern	701	Fyllning av en yta på framtand eller hörntand	1 195	730
A	Reparativa åtgärder	Extern	702	Fyllning av två ytor på framtand eller hörntand	1 840	1 160
A	Reparativa åtgärder	Extern	703	Fyllning av tre eller fler ytor på framtand eller hörntand	2 230	1 420
A	Reparativa åtgärder	Extern	704	Fyllning av en yta på molar eller premolar	1 530	940
A	Reparativa åtgärder	Extern	705	Fyllning av två ytor på molar eller premolar	2 160	1 370
A	Reparativa åtgärder	Extern	706	Fyllning av tre eller fler ytor på molar eller premolar	2 865	1 830
A	Reparativa åtgärder	Extern	707	Krona i plastiskt material, klinikframställd	3 295	2 075
A	Reparativa åtgärder	Extern	708	Stifförankring i rotkanal vid fyllningsterapi, tilläggsåtgärd	900	550
A	Reparativa åtgärder	Extern	711	Fyllning, utförd av tandhygienist	810	505
A	Protetiska åtgärder	Extern	800	Permanent tandstödd krona, en per käke	11 535	6 825
S	Protetiska åtgärder	Extern	800S	Permanent tandstödd krona, en per käke	13 810	8 250
A	Protetiska åtgärder	Extern	801	Permanent tandstödd krona, flera i samma käke	8 635	5 275
S	Protetiska åtgärder	Extern	801S	Permanent tandstödd krona, flera i samma käke	10 440	6 395
A	Protetiska åtgärder	Extern	802	Laboratorieframställd pelare med intraradikulärt stift	5 820	3 880
S	Protetiska åtgärder	Extern	802S	Laboratorieframställd pelare med intraradikulärt stift	7 080	4 720
A	Protetiska åtgärder	Extern	803	Klinikframställd pelare med intraradikulärt stift	2 715	1 810
S	Protetiska åtgärder	Extern	803S	Klinikframställd pelare med intraradikulärt stift	3 445	2 295
A	Protetiska åtgärder	Extern	804	Hängande led vid tandstödd protetik, per led	4 225	2 815
A	Protetiska åtgärder	Extern	804	Hängande led vid tandstödd protetik, per led	4 225	2 815
S	Protetiska åtgärder	Extern	804S	Hängande led vid tandstödd protetik, per led	4 650	3 100
A	Protetiska åtgärder	Extern	805	Emaljretinerad konstruktion, laboratorieframställd, per stöd	3 250	2 165
S	Protetiska åtgärder	Extern	805S	Emaljretinerad konstruktion, laboratorieframställd, per stöd	3 870	2 580
A	Protetiska åtgärder	Extern	806	Radikulärförankring vid avtagbar protes	6 160	4 105
S	Protetiska åtgärder	Extern	806S	Radikulärförankring vid avtagbar protes	7 420	4 945
A	Protetiska åtgärder	Extern	807	Semipermanent krona, brostöd eller hängande led, per led	4 740	3 160
S	Protetiska åtgärder	Extern	807S	Semipermanent krona, brostöd eller hängande led, per led	5 475	3 650
A	Protetiska åtgärder	Extern	807	Semipermanent krona, brostöd eller hängande hängande led, per led	4 740	3 160
S	Protetiska åtgärder	Extern	807S	Semipermanent krona, brostöd eller hängande led, per led	5 475	3 650
A	Protetiska åtgärder	Extern	808	Innerkrona för teleskop- eller konuskonstruktion	6 030	4 020
S	Protetiska åtgärder	Extern	808S	Innerkrona för teleskop- eller konuskonstruktion	7 285	4 855
A	Protetiska åtgärder	Extern	809	Långtidstemporär laboratorieframställd krona eller hängande led, per led	2 260	1 350
S	Protetiska åtgärder	Extern	809S	Långtidstemporär laboratorieframställd krona eller hängande led, per led	2 610	1 560

A	Protetiska åtgärder	Extern	809	Långtidstemporär laboratorieframställd krona eller hängande led, per led	2 260	1 350
S	Protetiska åtgärder	Extern	809S	Långtidstemporär laboratorieframställd krona eller hängande led, per led	2 610	1 560
A	Protetiska åtgärder	Extern	811	Cementering av lossnad tandstöd eller implantatstöd protetisk konstruktion, per stöd	1 240	635
S	Protetiska åtgärder	Extern	811S	Cementering av lossnad tandstöd eller implantatstöd protetisk konstruktion, per stöd	1 585	845
A	Protetiska åtgärder	Extern	812	Reparation av krona eller bro, utan tandteknisk insats	2 440	1 625
S	Protetiska åtgärder	Extern	812S	Reparation av krona eller bro, utan tandteknisk insats	3 280	2 185
A	Protetiska åtgärder	Extern	813	Bröreparation med tandteknisk insats	8 205	5 470
S	Protetiska åtgärder	Extern	813S	Bröreparation med tandteknisk insats	10 300	6 865
A	Protetiska åtgärder	Extern	814	Bröreparation med tandteknisk insats, omfattande	15 805	9 575
S	Protetiska åtgärder	Extern	814S	Bröreparation med tandteknisk insats, omfattande	19 480	11 805
A	Protetiska åtgärder	Extern	815	Sadelkrona	10 120	6 135
S	Protetiska åtgärder	Extern	815S	Sadelkrona	12 195	7 390
A	Protetiska åtgärder	Extern	820	Skena med tandersättning för temporärt bruk	2 475	1 550
S	Protetiska åtgärder	Extern	820S	Skena med tandersättning för temporärt bruk	2 815	1 760
A	Protetiska åtgärder	Extern	822	Partiell protes, utan metallskelett eller för temporärt bruk, en till tre tänder	7 500	5 000
S	Protetiska åtgärder	Extern	822S	Partiell protes, utan metallskelett eller för temporärt bruk, en till tre tänder	8 755	5 835
A	Protetiska åtgärder	Extern	823	Partiell protes, utan metallskelett eller för temporärt bruk, fyra eller fler tänder	10 180	6 785
S	Protetiska åtgärder	Extern	823S	Partiell protes, utan metallskelett eller för temporärt bruk, fyra eller fler tänder	11 850	7 900
A	Protetiska åtgärder	Extern	824	Partiell protes med gjutet metallskelett, klammerförankrad, ädelmetall ingår ej	20 470	13 620
S	Protetiska åtgärder	Extern	824S	Partiell protes med gjutet metallskelett, klammerförankrad, ädelmetall ingår ej	23 410	15 575
A	Protetiska åtgärder	Extern	825	Komplicerad partiell protes med metallskelett som förankras med stöd av urtagskrona, innerkrona eller attachments	22 875	15 250
S	Protetiska åtgärder	Extern	825S	Komplicerad partiell protes med metallskelett som förankras med stöd av urtagskrona, innerkrona eller attachments	27 765	18 510
A	Protetiska åtgärder	Extern	826	Attachments, per styck	295	185
A	Protetiska åtgärder	Extern	827	Hel underkäksprotes	18 765	12 510
S	Protetiska åtgärder	Extern	827S	Hel underkäksprotes	23 185	15 455
A	Protetiska åtgärder	Extern	828	Hel överkäksprotes	18 765	12 510
S	Protetiska åtgärder	Extern	828S	Hel överkäksprotes	23 185	15 455
A	Protetiska åtgärder	Extern	829	Immediatprotes, hel käke	13 905	9 270
S	Protetiska åtgärder	Extern	829S	Immediatprotes, hel käke	16 185	10 790
A	Protetiska åtgärder	Extern	831	Justering av avtagbar protes	625	415
S	Protetiska åtgärder	Extern	831S	Justering av avtagbar protes	835	555
A	Protetiska åtgärder	Extern	832	Lagning av protes eller tillsättning av protestand	2 985	1 990
S	Protetiska åtgärder	Extern	832S	Lagning av protes eller tillsättning av protestand	3 405	2 270
A	Protetiska åtgärder	Extern	833	Rebasering av protes	5 185	3 455
S	Protetiska åtgärder	Extern	833S	Rebasering av protes	6 130	4 085
A	Protetiska åtgärder	Extern	834	Lagning av protes där avtryck krävs	3 945	2 630
S	Protetiska åtgärder	Extern	834S	Lagning av protes där avtryck krävs	4 575	3 050
A	Protetiska åtgärder	Extern	835	Rebasering och lagning av protes	5 965	3 975
S	Protetiska åtgärder	Extern	835S	Rebasering och lagning av protes	7 005	4 670
A	Protetiska åtgärder	Extern	836	Komplicerad lagning av protes	6 225	4 150
S	Protetiska åtgärder	Extern	836S	Komplicerad lagning av protes	7 270	4 845
A	Protetiska åtgärder	Extern	837	Komplicerad lagning av protes där uppvaxning och gjutning av ny del utförs vilken svetsas till befintlig protes.	13 795	9 195
S	Protetiska åtgärder	Extern	837S	Komplicerad lagning av protes där uppvaxning och gjutning av ny del utförs vilken svetsas till befintlig protes.	15 595	10 395
A	Protetiska åtgärder	Extern	839	Inmontering av förankringselement	5 395	3 595
S	Protetiska åtgärder	Extern	839S	Inmontering av förankringselement	6 435	4 290

A	Protetiska åtgärder	Extern	845	Ocklusionskorrigerande bettslipning	3 385	2 255
S	Protetiska åtgärder	Extern	845S	Ocklusionskorrigerande bettslipning	4 170	2 780
A	Protetiska åtgärder	Extern	846	Skena, hel eller cementerad i sektioner, för vertikal platsberedning eller bettstabilisering	7 030	4 685
S	Protetiska åtgärder	Extern	846S	Skena, hel eller cementerad i sektioner, för vertikal platsberedning eller bettstabilisering	8 490	5 660
A	Protetiska åtgärder	Extern	847	Klammerplåt	8 475	5 650
S	Protetiska åtgärder	Extern	847S	Klammerplåt	9 940	6 625
A	Protetiska åtgärder	Extern	848	Bethöjning eller uppbyggnad för ocklusal stabilisering med fyllningsmaterial, per tandposition	900	600
S	Protetiska åtgärder	Extern	848S	Bethöjning eller uppbyggnad för ocklusal stabilisering med fyllningsmaterial, per tandposition	1 215	810
A	Protetiska åtgärder	Extern	850	Implantatstödd krona, en per käke	18 375	10 355
S	Protetiska åtgärder	Extern	850S	Implantatstödd krona, en per käke	22 620	12 035
A	Protetiska åtgärder	Extern	852	Implantatstödd krona, flera i samma käke	12 615	8 230
S	Protetiska åtgärder	Extern	852S	Implantatstödd krona, flera i samma käke	15 315	9 480
A	Protetiska åtgärder	Extern	853	Hängande led vid implantatstödd bro	4 410	2 845
A	Protetiska åtgärder	Extern	853	Hängande led vid implantatstödd bro	4 410	2 845
S	Protetiska åtgärder	Extern	853S	Hängande led vid implantatstödd bro	4 810	3 125
A	Protetiska åtgärder	Extern	854	Semipermanent implantatstödd krona eller hängande led, per led	5 325	3 550
S	Protetiska åtgärder	Extern	854S	Semipermanent implantatstödd krona eller hängande led, per led	5 955	3 970
A	Protetiska åtgärder	Extern	854	Semipermanent implantatstödd krona eller hängande led, per led	5 325	3 550
S	Protetiska åtgärder	Extern	854S	Semipermanent implantatstödd krona eller hängande led, per led	5 955	3 970
A	Protetiska åtgärder	Extern	855	Fästskruv/broskruv och cylinder vid semipermanent implantatstödd krona, per implantat	930	620
A	Protetiska åtgärder	Extern	856	Långtidstemporär laboratoriefremställd implantatstödd krona eller hängande led, per led	3 505	2 035
S	Protetiska åtgärder	Extern	856S	Långtidstemporär laboratoriefremställd implantatstödd krona eller hängande led, per led	3 975	2 310
A	Protetiska åtgärder	Extern	856	Långtidstemporär laboratoriefremställd krona eller hängande led på implantat, per led	3 505	2 035
S	Protetiska åtgärder	Extern	856S	Långtidstemporär laboratoriefremställd krona eller hängande led på implantat, per led	3 975	2 310
A	Protetiska åtgärder	Extern	857	Fästskruv/broskruv och cylinder vid långtidstemporär laboratoriefremställd implantatstödd krona, per implantat	1 065	620
A	Protetiska åtgärder	Extern	858	Distans inklusive distansskruv, per styck	2 800	1 580
A	Protetiska åtgärder	Extern	859	Integrerad distans/kopplingskomponent vid separat implantatstödd krona, per styck, tilläggsåtgärd	2 700	1 005
A	Protetiska åtgärder	Extern	861	Implantatstödd bro i överkäke på fyra implantat	62 950	36 530
A	Protetiska åtgärder	Extern	861L	Implantatstödd bro i överkäke på fyra implantat	74 340	36 530
S	Protetiska åtgärder	Extern	861S	Implantatstödd bro i överkäke på fyra implantat	69 255	40 735
S	Protetiska åtgärder	Extern	861SL	Implantatstödd bro i överkäke på fyra implantat	80 550	40 735
A	Protetiska åtgärder	Extern	862	Implantatstödd bro i överkäke på fem implantat	64 260	37 845
A	Protetiska åtgärder	Extern	862L	Implantatstödd bro i överkäke på fem implantat	75 460	37 845
S	Protetiska åtgärder	Extern	862S	Implantatstödd bro i överkäke på fem implantat	70 440	42 050
S	Protetiska åtgärder	Extern	862SL	Implantatstödd bro i överkäke på fem implantat	81 570	42 050
A	Protetiska åtgärder	Extern	863	Implantatstödd bro i överkäke på sex eller fler implantat	65 545	39 160
A	Protetiska åtgärder	Extern	863L	Implantatstödd bro i överkäke på sex eller fler implantat	76 590	39 160
S	Protetiska åtgärder	Extern	863S	Implantatstödd bro i överkäke på sex eller fler implantat	71 695	43 370
S	Protetiska åtgärder	Extern	863SL	Implantatstödd bro i överkäke på sex eller fler implantat	82 680	43 370
A	Protetiska åtgärder	Extern	865	Implantatstödd bro i underkäke på fyra eller fler implantat	59 020	35 225
A	Protetiska åtgärder	Extern	865L	Implantatstödd bro i underkäke på fyra eller fler implantat	70 425	35 225
S	Protetiska åtgärder	Extern	865S	Implantatstödd bro i underkäke på fyra eller fler implantat	64 510	39 010
S	Protetiska åtgärder	Extern	865SL	Implantatstödd bro i underkäke på fyra eller fler implantat	75 810	39 010
A	Protetiska åtgärder	Extern	871	Implantatstödd täckprotes i överkäke på två implantat, eller implantatstödd täckprotes i underkäke på implantat oavsett antal implantat	36 570	21 120
S	Protetiska åtgärder	Extern	871S	Implantatstödd täckprotes i överkäke på två implantat, eller implantatstödd täckprotes i underkäke på implantat oavsett antal implantat	40 960	24 120

A	Protetiska åtgärder	Extern	872	Implantatstödd täckprotes i överkäke på tre implantat	39 360	23 175
S	Protetiska åtgärder	Extern	872S	Implantatstödd täckprotes i överkäke på tre implantat	44 455	26 175
A	Protetiska åtgärder	Extern	873	Implantatstödd täckprotes i överkäke på fyra implantat eller fler	42 855	25 235
S	Protetiska åtgärder	Extern	873S	Implantatstödd täckprotes i överkäke på fyra implantat eller fler	47 940	28 230
A	Protetiska åtgärder	Extern	874	Tillägg för alveolarbar på 2 implantat	8 250	5 330
S	Protetiska åtgärder	Extern	874S	Tillägg för alveolarbar på 2 implantat	8 905	5 750
A	Protetiska åtgärder	Extern	875	Tillägg för alveolarbar på 3 implantat	10 795	6 975
S	Protetiska åtgärder	Extern	875S	Tillägg för alveolarbar på 3 implantat	11 445	7 395
A	Protetiska åtgärder	Extern	876	Tillägg för alveolarbar på 4 implantat	13 155	8 500
S	Protetiska åtgärder	Extern	876S	Tillägg för alveolarbar på 4 implantat	13 810	8 920
A	Protetiska åtgärder	Extern	877	Implantatstödd täckprotes, exklusive distanser och förankringselement	26 950	17 105
S	Protetiska åtgärder	Extern	877S	Implantatstödd täckprotes, exklusive distanser och förankringselement	31 435	20 105
A	Protetiska åtgärder	Extern	878	Förankringselement täckprotes, per styck	495	330
A	Protetiska åtgärder	Extern	881	Reparation av fast implantatstödd konstruktion, mindre omfattande	1 830	1 220
S	Protetiska åtgärder	Extern	881S	Reparation av fast implantatstödd konstruktion, mindre omfattande	2 460	1 640
A	Protetiska åtgärder	Extern	883	Reparation/ombyggnad av fast implantatstödd konstruktion med tandteknisk insats	3 775	2 515
S	Protetiska åtgärder	Extern	883S	Reparation/ombyggnad av fast implantatstödd konstruktion med tandteknisk insats	4 300	2 865
A	Protetiska åtgärder	Extern	884	Reparation/ombyggnad av implantatstödd bro där omfattande tandteknisk insats krävs	16 770	9 815
S	Protetiska åtgärder	Extern	884S	Reparation/ombyggnad av implantatstödd bro där omfattande tandteknisk insats krävs	18 030	10 720
A	Protetiska åtgärder	Extern	888	Fästskruv/broskruv, per styck	310	205
A	Protetiska åtgärder	Extern	889	Distansskruv, per styck	655	435
A	Protetiska åtgärder	Extern	892	Läkdistan, per styck	580	385
A	Protetiska åtgärder	Extern	893	Avmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt ett till tre implantat	1 770	1 180
S	Protetiska åtgärder	Extern	893S	Avmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt ett till tre implantat	2 395	1 595
A	Protetiska åtgärder	Extern	894	Återmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt ett till tre implantat	1 855	1 235
S	Protetiska åtgärder	Extern	894S	Återmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt ett till tre implantat	2 485	1 655
A	Protetiska åtgärder	Extern	895	Avmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt fyra eller fler implantat	2 335	1 555
S	Protetiska åtgärder	Extern	895S	Avmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt fyra eller fler implantat	3 165	2 110
A	Protetiska åtgärder	Extern	896	Återmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt fyra eller fler implantat	2 520	1 680
S	Protetiska åtgärder	Extern	896S	Återmontering av implantatstödda konstruktioner på sammanlagt fyra eller fler implantat	3 355	2 235
A	Protetiska åtgärder	Extern	897	Åtgärdande av tekniska implantatkomplikationer	4 255	2 835
S	Protetiska åtgärder	Extern	897S	Åtgärdande av tekniska implantatkomplikationer	6 205	4 135
A	Tandreglering	Extern	900	Tandreglering, aktiv behandling högst 6 månader	16 795	11 195
S	Tandreglering	Extern	900S	Tandreglering, aktiv behandling högst 6 månader	21 870	14 580
A	Tandreglering	Extern	901	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 6 månader till 1 år	25 200	16 800
S	Tandreglering	Extern	901S	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 6 månader till 1 år	32 830	21 885
A	Tandreglering	Extern	902	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 1 år till 1,5 år	31 410	20 940
S	Tandreglering	Extern	902S	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 1 år till 1,5 år	41 205	27 470
A	Tandreglering	Extern	903	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 1,5 år till 2 år	37 050	24 700
S	Tandreglering	Extern	903S	Tandreglering, en käke, aktiv behandling 1,5 år till 2 år	48 805	32 535
A	Tandreglering	Extern	904	Tandreglering, en käke, aktiv behandling mer än 2 år	45 970	30 645
S	Tandreglering	Extern	904S	Tandreglering, en käke, aktiv behandling mer än 2 år	60 810	40 540
A	Tandreglering	Extern	905	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 6 månader till 1 år	35 430	23 620
S	Tandreglering	Extern	905S	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 6 månader till 1 år	45 640	30 425
A	Tandreglering	Extern	906	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 1 år till 1,5 år	41 640	27 760
S	Tandreglering	Extern	906S	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 1 år till 1,5 år	54 015	36 010
A	Tandreglering	Extern	907	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 1,5 år till 2 år	47 850	31 900
S	Tandreglering	Extern	907S	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling 1,5 år till 2 år	62 385	41 590
A	Tandreglering	Extern	908	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling mer än 2 år	57 715	38 475
S	Tandreglering	Extern	908S	Tandreglering, båda käkar, aktiv behandling mer än 2 år	75 655	50 435

A	Protetiska åtgärder	Extern	921	Utbytesåtgärd. Kona istället för ersättningsberättigande fyllning, fram- eller hörntand	11 535	1 420
S	Protetiska åtgärder	Extern	921S	Utbytesåtgärd. Kona istället för ersättningsberättigande fyllning, fram- eller hörntand	13 810	1 420
A	Protetiska åtgärder	Extern	922	Utbytesåtgärd. Kona istället för ersättningsberättigande fyllning, molar eller premolar	11 535	1 830
S	Protetiska åtgärder	Extern	922S	Utbytesåtgärd. Kona istället för ersättningsberättigande fyllning, molar eller premolar	13 810	1 830
A	Protetiska åtgärder	Extern	923	Utbytesåtgärd. Fasad i stället för ersättningsberättigande fyllning, tandposition 1-3	11 535	1 420
S	Protetiska åtgärder	Extern	923S	Utbytesåtgärd. Fasad i stället för ersättningsberättigande fyllning, tandposition 1-3	13 810	1 420
A	Protetiska åtgärder	Extern	924	Utbytesåtgärd. Fasad i stället för ersättningsberättigande fyllning, tandposition 4-5	11 535	1 830
S	Protetiska åtgärder	Extern	924S	Utbytesåtgärd. Fasad i stället för ersättningsberättigande fyllning, tandposition 4-5	13 810	1 830
A	Övrigt	Extern	940	Utbytesåtgärd. Ortodontisk slutning av entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstödd bro.	20 050	13 365
S	Övrigt	Extern	940S	Utbytesåtgärd. Ortodontisk slutning av entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstödd bro.	23 835	15 890
A	Övrigt	Extern	941	Utbytesåtgärd. Ortodontisk slutning av entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstödd bro när åtgärd 800 eller 801 har utförts inom tre år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på.	12 135	8 090
S	Övrigt	Extern	941S	Utbytesåtgärd. Ortodontisk slutning av entandslucka istället för ersättningsberättigande tandstödd bro när åtgärd 800 eller 801 har utförts inom tre år på en av stödtänderna som utbytet beräknas på.	14 245	9 495
A	Övrigt	Intern	A11	Tandskydd	3 475	
A	Övrigt	Intern	A13	Skriftligt intyg	1 570	
A	Övrigt	Intern	964	Uteblivande/sent återbud. Debiteras per tillfälle. Avgiften debiteras vuxna.	900	
S	Övrigt	Intern	Inväntar ny kod	Uteblivande/sent återbud, narkospatienter Debiteras per tillfälle. Avgiften debiteras vuxna.	1 350	
A	Övrigt	Intern	A44	Receptförskrivning	150	
A	Besöksavgift	Intern	ASYL	Patientavgift asylsökande, per besök	50	
A	Övrigt	Intern	B909	Antiapnéskena	18 550	
A	Övrigt	Intern	A40	Sedering inför behandling.	1 155	
A	Övrigt	Intern	A70	Framställa ny retainer. Inkluderar kostnad för tandteknik. Debiteras i samband med utlämning.	4 540	
A	Övrigt	Intern	A71	Retainer, lagning och justering	2 275	
A	Övrigt	Intern	A72	Framställa ny essixskena. Inkluderar kostnad för tandteknik. Debiteras i samband med utlämning.	4 540	
A	Övrigt	Intern	A73	Clear aligners, tilläggsåtgärd	42 000	
A	Övrigt	Intern	A74	Lingual tandställning, en käke. Tilläggsåtgärd	50 395	
A	Övrigt	Intern	A75	Lingual tandställning, 2 käkar. Tilläggsåtgärd	67 200	
A	Övrigt	Intern	A76	Vita brackets, per bracket	840	
S	Övrigt	Intern	Inväntar ny kod	Uppvaxning på modell (fysisk eller digital) per led	300	
S	Övrigt	Intern	Inväntar ny kod	Guideskena inför operation helkäke	9 000	
S	Övrigt	Intern	Inväntar ny kod	Guideskena inför operation delkäke	4 500	
A	Övrigt	Intern	Inväntar ny kod	L1 Flexprotes	8 700	
A	Övrigt	Intern	Inväntar ny kod	L1 S Flexprotes	9 955	
S	Övrigt	Intern	Inväntar ny kod	Muskelavslappande injektionsbehandling	5 250	
A	Sjukdomsförebygg	Intern	A16	Fissurförsegling per tand	790	
A	Övrigt	Intern	A17	Tillvänningsbehandling	1 300	
A	Tandreglering	Intern	A18	Ersättning för förstörd eller bortslarvad tandregleringsapparat, retentionsskena eller bettskena	1 150	
A	Tandreglering	Intern	A21	Ersättning för förstörd eller borttappad tandregleringsapparat, retentionsskena eller bettskena (hel kostnad)	2 290	
A	Övrigt	Intern	A19	Ersättning för uteblivande/sent återbud. Debiteras per tillfälle. Avgiften debiteras barn.	450	
A	Tandreglering	Intern	S2	Extraktion ortodonti trauma EPI beräknas ej	1 830	
A	Besöksavgift	Intern	951	Behandling tandhygienist/tandsköterska. Per besök	250	
A	Besöksavgift	Intern	952	Behandling allmäntandläkare. Per besök	250	
S	Besöksavgift	Intern	953	Besöksavgift Specialistandläkare	250	
A	Övrigt	Intern	961	Uteblivande tandhygienist/tandsköterska	250	
A	Övrigt	Intern	962	Uteblivande allmäntandläkare	250	
S	Övrigt	Intern	963	Uteblivande specialist tdl	250	

§ 32**Operationssalar för ren kirurgi Länssjukhuset Ryhov**

Diarienummer: RJL 2025/4450

Beslut

Regionstyrelsen föreslår fullmäktige

1. godkänna att två operationssalar för infektionskänslig ren kirurgi med tillhörande utrymmen byggs till vid Länssjukhuset Ryhov för maximalt 82 000 000 kronor
2. godkänna inköp av lös utrustning för maximalt 15 000 000 kronor.

Sammanfattning

Kapaciteten för infektionskänslig ren kirurgi vid Länssjukhuset Ryhov är i dag otillräcklig, då flera salar inte kan användas för ortopedisk implantatkirurgi på grund av brister i luftkvalitet. Det leder till växande vårdköer, sårbar produktion och risker för patientsäkerheten.

Genom att bygga två nya operationssalar med modern ventilation och egen teknisk försörjning ökar kapacitet, patientsäkerhet och driftsäkerhet.

Förslag till beslut

Ordföranden yrkar för Samverkan Region Jönköpings län bifall till föreliggande förslag om att föreslå regionfullmäktige godkänna byggnation av två operationssalar för infektionskänslig ren kirurgi med tillhörande utrymmen vid Länssjukhuset Ryhov för maximalt 82 000 000 kronor. Förslaget avser även att godkänna inköp av lös utrustning för maximalt 15 000 000 kronor.

Jimmy Ekström (L) yrkar att ärendet ska återremitteras för att kompletteras med en konsekvensbeskrivning på verksamhetsnivå.

Beslutsgång

Ordförande ställer förslaget om återremiss mot förslaget att ärendet ska avgöras idag och finner att regionstyrelsen beslutar att ärendet inte ska avgöras idag.

På ordförandens fråga beslutar regionstyrelsen i enlighet med föreliggande förslag om att föreslå regionfullmäktige godkänna byggnation av två operationssalar för infektionskänslig ren kirurgi med tillhörande utrymmen vid Länssjukhuset Ryhov för maximalt 82 000 000 kronor. Förslaget avser även att godkänna inköp av lös utrustning för maximalt 15 000 000 kronor.

Sammanträdesdatum
2026-01-27

Jimmy Ekström (L) lämnar för Liberalerna följande protokollsanteckning:

”Liberalerna röstar för förslaget efter att ej fått gehör för en återremiss. Vid investeringar, inte minst större, är det viktigt att beslutfattare har en tydlig konsekvensbeskrivning på verksamhetsnivå där konsekvenser av att inte genomföra eller genomföra investeringen beskrivs på ett konkret sätt.”

Ordföranden godkänner att protokollsanteckningen från Jimmy Ekström (L) biläggs till protokollet.

Beslutsunderlag

- Beslut Nämnd för folkhälsa och sjukvård 2026-01-20 § 14
- Beslut Regionstyrelsens arbetsutskott 2026-01-13 § 17
- Tjänsteskrivelse
- Bilaga – Operationssalar planritning

Beslutet skickas tillRegionfullmäktige

§ 14**Operationssalar för ren kirurgi Länssjukhuset Ryhov**

Diarienummer: RJL 2025/4450

Beslut

Nämnden för folkhälsa och sjukvård ställer sig bakom förslag om

1. byggnation av två operationssalar för infektiöskänslig ren kirurgi med tillhörande utrymmen vid Länssjukhuset Ryhov för maximalt 82 000 000 kronor
2. inköp av lös utrustning för maximalt 15 000 000 kronor.

Sammanfattning

Kapaciteten för infektiöskänslig ren kirurgi vid Länssjukhuset Ryhov är idag otillräcklig, då flera salar inte kan användas för ortopedisk implantatkirurgi på grund av brister i luftkvalitet. Det leder till växande värdköer, sårbar produktion och risker för patientsäkerheten.

Genom att bygga två nya operationssalar med modern ventilation och egen teknisk försörjning ökar kapacitet, patientsäkerhet och driftsäkerhet.

Verksamhetschef Magnus Trofast och verksamhetsstrateg Erik Samuelsson informerar om ärendet.

Beslutsunderlag

- Presentation: Operationssalar för ren kirurgi – Länssjukhuset Ryhov
- Beslut RSAU 2026-01-13 Operationssalar för ren kirurgi Länssjukhuset Ryhov
- Bilaga: Operationssalar planritning
- Tjänsteskrivelse: Operationssalar för ren kirurgi Länssjukhuset Ryhov

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

§ 17**Operationssalar för ren kirurgi Länssjukhuset Ryhov**

Diarienummer: RJL 2025/4450

Beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott

- skickar ärendet till Nämnd för folkhälsa och sjukvård för möjlighet att lämna synpunkter inför beslut i regionstyrelsen.

Sammanfattning

Kapaciteten för infektionskänslig ren kirurgi vid Länssjukhuset Ryhov är i dag otillräcklig, då flera salar inte kan användas för ortopedisk implantatkirurgi på grund av brister i luftkvalitet. Det leder till växande vårdköer, sårbar produktion och risker för patientsäkerheten.

Genom att bygga två nya operationssalar med modern ventilation och egen teknisk försörjning ökar kapacitet, patientsäkerhet och driftsäkerhet.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att arbetsutskottet skickar ärendet till Nämnd för folkhälsa och sjukvård för möjlighet att lämna synpunkter inför beslut i regionstyrelsen.

Regionstyrelsens arbetsutskott beslutar i enlighet med ordförandens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2025-12-19
- Bilaga – Operationssalar planritning

Beslutet skickas till

Nämnd för folkhälsa och sjukvård

Operationssalar för ren kirurgi Länssjukhuset Ryhov

Förslag till beslut

Regionfullmäktige

1. godkänner att två operationssalar för infektionskänslig ren kirurgi med tillhörande utrymmen byggs till vid Länssjukhuset Ryhov för maximalt 82 000 000 kronor
2. godkänner inköp av lös utrustning för maximalt 15 000 000 kronor.

Sammanfattning

Kapaciteten för infektionskänslig ren kirurgi vid Länssjukhuset Ryhov är i dag otillräcklig, då flera salar inte kan användas för ortopedisk implantatkirurgi på grund av brister i luftkvalitet. Det leder till växande vårdköer, sårbar produktion och risker för patientsäkerheten.

Genom att bygga två nya operationssalar med modern ventilation och egen teknisk försörjning ökar kapacitet, patientsäkerhet och driftsäkerhet.

Ärendebeskrivning

Operationsverksamheten vid Länssjukhuset Ryhov har i dag 19 operationssalar, varav fem är avsedda för infektionskänslig ren kirurgi. Av dessa kan endast en sal fullt ut användas för infektionskänslig ren ortopedisk kirurgi, eftersom flera salar inte uppfyller kraven på luftkvalitet för implantatkirurgi. Situationen innebär att den planerade ortopediska kirurgin begränsas kraftigt, vilket ökar risken för inställda operationer, längre väntetider och undanträngning av andra patientgrupper. Samtidigt är verksamheten sårbar för tekniska driftstörningar eftersom mycket av den tekniska försörjningen är gemensam för flera salar.

Den begränsade kapaciteten påverkar både patienter och medarbetare. Patienter riskerar längre tid till operation, särskilt vid ingrepp där hög nivå av infektionskontroll är avgörande, och verksamheten får svårare att planera och upprätthålla en stabil produktion. För personalen innebär situationen en pressad arbetsmiljö med återkommande omplanering och risk för ökad stress.

För att hantera det akuta kapacitetsbehovet och stärka både patientsäkerhet och driftsäkerhet byggs två nya operationssalar för infektionskänslig ren kirurgi i direkt anslutning till befintlig operationsavdelning. De nya salarna utformas med moderna ventilationslösningar anpassade för implantatkirurgi och med tillhörande

uppdukningsrum, handtvättutrymmen och teknikytor. Genom att ge de nya salarna i huvudsak egen teknisk försörjning skapas bättre redundans, vilket minskar risken för att tekniska fel ska slå ut stora delar av operationskapaciteten samtidigt.

Flera alternativ har övervägts för att öka kapaciteten. En ombyggnad av befintliga salar skulle teoretiskt kunna höja standarden till rätt nivå, men bedöms medföra långvariga och omfattande driftstörningar eftersom operationssalar måste stängas under byggtiden. Detta skulle kraftigt försämra möjligheten att upprätthålla produktionen och anses därför inte vara genomförbart. Även alternativet att hyra in modulära operationslokaler har prövats. Det bedöms innebära betydande logistiska och tekniska utmaningar, bland annat beroende av hissar för patientflöden och svårigheter vid framtida utbyggnad av sjukhuset. Sammantaget ger dessa alternativ en sämre balans mellan nytta, risk och kostnad än den föreslagna tillbyggnaden och har därför valts bort.

Investeringen bedöms ge en tydlig ökning av kapaciteten för infektiöskänslig ren kirurgi, framför allt inom ortopedin, samtidigt som förutsättningarna för en säker och stabil drift förbättras. Därmed minskar risken för växande vårdköer och inställda operationer och Region Jönköpings läns möjlighet att fullgöra sitt uppdrag inom avancerad kirurgi stärks.

Ekonomi

Den totala investeringskostnaden för ombyggnationen uppgår till 82 000 000 kronor. Verksamhetens yta ökas med cirka 200 kvadratmeter och årshyran ökar med cirka 650 000 kronor. Lös utrustning för maximalt 15 000 000 kronor reserveras i investeringsbudgeten.

Inget utrymme för konstnärlig gestaltning bedöms vara aktuell för lokalerna. Eventuellt ökade driftkostnader för avskrivning, personalförändringar hanteras inom verksamhetsområdets ordinarie budget. Verksamhetsområdet kompenseras för hyresförändringen. För investering på maximalt 82 000 000 kronor samt lös utrustning för maximalt 15 000 000 kronor reserveras utrymme i investeringsbudgeten.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2025-12-19
- Bilaga – Operationssalar planritning

Beslutet skickas till

Regionledningskontoret Ekonomi
Verksamhetsstöd och Service Regionfastigheter
Kirurgisk vård

Jane Ydman
Regiondirektör

Maria Berghem
Ekonomidirektör

§ 246**Arbetsordning för regionfullmäktige**

Diarienummer: RJL 2025/1088

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa arbetsordning för regionfullmäktige.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer arbetsordning för regionfullmäktige enligt nämndens förslag.

Beslutsunderlag

- Beslut Parlamentariska nämnden 2025-11-18 § 48
- Beslut Parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 41
- Arbetsordning för regionfullmäktige

Beslutet skickas tillRegionfullmäktige

§ 48**Arbetsordning för regionfullmäktige**

Diarienummer: RJL 2025/1088

Beslut

Parlamentariska nämnden föreslår regionfullmäktige

- fastställa arbetsordning för regionfullmäktige.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer arbetsordning för regionfullmäktige enligt nämndens förslag.

Förslag till beslut

Elisabeth Töre (V) yrkar att nuvarande tidsfrist för interpellationer om fem dagar bibehålls.

Henrik Tvarnö (S) tillstyrker liggande förslag till reglemente som innebär att interpellationer ska ha inkommit senast åtta vardagar före det sammanträde med regionfullmäktige vid vilket ledamoten avser att ställa den.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Tvarnö (S) ställer proposition på liggande förslag till reglemente mot Elisabeth Töres (V) yrkande och finner att nämnden beslutar bifalla liggande förslag till reglemente där inlämningstiden av interpellationer sätts till åtta vardagar innan sammanträde.

Beslutsunderlag

- Beslut parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 41
- Arbetsordning för regionfullmäktige

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

§ 41**Arbetsordning för regionfullmäktige**

Diarienummer: RJL 2025/1088

Beslut

Presidiet överlämnar ärendet utan förslag till beslut för nämnden att hantera.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Som underlag för parlamentariska nämndens arbete har ett förslag från tjänstemannaorganisationen skickats ut på remiss till berörda instanser, som getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Beslutsunderlag

- Arbetsordning för regionfullmäktige

Beslutet skickas till

Parlamentariska nämnden

Arbetsordning för regionfullmäktige

Utöver det som föreskrivs om fullmäktige i lag eller annan författning gäller bestämmelserna i denna arbetsordning.

Regionfullmäktiges uppdrag – kommunallagen kapitel 5

§ 1

I Region Jönköpings läns politiska organisation har regionfullmäktige en särställning som det enda organ som väljs direkt av medborgarna.

Regionfullmäktiges sammanträden är offentliga och är ett viktigt forum för öppenhet och insyn i den politiska beslutsprocessen.

§ 2

Region Jönköpings läns högsta beslutanderätt utövas av regionfullmäktige som beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller som är av stor vikt för Region Jönköpings län, enligt följande:

- Mål och riktlinjer för verksamheten samt, vid ny mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska det anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses.
- Budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor såsom avgifter och taxor.
- Politisk organisation och verksamhetsformer.
- Val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar.
- Val av revisorer och revisorernas budget.
- Grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda.
- Årsredovisning och ansvarsfrihet.
- Folkomröstning i Region Jönköpings län.
- Extra val till fullmäktige.

Regionfullmäktige beslutar i andra ärenden som anges i kommunallagen eller i andra författningar samt fastställer arbetsordning för sitt arbete.

Antalet ledamöter

§ 3

Regionfullmäktige har 81 ledamöter.

För ledamöterna finns ett antal ersättare, som för varje valperiod utses enligt bestämmelserna i vallagen.

Ordförande och vice ordföranden – fullmäktiges presidium

§ 4

De år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, väljer regionfullmäktige bland ledamöterna en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande – presidium, som tillsammans utgör regionfullmäktiges presidium.

Valet av ett presidium ska förrättas på ett sammanträde som äger rum så tidigt som möjligt från och med den 15 oktober, men senast före december månads utgång. Presidiet väljs för regionfullmäktiges löpande mandatperiod och ansvarar för planeringen av fullmäktigearbetet.

Tills valet av ett presidium har förrättats, tjänstgör som ordförande den som har varit ledamot i fullmäktige längst tid, den s k ålderspresidenten.

Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem vara ålderspresident.

Om ordföranden eller någon av vice ordförandena avgår som ledamot eller från sin presidiepost, bör regionfullmäktige så snart det kan ske välja en annan ledamot för återstoden av tjänstgöringstiden för den som har avgått.

Om samtliga i presidiet är hindrade att fullgöra sitt uppdrag, fullgör ålderspresidenten ordförandens uppgifter.

Kungörelse och annonsering

§ 5

Kungörelse av regionfullmäktiges sammanträde utfärdas av ordföranden på sätt som anges i kommunallagen. Fullmäktiges sammanträden tillkännages på Region Jönköpings läns digitala anslagstavla minst en vecka före sammanträdesdagen. Regionfullmäktige kan besluta om i vilken eller vilka ortstidningar som annonsering om sammanträde ska ske.

Om ett ärende är så brådskande att det inte hinner tillkännages enligt §3, ska uppgift om ärendet tillkännages på anslagstavlan senast vardagen närmast före sammanträdesdagen.

Kallelse, tid och plats för sammanträden

§ 6

Varje ledamot och ersättare ska kallas till sammanträde minst en vecka före sammanträdesdagen. Kallelsen ska innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet och om de ärenden som ska behandlas. Kallelsen kan skickas digitalt om inte skäl talar däremot.

De år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, sammanträder nyvalda regionfullmäktige första gången under oktober.

Ålderspresidenten bestämmer dagen och tiden för det första sammanträdet efter samråd med regionstyrelsens presidium.

Extra sammanträde hålls på den tid som ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena.

Begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och ska innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlade på det extra sammanträdet.

Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden efter samråd med vice ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för ett sammanträde.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, underrättar ordföranden snarast varje ledamot och ersättare om beslutet. Uppgift om beslutet ska snarast tillkännages på Region Jönköpings läns digitala anslagstavla eller på annat lämpligt sätt.

Regionfullmäktige sammanträder i Jönköping eller digitalt.

Ordföranden får efter samråd med vice ordföranden bestämma en annan plats för ett visst sammanträde.

Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde

§ 7

Om regionfullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde på den utsatta sammanträdesdagen eller de utsatta sammanträdesdagarna, kan regionfullmäktige besluta att förlänga tiden för sammanträdet.

Regionfullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträdet och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar regionfullmäktige genast, när och var sammanträdet ska fortsätta.

Om regionfullmäktige beslutar att hålla fortsatt sammanträde, utfärdar ordföranden en kungörelse om det fortsatta sammanträdet på vanligt sätt.

Om sammanträdet ska fortsätta inom en vecka, behöver någon kungörelse inte utfärdas. I ett sådant fall låter ordföranden dock underrätta de ledamöter och ersättare som inte är närvarande när sammanträdet avbryts och om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

Ärenden och handlingar till sammanträden

§ 8

Ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena när regionfullmäktige ska behandla ett ärende, om inte annat följer av lag.

Regionstyrelsens förslag till beslut eller yttranden i de ärenden som tagits in i kungörelsen bör skickas till varje ledamot och ersättare samtidigt med kungörelsen. Regionstyrelsens förslag ska också innehålla andra nämnders förslag om sådana föreligger.

Ordföranden bestämmer i vilken omfattning övriga handlingar i ett ärende ska skickas till ledamöter och ersättare före sammanträdet.

Kallelse och handlingar skickas digitalt till tjänstgörande ledamöter och berörda ersättare samt finns även tillgängliga för allmänheten via Region Jönköpings läns webbplats/digitala anslagstavla eller i sammanträdeslokalen under sammanträdet.

Interpellationer och frågor, ska skickas till samtliga ledamöter och ersättare före det sammanträde vid vilket de avses bli ställda.

Regionfullmäktige ska tillse att förtroendevalda med funktionsnedsättning kan delta i handläggningen av ärenden på samma villkor som andra förtroendevalda.

Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare

§ 9

En ledamot som är hindrad att delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till regionfullmäktiges sekreterare. De politiska partierna ansvarar för att ersättare kallas in och meddelar vem som tjänstgör.

Om en ledamot utan föregående anmälan uteblir från ett sammanträde eller hinder uppkommer för en ledamot att vidare delta i ett pågående sammanträde, anmäls detta till regionfullmäktiges sekreterare. De politiska partierna ansvarar för att ersättare kallas in och meddelar vem som tjänstgör.

Ersättare från samma valkrets som ledamoten har företräde till tjänstgöring, i övrigt ska ersättarna tjänstgöra enligt den ordning som är bestämd mellan dem.

Ledamot är skyldig att anmäla till sekreteraren om man avbryter sin tjänstgöring under pågående sammanträde.

Ledamot som har avbrutit sin tjänstgöring vid ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv får därefter under samma dag inte tjänstgöra vid sammanträdet.

Det som ovan sagts om ledamot gäller också för ersättare, som kallats till tjänstgöring.

Ordföranden bestämmer, när en ledamot eller en ersättare ska träda in och tjänstgöra under ett pågående sammanträde. Endast om det föreligger särskilda skäl för det bör inträde ske under pågående handläggning av ett ärende.

Upprop

§ 10

En uppsporslista som redovisar de ledamöter och ersättare som tjänstgör ska finnas tillgänglig under hela sammanträdet. Anmälan görs även av de ersättare som har särskild närvarorätt enligt ordningen.

I början av varje sammanträde låter ordföranden förrätta uppsporslistan. Omröstningsanläggning får användas vid uppsporslistan.

Upprop förrättas också i början av varje ny sammanträdesdag, vid fortsatt sammanträde och när ordföranden anser att det behövs.

Val av protokollsjusterare

§ 11

Ordföranden bestämmer tiden och platsen för justeringen av protokollet från sammanträdet.

Sedan uppsporslistan har förrättats väljer regionfullmäktige två ledamöter att tillsammans med ordföranden justera protokollet från sammanträdet och att i förekommande fall biträda ordföranden vid röstsammanräkningar.

Turordning för handläggning av ärendena

§ 12

Regionfullmäktige behandlar ärendena i den turordning som de har tagits upp i kungörelsen.

Regionfullmäktige kan dock besluta om ändrad turordning för ett eller flera ärenden. Ordföranden bestämmer när under ett sammanträde ett ärende ska behandlas som inte finns med i kungörelsen.

Regionfullmäktige får besluta att avbryta handläggningen av ett ärende under ett sammanträde för att återuppta det senare under sammanträdet.

Ärende som ej har tillkännagivits via kungörelsen, kan tas upp för beslut om detta ställs under proposition och fullmäktige så beslutar.

Talarordning och ordningen vid sammanträdena

§ 13

Den som har rätt att delta i regionfullmäktiges överläggningar får ordet i den

ordning de anmäler sig. Turordningen för anförandena bryts dock, när någon ledamot får ordet för replik eller genmäle.

Rätt till replik har samtliga tjänstgörande ledamöter enligt följande:

Första replik: 2 minuter respektive, första genmäle: 2 minuter.

Andra replik: 2 minuter respektive, andra genmäle: 2 minuter.

Om någon i sitt yttrande skulle avvika från ämnet och inte efter tillsägelse av ordföranden rättar sig, får ordföranden ta ifrån talaren ordet. I övrigt får ingen avbryta ett anförande.

Ordföranden kan utvisa den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse. Uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra, får ordföranden ajournera eller upplösa sammanträdet.

Övriga med yttranderätt vid sammanträdena

§ 14

Övriga som har rätt att delta i överläggningen är:

- Ordföranden och vice ordförandena i en nämnd/utskott vid behandling av ett ärende där nämndens verksamhetsområde berörs.
- Ordföranden och vice ordförandena i en fullmäktigeberedning, när regionfullmäktige behandlar ett ärende som beredningen har handlagt.
- Regiondirektören får delta i överläggningen i alla ärenden samt yttra sig om lagligheten av allt som förekommer vid sammanträdena.
- Fullmäktiges sekreterare får yttra sig om handläggningen av ärenden samt av interpellationer och frågor. Sekreteraren får också yttra sig om lagligheten av allt som förekommer vid sammanträdena.
- Revisorerna ska ges tillfälle att delta i överläggningen när regionfullmäktige behandlar revisionsberättelsen och årsredovisningen.
- Revisorerna får delta i överläggningen, när regionfullmäktige behandlar ett ärende som berör revisorernas granskning eller egen förvaltning.

Ordföranden kan efter samråd med vice ordförandena, i den utsträckning som det behövs, kalla ordförandena och vice ordförandena i styrelse, nämnderna och fullmäktigeberedningarna, revisorerna samt anställda hos Region Jönköpings län för att lämna upplysningar vid sammanträdena. Detsamma gäller utomstående sakkunniga.

Om regionfullmäktige inte beslutar något annat, bestämmer ordföranden efter samråd med vice ordförandena i vilken utsträckning de som har kallats för att lämna upplysningar på ett sammanträde får yttra sig under överläggningarna.

Yrkanden

§ 15

När regionfullmäktige har förklarat överläggningen i ett ärende för avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats rätt.

Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte regionfullmäktige beslutar medge det enhälligt.

Den ledamot som har framställt ett yrkande ska avge det skriftligen. Yrkanden om bifall eller avslag behöver ej lämnas skriftligen.

Deltagande i beslut

§ 16

En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, på grund av jäv eller annan orsak, ska i god tid före handläggning av ärendet anmäla detta till ordföranden.

En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i handläggning och beslutet om fullmäktige fattar det med acklamation.

Omröstningar

§ 17

Omröstningspropositionen ska ha godkänts av fullmäktige, innan den genomförs.

Om någon ledamot begär, ska propositionsordningen inför en omröstning presenteras skriftligen och vara tillgänglig för ledamöterna.

Omröstningarna genomförs så, att ledamöterna avger sina röster via omröstningssystem eller efter upprop. Uppropet sker enligt uppspelslistan. Ordföranden avger alltid sin röst sist.

Sedan omröstningen har avslutats, befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget.

Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning, ska en ny omröstning genomföras omedelbart. Om en omröstning begärs, när fullmäktige förrättar ett val tillämpas bestämmelserna på motsvarande sätt. Ledamöterna avger sina röster via omröstningssystem eller med valsedel.

Valsedlar ska alltid finnas tillgängliga under sammanträdena i tillräckligt antal.

Vid slutna omröstning ska förslaget i omröstningssystemet uppta så många namn som valet avser. Om slutna omröstning genomförs med valsedlar som avlämnas ska dessa uppta så många namn som valet avser samt vara omärkt, enkel och slutna.

Vid slutna omröstning med valsedlar är en sådan ogiltig:

- Om den upptar namnet på någon som inte är valbar.
- Om den upptar flera eller färre namn än det antal personer som ska väljas.
- Om den upptar ett namn som inte klart utvisar vem som avses.
- Om den i övrigt inte uppfyller det som har föreskrivits om valsedel enligt ovan.

Det som nu sagts gäller inte vid val som sker med tillämpning av proportionellt valsätt. För sådana val finns särskilda föreskrifter i lag.

Anteckningslistorna från öppna och slutna omröstningar samt valsedlar som har lämnats vid slutna omröstningar ska förvaras på ett betryggande sätt, tills besluten har vunnit laga kraft.

Reservation

§ 18

En förtroendevald som har deltagit i avgörandet av ett ärende får reservera sig mot beslutet. Reservationen ska anmälas och lämnas till sekreteraren innan sammanträdet avslutas. En reservation är personlig.

Protokollsanteckning

§ 19

Den ledamot som vill lämna en protokollsanteckning ska göra det skriftligen. Anteckningen ska vara kort, koncis och innehållet ska vara sakligt och kopplat till ärendet samt ska redovisas vid sammanträdet. Underlag ska lämnas till sekreteraren innan sammanträdet avslutas.

Motioner

§ 20

En motion:

- Ska vara skriftlig och undertecknad av en eller flera ledamöter.
- Får inte innehålla flera olika förslag inom skilda områden.
- Väcks genom att den ges in till regionledningskontorets diarium, eller vid ett sammanträde med regionfullmäktige.

En ersättare får lägga en motion när ersättaren är i tjänst som ledamot vid ett sammanträde.

Regionstyrelsen ska två gånger varje år redovisa de motioner som inte har beretts färdigt. Redovisningen ska göras på fullmäktiges ordinarie sammanträden i juni och november.

Interpellationer

§ 21

En interpellation ska vara skriftlig och undertecknad av en ledamot eller tjänstgörande ersättare vid aktuellt sammanträde.

Den ska ha inkommit till regionledningskontorets diarium senast åtta vardagar före det sammanträde med regionfullmäktige vid vilket ledamoten avser att ställa den. Mellanliggande dag före helgdag ej räknad. Samtliga interpellationer publiceras på Region Jönköpings läns webbplats. Fullmäktiges ledamöter får via kallelsen kännedom om publiceringen.

En interpellation ska rikta sig till ordföranden i regionstyrelsen, nämnd, fullmäktigeberedning eller ett utskott.

En ersättare får lämna in en interpellation under ett sammanträde, om ersättaren tjänstgör som ledamot vid sammanträdet.

En interpellation bör besvaras senast under det sammanträde som följer närmast efter det då interpellationen ställdes.

Ett svar på en interpellation ska vara skriftligt och delges regionfullmäktiges ledamöter senast dagen före den sammanträdesdag då svaret ska lämnas.

Om en interpellation avser förhållandena i ett sådant företag som avses i kommunallagen, kapitel 10, §§ 1-9, får den ordförande till vilken interpellationen har ställts överlämna till en av regionfullmäktige utsedd ledamot i företagets styrelse att besvara interpellationen.

En ersättare som har ställt en interpellation får delta i överläggningen då svaret på interpellationen behandlas oberoende av om ersättaren tjänstgör vid sammanträdet eller inte.

Frågor

§ 22

En fråga ska vara skriftlig och undertecknad av en ledamot eller tjänstgörande ersättare. Den skall ha ett bestämt innehåll och den får vara försedd med en kort inledande förklaring.

Den ska ha inkommit till regionledningskontorets diarium senast kl. 09:00 sista vardagen före sammanträdet, mellanliggande dag före helgdag ej räknad. Vad som sägs i § 18 gäller i tillämpliga delar också på fråga. Svar på frågan behöver dock inte vara skriftligt. En fråga bör besvaras under det sammanträde vid vilken den har ställts.

I övrigt gäller det som kommunallagen föreskriver i kapitel 5, §§59-64 avseende interpellationer och frågor.

Beredning av ärenden

§ 23

Innan ett ärende avgörs av fullmäktige, ska det ha beretts antingen av en nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör eller av en fullmäktigeberedning.

Styrelsen ska alltid ges tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av en annan nämnd eller av en fullmäktigeberedning.

Styrelsen ska lägga fram förslag till beslut i ett ärende, om inte någon annan nämnd eller en fullmäktigeberedning har gjort det.

Om regionfullmäktige inte beslutar något annat, avgör regionstyrelsen hur de ärenden som regionfullmäktige ska behandla ska beredas.

Regionstyrelsen får uppdra åt en förtroendevald eller någon anställd att besluta om remiss av sådana ärenden.

På varje ordinarie sammanträde med regionfullmäktige ska redovisas de regionfullmäktigeärenden som kommit in efter det närmast föregående ordinarie sammanträdet samt de beslut om beredning och remiss av sådana ärenden som har fattats.

Regionfullmäktiges presidiums uppgifter

Beredning av revisorernas budget

§ 24

Regionfullmäktiges presidium bereder revisorernas budget.

Partistöd

§ 25

Regionfullmäktiges presidium ska säkerställa att inkomna redovisningar gällande partistöd uppfyller formkrav enligt lag och lokalt regelverk. Redovisningarna anmäls till regionfullmäktige.

Prövning av ansvarsfrihet och anmärkning

§ 26

Regionfullmäktiges presidium bereder frågor och ärenden om ansvarsfrihet och anmärkning.

Beredningen omfattar att:

- Inhämta förklaring över anmärkning som framställts i revisionsberättelse (eventuellt också i granskningsrapport från lekmannarevisor) samt över revisorernas uttalande att ansvarsfrihet inte tillstyrks.

- Lämna förslag till fullmäktiges beslut i ansvarsfrågan samt vid behov förslag till beslutsmotivering.
- Lämna förslag till fullmäktiges beslut om en av revisorerna riktad anmärkning också ska framställas från fullmäktiges sida, med förslag till motivering.
- Lämna förslag om fullmäktige ska rikta egen anmärkning, med förslag till motivering.

Justerings av protokollet

§ 27

Protokollet justeras av ordföranden och två ledamöter.

Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde, justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som ordföranden har lett.

Regionfullmäktige får besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt, innan regionfullmäktige justerar den.

Justerings som verkställts av ordföranden och de utsedda justeringsmännen, sker genom digital justering eller namnteckning.

Senast andra dagen efter det att protokollet har justerats ska justeringen tillkännas på Region Jönköpings läns digitala anslagstavla.

Av tillkännagivandet ska framgå var protokollet finns tillgängligt samt vilken dag det har anslagits. Tillkännagivandet får inte tas bort från anslagstavlan före utgången av den tid som gäller för överklagande enligt kommunallagen, kapitel 8 §§ 9-12. § KL.

Bevis om anslagsdagen ska tecknas på protokollet och finnas på den digitala anslagstavlan.

Sekreterare - expediering

§ 28

Regiondirektören utser efter samråd med regionfullmäktiges presidium sekreteraren i regionfullmäktige. Sekreteraren för regionfullmäktiges protokoll och biträder ordföranden.

Sekreteraren fullgör i övrigt de uppgifter som framgår av arbetsordningen och som regionfullmäktige eller ordföranden bestämmer.

Sekreteraren ansvarar för att utdrag ur protokollet tillställs de nämnder, andra organ och personer som berörs av besluten i protokollet.

Fullständigt protokoll delges ledamöter och ersättare i regionfullmäktige, regionstyrelsen, Region Jönköpings läns revisorer och revisorsersättare.

Ordföranden undertecknar och sekreteraren kontrasignerar regionfullmäktiges skrivelser och andra handlingar som upprättas i regionfullmäktiges namn, om inte regionfullmäktige beslutar annat.

Valberedning

§ 29

På det första sammanträdet med nyvalda regionfullmäktige väljer regionfullmäktige en valberedning för den löpande mandatperioden.

Valberedningen ska bestå av ordinarie ledamöter och ersättare från samtliga partier i regionfullmäktige.

Bland ledamöterna väljer regionfullmäktige vid samma tillfälle en ordförande och en vice ordförande för den tid som de har valts att vara ledamöter.

Valberedningen ska lägga fram förslag i alla valärenden som regionfullmäktige ska behandla med undantag av valen av regionfullmäktiges presidium.

Regionfullmäktige kan dock besluta att förrätta även annat val utan föregående beredning.

Valberedningen bestämmer själv sina arbetsformer. För fattande av beslut i valberedningen gäller bestämmelserna i kommunallagen, kapitel 5, §§53-57 i tillämpliga delar.

Fullmäktigeberedningar

§ 30

Regionfullmäktige får tillsätta en eller flera särskilda fullmäktigeberedningar för beredning av ett visst ärende eller behandling av en viss fråga.

Regionfullmäktige bestämmer för varje tillfälle antalet ledamöter och ersättare i en särskild beredning samt mandattiden för denna.

För fullmäktigeberedningar ska i tillämpliga delar gälla vad som i kommunallagen är föreskrivet om nämnder i fråga om tidpunkt för sammanträden, beslutsförhet och protokoll.

§ 247**Arbetsordning för styrelse, nämnder, utskott, beredningar och delegationer**

Diarienummer: RJL 2025/1089

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa arbetsordning för styrelse, nämnder, utskott, beredningar och delegationer med tillägget att en ny paragraf med rubriken *Adjungering* infogas i reglementet med följande lydelse:
”Partier som inte själv har, eller genom valteknisk samverkan har, en egen plats i styrelsen, Nämnd för folkhälsa och sjukvård, Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö samt Nämnd för näringsliv, arbetsmarknad och attraktivitet erbjuds att adjungeras in. En adjungering ger yttranderätt, men inte förslagsrätt eller rösträtt.”

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer arbetsordning för styrelse, nämnder, utskott, beredningar och delegationer enligt nämndens förslag.

Beslutsunderlag

- Beslut Parlamentariska nämnden 2025-11-18 § 49
- Beslut Parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 42
- Arbetsordning för styrelse, nämnder, utskott, beredningar och delegationer

Beslutet skickas till

Regionfullmäktige

§ 49**Arbetsordning för styrelse, nämnder, utskott, beredningar och delegationer**

Diarienummer: RJL 2025/1089

Beslut

Parlamentariska nämnden föreslår regionfullmäktige

- fastställa arbetsordning för styrelse, nämnder, utskott, beredningar och delegationer med tillägget att en ny paragraf med rubriken *Adjungering* infogas i reglementet med följande lydelse:
”Partier som inte själv har, eller genom valteknisk samverkan har, en egen plats i styrelsen, Nämnd för folkhälsa och sjukvård, Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö samt Nämnd för näringsliv, arbetsmarknad och attraktivitet erbjuds att adjungeras in. En adjungering ger yttranderätt, men inte förslagsrätt eller rösträtt.”

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer arbetsordning för styrelse, nämnder, utskott, beredningar och delegationer enligt nämndens förslag.

Förslag till beslut

Mats Antonsson (KD) yrkar:

- att politiska sekreterare ges närvarorätt vid regionstyrelsens och nämndernas sammanträden i regionen.
- att (det i arbetsordningen för styrelse, nämnder, utskott, beredningar och delegationer anges att) nämnderna som organ ska genomföra två studiebesök i regionens verksamheter utanför regionorten Jönköping per år.

Martin Nedergaard-Hansen (VD) och Anders Gustafsson (M) yrkar avslag på Mats Antonssons (KD) yrkanden.

Elisabeth Töre (V) yrkar att parti som saknar representation erhåller en insynsplats. För insynsplatsen gäller samma regler och bestämmelser som en ordinarie plats med skillnaden att insynsplatsens innehavare inte får delta i omröstningar eller lägga förslag. Parti med insynsplats får utse en ersättare för platsen för att garantera insyn även om den som innehar insynsplatsen behöver vara frånvarande.

Anders Gustafsson (M) yrkar avslag på Elisabeth Töres (V) yrkande enligt ovan.

Martin Nedergaard-Hansen (VD) yrkar att följande lydelse läggs till en ny paragraf i reglementet med rubriken *Adjungering: Partier som inte själv har, eller genom valteknisk samverkan har, en egen plats i styrelsen, Nämnd för folkhälsa och sjukvård, Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö samt Nämnd för näringsliv, arbetsmarknad och attraktivitet erbjuds att adjungeras in. En adjungering ger yttranderätt, men inte förslagsrätt eller rösträtt.*

Jonna Andreassen Fälth (SD) och Bengt Petersson (C) yrkar bifall till Martin Nedergaard-Hansens (VD) yrkande.

Magnus Thelin (L) yrkar att följande lydelse läggs till en ny paragraf i reglementet med rubriken *Adjungering: Partier som har plats i regionfullmäktige och inte ingår i någon valsamverkan, erbjuds en plats genom adjungering i regionstyrelsen, FS, ANA, TIM. Med förutsättning att partiet inte får plats på egen hand. En adjungering ger ej rätt till ersättning från regionen. En adjungering ger yttranderätt men inte förslagsrätt eller rösträtt.*

Henrik Tvarnö (S), Simon Johansson (S), Bengt Petersson (C) och Jonna Andreassen Fälth (SD) tillstyrker liggande förslag till arbetsordning.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Tvarnö (S) upptar först till avgörande de båda yrkandena gällande adjungering. Ordföranden ställer proposition på Martin Nedergaard-Hansens (VD) yrkande mot Magnus Thelins (L) yrkande och finner att nämnden beslutar att bifalla Martin Nedergaard-Hansens (VD) yrkande.

Härefter upptas Mats Antonsson (KD) yrkande för avgörande om att politiska sekreterare ska ges närvarorätt vid regionstyrelsens och nämndernas sammanträden i regionen. Ordföranden ställer proposition om avslag på respektive bifall till Mats Antonssons (KD) yrkande och finner att nämnden beslutar att avslå yrkandet.

Därefter upptas Mats Antonssons (KD) yrkande om att nämnderna som organ ska genomföra två studiebesök i regionens verksamheter utanför regionorten Jönköping per år. Ordförande Henrik Tvarnö (S) ställer proposition om avslag på respektive bifall till Mats Antonssons (KD) yrkande och finner att nämnden beslutar att avslå yrkandet.

Härefter ställer ordföranden proposition om avslag på respektive bifall till Elisabeth Töres (V) yrkande om insynsplatser och finner att nämnden beslutar att avslå yrkandet.

På ordförandes fråga beslutar nämnden slutligen att bifalla liggande förslag till arbetsordning i övrigt.

Nämnden har därmed beslutat bifalla liggande förslag till arbetsordning med tillägget att en ny paragraf med rubriken *Adjungering* infogas i reglementet med följande lydelse:

”Partier som inte själv har, eller genom valteknisk samverkan har, en egen plats i styrelsen, Nämnd för folkhälsa och sjukvård, Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö samt Nämnd för näringsliv, arbetsmarknad och attraktivitet erbjuds att adjungeras in. En adjungering ger yttranderätt, men inte förslagsrätt eller rösträtt.”

Beslutsunderlag

- Beslut parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 42
- Arbetsordning för styrelse, nämnder, utskott, beredningar och delegationer

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

§ 42**Arbetsordning för styrelse, nämnder, utskott,
beredningar och delegationer**

Diarienummer: RJL 2025/1089

Beslut

Presidiet överlämnar ärendet utan förslag till beslut för nämnden att hantera.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Som underlag för parlamentariska nämndens arbete har ett förslag från tjänstemannaorganisationen skickats ut på remiss till berörda instanser, som getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Beslutsunderlag

- Arbetsordning för styrelse, nämnder, utskott, beredningar och delegationer

Beslutet skickas till

Parlamentariska nämnden

Arbetsordning för styrelse, nämnder, utskott, beredningar och delegationer

Följande arbetsordning utgår från kommunallagen 2017:725.

Gäller även i tillämpliga delar för rådgivande organ till styrelse och nämnd/er.

Regionstyrelse

§ 1

Bland de valda ledamöterna utser regionfullmäktige ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande - presidium.

Arbetsutskott och delegationer

Regionstyrelsen utser inom styrelsen:

- 5 ledamöter och 5 ersättare att ingå i arbetsutskottet.
- 5 ledamöter att ingå i en personaldelegation.
- 5 ledamöter att ingå i en upphandlingsdelegation.

Se § 19 för val av ordförande och vice ordförande i ovanstående organ.

Ordförande

Det åligger särskilt regionstyrelsens ordförande att:

- Uppmärksamt följa frågor av betydelse för Region Jönköpings läns utveckling och ekonomiska intressen, verka för en hög effektivitet och aktivt ta initiativ i övergripande och strategiska frågor samt frågor som specifikt berör styrelsens verksamhetsområden.
- Främja samverkan mellan styrelsen, övriga nämnder och fullmäktige och länets kommuner.
- Representera styrelsen vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte styrelsen bestämt annat i särskilt fall.

Vid förfall för ordföranden ligger motsvarande uppgifter i första hand på 1:a och i andra hand på 2:e vice ordföranden.

Nämnder

§ 2

Presidium

Bland de valda ledamöterna utser regionfullmäktige ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande - presidium.

Respektive presidium utgör beredning till nämnden och nämnden utser en fast personlig ersättare per presidieledamot som ges närvaro- och rösträtt vid presidieöverläggningar vid ordinarie presidieledamots frånvaro.

Ordförande

Det åligger särskilt nämndens ordförande att:

- Uppmärksamt följa frågor som berör nämndens verksamhetsområde och ekonomiska intressen samt verka för en hög effektivitet och aktivt ta initiativ i frågor som berör nämndens verksamhetsområde.
- Främja samverkan mellan nämnden, övriga nämnder, styrelsen och fullmäktige och länets kommuner.
- Representera vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden i de fall detta berör nämndens verksamhetsområde om inte nämnden bestämt annat i särskilt fall.

Vid förfall för ordföranden ligger motsvarande uppgifter i första hand på 1:a och i andra hand på 2:e vice ordföranden.

Sekreterare

§ 3

Sekreterare och huvudföredragande i styrelse/nämnd utses av regiondirektören i samråd med ordföranden i respektive nämnd. Sekreteraren för protokoll, expedierar beslut och fullgör tillsammans med huvudföredragande i övrigt de uppgifter som framgår av denna arbetsordning eller särskilt beslutas av styrelsen eller nämnden.

Tid och plats för sammanträden

§ 4

Styrelsen/nämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer.

Styrelsen/nämnden ska årligen upprätta och fastställa en plan över sina ordinarie sammanträden.

Kallelse

§ 5

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. Kallelse och handlingar skickas digitalt till tjänstgörande ledamöter och berörda ersättare.

Kallelsen ska innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet. Kallelsen ska skickas digitalt till varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast en vecka före sammanträdesdagen.

Kallelsen ska åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen.

Ledamöter med funktionshinder ges möjlighet att erhålla kallelse och handlingar i annat format. Om särskilda skäl finns får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordföranden, vice ordförande eller andre vice ordföranden kan kalla till sammanträde ska den till åldern äldste ledamoten göra detta.

Arbetsutskott eller presidium äger rätt att kalla samtliga ledamöter i styrelse/nämnd till digitala sammanträden.

Ersättares tjänstgöring

§ 6

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Om inte ersättarna väljs proportionellt ska ersättarna tjänstgöra enligt den av regionfullmäktige bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

Ersättare, som inte tjänstgör, får närvara vid nämndens sammanträden och delta i dess överläggningar men inte i besluten.

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv får åter tjänstgöra sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Vid sammanträden utgår arvode till 1:e ersättare i styrelse/nämnder. För de partierna med tre eller fler mandat i styrelse/nämnd utgår sammanträdesarvodering till ytterligare en ersättare.

Inkallande av ersättare

§ 7

En ledamot som är hindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde ska snarast anmäla detta till styrelsens eller nämndens sekreterare som svarar för att ersättare kallas in. Den ersättare som kallas står på tur att tjänstgöra.

Om varken ordföranden, 1:e vice ordföranden eller 2:e vice ordföranden kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde utser styrelsen/nämnden en annan ledamot att vara ordförande tillfälligt. Den till åldern äldste ledamoten tjänstgör som ordförande tills den tillfälliga ordföranden utsetts.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är förhindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får styrelsen/nämnden utse annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

Offentliga sammanträden

§ 8

Styrelse/nämnds sammanträden ska hållas inom stängda dörrar. Styrelse/nämnden får dock besluta att dess sammanträden ska vara offentliga, om fullmäktige har medgett det.

Styrelse/nämnds sammanträden ska dock alltid hållas inom stängda dörrar i ärenden

1. som avser myndighetsutövning, eller
2. i vilka det förekommer uppgifter som omfattas av sekretess hos styrelse/nämnden.

Personalföreträdares deltagande vid sammanträde

§ 9

Bestämmelserna om närvarorätt för företrädare för de anställda i Region Jönköpings län finns i kommunallagen 7 kapitlet 10-19 §§. Grundläggande är att närvarorätten gäller vid sammanträden med andra nämnder än regionstyrelsen. Med nämnder avses organ som har förvaltnings- och verkställighetsuppgifter. Närvarorätten gäller inte i utskott, revision, förtroendenämnder eller valnämnd. Även om personalföreträdarna utses av arbetstagarorganisationerna så representerar de inte dessa. Personalföreträdarna ska fungera som ombud för alla medarbetare i Region Jönköpings län.

Personalföreträdarna har rätt att närvara vid en nämnds behandling av ärenden som rör förhållandet mellan regionen som arbetsgivare och dess anställda. Nämnden får i enskilda fall besluta att personalföreträdarna får närvara även vid behandling av andra ärenden. De har inte rätt att närvara vid behandlingen av ärenden av följande slag:

- Ärenden som avser myndighetsutövning mot enskild, såvida ärendet inte rör en obestämd krets av enskilda.
- Förhandlingar med en arbetstagarorganisation.
- Uppsägningar av kollektivavtal.
- Arbetskonflikter.
- Rättstvister mellan regionen och en arbetstagarorganisation.
- Ärenden som avser beställning eller upphandling av varor och tjänster.

Yrkanden

§ 10

När styrelsen/nämnden har förklarat överläggningen i ett ärende för avslutad, går

ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats rätt.

Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte styrelsen/nämnden beslutar medge det enhälligt.

Den ledamot som har framställt ett yrkande ska avge det skriftligen. Yrkanden om bifall eller avslag behöver ej lämnas skriftligen.

Deltagande i beslut

§ 11

En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, på grund av jäv eller annan orsak, ska i god tid före handläggning av ärendet anmäla detta till ordföranden.

En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i handläggning.

Omröstningar

§ 12

Omröstningspropositionen ska ha godkänts innan den genomförs.

Om någon ledamot begär, ska propositionsordningen inför en omröstning presenteras skriftligen och vara tillgänglig för ledamöterna.

Omröstningarna genomförs så, att ledamöterna avger sina röster efter upprop. Uppropet sker enligt uppspistan. Ordföranden avger alltid sin röst sist.

Sedan omröstningen har avslutats, befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget.

Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning, ska en ny omröstning genomföras omedelbart.

Reservation

§ 13

En förtroendevald som har deltagit i avgörandet av ett ärende får reservera sig mot beslutet. Reservationen ska anmälas och lämnas till sekreteraren innan sammanträdet avslutas. En reservation är personlig.

Protokollsanteckning

§ 14

Den ledamot som vill lämna en protokollsanteckning ska göra det skriftligen. Anteckningen ska vara kort, koncis och innehållet ska vara sakligt och kopplat till

ärendet samt ska redovisas vid sammanträdet. Underlag ska lämnas till sekreteraren innan sammanträdet avslutas.

Protokoll

§ 15

Vid sammanträde med styrelsen/nämnden ska protokoll föras på ordförandens ansvar.

Protokollet ska redovisa vilka ledamöter och ersättare som har tjänstgjort och vilka ärenden som har handlagts.

Protokollet ska för varje ärende redovisa:

- Vilka förslag och yrkanden som har lagts fram och inte tagits tillbaka, genomförda om- röstningar och hur de har utfallit.
- Vilka beslut som har fattats.
- Vilka ledamöter som har deltagit i besluten och hur de har röstat vid omröstningar.
- Vilka reservationer som har anmälts mot besluten och som lämnats innan sammanträdet avslutats.

Protokollet ska justeras av ordföranden och två ledamöter genom digital justering eller namnteckning senast 14 dagar efter sammanträdet på det sätt som styrelsen/nämnden har bestämt.

Senast andra dagen efter det att protokollet har justerats ska justeringen tillkännages på Region Jönköpings läns digitala anslagstavla.

Av tillkännagivandet ska framgå var protokollet finns tillgängligt samt vilken dag det har anslagits. Tillkännagivandet får inte tas bort från anslagstavlan före utgången av den tid som gäller för överklagande enligt 13 kap. 5 § första stycket i kommunallagen. Bevis om anslagsdagen ska tecknas på protokollet.

Beslut av styrelsen/nämnden ska genom protokollsutdrag, eller på annat lämpligt sätt, meddelas de berörda.

Fullständigt protokoll ska delges styrelsens/nämndens ledamöter och ersättare samt regionens revisorer.

Delegation

§ 16

Styrelsen/nämnd får uppdra åt utskott, en ledamot/ersättare i styrelsen eller en anställd i regionen att, i styrelsens/nämndens ställe, besluta i ett visst ärende eller viss grupp av ärenden, dock inte i fall som avses i 6 kap. 38 § kommunallagen. Sådana delegationsbeslut ska anmälas till styrelsen/nämnden vid nästkommande sammanträde.

Om styrelse/nämnd delegerat beslutanderätten till regiondirektören får styrelsen/nämnden också bestämma att regiondirektören i sin tur får delegera beslutanderätten vidare enligt 7 kap. 5-6 §§ kommunallagen. Vidaredelegering kan bara ske i ett led. Beslut som fattas på vidaredelegation ska anmälas till regiondirektören, som i sin tur ska anmäla besluten i den ordning som styrelsen/nämnden bestämt.

Delgivning

§ 17

Delgivning med styrelsen/nämnden sker med ordförande eller den styrelsen/nämnd beslutar.

Undertecknande av handlingar

§ 18

Styrelsens/nämnds skrivelser, avtal och andra handlingar ska på styrelsen/nämndens vägnar undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av den styrelsen/nämnden bestämmer. Vid förfall för ordföranden träder vice ordföranden in och vid förfall för denne den ledamot som styrelsen/nämnden utser.

Styrelse/nämnd får även uppdra åt förtroendevald eller tjänsteman att enligt av nämnds lämnade direktiv underteckna handlingar på nämndens vägnar.

Beslut som fattas med stöd av delegation samt skrivelser, avtal och andra handlingar som upprättas med anledning därav undertecknas av den som fattat beslutet och, i förekommande fall, kontrasigneras av den som utses därtill.

Utskott, beredningar och delegationer

§ 19

Styrelsen/nämnden tillsätter och utser ledamöterna i utskott, beredningar och delegationer samt väljer ordförande och vice ordförande och beslutar om mandattid. Sekreterare/föredragande utses enligt 3 §.

Utskott, beredningar och delegationer bestämmer tid för sammanträden enligt § 4, kallar till sammanträden och tjänstgörande enligt §§ 5–7.

Utskott ska föra protokoll enligt § 9. Delegationsbeslut undertecknas enligt § 12 tredje stycket.

Beredningar och delegationer ska föra protokoll som tillställs styrelsen och revisionen.

Initiativärende

§ 20

Enligt kommunallagen 4 kap. 20 § får en ledamot väcka ärenden i nämnden eller styrelse, så kallad initiativrätt. För att få en korrekt och enhetlig struktur av inkomna initiativärenden gäller följande:

- Ledamoten måste tjänstgöra vid sammanträdet.
- Nämnden beslutar genom majoritetsbeslut om och hur ärendet ska beredas. Något beredningstvång gäller inte, förutsatt att ärendet inte gäller myndighetsutövning, för nämnderna.
- Vid sammanträdet avgörs:
 - Om ärendet ska avgöras direkt
 - Om ärendet ska beredas
 - Om ärendet ska bordläggas
- Ett ärende kan avgöras vid samma sammanträde som det väckts.
- Ledamot lämnar in ärendet skriftligen senast fem arbetsdagar före sammanträdet till nämndsekreterare.
- Ärenden som inkommer senast fem arbetsdagar innan sammanträdet anmäls, efter samråd med nämndens ordförande, som en punkt på dagordningen där det framgår att det är ett initiativärende. Ny dagordning tillställs ledamöterna.
- Ärenden som inte inkommer senast fem arbetsdagar innan sammanträdet får väckas muntligen av ledamoten vid sammanträdet. Detta förordas ske vid sammanträdet början.
- Ett skriftligt formulerat förslag är att föredra för en effektiv hantering i nämnden.

§ 263**Arvodesregler för förtroendevalda inom Region
Jönköpings län**

Diarienummer: RJL 2025/1782

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa arvodesregler för förtroendevalda inom Region Jönköpings län.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer arvodesregler för förtroendevalda inom Region Jönköpings län enligt nämndens förslag.

Beslutsunderlag

- Beslut Parlamentariska nämnden 2025-11-18 § 65
- Beslut Parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 58
- Arvodesregler för förtroendevalda inom Region Jönköpings län

Beslutet skickas till

Regionfullmäktige

§ 65**Arvodesregler för förtroendevalda inom Region
Jönköpings län**

Diarienummer: RJL 2025/1782

Beslut

Parlamentariska nämnden föreslår regionfullmäktige

- fastställa arvodesregler för förtroendevalda inom Region Jönköpings län.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer arvodesregler för förtroendevalda inom Region Jönköpings län enligt nämndens förslag.

Förslag till beslut

Henrik Tvarnö (S), Bengt Petersson (C) och Simon Johansson (S) tillstyrker liggande förslag till arvodesregler för förtroendevalda inom Region Jönköpings län.

Mats Antonsson (KD) yrkar att (när det gäller sammanträdesarvoden) återgå till heldagsarvode samt att därmed ta bort det fasta arvodet om 1 % samt att ha kvar halvdagsarvode vid korta digitala sammanträden.

Martin Nedergaard-Hansen (VD) yrkar följande:

- Ersättning till ledamot i RSAU höjs från 11 % till 20 %.
- Ersättningen till ledamot i styrelse, NFS, TIM och ANA höjs från 1 % till 2 %.
- Grundarvodet inte höjs under åren 2027 respektive 2028 och därefter höjs i enlighet med snittlöneökningen för anställda i Region Jönköpings län.

Beslutsgång

Ordförande Henrik Tvarnö (S) ställer proposition om avslag på respektive bifall till Mats Antonssons (KD) yrkande enligt ovan och finner att nämnden beslutar att avslå yrkandet.

Härefter ställer ordföranden proposition om avslag på respektive bifall till Martin Nedergaard-Hansens (VD) yrkande och finner att nämnden beslutar att avslå yrkandet.

Därmed har nämnden beslutat bifalla liggande förslag till arvodesregler för förtroendevalda inom Region Jönköpings län.

Beslutsunderlag

- Beslut parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 58
- Arvodesregler för förtroendevalda inom Region Jönköpings län

Beslutet skickas tillRegionstyrelsen

§ 58**Arvodesregler för förtroendevalda inom Region
Jönköpings län**

Diarienummer: RJL 2025/1782

Beslut

Presidiet överlämnar ärendet utan förslag till beslut för nämnden att hantera.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Som underlag för parlamentariska nämndens arbete har ett förslag från tjänstemannaorganisationen skickats ut på remiss till berörda instanser, som getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Beslutsunderlag

- Arvodesregler för förtroendevalda inom Region Jönköpings län

Beslutet skickas till

Parlamentariska nämnden

Arvodesregler för förtroendevalda inom Region Jönköpings län

Tillämpningsområde

Dessa bestämmelser gäller för förtroendevalda inom Region Jönköpings län som avses i 4:e kapitlet, Kommunallagen (KL) (SFS 2017:725).

Med förtroendevalda menas:

- Ledamöter och ersättare i regionfullmäktige, fullmäktigeberedningar, nämnder, delegationer, styrelser, revisorer och deras ersättare.

Bestämmelser gäller även:

- Ledamöter i beredningsgrupper, temporära utskott och intressentsammansatta organ som utsetts i enlighet med regionens regler samt de som i övrigt är valda av regionen och som inte får ersättning på annat sätt.

Bestämmelserna angående de ekonomiska förmånerna återfinns i KL 4 kapitlet, §§ 12-18. Förtroendeuppdrag inom Region Jönköpings län som tillsammans arvoderas 40 % eller mer är att betrakta som betydande del av heltid i arvodesreglementet. Betydande del av heltid ska enligt förarbetena till KL förstås som uppdrag med en tjänstgöringsgrad omfattande 40 % av heltid eller mer.

Arvodering av uppdrag sker i relation till ett grundbelopp och ska årligen 1 januari justeras utifrån snittlöneökning för anställda i Region Jönköpings län. Parlamentariska nämnden fastställer grundbeloppet.

De förtroendevaldas pensionsförmåner regleras i särskilt reglemente.

Parti som är representerat i regionfullmäktige får ersättning via partianslag till exempel politisk sekreterare, utbildning etc. Partiet ansvarar för uppdragets innehåll och arbetsledning.

Parti som innehar post/er som helarvoderat regionråd erhåller en politisk sekreterare från regionstyrelsens kostnadsansvar motsvarande 40 % av grundarvodet.

Tolkning

Parlamentariska nämnden ansvarar för tolkningar och tillämpningsanvisningar samt gör mindre ändringar och tillägg avseende dessa bestämmelser.

Parlamentariska nämnden är tillika pensionsmyndighet enligt pensionsreglementet OPF-KR. Föreskrifter om parlamentariska nämndens arbetsformer vid fullgörandet av dessa beslutsfunktioner finns i "Arbetsordning för styrelse, nämnder, beredningar och delegationer i Region Jönköpings län. Vid beslut i sådana ärenden gäller i tillämpliga delar kommunallagens bestämmelser om nämnder.

Årsarvode

Förtroendevald med uppdrag enligt bilaga 1 har rätt till årsarvode med angivna belopp och som utbetalas månadsvis. Parti som är representerat i regionfullmäktige får ersättning till partiföreträdare genom tilldelning av regionråd. Helarvoderat regionråd erhåller 100 % av grundbelopp. Parti som ej erhåller helarvoderat regionråd erhåller delarvoderat regionråd på 60 % av grundbelopp, oavsett antalet mandat i regionfullmäktige.

Om delarvoderat regionråd är vice ordförande i en av de tre större nämnderna utgår ytterligare 10 % av grundbelopp.

Respektive parti utser gruppleddare, oberoende av ovan nämnda. Ersättning utgår ej till uppdrag som gruppleddare.

Årsarvode, sammanträdesarvode och förlorad arbetsinkomst för en förtroendevald kan per kalenderår sammanlagt inte överstiga 85 % av grundarvodet för regionråd. Partigruppen ansvarar för bevakning av detta vid fördelning av uppdrag. Årsarvode utgår från den dag som anges i regionfullmäktiges beslut. Årsarvode utbetalas 12 månader om året. Årsarvodet för förtroendevald enligt ovan är avsett som ersättning för de arbetsuppgifter som ligger inom uppdraget. Arbetsuppgifter som anses ingå och täcks av årsarvode är bland annat:

För samtliga ovan nämnda ingår:

- Inläsning av handlingar
- Kontakter med allmänhet och press
- Rutinmässigt informera sig om förvaltningens arbete. Samråd och kontakter med verksamhetsledningar, besök i verksamheter för information.
- Avstämning med företrädare för partiet/partigrupper

För förtroendevalda ledamöter med presidieuppdrag ingår även:

- Samråd och kontakter i frågor som berör nämndens/styrelsens frågor
- Representera nämnden/styrelsen vid t ex invigningar, gratifikationsfestligheter, avtackningar, premiärer och motsvarande
- Genomgång och beredning av ärenden med sekreteraren, föredragande eller annan anställd i anledning av sammanträde, förrättning eller dylikt

- Fatta beslut i ärenden som nämnden delegerat, påskrift av handling eller liknande

Frånvaro

Förtroendevald med årsarvode över 2 % som av andra skäl än sjukdom inte kan fullgöra sitt uppdrag, helt eller delvis, överstigande 30 dagar anmäler detta snarast till parlamentariska nämnden som har att bedöma eventuell reduktion av arvudet samt i förekommande fall överförande till annan person.

Förtroendevald med årsarvode som ej närvarar på sammanträden 3 månader i följd utan giltigt förfall, mister rätt till fast arvodering. Övrig upprepad frånvaro i uppdraget får hanteras utav respektive parti. Gruppledare/politisk sekreterare ansvarar för uppföljning av arvodering.

Sjukdom

För förtroendevald med årsarvode under 40 % utgår årsarvudet vid sjukdom oförminskat i 30 kalenderdagar. För återstående sjukskrivningstid utgår enbart arvode för uppdrag som ledamot i regionfullmäktige. Vid längre sammanhängande sjukskrivningstid (3 mån) görs ett ställningstagande av parlamentarisk nämnd om arvudet som ledamot i regionfullmäktige ska föras över till utsedd ersättare. Partiet gör anmälan till parlamentariska nämnden för beslut om omfördelning av arvode. Förtroendevald som är arbetsoförmögen och inte kan utföra sitt uppdrag ska anmäla detta första dagen till Försäkringskassan, Löneenheten och till sin gruppledare/politisk sekreterare.

För förtroendevald med uppdrag som uppgår till 40 % eller mer tillämpas sjuklönelagens och kollektivavtal för anställda, Allmänna bestämmelsers regler, dag 1 karens, dag 2-14 utgår 80 % av arvudet och dag 15 – 90 utgår 10 % av arvudet, därefter inget arvode. Från och med dag 15 svarar Försäkringskassan för sjukpenning enligt gällande lagstiftning. Förtroendevald med månadsarvode överstigande 83,33 % av prisbasbeloppet erhåller skillnaden mellan högsta belopp av sjukpenning på normalnivå och 77,6% av arvodesbortfallet.

Föräldraledighet

För förtroendevald som uppbär årsarvode som uppgår till 40 % eller mer tillämpas ersättningsregler enligt kollektivavtalet Allmänna bestämmelser. Förtroendevald anmäler ledighet till försäkringskassan, Löneenheten och gruppledare. Vid föräldraledighet överstigande 3 månader gör partiet anmälan till parlamentariska nämnden för beslut om arvode till ersättare.

Semesterledighet

Förtroendevald omfattas inte i sitt uppdrag av semesterlagen. Förtroendevald med uppdrag på 40 % eller mer ska dock, med bibehållet arvode, beredas en motsvarande semesterledighet under 5 veckor per år. Sådan ledighet får inte sparas över ett årsskifte. För ledighet krävs ingen ansökan.

Sammanträdesarvode

Ledamöter som inte uppbär årsarvode som uppgår till 40 % eller mer erhåller sammanträdesarvode för:

- Sammanträde med organ den förtroendevalde tillhör om det förs protokoll eller likvärdiga anteckningar.
- Förrättning när en särskild inbjudan/kallelse finns.
- Förrättning om beslut är taget i nämnden eller av nämnden utsedd beslutsdelegat.
- Överläggningar, avstämningar med företrädare för andra nämnder och styrelser i regionen och med externa organisationer och myndigheter och partsammansatta organ.
- Varje parti får årligen ett anslag för gruppmöten mm. Inom ramen för detta kan sammanträdesarvode utbetalas men varje parti beslutar själv om hur och när sammanträdesarvodena kan användas.
- Gruppmöte med nämndsledamöter.

Tabell: Sammanträdesarvode

Ledamot		Sammanträdesarvodesersättning
Med årsarvode	100 %	För ledamot med arvodering 100 % (helarvoderat regionråd) utgår ingen extra ersättning från Region Jönköpings län för sammanträden, (undantaget reseersättning), såväl direkta som indirekta uppdrag för regionen.
Med årsarvode	50-85 %	För ledamot med årsarvodering 50-85 % utgår ingen ersättning från Region Jönköpings län för sammanträden, såväl direkta som indirekta uppdrag för regionen, ej heller ersättning för förlorad arbetsinkomst. Reseersättning utgår enligt reglemente.
Med årsarvode	40-49 %	För ledamot med årsarvodering 40-49 % utgår ingen ersättning för sammanträden med nämnden, beredning eller uppdrag kopplade till nämndsuppdraget, ej heller för förlorad arbetsinkomst. Reseersättning utgår enligt reglemente. Uppdrag utanför nämndens

		ansvarsområden utgår sammanträdesersättning enligt reglemente - dock ej förlorad arbetsinkomst.
Med årsarvode	4-39%	För ledamot med årsarvode 4-39% utgår ingen ersättning för sammanträde med nämnd, beredning eller uppdrag kopplade till nämndsuppdraget. För uppdrag därutöver utgår sammanträdesersättning enligt reglemente. Förlorad arbetsinkomst ersätts vid samtliga tillfällen. Reseersättning enligt reglemente.
Med årsarvode	2 %	För ledamot i regionfullmäktige utgår ersättning med 2 % samt sammanträdesersättning, förlorad arbetsinkomst och reseersättning enligt reglemente.
Med årsarvode	1 %	För ledamot i regionstyrelse och följande nämnder: NFS, NTIM, NANA, PLN, PAN utgår ersättning med 1 % samt sammanträdesersättning, förlorad arbetsinkomst och reseersättning enligt reglemente.

För tjänstgörande ersättare i regionfullmäktige, utgår sammanträdesersättning, förlorad arbetsinkomst och reseersättning enligt reglemente.

Fysiskt sammanträde: Sammanträdesarvode med 1,25 % av grundbeloppet.

Digitalt sammanträde: Sammanträdestid överstigande 3 timmar ersätts med 1,25 % av grundbeloppet. Sammanträdestid upp till 3 timmar ersätts med 0,63 % av grundbeloppet.

Kurs, konferens, studiebesök och övriga sammanträden ersätts med 0,63 % av grundbeloppet.

Vid kurser och konferenser gäller alltid att respektive nämnd/styrelse ska ha beslutat om deltagande. Detta gäller även vid konferenser i utlandet.

Förtroendevald som behöver resdag, för att delta i sammanträde påföljande dag, får inget sammanträdesarvode för resdagen.

Endast nivån för ett helt sammanträdesarvode kan utgå per dag.

Förlorad arbetsinkomst

Allmänt

Förtroendevald som tagit ledigt för att fullgöra förtroendeuppdrag för Region Jönköpings län har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst enligt nedanstående bestämmelser. Grunden för rätten till ersättning är att den förtroendevalde har ett faktiskt löneavdrag kopplat till ledigheten för politiskt uppdrag i Region Jönköpings län.

Begränsningar

Ersättning för förlorad arbetsinkomst gäller inte förtroendevald som genomför uppdragen på heltid eller betydande del av heltid (40 procent).

Varje ansökan om ersättning vid partiell ledighet för politiskt uppdrag i Region Jönköpings län prövas av parlamentariska nämnden.

Högsta ersättning per timma är 1/165 av grundbeloppet och dock högst 85% av grundbelopp per månad. Belopp utöver detta prövas av parlamentariska nämndens presidium.

Rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst upphör då den förtroendevalde fyllt angiven ålder enligt 32a§ LAS. Förlorad arbetsinkomst över pensionsåldern hanteras av parlamentariska nämndens presidium.

Kompletterande regler

Den förtroendevalde är skyldig att på begäran styrka den förlorade arbetsinkomsten. I annat fall blir den förtroendevalde återbetalningsskyldig om ersättning hunnit betalas ut.

Ersättning betalas inte ut för tid för inläsning av handlingar enligt KL 4 kap § 11. Rörliga prestationsersättningar från anställning ersätts inte.

Då förtroendevald begärt ledigt och förrättningen/sammanträdet blir inställd eller flyttat med kort varsel (<14 dagar) utan att den förtroendevalde har möjlighet att ta tillbaka sin ledighetsansökan äger då rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

Anställda

För anställda är grunden för ersättningens storlek, inkomstuppgifter som är styrkta av arbetsgivaren.

- Nämndhantering, lönesystem Heroma

Ersättning för resa och förlorad arbetsinkomst begärs på närvarolista där den förtroendevalde signerar sin begäran. Ersättning bygger på förinlämnade uppgifter

om antal km bostad-Rosenlund och/eller styrkt inkomst från ordinarie arbetsgivare. (Blanketter: Intyg för ersättning av resa RJL 5121, Inkomstintyg RJL 5000) Förlorad arbetsinkomst betalas ut med belopp motsvarande heldag (8 timmar). Vid kortare möten anges begärda antal timmar under anmärkning på närvarolistan. Omräkning av månadslön till timlön sker genom att månadslön divideras med 165, vilket motsvarar en genomsnittlig ersättning per timma.

Det åligger den förtroendevalda att ha anmält aktuella uppgifter för ersättning, retroaktiv justering av belopp kan inte ske.
Som anställd räknas även den som driver egen verksamhet i form av aktiebolag. För anställd i eget aktiebolag ska inkomsten styrkas av lönespecifikation, revisor eller liknande.

Digitala sammanträden med närvarolista
Nämndsekreterare/Ordförande/Gruppledare kryssar i närvaro och intygar genom att underteckna närvarolistan. Eftersom den förtroendevalde inte fysiskt är på mötet och kan signera sin begäran om ersättning, ersätts inkomstförlust efter att intyg över löneavdrag har skickats till löneenheten. Intyget märks med vilket möte det avser.

- Blankett "Ersättning till förtroendevalda, RJL 1222"

Används då närvarolista för ersättning via Nämndhantering saknas (ex. konferens, övernattning, möten i organ utanför RJLs organisation). Förinlämnade uppgifter gäller inte då reseräkning används, intyg över eventuell inkomstförlust ska bifogas.

Om förtroendevald med skiftgång/schemalagd arbetstid visar, med intyg från arbetsgivaren, att arbetsinkomst förlorats med mer än 8 timmar utgår ersättning även för denna tid. Vad gäller nattarbete ersätter Region Jönköpings län inkomstförlust som uppstår i och med att förtroendevald måste avstå från att arbeta natt före och/eller efter förrättning i Region Jönköpings län.

För förtroendevald med timanställning, som hos arbetsgivare anmält sig disponibel för arbete men som på grund av förrättning eller sammanträde tvingas avböja erbjudande, ska ersättning beräknas utifrån en förväntad förlorad arbetsinkomst. Intyg från arbetsgivaren alternativt annan verifikation ska styrka aktuellt arbetspasserbjudande samt ange belopp på beräknad förlorad arbetsinkomst.

Den som har en timanställning har rätt till förlorad arbetsinkomst om man har avstått från att arbeta under ett inplanerat/schemalagt arbetspass för att i stället vara med på förrättning eller sammanträde. Detsamma gäller om den enskilde på morgonen har blivit uppringd och tillfrågad men väljer att tacka nej. Den enskilde ska alltså ha gjort ett medvetet val att avstå från ett inplanerat eller erbjudet arbetspass för att i stället gå på förrättning eller sammanträde. Arbetsgivaren

alternativ annan verifikation ska styrka erbjudandet.

Med faktisk förlorad arbetsinkomst menas att man vidkänns ett löneavdrag. Med löneavdrag kan jämföras att en timavlönad tackat nej till ett erbjudet arbetspass.

Har den förtroendevalde ett uppdrag på ledig tid (uttag av flexledighet, semester m.m.) har man inte rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst. Det innebär också att en förtroendevald som byter arbetspass för att få ledig tid, när man har ett uppdrag i Regionen, inte har rätt till ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Egenföretagare

Med egenföretagare avses person som innehar F-skattsedel. Även för egen företagare gäller att grunden för rätten till ersättning är att den förtroendevalde faktiskt gör en inkomstförlust. Bedrivs företaget på annan tid så att inkomstförlust ej uppstår, äger förtroendevald ej rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

1. Förtroendevald som är egen företagare ska inkomma med ansökan senast den 30 juni. Grund för beslut baseras på uppgifter om överskott/inkomst av näringsverksamhet. Beslutet gäller dock längst t o m 30 juni nästkommande år.
2. Förtroendevald som är egen företagare och söker ersättning enligt schablon ska årligen i januari inkomma med ansökan om ersättning för förlorad arbetsinkomst. Beslut gäller kalenderår om inte förändringar sker. Schablonersättning per timma: $1/165$ av grundbeloppet x 40%.

Omräkning av inkomst till timlön sker genom att årsinkomsten divideras med 1 980, vilket motsvarar en genomsnittlig ersättning per timma.

Parlamentariska nämnden prövar rätten i varje enskild ansökan. Den förtroendevalde ska använda blankett "Ersättning för förlorad arbetsinkomst för egen företagare, RJL 5138" och bifoga efterfrågade bilagor.

Retroaktiv ersättning utbetalas inte och har ersättning begärts enligt schablonen kan den förtroendevalde inte i efterhand begära högre ersättning.

Övriga

Med arbetsinkomst likställs i detta sammanhang arbetsmarknads-, socialförsäkringsbaserade ersättningar och andra ersättningar eller bidrag som reduceras till följd av förtroendeuppdrag. I de fall den förtroendevalde har arbetslöshetsersättning, sjukpenning eller föräldrapenning utgår ersättning med det belopp den förtroendevalde går miste om på grund av sitt uppdrag. Begärt belopp styrks med intyg eller motsvarande från ansvarig kassa. För Försäkringskassans godkännande av fullgörande av uppdrag under pågående sjukskrivning ansvarar den förtroendevalde.

Det är inte möjligt att begära förlorad arbetsinkomst från annat politiskt uppdrag.

Kommentarer

Med betydande del av heltid ska enligt förarbetena till KL förstås uppdrag med en tjänstgöringsgrad omfattande 40 procent av heltid eller mer. I proposition 1982/83:97 s 24-25 (om de förtroendevaldas arbetsförutsättningar etc.) sägs att när förtroendevald har flera deltidsuppdrag där vart och ett av uppdragen understiger 40 procent men där den sammanlagda tjänstgöringsgraden omfattar 40 procent av heltid eller mer ska dessa förtroendevalda inte ersättas för förlorad arbetsförtjänst. Med sammanlagd tjänstgöringsgrad ska förstås sammanlagd fast tjänstgöringsgrad. Denna beräknas genom att den förtroendevaldes procentuella årsarvoden för olika uppdrag inom Region Jönköpings län läggs samman.

VD för företag bedöms i normalfallet vara anställd och ska då uppvisa inkomstuppgift från företaget.

I vissa fall kan VD i fåmansbolag bedömas utifrån reglerna om egenföretagare. Detta t.ex. då VD tillika är huvudägare och att bolaget endast har ett fåtal anställda. Dessa bedömningar görs av parlamentariska nämnden.

Förlorad semesterförmån

Förtroendevald som tagit tjänstledigt för att fullgöra förtroendeuppdrag för Regionen i så stor omfattning att tjänstledigheten minskar antalet betalda semesterdagar är berättigad till ersättning för den förlorade semesterförmånen. En förtroendevald som är helt ledig från sin tjänst och därmed inte får någon lön från sin arbetsgivare har inte rätt till ersättning för förlorad semesterförmån för tid då man är ledig. Detsamma gäller för en förtroendevald som tagit partiell och generell tjänstledighet.

För ersättning krävs begäran från den förtroendevalde samt intyg från arbetsgivaren som styrker storleken av den förlorade förmånen. Blankett ”Intyg om förlorad semesterförmån, RJL 5001”. Ansökan ska göras efterföljande semesterår.

Kostnadsersättningar**Ersättning för barntillsyn**

Förtroendevald har rätt till ersättning för kostnader avseende barntillsyn för barn under tolv (12) år som uppkommer i samband med att den förtroendevalde fullgör sitt uppdrag. Ersättning utgår inte till förtroendevalda med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid.

Ersättning medges inte om:

- barntillsynen utförts av familjemedlem,
- vårdnadsbidrag utbetalas, eller
- ordinarie barnomsorg kunnat nyttjas.

Ersättning kan utgå oavsett om tillsynen tillhandahålls av privatperson med A-skatt, företag eller enskild näringsidkare med F-skattsedel.

Ersättning lämnas som ett schablonbelopp motsvarande 0,15 procent av grundbeloppet per timme, oberoende av antal barn. Ersättning utbetalas efter att kostnad uppstått och endast i samband med att sammanträdesarvode har utbetalats.

Ansökan om ersättning görs på blankett "*Ersättning till förtroendevalda, RJL 1222*" under rubriken "*Övriga ersättningar*". Under "*Anmärkning*" ska det anges att begäran avser barntillsyn. Ersättningen är skattepliktig.

Ersättning för vård av person med funktionsnedsättning

Förtroendevald har rätt till ersättning för kostnader som uppkommer till följd av uppdraget vid vård och tillsyn av person med funktionsnedsättning som vistas i den förtroendevaldes bostad. Ersättning utgår inte till förtroendevalda med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid.

Ersättning medges inte om vård eller tillsyn utförts av familjemedlem.

Ersättning lämnas som ett schablonbelopp motsvarande 0,15 procent av grundbeloppet per timme efter det att kostnaden uppstått och endast i samband med att sammanträdesarvode har utbetalats.

Ansökan om ersättning görs på blankett "*Ersättning till förtroendevalda, RJL 1222*" under rubriken "*Övriga ersättningar*". Under "*Anmärkning*" ska anges att begäran avser vård av person med funktionsnedsättning. Ersättningen är skattepliktig.

Utbetalning

Arvode och andra kostnadsersättningar utbetalas den 27:e i månaden. Begäran om ersättning ska inlämnas månaden efter att förrättningen har ägt rum, eller snarast efter att eventuella intyg/bilagor finns tillgängliga. Begäran om ersättning som härrör sig till mer än ett år tillbaka i tiden ersätts inte.

Försäkringar

TFA-KL – I uppdrag på 40 % eller mer omfattas man av trygghetsförsäkring vid arbetsskada.

I samband med förrättning omfattas samtliga förtroendevalda.

GL-F - tjänstegrupplivförsäkring för förtroendevalda på heltid. Finns motsvarande försäkring hos annan uppdragsgivare eller arbetsgivare utgår ersättning enbart från en försäkring.

Tjänstereseförsäkring – Försäkringar omfattar: Resgods – allrisk, Ansvarsförsäkring, Rättsskyddsförsäkring, Överfallsförsäkring samt ersättning för kostnader vid sjukdom och olycksfall

Pension, avgångsersättning, livränta, omställning m.m.

De förtroendevaldas pensions- och avgångsförmåner regleras i särskilt reglemente som har antagits av regionfullmäktige, enligt rekommendation av Sveriges kommuner och regioner, SKR.

Förtroendevalda tillhör pensions- och omställningsreglemente OPF-KR.

OPF-KR

Förtroendevald som tillhör reglemente OPF har om man innehar ett uppdrag på heltid eller betydande del av heltid (40 %) och lämnar sitt uppdrag efter minst ett år rätt till ekonomiskt omställningsstöd. Lämnar den förtroendevalde uppdraget efter minst fyra år har han/hon dessutom rätt till aktiva omställningsinsatser. Den förtroendevalde måste ansöka om omställningsstöd till parlamentariska nämnden.

Pensionsförmånerna omfattar avgiftsbestämd ålderspension, sjukpension, efterlevandeskydd och familjeskydd.

Tolkning av reglemente och beslut om enskild förtroendevalds omställningsstöd eller pension fattas av parlamentariska nämnden. För fullständiga villkor se pensionsreglemente.

Kompensation för förlust av tjänstepension enligt Kommunallagen

Regionen betalar kontant ut 6 % av summan av den förtroendevaldes ersättningar för förlorad arbetsinkomst på grund av förtroendeuppdraget. Grunden för rätten till ersättning är att den förtroendevalde i sin anställning fått en lägre pensionsavsättning. Ansökan görs av förtroendevald genom att avtalstillhörighet och förlust styrks av ordinarie arbetsgivare inför varje mandatperiod och vid förändring på blankett ”Inkomstintyg-förtroendevald” (RJL5000).

Förtroendevald som är egen företagare eller fri yrkesutövare och som på ett godtagbart sätt kan styrka att pensionsförlust till tjänstepension gjorts (ex. pensionsutredning, intyg från pensionskassa) skall erhålla kompensation för förlusten genom utbetalning direkt till den förtroendevalde. Yrkande om ersättning skall framställas i samband med pensionering eller senast två år därefter.

Vad gäller ersättning för förlorade tjänstepensionsförmåner i övrigt prövar parlamentariska nämnden frågan i varje enskilt fall.

Reseersättningar, traktamente och övriga förmåner

Enligt arvodesreglerna sker utbetalning av ersättningar på grundval av undertecknad reseräkning alternativt ersätts resa via nämndhantering/närvarolista på Region Jönköpings län egna möten och genom att i förväg lämna in intyg över färdsträcka.

Reseersättning beviljas för resa mellan ordinarie bostad och förrättningsställe eller mellan tjänsteställe och förrättningsställe. För förtroendevald med kontor i regionkansliet utgör kansliområdet tjänsteställe. Ersättning utges inte för resor från bostad till tjänsteställe. För övriga förtroendevalda räknas ordinarie bostad som tjänsteställe. Ersättning utbetalas enligt gällande kollektivavtal för anställda, BIA och TRAKT T.

Förtroendevalda har möjlighet att boka de poolbilar, kanslicyklar som finns att tillgå. Helarvoderat regionråd erbjuds att använda förmånsbil. Reseutlägg i samband med förrättning (parkering, bussbiljett, tågbiljett) ska styrkas med kvitto/biljett.

För samtliga förtroendevalda ska skatteavdrag för kostförmån göras vid alla tillfällen där gemensam lunch och/eller middag betalas av Region Jönköpings län. Avdraget gäller oavsett deltagande i lunchen/middag.

Beslut om vilka tekniska hjälpmedel som förtroendevald behöver, för att fullgöra sitt uppdrag, fattas av regionstyrelsen.

Bilaga 1. Arvodering av uppdrag

Region Jönköpings län har 6 helarvoderade regionråd varav 4 tillsätts av majoriteten och 2 av oppositionen. Helarvoderat regionråd väljs av regionfullmäktige.

Parti som inte erhåller helarvoderat regionråd erhåller delarvoderat regionråd på 60 % av grundbelopp, oavsett antal mandat i regionfullmäktige. Delarvoderat regionråd väljs av regionfullmäktige.

Arvodering av uppdrag sker i relation till ett grundbelopp och ska årligen 1 januari justeras utifrån snittlöneökning för anställda i Region Jönköpings län. Parlamentariska nämnden fastställer grundbeloppet. Regionråd som är regionstyrelsens ordförande har 110 %, övriga helarvoderade regionråd 100 % av grundbelopp.

Ledamot med sammanlagda arvoderade uppdrag på 40 % eller mer har skyldighet att vid varje ny mandatperiod och när förändringar sker lämna uppgifter om arvoderade sidouppdrag utanför regionens egen verksamhet. Anmälan görs till den parlamentariska nämnden på särskild blankett. Den procentuella beräkningen avser arvodering, inte arbetstid. Arbetstiden är oreglerad, så kallad förtroendearbetstid.

Nämnd/ Uppdrag	%	Antal ledamöter och ersättare samt kommentarer
Regionfullmäktige		81 ledamöter + ersättare
Ordförande	20	
1:e vice ordförande	10	
2:e vice ordförande	10	
Ledamöter	2	Utgår till ledamöter med uppdrag understigande 40 %
Regionstyrelsen		15 ledamöter och 15 ersättare*

Ordförande 1:e vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot	110 100 100 1	Helarvoderat regionråd Helarvoderat regionråd Helarvoderat regionråd Utgår till ledamöter med uppdrag till och med 39%
Regionstyrelsen AU Ordförande Ledamot	 11	5 ledamöter + 5 ersättare Helarvoderat regionråd Gäller ej för helarvoderat regionråd
Demokratiberedning Ordförande	 0	En ledamot per parti som ingår i regionfullmäktige
Upphandlingsdelegation Ordförande	 0	5 ledamöter Hel- eller delarvoderat regionråd
Personaldelegation Ordförande	 0	5 ledamöter Hel- eller delarvoderat regionråd
Nämnd för Folkhälsa och sjukvård Ordförande 1:e vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot	 100 40 40 1	15 ledamöter och 15 ersättare* Regionråd Regionråd eller 40 % av grundbelopp. För delarvoderat regionråd+10 % Regionråd eller 40 % av grundbelopp. För delarvoderat regionråd+10 % Utgår till ledamöter med uppdrag till och med 39 %
Nämnd för Trafik, infrastruktur och miljö Ordförande 1:e vice ordförande 2:e vice ordförande Ledamot	 100 40 40 1	15 ledamöter och 15 ersättare* Regionråd Regionråd eller 40 % av grundbelopp. För delarvoderat regionråd+10 % Regionråd eller 40 % av grundbelopp. För delarvoderat regionråd+10 % Utgår till ledamöter med uppdrag till och med 39 %
Nämnd för Arbetsmarknad, näringsliv, attraktivitet Ordförande 1:e vice ordförande	 100 40	15 ledamöter och 15 ersättare* Regionråd Regionråd eller 40 % av grundbelopp. För delarvoderat regionråd+10 %

2:e vice ordförande	40	Regionråd eller 40 % av grundbelopp. För delarvoderat regionråd+10 %
Ledamot	1	Utgår till ledamöter med uppdrag till och med 39 %
Revisorer		En ledamot per parti
Ordförande	16	
Vice ordförande	14	
Revisorer	11	
Valberedning		En ledamot och en ersättare per parti
Ordförande	0	
Vice ordförande	0	
Parlamentarisk nämnd		En ledamot och en ersättare per parti
Ordförande	9	
Vice ordförande	5	
Ledamot	1	
Patientnämnd		5 ledamöter och 5 ersättare
Ordförande	16	
Vice ordförande	11	
Ledamot	1	
Politisk sekreterare		Parti som innehar post/er som helarvoderat regionråd erhåller ekonomisk ersättning till en politisk sekreterare från regionstyrelsens kostnadsansvar motsvarande 40 % av grundarvodet.

Sammanträdesarvode utgår till 1:e ersättare i styrelse/nämnder, där sådana utsetts.

*För de partier med tre eller fler mandat i styrelse/nämnd utgår sammanträdesarvodering till ytterligare en ersättare.

Ersättning utgår till fast ersättare i nämndernas presidier för NFS, NTIM och NANA vid ordinarie presidieledamots frånvaro.

Icke tjänstgörande ersättare i Länsrådet för funktionsnedsättningar samt Läns pensionärsrådet har närvarorätt men erhåller inte sammanträdesarvode.

§ 248**Reglemente för regionstyrelsen**

Diarienummer: RJL 2025/1090

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för regionstyrelsen.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för regionstyrelsen enligt nämndens förslag.

Beslutsunderlag

- Beslut Parlamentariska nämnden 2025-11-18 § 50
- Beslut Parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 43
- Reglemente för regionstyrelsen

Beslutet skickas tillRegionfullmäktige

§ 50**Reglemente för regionstyrelsen**

Diarienummer: RJL 2025/1090

Beslut

Parlamentariska nämnden föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för regionstyrelsen.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för regionstyrelsen enligt nämndens förslag.

Förslag till beslut

Bengt Petersson (C), Martin Nedergaard-Hansen (VD), Henrik Tvarnö (S), Mats Antonsson (KD), Jonna Andreasen Fälth (SD) och Elisabeth Töre (V) tillstyrker liggande förslag till reglemente för regionstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Beslut parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 43
- Reglemente för regionstyrelsen

Beslutet skickas tillRegionstyrelsen

§ 43

Reglemente för regionstyrelsen

Diarienummer: RJL 2025/1090

Beslut

Presidiet föreslår parlamentariska nämnden

- att lydelsen *och två delegationer* stryks i första meningen under § 27 innebärande att meningen ges följande lydelse *Regionstyrelsen ska ha ett arbetsutskott*.
- i övrigt överlämnas ärendet utan förslag till beslut för nämnden att hantera.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Som underlag för parlamentariska nämndens arbete har ett förslag från tjänstemannaorganisationen skickats ut på remiss till berörda instanser, som getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Förslag till beslut

Henrik Tvarnö (S) och Mats Antonsson (KD) föreslår att lydelsen *och två delegationer* stryks i första meningen under § 27 innebärande att meningen ges följande lydelse *Regionstyrelsen ska ha ett arbetsutskott*.

Beslutsunderlag

- Reglemente för regionstyrelsen

Beslutet skickas till

Parlamentariska nämnden

Reglemente för regionstyrelsen

Sammansättning

§ 1

Regionstyrelsen består av 15 ledamöter och 15 ersättare.

Arbetsformer

§ 2

Regionstyrelsen följer den gemensamma arbetsordningen som upprättats för styrelse, nämnder, beredningar, utskott, delegationer och rådgivande organ till styrelse och nämnder.

Styrelsens uppgifter

Allmänt

§ 3

Regionstyrelsen har såsom ledande politiska förvaltningsorgan ett helhetsansvar för Region Jönköpings läns verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning.

Regionstyrelsen har ansvar för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer samt inom de utgiftsramar som fullmäktige beslutat. I detta ingår att fortlöpande vidta åtgärder i syfte att anpassa och effektivisera verksamheten till givna ramar.

Regionstyrelsen ska inom sitt område se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Regionstyrelsen har dessutom ansvar för utformning och utveckling av system för intern kontroll.

Regionstyrelsen utser ledamöter inom styrelsen för delegationer inom området upphandling och personal.

Ledning, styrning och uppföljning

§ 4

Styrelsen ska leda, styra och samordna förvaltningen av regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet.

Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 10 kap. 2-6 §§ och sådana kommunalförbund som kommunen eller regionen är medlem i.

Regionstyrelsen ska uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på regionens utveckling och ekonomiska ställning och göra de framställningar som behövs hos fullmäktige, övriga nämnder och andra myndigheter.

Regionstyrelsen får från övriga nämnder och anställda i regionen hämta in de yttranden och upplysningar som behövs för att styrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Regionstyrelsen ska bereda eller yttra sig i ärenden som ska handläggas av fullmäktige samt verkställa fullmäktiges beslut, om fullmäktige inte beslutat annat.

Regionstyrelsen har ett övergripande ansvar för att regionen uppfyller kommunallagens krav på en god och ekonomisk hushållning och att de olika verksamheterna bedrivs i enlighet med dels mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, dels de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller för respektive verksamhet.

Styrelsen ska två gånger per år rapportera till fullmäktige hur regionens verksamheter utvecklas mot bakgrund av fullmäktiges mål
Regionstyrelsen ska till fullmäktige redovisa hur styrelsen fullgjort av fullmäktige lämnade och delegerade uppdrag. Redovisning ska ske i den ordning fullmäktige beslutat.

Privata utförare

§ 5

Regionstyrelsen ska till regionfullmäktige för beslut upprätta förslag till program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare, i enlighet med kommunallagen 5 kap. 3§, samt se till att verksamheter som bedrivs av privata utförare kontrolleras och följs upp enligt lag, avtal och fullmäktiges program.

Bolag, stiftelser och kommunalförbund

§ 6

Regionstyrelsen bereder ägardirektiv till regionens bolag, samt bevakar regionens intressen vid bolagsstämmor och andra sammanträden inom bolag, stiftelser och kommunalförbund där regionen är ägare eller medverkar på annat sätt.
Fullmäktige utser regionens representanter i sådana juridiska personer eller andra organ.

Regionstyrelsen ska löpande vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att kommunallagens krav är uppfyllda beträffande de bolag och stiftelser som regionen äger eller har intresse i.

Regionstyrelsen ska i årliga beslut pröva om den verksamhet som bedrivits i aktiebolag, som regionen helt eller delvis äger, under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet ska delges fullmäktige. Finner

styrelsen att brister förelegat, ska den samtidigt lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Ekonomi och medelsförvaltning

§ 7

Regionstyrelsen ska:

- Ha hand om regionens medelsförvaltning och följa av fullmäktige meddelade föreskrifter. I uppgiften ingår att bevaka att regionens inkomster inflyter samt att betalningar görs i tid och att vidta de åtgärder som behövs för att driva in förfallna fordringar.
- Ha hand om övrig förvaltning, vilket bl.a. innebär att underhålla och förvalta regionens fasta och lösa egendom.
- Se till att regionens behov av försäkringsskydd är tillgodosett.
- Ansvara för donationsförvaltning.
- Upprätta förslag till budget i enlighet med kommunallagen.
- Se till att bokföring och redovisning sker i enlighet med lagen 2018:597 om kommunal bokföring och redovisning.
- Upprätta årsredovisning och delårsrapport i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.
- Förvalta medel som avsatts till pensionsförpliktelser i enlighet med fullmäktiges särskilda föreskrifter.

Personalfrågor

§ 8

Regionstyrelsen är anställningsmyndighet för samtliga anställda inom Region Jönköpings län, vilket innebär att styrelsen har arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar. Regionstyrelsen har personal-, bemannings- och kompetensförsörjningsansvar.

Regionstyrelsen har hand om frågor som rör förhållande mellan regionen som arbetsgivare och dess arbetstagare och har i det sammanhanget bl.a. att:

- Med bindande verkan för regionen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan regionen som arbetsgivare och dess arbetstagare.
- Förhandla på regionens vägnar enligt gällande lagstiftning om förhandlingsrätt.
- Avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan regionen som arbetsgivare och dess arbetstagare.
- Besluta om stridsåtgärd.

Personalansvar

§ 9

Styrelsen har ett direkt arbetsgivaransvar för regiondirektören som är underställd regionstyrelsen. Styrelsen anställer/förordnar och entledigar direktörer och

verksamhetschefer. Styrelsen har inom sina verksamhetsområden/utgiftsramar ansvar för organisation, arbetsmiljö och bemanning.

Krisledning och höjd beredskap

§ 10

Regionstyrelsen ansvarar för regionens uppgifter enligt lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid (krisledningsnämnd) och höjd beredskap samt lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap.

Krisledningsnämndens verksamhet regleras i särskilt reglemente.

Delegering av fullmäktige

Ekonomi

§ 11

Regionstyrelsen beslutar om:

- Upptagande av lån inom av fullmäktige fastställd beloppsram och riktlinjer.
- Avskrivning av fordran som uppgår till mindre än 25 prisbasbelopp.
- I mål och ärenden där styrelsen för regionens talan, med för regionen bindande verkan, träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal.

Fastigheter

§ 12

Regionstyrelsen beslutar om utarrendering, uthyrning eller annan upplåtelse av regionen tillhörig fast egendom.

Regionstyrelsen beslutar om hyresavtal för inhyrda lokaler.

Regionstyrelsen beslutar om köp, byte och försäljning av fast egendom m.m. där vederlaget eller värdet av ingående delar uppgår till högst 100 prisbasbelopp under förutsättning att ärendet inte avser fråga av särskild vikt eller beskaffenhet.

Yttranden

§ 13

Regionstyrelsen avger yttrande (remissvar och liknande) på regionens vägnar i sådana ärenden som inte ligger på annan nämnd, är av strategisk betydelse eller annars av större vikt. Samråd ska ske med berörd nämnd/nämnder.

Övriga uppgifter

Smittskydd

§ 14

Regionstyrelsen ansvarar för smittskyddsverksamheten enligt lagen (2004:168) om smittskydd.

Folkhälsa och sjukvård samt Regional utveckling**§ 15**

Regionstyrelsen har det övergripande och samordnande ansvaret för strategier inom:

- Folkhälsa och sjukvård.
- Regional utveckling.

Styrelsen ansvarar för att strategierna utarbetas, samordnar övergripande insatser för genomförande samt följer upp och utvärderar.

Forskning och utveckling**§ 16**

Regionstyrelsen ansvarar för övergripande frågor om forskning och utveckling inom alla regionens verksamhetsområden.

Regionstyrelsen är CPUA-myndighet för nationella kvalitetsregister och ansvarar för att personuppgifter behandlas på ett rättssäkert och kvalitetssäkert sätt. Ansvarar för riktlinjer och ekonomisk uppföljning.

Internationellt arbete**§ 17**

Regionstyrelsen har ett övergripande samordningsansvar för regionens internationella arbete. Styrelsen arbetar med internationella frågor inom sina sakområden.

Övriga regiongemensamma frågor**§ 18**

Regionstyrelsen som nämnd ansvarar för frågor inom säkerhet, energi, ekonomi, personal, kommunikation/ information, upphandling, fastigheter och arbetet med minoritetsfrågor.

§ 19

Regionstyrelsen har det övergripande ansvaret för hållbarhetsfrågor; social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, vilket innebär det övergripande ansvaret för frågor om jämlikhet, jämställdhet, mångfald och integration. Regionstyrelsen bereder hållbarhetsprogrammet.

Samverkan och samråd**§ 20**

Regionstyrelsen ansvarar för samråd med regionalt Läns pensionsråd och Länsrådet för funktionsnedsättning.

Regionstyrelsen ska i övrigt och vid behov samverka och samråda med andra aktörer, som har intressen och ansvar inom de sakområden som ligger inom styrelsens uppdrag.

IT-stöd och informationssäkerhet

§ 21

Regionstyrelsen ansvarar för regionens gemensamma IT-stöd och övergripande frågor om informationssäkerhet.

Arkivmyndighet

§ 22

Regionstyrelsen är regionens arkivmyndighet enligt arkivlagen (1990:782). Närmare föreskrifter om arkivvården finns i av fullmäktige fastställt arkivreglemente.

Personuppgiftsansvar

§ 23

Regionstyrelsen är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som görs i verksamheten. Regionstyrelsen utser dataskyddsombud och ansvarar i övrigt för frågor som ankommer på personuppgiftsansvarig enligt dataskyddsförordningen.

Processbehörighet

§ 24

Regionstyrelsen för själv eller genom ombud regionens talan i alla mål eller ärenden, om det inte på grund av lag, annan författning eller fullmäktiges beslut åligger annan. Detta gäller också mål där någon begärt laglighetsprövning av fullmäktiges beslut, om inte fullmäktige beslutar att själv föra talan.

Digital anslagstavla, webbplats och sociala medier

§ 25

Regionstyrelsen ansvarar för regionens digitala anslagstavla. Regionstyrelsen samordnar innehållet i och ansvarar för regionens externa och interna webbplats samt regionens sidor på sociala medier.

Övrigt

§ 26

Regionstyrelsen ska fullgöra i detta reglemente angivna uppgifter samt de uppgifter som i övrigt åligger styrelsen enligt kommunallagen, annan lagstiftning och fullmäktiges beslut.

Utskott och delegationer

§ 27

Regionstyrelsen ska ha ett arbetsutskott. Arbetsutskottet består av fem ledamöter och fem ersättare och har som huvuduppgift att bereda arbetet med budget, verksamhetsplan och flerårsplan samt bereda ärenden av strategisk karaktär inom områdena ekonomi, personal, kommunikation/ information, upphandling, fastigheter och IT.

Regionstyrelsen har delegationer inom området upphandling och personal som strategiskt ska följa arbetet inom dessa områden. Delegationerna rapporterar fortlöpande till regionstyrelsen.

§ 249**Reglemente för Nämnd för folkhälsa och sjukvård**

Diarienummer: RJL 2025/1092

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för Nämnd för folkhälsa och sjukvård.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för Nämnd för folkhälsa och sjukvård enligt nämndens förslag.

Beslutsunderlag

- Beslut Parlamentariska nämnden 2025-11-18 § 51
- Beslut Parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 44
- Reglemente för Nämnd för folkhälsa och sjukvård

Beslutet skickas tillRegionfullmäktige

§ 51**Reglemente för Nämnd för folkhälsa och sjukvård**

Diarienummer: RJL 2025/1092

Beslut

Parlamentariska nämnden föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för Nämnd för folkhälsa och sjukvård.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för Nämnd för folkhälsa och sjukvård enligt nämndens förslag.

Förslag till beslut

Martin Nedergaard-Hanssen (VD), Henrik Tvarnö (S), Bengt Petersson (C) och Jonna Andreasen Fälth (SD) tillstyrker liggande förslag till reglemente för Nämnd för folkhälsa och sjukvård.

Beslutsunderlag

- Beslut parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 44
- Reglemente för Nämnd för folkhälsa och sjukvård

Beslutet skickas tillRegionstyrelsen

§ 44**Reglemente för Nämnd för folkhälsa och sjukvård**

Diarienummer: RJL 2025/1092

Beslut

Presidiet föreslår parlamentariska nämnden

- nedanstående tillägg i reglementet
- i övrigt överlämnas ärendet utan förslag till beslut för nämnden att hantera.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Som underlag för parlamentariska nämndens arbete har ett förslag från tjänstemannaorganisationen skickats ut på remiss till berörda instanser, som getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Förslag till beslut

Presidiet föreslår att följande tillägg i reglementet: *Nämnden har i uppgift att verka för att förebygga risker och uppnå en tillfredsställande arbetsmiljö.*

Beslutsunderlag

- Reglemente för Nämnd för folkhälsa och sjukvård

Beslutet skickas till

Parlamentariska nämnden

Reglemente för nämnden för folkhälsa och sjukvård

Sammansättning

§ 1

Nämnden består av 15 ledamöter och 15 ersättare.

Arbetsformer

§ 2

Nämnden följer den gemensamma arbetsordningen som upprättats för styrelse, nämnder, beredningar, utskott, delegationer och rådgivande organ till styrelse och nämnder.

Nämndens uppgifter

§ 3

Nämnden ska utöva ledning av Region Jönköpings läns hälso- och sjukvård i enlighet med 7 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). Nämnden ska utöva ledningen av folktandvården i enlighet med 11 § tandvårdslagen (1985:125) samt ledningen av regionens insatser enligt 22 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Nämnden har ansvar för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer och inom de utgiftsramar som fullmäktige beslutat. I detta ingår att fortlöpande vidta åtgärder i syfte att anpassa och effektivisera verksamheten till givna ramar. Nämnden har ansvar att disponera statliga och andra externa medel, som tilldelats nämndernas verksamhetsområde på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden har i uppgift att verka för att förebygga risker och uppnå en tillfredsställande arbetsmiljö.

Nämnden ska tillse att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Nämnden ska, inom de ramar som fullmäktige fastställer, verka för en bättre hälsa hos befolkningen och bra vård på lika villkor utifrån befolkningens behov.

Nämnden ansvarar för att hälso- och sjukvården bedrivs professionellt och kostnadseffektivt.

Nämnden ska säkra en hög kompetens på det medicinska och vårdnadsmässiga omhändertagande av patienterna.

Nämnden ansvarar för att ett systematiskt patientsäkerhetsarbete bedrivs enligt patientsäkerhetslagen (2010:659).

Nämnden;

- Ansvarar för regionens medicinska biobank enligt biobankslag (2023:38)
- Beslutar om besöksinskränkningar enligt lagen (1996:981) om besöksinskränkningar vid viss tvångsvård.
- Fullgör i övrigt uppgifter som ankommer på huvudman/vårdgivare enligt författningar på hälso- och sjukvårdsområdet, i den mån sådana uppgifterna inte ligger på styrelsen.

Nämnden ska följa upp och utvärdera såväl utlagd verksamhet som verksamhet som bedrivs i egen regi. Nämnden har att utarbeta förslag till regelbok för vårdval.

Nämnden ansvarar för frågor som rör läkemedelskommittén.

Nämnden ansvarar för rikssjukvårdsfrågor och specialistvård utomlands.

Nämnden ansvarar för utbildning inom hälso- och sjukvårdsområdet.

Nämnden ska följa och till regionstyrelsen initiera frågor inom den regionala utvecklingsstrategin.

Nämnden har ansvaret att bereda dokumentet Tillsammans möter vi framtidens behov av hälso- och sjukvård.

Yttranden (delegering av fullmäktige)

§ 4

Nämnden avger yttrande (remissvar och liknande) på regionens vägnar i sådana ärenden som faller inom nämndens verksamhetsområden och som inte är av strategisk betydelse eller annars av större vikt. Samråd ska ske med berörda nämnd/nämnder.

Samverkan och samråd

§ 5

Nämnden ansvarar för att samverkan och samråd sker med patient- och brukarföreningar samt andra aktörer som har intressen och ansvar inom nämndens sakområden.

Internationella frågor

§ 6

Nämnden ska arbeta med internationella frågor inom sina sakområden.

Regiongemensamma uppgifter

§ 7

Nämnden ska i sitt arbete beakta frågor om demokrati, jämlikhet, jämställdhet, mångfald och integration, folkhälsa, miljö och hållbar utveckling samt säkerhet.

Redovisning

§ 8

Nämnden ska till fullmäktige redovisa hur nämnden fullgjort av fullmäktige lämnade och delegerade uppdrag. Redovisning ska ske i den ordning fullmäktige beslutat.

Personuppgiftsansvar**§ 9**

Nämnden är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som görs i verksamheten. Nämnden utser dataskyddsombud och ansvarar i övrigt för frågor som ankommer på personuppgiftsansvarig enligt dataskyddsförordningen.

§ 250**Reglemente för Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö**

Diarienummer: RJL 2025/1093

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö enligt nämndens förslag.

Beslutsunderlag

- Reglemente för Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö
- Beslut Parlamentariska nämnden 2025-11-18 § 52
- Beslut Parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 45
- Reglemente för Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö - förslag Parlamentariska nämnden 2025-11-18

Beslutet skickas tillRegionfullmäktige

Reglemente för nämnden för trafik, infrastruktur och miljö

Sammansättning

§ 1

Nämnden består av 15 ledamöter och 15 ersättare.

Arbetsformer

§ 2

Nämnden följer den gemensamma arbetsordningen som upprättats för styrelse, nämnder, beredningar, utskott, delegationer och rådgivande organ till styrelse och nämnder.

Nämndens uppgifter

§ 3

Nämnden ansvarar för de regionala utvecklingsfrågorna inom trafik, kommunikationer, infrastruktur och miljö (klimat- och energifrågor).

Nämnden har ansvar för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer och inom de utgiftsramar som fullmäktige beslutat. I detta ingår att fortlöpande vidta åtgärder i syfte att anpassa och effektivisera verksamheten till givna ramar. Nämnden har på ett ändamålsenligt sätt ansvar att disponera statliga och andra externa medel som tilldelats nämndens verksamhetsområde. Nämnden har i uppgift att verka för att förebygga risker och uppnå en tillfredsställande arbetsmiljö

Nämnden ska tillse att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Nämnden ska följa och till regionstyrelsen initiera frågor inom den regionala utvecklingsstrategin.

Trafik, kommunikationer och infrastruktur

Nämnden ansvarar för frågor hänförliga till den regionala kollektivtrafiken.

Nämnden fullgör regionens uppgifter som regional kollektivtrafikmyndighet enligt lagen om kollektivtrafik samt regionens uppgifter enligt lagen (1997:736) om färdtjänst och lagen (1997:735) riksferdtjänst samt lagen om resekostnadsersättning vid sjukresor (1991:419).

Nämnden ansvarar för regionens trafikplanering och för att förslag till trafikförsörjningsprogram (TFP) och länstransportplan (LTP/RTP) utarbetas och följs.

Nämnden har att följa och påverka infrastrukturplaneringen i länet.

Yttranden (delegering av fullmäktige)

§ 4

Nämnden avger yttrande (remissvar och liknande) på regionens vägnar i sådana ärenden som faller inom nämndens sakområden och som inte är av strategisk betydelse eller annars av större vikt. Samråd sker vid behov med berörd nämnd/nämnder.

Samverkan och samråd

§ 5

Nämnden ansvarar för att samverkan och samråd vid behov sker med aktörer som har intressen och ansvar inom nämndens sakområden.

Internationella frågor

§ 6

Nämnden ska arbeta med internationella frågor inom sina sakområden.

Regiongemensamma uppgifter

§ 7

Nämnden ska i sitt arbete beakta frågor om demokrati, jämlikhet, jämställdhet, mångfald och integration, folkhälsa, miljö och hållbar utveckling samt säkerhet.

Redovisning

§ 8

Nämnden ska till fullmäktige redovisa hur nämnden fullgjort av fullmäktige lämnade och delegerade uppdrag. Redovisning ska ske i den ordning fullmäktige beslutat.

Personuppgiftsansvar

§ 9

Nämnden är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som görs i verksamheten. Nämnden utser dataskyddsombud och ansvarar i övrigt för frågor som ankommer på personuppgiftsansvarig enligt dataskyddsförordningen.

§ 52**Reglemente för Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö**

Diarienummer: RJL 2025/1093

Beslut

Parlamentariska nämnden föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö enligt nämndens förslag.

Förslag till beslut

Bengt Petersson (C) och Henrik Tvarnö (S) tillstyrker liggande förslag till reglemente för Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö.

Nämnden uppmanar regionledningskontoret att se över benämningen av Länstranportplan och vid behov göra en teknisk justering av denna lydelse inför regionstyrelsens behandling av ärendet.

Beslutsunderlag

- Beslut parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 45
- Reglemente för Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

§ 45**Reglemente för Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö**

Diarienummer: RJL 2025/1093

Beslut

Presidiet föreslår parlamentariska nämnden

- nedanstående tillägg i reglementet
- i övrigt överlämnas ärendet utan förslag till beslut för nämnden att hantera.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Som underlag för parlamentariska nämndens arbete har ett förslag från tjänstemannaorganisationen skickats ut på remiss till berörda instanser, som getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Förslag till beslut

Presidiet föreslår att följande tillägg i reglementet: *Nämnden har i uppgift att verka för att förebygga risker och uppnå en tillfredsställande arbetsmiljö.*

Beslutsunderlag

- Reglemente för Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

Beslutet skickas till

Parlamentariska nämnden

Reglemente för nämnden för trafik, infrastruktur och miljö

Sammansättning

§ 1

Nämnden består av 15 ledamöter och 15 ersättare.

Arbetsformer

§ 2

Nämnden följer den gemensamma arbetsordningen som upprättats för styrelse, nämnder, beredningar, utskott, delegationer och rådgivande organ till styrelse och nämnder.

Nämndens uppgifter

§ 3

Nämnden ansvarar för de regionala utvecklingsfrågorna inom trafik, kommunikationer, infrastruktur och miljö (klimat- och energifrågor).

Nämnden har ansvar för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer och inom de utgiftsramar som fullmäktige beslutat. I detta ingår att fortlöpande vidta åtgärder i syfte att anpassa och effektivisera verksamheten till givna ramar. Nämnden har på ett ändamålsenligt sätt ansvar att disponera statliga och andra externa medel som tilldelats nämndens verksamhetsområde. Nämnden har i uppgift att verka för att förebygga risker och uppnå en tillfredsställande arbetsmiljö

Nämnden ska tillse att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Nämnden ska följa och till regionstyrelsen initiera frågor inom den regionala utvecklingsstrategin.

Trafik, kommunikationer och infrastruktur

Nämnden ansvarar för frågor hänförliga till den regionala kollektivtrafiken.

Nämnden fullgör regionens uppgifter som regional kollektivtrafikmyndighet enligt lagen om kollektivtrafik samt regionens uppgifter enligt lagen (1997:736) om färdtjänst och lagen (1997:735) riksferdtjänst samt lagen om resekostnadsersättning vid sjukresor (1991:419).

Nämnden ansvarar för regionens trafikplanering och för att förslag till trafikförsörjningsprogram (TFP) och länstransportplan (LTP) utarbetas och följs.

Nämnden har att följa och påverka infrastrukturplaneringen i länet.

Yttranden (delegering av fullmäktige)

§ 4

Nämnden avger yttrande (remissvar och liknande) på regionens vägnar i sådana ärenden som faller inom nämndens sakområden och som inte är av strategisk betydelse eller annars av större vikt. Samråd sker vid behov med berörd nämnd/nämnder.

Samverkan och samråd

§ 5

Nämnden ansvarar för att samverkan och samråd vid behov sker med aktörer som har intressen och ansvar inom nämndens sakområden.

Internationella frågor

§ 6

Nämnden ska arbeta med internationella frågor inom sina sakområden.

Regiongemensamma uppgifter

§ 7

Nämnden ska i sitt arbete beakta frågor om demokrati, jämlikhet, jämställdhet, mångfald och integration, folkhälsa, miljö och hållbar utveckling samt säkerhet.

Redovisning

§ 8

Nämnden ska till fullmäktige redovisa hur nämnden fullgjort av fullmäktige lämnade och delegerade uppdrag. Redovisning ska ske i den ordning fullmäktige beslutat.

Personuppgiftsansvar

§ 9

Nämnden är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som görs i verksamheten. Nämnden utser dataskyddsombud och ansvarar i övrigt för frågor som ankommer på personuppgiftsansvarig enligt dataskyddsförordningen.

§ 251**Reglemente för Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv
och attraktivitet**

Diarienummer: RJL 2025/1094

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för Nämnd arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för Nämnd arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet enligt nämndens förslag.

Beslutsunderlag

- Beslut Parlamentariska nämnden 2025-11-18 § 53
- Beslut Parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 46
- Reglemente för Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutet skickas tillRegionfullmäktige

§ 53**Reglemente för Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet**

Diarienummer: RJL 2025/1094

Beslut

Parlamentariska nämnden föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för Nämnd arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för Nämnd arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet enligt nämndens förslag.

Förslag till beslut

Henrik Tvarnö (S) och Jonna Andreassen Fälth (SD) tillstyrker liggande förslag till reglemente för Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet.

Beslutsunderlag

- Beslut parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 46
- Reglemente för Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutet skickas tillRegionstyrelsen

§ 46**Reglemente för Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet**

Diarienummer: RJL 2025/1094

Beslut

Presidiet föreslår parlamentariska nämnden

- nedanstående tillägg i reglementet
- i övrigt överlämnas ärendet utan förslag till beslut för nämnden att hantera.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Som underlag för parlamentariska nämndens arbete har ett förslag från tjänstemannaorganisationen skickats ut på remiss till berörda instanser, som getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Förslag till beslut

Presidiet föreslår att följande tillägg i reglementet: *Nämnden har i uppgift att verka för att förebygga risker och uppnå en tillfredsställande arbetsmiljö.*

Beslutsunderlag

- Reglemente för Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Beslutet skickas till

Parlamentariska nämnden

Reglemente för nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet

Sammansättning

§ 1

Nämnden består av 15 ledamöter och 15 ersättare.

Arbetsformer

§ 2

Nämnden följer den gemensamma arbetsordningen som upprättats för styrelse, nämnder, beredningar, utskott, delegationer och rådgivande organ till styrelse och nämnder.

Nämndens uppgifter

§ 3

Nämnden ansvarar för att främja hållbar ekonomisk tillväxt, näringslivsutveckling, kompetensförsörjning, kulturverksamhet och sysselsättning i regionen.

Nämnden har ansvar för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer och inom de utgiftsramar som fullmäktige beslutat. I detta ingår att fortlopande vidta åtgärder i syfte att anpassa och effektivisera verksamheten till givna ramar. Nämnden har på ett ändamålsenligt sätt ansvar att disponera statliga och andra externa medel som tilldelats nämndens verksamhetsområde. Nämnden har i uppgift att verka för att förebygga risker och uppnå en tillfredsställande arbetsmiljö.

Nämnden ska tillse att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Nämnden ska följa och till regionstyrelsen initiera frågor inom den regionala utvecklingsstrategin.

Företagsutveckling och tillväxt

Nämnden ansvarar för frågor som rör näringsliv och innovation och utveckling av besöksnäringen. I detta ligger bl.a. att utföra uppgifter inom ramen för EU:s strukturfondsprogram och fördela regionalpolitiska utvecklingsmedel och övriga tillväxtmedel.

Skolor och folkhögskolor

Nämnden är utbildningsnämnd enligt 2 kap. 3 § (2010:800) skollagen beträffande regionens offentliga skolväsende och fullgör regionens uppgifter enligt skollagen

och till denna hörande författningar. Nämnden är styrelse för Tenhults naturbruksgymnasium och Stora Segerstad Naturbrukscentrum. Nämnden är även styrelse för Sörängens folkhögskola och Värnamo folkhögskola.

Landsbygdsutveckling

Nämnden ska bidra till landsbygdsutvecklingen genom att i samverkan med andra aktörer initiera, påverka och koordinera utvecklingsinsatser.

Kompetensförsörjning

Nämnden ska arbeta för att stödja kompetensförsörjningen i länet och ansvara för det regionala och statliga uppdrag rörande bland annat kompetensplattformar.

Kultur och fritid

Nämnden ansvarar för regionens kulturverksamhet och ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med av fullmäktige fastställd kulturplan. Nämnden fördelar och följer upp statsbidrag och regionala bidrag till de regionala kulturinstitutionerna i regionen samt bidrag och stipendier till regionala ideella organisationer och föreningar. Nämnden förvaltar regionens konstsamling och svarar för konstinköp. Nämnden ansvarar för framtagande av förslag till regional kulturplan. Nämnden ska arbeta för ett rikt och aktivt natur- och fritidsliv i regionen.

Yttranden (delegering av fullmäktige)**§ 4**

Nämnden avger yttrande (remissvar och liknande) på regionens vägnar i sådana ärenden som faller inom nämndens verksamhetsområden och som inte är av strategisk betydelse eller annars av större vikt. Samråd ska ske med övriga berörda nämnd/nämnder.

Samverkan och samråd**§ 5**

Nämnden ansvarar för att samverkan och samråd vid behov sker med aktörer som har intressen och ansvar inom nämndens sakområden.

Internationella frågor**§ 6**

Nämnden ska arbeta med internationella frågor inom sina sakområden.

Regiongemensamma uppgifter**§ 7**

Nämnden ska i sitt arbete beakta frågor om demokrati, jämlikhet, jämställdhet, mångfald och integration, folkhälsa, miljö och hållbar utveckling samt säkerhet.

Redovisning**§ 8**

Nämnden ska till fullmäktige redovisa hur nämnden fullgjort av fullmäktige lämnade och delegerade uppdrag. Redovisning ska ske i den ordning fullmäktige beslutat.

Personuppgiftsansvar

§ 9

Nämnden är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som görs i verksamheten. Nämnden utser dataskyddsombud och ansvarar i övrigt för frågor som ankommer på personuppgiftsansvarig enligt dataskyddsförordningen.

§ 252**Reglemente för parlamentariska nämnden**

Diarienummer: RJL 2025/1095

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för parlamentariska nämnden.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för parlamentariska nämnden enligt nämndens förslag.

Beslutsunderlag

- Beslut Parlamentariska nämnden 2025-11-18 § 54
- Beslut Parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 47
- Reglemente för parlamentariska nämnden

Beslutet skickas tillRegionfullmäktige

§ 54**Reglemente för parlamentariska nämnden**

Diarienummer: RJL 2025/1095

Beslut

Parlamentariska nämnden föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för parlamentariska nämnden.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för parlamentariska nämnden enligt nämndens förslag.

Förslag till beslut

Henrik Tvarnö (S) och Bengt Petersson (C) tillstyrker liggande förslag till reglemente för parlamentariska nämnden.

Beslutsunderlag

- Beslut parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 47
- Reglemente för parlamentariska nämnden

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

§ 47**Reglemente för parlamentariska nämnden**

Diarienummer: RJL 2025/1095

Beslut

Presidiet överlämnar ärendet utan förslag till beslut för nämnden att hantera.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Som underlag för parlamentariska nämndens arbete har ett förslag från tjänstemannaorganisationen skickats ut på remiss till berörda instanser, som getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Beslutsunderlag

- Reglemente för parlamentariska nämnden

Beslutet skickas till

Parlamentariska nämnden

Reglemente för parlamentariska nämnden

Sammansättning

§ 1

Parlamentariska nämnden består av en ordinarie och en ersättare per parti som finns representerat i regionfullmäktige. Ordföranden tillsätts från majoriteten och vice ordföranden från oppositionen.

Arbetsformer

§ 2

Nämnden följer den gemensamma arbetsordningen som upprättats för styrelse, nämnder, beredningar, utskott, delegationer och rådgivande organ till styrelse och nämnder.

Nämndens uppgifter

§ 3

- Nämnden ska följa Region Jönköpings läns politiska processer, organisation och arbetsformer i det politiska arbetet.
- Nämnden ansvarar för att ta fram arbetsordningar och reglementen för styrelse, nämnder och övriga politiska organ.
- Nämnden ska föreslå regionfullmäktige att besluta i frågor om arvodesersättningar för de förtroendevalda samt om den politiska organisationen för de förtroendevalda.
- Nämnden är pensionsmyndighet för förtroendevalda.
- Nämnden ansvarar för och beslutar om tolkningar och tillämpningsanvisningar vad gäller förtroendevaldas pensioner och arvoden.
- Nämnden ska tillse att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Personuppgiftsansvar

§ 4

Nämnden är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker i nämndens verksamhet. Nämnden utser dataskyddsombud och ansvarar i övrigt för frågor som ankommer på personuppgiftsansvarig enligt dataskyddsförordningen.

§ 253**Reglemente för patientnämnden**

Diarienummer: RJL 2025/1096

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för patientnämnden.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för patientnämnden enligt nämndens förslag.

Beslutsunderlag

- Beslut Parlamentariska nämnden 2025-11-18 § 55
- Beslut Parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 48
- Reglemente för patientnämnden

Beslutet skickas tillRegionfullmäktige

§ 55**Reglemente för patientnämnden**

Diarienummer: RJL 2025/1096

Beslut

Parlamentariska nämnden föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för patientnämnden.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för patientnämnden enligt nämndens förslag.

Förslag till beslut

Magnus Thelin (L), Henrik Tvarnö (S) och Bengt Petersson (C) tillstyrker liggande förslag till reglemente för patientnämnden.

Beslutsunderlag

- Beslut parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 48
- Reglemente för patientnämnden

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

§ 48**Reglemente för patientnämnden**

Diarienummer: RJL 2025/1096

Beslut

Presidiet överlämnar ärendet utan förslag till beslut för nämnden att hantera.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Som underlag för parlamentariska nämndens arbete har ett förslag från tjänstemannaorganisationen skickats ut på remiss till berörda instanser, som getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Beslutsunderlag

- Reglemente för patientnämnden

Beslutet skickas till

Parlamentariska nämnden

Reglemente för patientnämnden

Sammansättning

§ 1

Patientnämnden består av fem ledamöter och fem ersättare.

Arbetsformer

§ 2

Nämnden följer den gemensamma arbetsordningen för styrelser, nämnder, beredningar, utskott, delegationer och rådgivande organ till styrelse och nämnder.

Nämndens uppgifter

§ 3

Nämnden fullgör Region Jönköpings läns uppgifter som regleras i lag (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvård och tandvård.

Nämnden ska se till att dess verksamhet bedrivs enligt de mål och riktlinjer som regionfullmäktige har bestämt, föreskrifter i lag eller förordning samt bestämmelser i detta reglemente.

Nämnden ska tillse att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

För att kunna fullgöra sitt uppdrag har nämnden rätt att begära in de uppgifter och upplysningar som nämnden behöver från Region Jönköpings läns verksamheter och medarbetare.

Nämnden ska i förekommande fall utse stödperson till patient som vårdas med stöd av Lagen om psykiatrisk tvångsvård (1991:1128) och Lagen om rättspsykiatrisk vård (1991:1129) samt till den som isolerats enligt Smittskyddslagen (2004:168).

Nämnden ska senast den sista februari varje år lämna dels en redogörelse för sin verksamhet, dels en analys av verksamheten föregående år till Inspektionen för vård och omsorg samt Socialstyrelsen. Redogörelsen ska även lämnas till regionfullmäktige före den sista februari.

Utifrån synpunkter och klagomål ska nämnden stödja och hjälpa enskilda patienter och bidra till kvalitetsutveckling och hög patientsäkerhet i hälso- och sjukvård samt tandvård genom att:

- Tillhandahålla eller hjälpa patienter att få den information patienterna behöver för att kunna ta till vara sina intressen i hälso- och sjukvård och tandvård.
- Främja kontakterna med berörda verksamhetsnämnder.
- Främja kontakterna mellan patienter och vårdpersonal.
- Hjälpa patienter att vända sig till rätt myndighet.
- Rapportera iakttagelser och avvikelser av betydelse för patienterna till vårdgivare och vårdenheter.
- Informera allmänhet, hälso- och sjukvårdspersonal och andra berörda om sin verksamhet.
- Förutsatt att kommun i länet ingått överenskommelse med Region Jönköpings län får regionen fullgöra kommunens uppgifter enligt lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvård.

Nämnden ska i övrigt fullgöra de uppdrag som regionfullmäktige ger nämnden.

Personuppgiftsansvar

§ 4

Nämnden är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker i nämndens verksamhet. Nämnden utser dataskyddsombud och ansvarar i övrigt för frågor som ankommer på personuppgiftsansvarig enligt dataskyddsförordningen.

§ 254**Reglemente för regionstyrelsens arbetsutskott**

Diarienummer: RJL 2025/1097

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för regionstyrelsens arbetsutskott.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för regionstyrelsens arbetsutskott enligt nämndens förslag.

Beslutsunderlag

- Beslut Parlamentariska nämnden 2025-11-18 § 56
- Beslut Parlamentariska nämndens beslut 2025-11-05 § 49
- Reglemente för regionstyrelsens arbetsutskott

Beslutet skickas till

Regionfullmäktige

§ 56**Reglemente för regionstyrelsens arbetsutskott**

Diarienummer: RJL 2025/1097

Beslut

Parlamentariska nämnden föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för regionstyrelsens arbetsutskott.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för regionstyrelsens arbetsutskott enligt nämndens förslag.

Förslag till beslut

Henrik Tvarnö (S) och Jonna Andreassen Fälth (SD) tillstyrker liggande förslag till reglemente för regionstyrelsens arbetsutskott.

Magnus Thelin (L) yrkar bifall till liggande förslag till reglemente med den ändringen att följande lydelse under § 2 Arbetsutskottets uppgifter ”*Besluta om utgifter inom 200 000 kronor*” styrks och ersätts med ”*Besluta om utgifter inom fyra prisbasbelopp.*”

Beslutsgång

Ordförande Henrik Tvarnö (S) ställer proposition på liggande förslag till reglemente mot Magnus Thelins (L) yrkande och finner att nämnden beslutar att bifalla liggande förslag till reglemente enligt Henrik Tvarnö (S) och Jonna Andreassen Fälths (SD) yrkande.

Beslutsunderlag

- Beslut parlamentariska nämndens beslut 2025-11-05 § 49
- Reglemente för regionstyrelsens arbetsutskott

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

§ 49**Reglemente för regionstyrelsens arbetsutskott**

Diarienummer: RJL 2025/1097

Beslut

Presidiet överlämnar ärendet utan förslag till beslut för nämnden att hantera.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Som underlag för parlamentariska nämndens arbete har ett förslag från tjänstemannaorganisationen skickats ut på remiss till berörda instanser, som getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Beslutsunderlag

- Reglemente för regionstyrelsens arbetsutskott

Beslutet skickas till

Parlamentariska nämnden

Reglemente för regionstyrelsens arbetsutskott – RSAU

Sammansättning

§ 1

Regionstyrelsens arbetsutskott består av 5 ledamöter och 5 ersättare.

Arbetsutskottets uppgifter

§ 2

Regionstyrelsens arbetsutskott har som huvuduppgift att leda och samordna arbetet med budget, verksamhetsplan och flerårsplan.

Regionstyrelsens arbetsutskott ska dessutom särskilt initiera och bereda ärenden av strategisk karaktär inom ekonomi, kommunikation/information, fastigheter, informationssäkerhet och IT.

Arbetsutskottet ska vidare bereda allmänna ärenden, som kan beröra flera nämnder.

Arbetsutskottet beslutar om:

- Deltagande i kurser och konferenser för regionstyrelsen.
- Besluta om utgifter inom 200 000 kronor.
- Besluta om regionens representation i olika sammanhang.
- Regionstyrelsens representation.

§ 255**Reglemente för Länsrådet för funktionsnedsättningar**

Diarienummer: RJL 2025/1098

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för Länsrådet för funktionsnedsättningar.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för Länsrådet för funktionsnedsättningar enligt nämndens förslag.

Beslutsunderlag

- Beslut Parlamentariska nämnden 2025-11-18 § 57
- Beslut Parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 50
- Reglemente för Länsrådet för funktionsnedsättningar

Beslutet skickas till

Regionfullmäktige

§ 57**Reglemente för Länsrådet för funktionsnedsättningar**

Diarienummer: RJL 2025/1098

Beslut

Parlamentariska nämnden föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för Länsrådet för funktionsnedsättningar.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för Länsrådet för funktionsnedsättningar enligt nämndens förslag.

Förslag till beslut

Henrik Tvarnö (S) tillstyrker liggande förslag till reglemente för Länsrådet för funktionsnedsättningar.

Beslutsunderlag

- Beslut parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 50
- Reglemente för Länsrådet för funktionsnedsättningar

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

§ 50**Reglemente för Länsrådet för funktionsnedsättningar**

Diarienummer: RJL 2025/1098

Beslut

Presidiet överlämnar ärendet utan förslag till beslut för nämnden att hantera.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Som underlag för parlamentariska nämndens arbete har ett förslag från tjänstemannaorganisationen skickats ut på remiss till berörda instanser, som getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Beslutsunderlag

- Reglemente för Länsrådet för funktionsnedsättningar

Beslutet skickas till

Parlamentariska nämnden

Reglemente för Länsrådet för funktionsnedsättningar

Rådets uppgift

§ 1

Länsrådet för funktionsnedsättningar - LFF är ett organ för överläggningar, samråd och informationsutbyte mellan ledamöter från Region Jönköpings län och funktionsrättsorganisationerna.

För att främja delaktighet och jämlikhet utgår LFF från FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, barnkonventionen och regeringens strategi för genomförandet av funktionsrättspolitiken.

LFF ska aktivt verka för att dessa riktlinjer följs och omsätts i praktisk handling samt aktivt arbeta för funktionsrättspolitik i Region Jönköpings län.

Syfte

§ 2

LFF:s syfte är att:

- Vara en kontaktkanal mellan funktionsrättsorganisationerna och region Jönköpings län genom överläggningar, samråd och informationsutbyte.
- Vara ett forum där organisationernas sakkunskap kan förmedlas till Regions Jönköpings läns olika instanser och där huvudmännen kan få en samlad bild och kunskap om funktionsnedsättningar och olika gruppers behov.

Funktion

§ 3

LFF:s funktion som organ för överläggningar, samverkan och informationsutbyte utgår från följande:

- LFF ska hålla sig underrättad om befintliga verksamheter och insatser som är av betydelse ur ett funktionsrättsperspektiv, följa förändringar och bevaka att nya behov tillgodoses.
- LFF ska lyssna på vad organisationer som representerar personer med funktionsnedsättning tycker och vad de har för erfarenheter.

- LFF ska aktualisera önskemål och prioriteringar och motivera resursförstärkning hos vederbörande organ.
- LFF ska ta initiativ till att arbeta för att sprida information och ordna utbildningar, både för personer med funktionsnedsättning och andra grupper.
- LFF ska arbeta för att personer med funktionsnedsättning ska kunna vara delaktiga inom olika områden i samhället.
- LFF ska ges möjlighet att ge synpunkter i beredningen av frågor som berör funktionsrättsområdet, i den mån det är lämpligt och tidsmässigt möjligt.
- LFF behandlar inte enskilda ärenden.
- Frågor som ledamot eller annan önskar få behandlade i LFF ska meddelas till sekreteraren.

Sammansättning

§ 4

LFF sätts samman enligt följande:

Regionstyrelsen förrättar val av tre ledamöter och tre ersättare från Region Jönköpings län, där ordföranden ingår i regionstyrelsen.

Ordförande i LFF utses av Region Jönköpings län och vice ordförande utses av företrädarna för funktionsrättsorganisationerna. Dessa tillsammans med huvudfördragande och sekreterare utgör LFF:s beredningsgrupp.

Funktionsrättsrörelsen i länet har 11 representanter. Dessa utses efter samråd mellan organisationerna att företräda grupperna med nedsatt syn- och hörsel, kognitiv förmåga, rörelseförmåga och nedsättning på grund av medicinska orsaker. Ungdomsorganisation bör vara representerad. För varje ordinarie ledamot/representant utses en ersättare. De ledamöter som väljs till LFF ska följa gängse valperioder.

Ej tjänstgörande ersättare har rätt att delta i LFF:s sammanträden.

Sammanträden

§ 5

LFF har fyra sammanträden per år där extra sammanträde ska hållas om ordföranden eller mer än hälften av ledamöterna begär detta.

Sekreterare

§ 6

Tjänsteperson från regionledningskontoret är sekreterare i LFF.

Kallelser och protokoll

§ 7

Kallelser med föredragningslista och eventuella handlingar ska skickas till LFF:s ledamöter och ersättare minst två veckor före sammanträde.

Protokoll från LFF:s sammanträden justeras av ordföranden och vice ordföranden samt anmäls till regionstyrelsen.

§ 256**Reglemente för Läns pensionärsrådet**

Diarienummer: RJL 2025/1099

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för Läns pensionärsrådet.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för Läns pensionärsrådet enligt nämndens förslag.

Beslutsunderlag

- Beslut Parlamentariska nämnden 2025-11-18 § 58
- Beslut Parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 51
- Reglemente för Läns pensionärsrådet

Beslutet skickas tillRegionfullmäktige

§ 58**Reglemente för Läns pensionärsrådet**

Diarienummer: RJL 2025/1099

Beslut

Parlamentariska nämnden föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för Läns pensionärsrådet.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för Läns pensionärsrådet enligt nämndens förslag.

Förslag till beslut

Henrik Tvarnö (S) tillstyrker liggande förslag till reglemente för Läns pensionärsrådet.

Beslutsunderlag

- Beslut parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 51
- Reglemente för Läns pensionärsrådet

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

§ 51**Reglemente för Läns pensionärsrådet**

Diarienummer: RJL 2025/1099

Beslut

Presidiet överlämnar ärendet utan förslag till beslut för nämnden att hantera.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Som underlag för parlamentariska nämndens arbete har ett förslag från tjänstemannaorganisationen skickats ut på remiss till berörda instanser, som getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Beslutsunderlag

- Reglemente för Läns pensionärsrådet

Beslutet skickas till

Parlamentariska nämnden

Reglemente för Läns pensionärsrådet

Rådets uppgifter

§ 1

Läns pensionärsrådet (LPR) är ett organ för överläggningar, samråd och informationsutbyte mellan ledamöter från Region Jönköpings län och pensionärsorganisationerna.

LPR har aktivt möjlighet att arbeta för förändringar i Region Jönköpings läns verksamhet genom att informera om och ge förslag till lämpliga anpassningar av verksamhetsutbud för de äldres förhållande.

Syfte

§ 2

Läns pensionärsrådets syfte är att:

- Stärka inflytandet i alla frågor som gäller äldre.
- Verka för att äldres frågor behandlas och synpunkter tas tillvara på inom Region Jönköpings läns verksamheter.
- Initiera frågor inom området samt vara ett forum för opinionsbildning och kunskapsspridning.

Funktion

§ 3

Läns pensionärsrådets funktion som samverkan- och samrådsorgan fastläggs med utgångspunkt från nedan angivna uppgifter:

- Hålla sig underrättad om befintliga verksamheter och insatser som är av betydelse ur ett äldreperspektiv samt följa förändringar och bevaka att nya behov tillgodoses.
- Samla in synpunkter och ge förslag vid förändringar av samhällsinsatsernas utformning och förslag till lämpliga anpassningar.
- Aktualisera önskemål, prioriteringar och motivera resursförstärkning inom äldreområdet.
- Initiera och aktivt verka för informationsinsatser och utbildning inom äldreområdet.
- Verka för integrering av äldre frågor inom olika verksamhetsområden.
- LPR ska ges möjlighet att ge synpunkter i beredningen av frågor som berör äldreområdet.

- Frågor som ledamot eller annan önskar få behandlade i Länspensionärsrådet ska meddelas till sekreteraren.

Sammansättning

§ 4

Länspensionärsrådet har följande sammansättning:

Regionstyrelsen förrättar val av tre ledamöter och tre ersättare från Region Jönköpings län, där minst en av dessa ska ingå i regionstyrelsen.

Ordföranden i LPR utses av regionstyrelsen och vice ordförande utses av företrädarna från pensionärsorganisationerna. Dessa tillsammans med sekreteraren utgör beredningsgrupp för rådet.

Riksorganisation för pensionärer som genom sin distriktsorganisation bedriver organiserad verksamhet inom länet ska vara representerad i rådet. I rådet ska 17 ledamöter från länets pensionärsorganisationer ingå med fördelning utifrån respektive organisations medlemsantal. Organisation som ingår i Länspensionärsrådet ska meddela regionledningskontoret vilka ledamöter som ingår i rådet.

Ej tjänstgörande ersättare från Region Jönköpings län har rätt att delta i rådets sammanträden.

Sekreterare

§ 5

Tjänsteperson från regionledningskontoret är sekreterare i rådet.

Kallelser och protokoll

§ 6

Kallelse med föredragningslista och handlingar ska skickas till rådets ledamöter och ersättare minst två veckor i förväg.

Protokoll från Länspensionärsrådets sammanträden justeras av ordföranden och vice ordföranden samt anmäls till regionstyrelsen.

§ 257**Reglemente för krisledningsnämnd**

Diarienummer: RJL 2025/1100

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för krisledningsnämnden.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för krisledningsnämnden enligt parlamentariska nämndens förslag.

Beslutsunderlag

- beslut Parlamentariska nämnden 2025-11-18 § 59
- Beslut Parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 52
- Reglemente för krisledningsnämnd

Beslutet skickas tillRegionfullmäktige

§ 59**Reglemente för krisledningsnämnd**

Diarienummer: RJL 2025/1100

Beslut

Parlamentariska nämnden föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för krisledningsnämnden.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för krisledningsnämnden enligt parlamentariska nämndens förslag.

Förslag till beslut

Henrik Tvarnö (S) tillstyrker liggande förslag till reglemente för krisledningsnämnden.

Beslutsunderlag

- Beslut parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 52
- Reglemente för krisledningsnämnd

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

§ 52**Reglemente för krisledningsnämnd**

Diarienummer: RJL 2025/1100

Beslut

Presidiet överlämnar ärendet utan förslag till beslut för nämnden att hantera

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Som underlag för parlamentariska nämndens arbete har ett förslag från tjänstemannaorganisationen skickats ut på remiss till berörda instanser, som getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Beslutsunderlag

- Reglemente för krisledningsnämnd

Beslutet skickas till

Parlamentariska nämnden

Reglemente för krisledningsnämnd

Sammansättning

§ 1

Krisledningsnämndens sammansättning följer sammansättningen för regionstyrelsen, inklusive ersättare, ordförande, 1:a vice ordförande och 2:e vice ordförande.

Arbetsformer

§ 2

Krisledningsnämnden följer den gemensamma arbetsordningen som upprättats för styrelse, nämnder, beredningar, utskott, delegationer och rådgivande organ till styrelse och nämnder.

Nämndens uppgifter

§ 3

Av 2 kap. 2 § lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) ska det i regioner finnas en nämnd för att fullgöra uppgifter under extraordinära händelser i fredstid (krisledningsnämnd). Med extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser.

Krisledningsnämnden har till uppgift att utöva ledning och samordning av Region Jönköpings läns verksamhet vid extraordinär händelse i fredstids.

Krisledningsnämnden har ingen funktion under höjd beredskap.

Krisledningsnämnden har, med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning, till uppgift att bl.a.:

- Ge övergripa inriktningsdirektiv för Region Jönköpings läns verksamhet.
- Besluta om långsiktiga åtgärder för att reducera de negativa konsekvenserna av inträffade händelser.
- Företräda Region Jönköpings län utåt och mot allmänheten.
- Ansvara för kommunikationsinsatser.
- Vid behov besluta om vilka verksamheter inom Region Jönköpings län som ska prioriteras, flyttas eller stängas.
- Besluta om omfördelningar av Region Jönköpings läns resurser.

- Vid behov ge bistånd till andra kommuner samt regioner.
- Vid behov begära bistånd från kommuner, regioner eller från statliga myndigheter.
- Fatta beslut och ge delegationer.
- Besluta om begränsat ekonomiskt stöd till enskilda som drabbats av händelsen.
- Ekonomiska beslut över ram.
- Fatta beslut, ge anvisningar eller vidta andra åtgärder som är jämförbara med något av ovanstående fall.

Aktivering av krisledningsnämnden

§ 4

Ordförande för krisledningsnämnden, eller om denne har förhinder, 1:a vice ordförande, eller om denne har förhinder, 2:e vice ordförande bedömer när en extraordinär händelse medför att nämnden skall träda i funktion och beslutar i sådana fall att så skall ske. Beslut om att aktivera krisledningsnämnden kan ske på eget initiativ, eller efter föredragning av regiondirektören.

Rätt att överta hela eller delar av verksamhetsområden

§ 5

Krisledningsnämnden har rätt att fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i den utsträckning som krisledningsnämnden bedömer nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning. Om det är möjligt bör samråd ske med den eller de nämnder som berörs innan beslut fattas.

Den eller de nämnder vars verksamhetsområden har övertagits av krisledningsnämnden ska underrättas om övertagandet och omfattningen av övertagandet, samt vilka beslut som krisledningsnämnden fattar med stöd av den övertagna beslutanderätten. När förhållandena medger det skall krisledningsnämnden besluta att de uppgifter som nämnden har övertagit från andra nämnder skall återgå till ordinarie nämnd.

Brådiskande ärende

§ 6

Ordförande får besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådiskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska därefter snarast anmälas till nämnden. Om ordförande i krisledningsnämnden har förhinder träder 1:a vice ordförande i dennes ställe. Har 1:a vice ordförande förhinder träder 2:e vice ordförande i dennes ställe.

Bistånd till andra kommuner, regioner och enskilda

§ 7

Krisledningsnämnden får på begäran lämna hjälp till andra kommuner och regioner som drabbats av en extraordinär händelse i fredstid. Om hjälp har

lämnats har Region Jönköpings län rätt till skälig ersättning av den andra kommunen eller regionen.

Krisledningsnämnden får under en extraordinär händelse i fredstid lämna begränsat ekonomiskt stöd till en enskild som drabbats av händelsen.

Tystnadsplikt

§ 8

Den som deltar eller har deltagit i en krisledningsnämndens verksamhet med beredskap för eller åtgärder under extraordinära händelser i fredstid får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon därigenom har fått veta om

1. förhållanden av betydelse för att förebygga och hantera fredstida kriser,
2. förhållanden av betydelse för totalförsvaret eller rikets säkerhet i övrigt,
3. en enskild persons ekonomiska förhållanden, eller
4. ett företags affärs- eller driftsförhållanden.

Rapporteringskyldighet

§ 9

Krisledningsnämndens beslut ska anmälas vid närmast följande fullmäktigesammanträde. Regionfullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för denna.

Personuppgifter

§ 10

Regionstyrelsen är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som görs inom ramen av krisledningsnämnden.

Ansvar för kommunikation

§ 11

Krisledningsnämnden ansvarar för att i samverkan med press- och kommunikationsansvariga inom Region Jönköpings län verka för en samordning av information till allmänhet och media inför och vid extraordinära händelser i fredstid.

Krisledningsorganisation

§ 12

Inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap har krisledningsnämnden en särskild krisledningsorganisation till sitt förfogande som stöd i det operativa arbetet. Krisledningsorganisationen kan, beroende på hur händelsen utvecklas, behöva involvera ytterligare delar ur Region Jönköpings läns ordinarie förvaltningsorganisation.

Beslut om avveckling

§ 13

Regionstyrelsen får, när krisledningsnämndens verksamhet som är föranledd av den extraordinära händelsen inte längre behövs, besluta att verksamheten skall upphöra. Ett sådant beslut om att krisledningsnämndens verksamhet skall upphöra kan även fattas av regionfullmäktige eller av krisledningsnämnden. Vid avveckling av krisledningsnämnden återgår de verksamhetsområden som nämnden övertagit till ordinarie nämnd.

Säkerhetsprövning

§ 14

Ordförande, 1:a vice ordförande och 2:e vice ordförande i krisledningsnämnden ska säkerhetsprövas och placeras i säkerhetsklass utifrån gällande säkerhetsskyddsanalys.

§ 258**Reglemente för demokratiberedningen**

Diarienummer: RJL 2025/1113

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för demokratiberedningen.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för demokratiberedningen enligt parlamentariska nämndens förslag.

Beslutsunderlag

- Beslut Parlamentariska nämnden 2025-11-18 § 60
- Beslut Parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 53
- Reglemente för demokratiberedningen

Beslutet skickas tillRegionfullmäktige

§ 60**Reglemente för demokratiberedningen**

Diarienummer: RJL 2025/1113

Beslut

Parlamentariska nämnden föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för demokratiberedningen.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för demokratiberedningen enligt parlamentariska nämndens förslag.

Förslag till beslut

Henrik Tvarnö (S) tillstyrker liggande förslag till reglemente för demokratiberedningen.

Beslutsunderlag

- Beslut parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 53
- Reglemente för demokratiberedningen

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

§ 53**Reglemente för demokratiberedningen**

Diarienummer: RJL 2025/1113

Beslut

Presidiet överlämnar ärendet utan förslag till beslut för nämnden att hantera.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Som underlag för parlamentariska nämndens arbete har ett förslag från tjänstemannaorganisationen skickats ut på remiss till berörda instanser, som getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Beslutsunderlag

- Reglemente för demokratiberedningen

Beslutet skickas till

Parlamentariska nämnden

Reglemente för demokratiberedningen

Sammansättning

§ 1

Demokratiberedningen är en beredning under regionfullmäktige med en ordinarie ledamot från samtliga partier som ingår i regionfullmäktige.

Arbetsformer

§ 2

Beredningen följer den gemensamma arbetsordningen som upprättats för styrelse, nämnder, beredningar, utskott, delegationer och rådgivande organ till styrelse och nämnder. Beredningen sammanträder 4-6 ggr per år.

Beredningens uppdrag

§ 3

- Demokratiberedningen har regionfullmäktiges presidium som uppdragsgivare och ska kontinuerligt rapportera till fullmäktiges presidium samt minst 2 ggr per år till regionfullmäktige.
- Demokratiberedningen har att uppmärksamma frågor som rör relationen medborgare och förtroendevalda. I detta ingår att följa frågor av betydelse för demokratiutveckling och arbetet med att motverka utanförskap och öka människors delaktighet.
- Demokratiberedningen har att initiera och utveckla arbetssätt som gör att fler unga engagerar sig politiskt, exempelvis genom ungdomsfullmäktige. Stimulera ungas deltagande i det demokratiska samtalet och utvecklingsarbetet.
- Demokratiberedningen arbetar strategiskt med omvärldsbevakning inom sitt verksamhetsområde och förutsätts ta initiativ i frågor som påverkar demokratiutvecklingen. Demokratiberedningens uppdrag är inte att ta över de politiska partiernas demokratiska ansvar.
- Demokratiberedning har i uppdrag att aktivt förbättra förutsättningarna för och komma med förslag för att utveckla dialogen och relationen mellan medborgare och förtroendevalda.

Personuppgiftsansvar

§ 4

Regionstyrelsen är personuppgiftsansvarig för eventuell behandling av personuppgifter som sker i beredningens verksamhet. Regionstyrelsen utser dataskyddsombud och ansvarar i övrigt för frågor som ankommer på personuppgiftsansvarig enligt dataskyddsförordningen.

§ 259**Reglemente för politiska sekreterare**

Diarienummer: RJL 2025/1114

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för politiska sekreterare.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för politiska sekreterare enligt nämndens förslag.

Beslutsunderlag

- Beslut Parlamentariska nämnden 2025-11-18 § 61
- Beslut Parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 54
- Reglemente för politiska sekreterare

Beslutet skickas tillRegionfullmäktige

§ 61**Reglemente för politiska sekreterare**

Diarienummer: RJL 2025/1114

Beslut

Parlamentariska nämnden föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för politiska sekreterare.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för politiska sekreterare enligt nämndens förslag.

Förslag till beslut

Henrik Tvarnö (S) och Jonna Andreassen Fälth (SD) tillstyrker liggande förslag till reglemente för politiska sekreterare.

Beslutsunderlag

- Beslut parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 54
- Reglemente för politiska sekreterare

Beslutet skickas tillRegionstyrelsen

§ 54**Reglemente för politiska sekreterare**

Diarienummer: RJL 2025/1114

Beslut

Presidiet överlämnar ärendet utan förslag till beslut för nämnden att hantera.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Som underlag för parlamentariska nämndens arbete har ett förslag från tjänstemannaorganisationen skickats ut på remiss till berörda instanser, som getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Beslutsunderlag

- Reglemente för politiska sekreterare

Beslutet skickas till

Parlamentariska nämnden

Reglemente för politiska sekreterare i Region Jönköpings län

§ 1

Enligt 4 kap. 33-34 §§ kommunallagen (KL) får kommuner och regioner anställa politiska sekreterare för att biträda förtroendevalda i det politiska arbetet. En politisk sekreterare har rätt till ledighet från sin anställning i den omfattning som krävs för att kunna utföra sina uppgifter.

Ekonomiskt stöd

§ 2

Varje politiskt parti som har ett helarvoderat regionråd äger rätt att erhålla ekonomiskt stöd från Region Jönköpings län för att anställa en politisk sekreterare.

Stödet uppgår till 40 % av grundbeloppet och belastar Regionstyrelsens budget. Den eventuella del av lönen som överstiger detta stöd bekostas fullt ut av respektive parti genom partianslaget.

Anställningsförfarande

§ 3

För att en politisk sekreterare ska kunna anställas måste partiet inkomma med justerat protokoll från regiongruppmöte där det framgår:

- Namn på föreslagen politisk sekreterare
- Anställningsperiod (start- och slutdatum)
- Löneuppgift

Detta beslut ligger till grund för anställningen som verkställs av kanslidirektören. Samma förfarande gäller vid beslut om att avsluta en pågående anställning i förtid. En anställning i Region Jönköpings län bör vara på 100 %, dock som lägst 40 %.

Anställning av fler politiska sekreterare

§ 4

Om ett parti önskar anställa ytterligare politiska sekreterare utöver vad som omfattas av stödet, ansvarar partiet för hela lönekostnaden via partianslaget. Anställningsförfarandet följer samma rutin som ovan.

Uppsägning och anställningstid

§ 5

Den politiska sekreteraren anställs för den tidsperiod som partiet beslutar, dock längst till utgången av det år då nästa val till regionfullmäktige hålls.

Uppsägningstiden för politiska sekreterare är minst en (1) månad eller den tid som återstår fram till anställningens avtalade slutdatum. Uppsägningstiden är ömsesidig för båda parter.

Politiska sekreterare är särskilda anställningar och omfattas inte av lagen (1982:80) om anställningsskydd (LAS). Uppsägning behöver inte vara sakligt grundad och när anställningen upphör har den politiska sekreteraren ingen rätt till andra arbetsuppgifter inom regionen.

Lönesättning och löneredividering

§ 6

Lönen sätts individuellt av respektive partigrupp och ska vid nyanställning följa Region Jönköpings läns riktlinjer för ingångslönesättning, lönekategori D (handläggare).

Löneredividering sker årligen 1 januari. Politiska sekreterare omfattas därmed inte av den ordinarie årliga löneredivideringen inom Region Jönköpings län.

Det ekonomiska stödet, motsvarande 40 % av grundbeloppet, uppräknas då grundbeloppet höjs. Överskjutande lön finansieras via partianslaget.

Anställningsvillkor

§ 7

Anställningsvillkoren regleras enligt Kommunallagen 4 kap.33-34 §§, tillämpliga delar i kollektivavtal Allmänna bestämmelser samt reglemente för politiska sekreterare i Region Jönköpings län. Anställningen omfattas av Region Jönköpings läns policy och riktlinjer. Förtroendearbets tid tillämpas.

Semester: All intjänad semesterledighet bör tas ut under innevarande kalenderår om inte annat överenskommes med respektive regionråd/gruppledare. Planering av ledigheten sker inom partigruppen.

Övrig frånvaro såsom sjukdom, föräldraledighet etc. anmäls till respektive regionråd/gruppledare samt registreras i Heroma webb. Ersättningar utgår enligt kollektivavtal Allmänna bestämmelser.

Pension och försäkringar:

- Ansvarsförsäkring
- Tjänstereseförsäkring
- Arbetsskadeförsäkring, TFA-KL
- Grupplivförsäkring, TGL
- Sjukförsäkring, AGS-KL

- Pensionsavtal AKAP-KR

Den politiska sekreteraren har rätt till ersättning för traktamenten och resor i tjänsten enligt avtal BIA och TRAKT-T.

Omfattas av de personalförmåner i enlighet med de regler som gäller för anställda i regionen.

Uppdragsbeskrivning

§ 8

Uppdraget utformas av ansvarigt politiskt parti men gemensamt är:

- att biträda regionråd med underlag i politiska sakfrågor
- att medverka vid ärendeberedning
- att framställa och ta fram underlag
- att omvärldsbevaka och analysera
- att bistå med generell administration, mötesbokningar, uppföljning m.m

Arbetsplats och utrustning

§ 9

Region Jönköpings län tillhandahåller:

- Arbetsrum eller arbetsplats vid regionkansliet i Jönköping.
- Nödvändig utrustning såsom dator, mobiltelefon, programvaror, systemtillgång m.m., enligt gällande standard och rutiner
- SITHS-kort för passage och systeminloggning

Arbetsmiljö och arbetsledning

§ 10

Partiets gruppledare ansvarar för den psykosociala arbetsmiljön samt för arbetsledning och arbetsuppgifter för den politiska sekreteraren. Kanslidirektören ansvarar för den fysiska arbetsmiljön.

§ 260**Reglemente för regionstyrelsens personaldelegation**

Diarienummer: RJL 2025/1115

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för regionstyrelsens personaldelegation.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för regionstyrelsens personaldelegation enligt nämndens förslag.

Beslutsunderlag

- Beslut Parlamentariska nämnden 2025-11-18 § 62
- Beslut Parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 55
- Reglemente för regionstyrelsens personaldelegation

Beslutet skickas till

Regionfullmäktige

§ 62**Reglemente för regionstyrelsens personaldelegation**

Diarienummer: RJL 2025/1115

Beslut

Parlamentariska nämnden föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för regionstyrelsens personaldelegation.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för regionstyrelsens personaldelegation enligt nämndens förslag.

Förslag till beslut

Henrik Tvarnö (S) tillstyrker liggande förslag till reglemente för regionstyrelsens personaldelegation.

Beslutsunderlag

- Beslut parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 55
- Reglemente för regionstyrelsens personaldelegation

Beslutet skickas tillRegionstyrelsen

§ 55**Reglemente för regionstyrelsens personaldelegation**

Diarienummer: RJL 2025/1115

Beslut

Presidiet överlämnar ärendet utan förslag till beslut för nämnden att hantera.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Som underlag för parlamentariska nämndens arbete har ett förslag från tjänstemannaorganisationen skickats ut på remiss till berörda instanser, som getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Beslutsunderlag

- Reglemente för regionstyrelsens personaldelegation

Beslutet skickas till

Parlamentariska nämnden

Reglemente för regionstyrelsens personaldelegation

Sammansättning

§ 1

Regionstyrelsens personaldelegation består av 5 ledamöter.

Arbetsformer

§ 2

Delegationen följer den gemensamma arbetsordningen som upprättats för styrelse, nämnder, beredningar, utskott, delegationer och rådgivande organ till styrelse och nämnder.

Delegationens uppgifter

§ 3

Regionstyrelsen är arbetsgivare och har det övergripande strategiska personal- och kompetensförsörjningsansvaret medan respektive verksamhetsnämnd har bemannings-, kompetens- och arbetsmiljöansvar.

Regionstyrelsens personaldelegation ska:

- Följa arbetet med strategiska personal- och kompetensförsörjningsfrågor utifrån styrande dokument.
- Särskilt följa strategiska personalfrågor inom ramen för programmet för hållbar utveckling – social hållbarhet.
- Följa utvecklingen i omvärlden.
- Initiera och bereda ärenden av strategisk karaktär inom personalområdet.
- Följa personalbokslut med analys och utvärdering inom personalområdet.
- Efter regionstyrelsens anvisning bereda motioner och remisser inom sitt område.
- Fortlöpande rapportera till regionstyrelsen.

§ 261**Reglemente för regionstyrelsens
upphandlingsdelegation**

Diarienummer: RJL 2025/1116

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för regionstyrelsens upphandlingsdelegation.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för regionstyrelsens upphandlingsdelegation enligt nämndens förslag.

Beslutsunderlag

- Beslut Parlamentariska nämnden 2025-11-18 § 63
- Beslut Parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 56
- Reglemente för regionstyrelsens upphandlingsdelegation

Beslutet skickas till

Regionfullmäktige

§ 63**Reglemente för regionstyrelsens
upphandlingsdelegation**

Diarienummer: RJL 2025/1116

Beslut

Parlamentariska nämnden föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för regionstyrelsens upphandlingsdelegation.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för regionstyrelsens upphandlingsdelegation enligt nämndens förslag.

Förslag till beslut

Henrik Tvarnö (S) tillstyrker liggande förslag till reglemente för regionstyrelsens upphandlingsdelegation.

Beslutsunderlag

- Beslut parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 56
- Reglemente för regionstyrelsens upphandlingsdelegation

Beslutet skickas tillRegionstyrelsen

§ 56**Reglemente för regionstyrelsens
upphandlingsdelegation**

Diarienummer: RJL 2025/1116

Beslut

Presidiet överlämnar ärendet utan förslag till beslut för nämnden att hantera.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Som underlag för parlamentariska nämndens arbete har ett förslag från tjänstemannaorganisationen skickats ut på remiss till berörda instanser, som getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Beslutsunderlag

- Reglemente för regionstyrelsens upphandlingsdelegation

Beslutet skickas tillParlamentariska nämnden

Reglemente för regionstyrelsens upphandlingsdelegation

Sammansättning

§ 1

Regionstyrelsens upphandlingsdelegation består av 5 ledamöter.

Arbetsformer

§ 2

Delegationen följer den gemensamma arbetsordningen som upprättats för styrelse, nämnder, beredningar, utskott, delegationer och rådgivande organ till styrelse och nämnder.

Uppgift

§ 3

Regionstyrelsens upphandlingsdelegation ska:

- Följa arbetet med upphandling utifrån lagstiftning, upphandlingspolicy och övriga styrande dokument med hållbar upphandling i fokus.
- Följa utvecklingen i omvärlden.
- Initiera och bereda ärenden av strategisk karaktär inom området upphandling.
- Efter regionstyrelsens anvisning bereda motioner och remisser inom sitt område.
- Fortlöpande rapportera till regionstyrelsen.

§ 262**Reglemente för regionrevisionen**

Diarienummer: RJL 2025/1117

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för regionrevisionen.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för regionrevisionen enligt nämndens förslag.

Beslutsunderlag

- Beslut Parlamentariska nämnden 2025-11-18 § 64
- Beslut Parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 57
- Reglemente för regionrevisionen

Beslutet skickas tillRegionfullmäktige

§ 64**Reglemente för regionrevisionen**

Diarienummer: RJL 2025/1117

Beslut

Parlamentariska nämnden föreslår regionfullmäktige

- fastställa reglemente för regionrevisionen.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaaorganisation. Nämnden föreslår att regionfullmäktige fastställer reglemente för regionrevisionen enligt nämndens förslag.

Förslag till beslut

Henrik Tvarnö (S) tillstyrker liggande förslag till reglemente för regionrevisionen.

Beslutsunderlag

- Beslut parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 57
- Reglemente för regionrevisionen

Beslutet skickas till

Regionstyrelsen

§ 57**Reglemente för regionrevisionen**

Diarienummer: RJL 2025/1117

Beslut

Presidiet överlämnar ärendet utan förslag till beslut för nämnden att hantera.

Sammanfattning

Parlamentariska nämnden har i uppdrag att inför kommande mandatperiod ta fram förslag till arbetsordningar, reglementen och arvodesregler för Region Jönköpings läns förtroendemannaorganisation. Som underlag för parlamentariska nämndens arbete har ett förslag från tjänstemannaorganisationen skickats ut på remiss till berörda instanser, som getts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Beslutsunderlag

- Reglemente för regionrevisionen

Beslutet skickas till

Parlamentariska nämnden

Reglemente för regionrevisionen

Sammansättning

§ 1

Samtliga partier som är representerade i regionfullmäktige ska vara representerade i revisionen, som efter allmänna val utses för en mandatperiod. Uppdraget är slutfört när revisorerna under det femte året efter valet har avslutat granskningen av det fjärde årets verksamhet och avlämnat revisionsberättelse. Det första året i mandatperioden inleds därför med dubbla grupper revisorer. Revisorerna arbetar samfällt med hela granskningsuppdraget.

Regionfullmäktige utser, bland Region Jönköpings läns revisorer, lekmannarevisorer och suppleanter till hel- och delägda aktiebolag samt revisorer med suppleanter i stiftelser.

Fullmäktige väljer för den tid som fullmäktige bestämmer, bland revisorerna, en ordförande och en vice ordförande. Rollen är att vara sammankallande och leda gemensamma sammankomster och sammanträden. Ordförande hämtas ur oppositionen i fullmäktige.

Revisorernas uppgifter

§ 2

Utöver lagstadgade uppdrag svarar revisorerna för upphandling av sakkunnigt biträde för granskningen av till Regionen lämnade donationsstiftelser. I ärenden som avser och berör revisionen har revisorerna rätt att yttra sig.

Revisorernas ekonomi och förvaltning

§ 3

Revisorernas budget bereds av fullmäktiges presidium. Revisorerna förfogar över de medel som anslagits för revisionsändamål.

Kostnaderna för lekmannarevisorerna i aktiebolagen samt sakkunniga biträden till dessa belastar respektive företag. Kostnaderna för revisorerna i stiftelserna samt sakkunniga biträden till dessa belastar revisionens budget.

För att besluta i ärenden om sin förvaltning och om jäv sammanträder revisorerna enligt de regler som gäller för kommunal nämnd.

Revisorernas sakkunniga biträden

§ 4

Revisorerna och lekmannarevisorerna anlitar själva sakkunniga till sin granskning i den omfattning som behövs för att fullgöra granskningen enligt god revisionssed.

Vid upphandling tillämpas Region Jönköpings läns upphandlingsregler.
Revisorerna och lekmannarevisorerna beslutar själva om upphandling.

Anställningsmyndighet

§ 5

Regionrevisionen är anställningsmyndighet för personal som anställs i Region Jönköpings län för att biträda revisorerna. Regionrevisionen beslutar om lön och anställningsvillkor efter samråd med fullmäktiges presidium och HR-enheten på regionledningskontoret, där revisorerna även kan få stöd i arbetsgivarrollen. Regionrevisionen är arbetsgivare och har det övergripande arbetsmiljöansvaret för tjänstepersoner inom regionrevisionen.

Bestämmelserna i kommunallagen (2017:725), aktiebolagslagen (2005:551) och Stiftelselagen (1994:1220) om revisorernas rätt till upplysningar gäller också de sakkunniga som biträder revisorerna och lekmannarevisorerna.

Arbetsformer

§ 6

Ordföranden kallar revisorerna till sammankomster i granskningsarbetet och till sammanträden i ärenden om sin förvaltning och om jäv. Ordföranden får kalla även sakkunniga och andra experter samt förtroendevalda i fullmäktigeberedningar och nämnder till dessa sammankomster.

Minnesanteckningar ska föras vid revisorernas sammankomster i granskningsarbetet. Ordföranden ansvarar för att anteckningarna upprättas.

De beslut som revisorerna fattar om sin förvaltning och om jäv ska tas upp i protokoll. Ordföranden ansvarar för att protokoll upprättas.

Protokollet justeras av ordföranden och en annan revisor. Revisorerna kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt innan revisorerna justerar den.

En skrivelse (eller motsvarande) i revisorernas namn i granskningsarbetet fordrar att alla revisorer är eniga om innehållet. Skrivelsen ska undertecknas av ordföranden och av ytterligare en person som revisorerna utser.

Revisorernas rapportering

§ 7

Revisionsberättelsen lämnas till fullmäktige senast vid det sammanträde då fullmäktige beslutar beträffande frågan om ansvarsfrihet. Till revisionsberättelsen fogas de dokument som anges i Kommunallagen samt en sammanfattande redogörelse för resultatet av revisorernas granskning.

Revisorernas utlåtande om delårsrapport lämnas till styrelsen senast vid det sammanträde som föregår det fullmäktigemöte där delårsrapporten behandlas.

Revisorerna redovisar löpande resultatet av sina granskningar till fullmäktige. De sakkunnigas rapporter samt rapporter och bedömningar från revisorerna delges fullmäktige så snart en granskning är avslutad. Detta uppfyller kravet i Kommunallagen på att de sakkunnigas rapporter ska bifogas revisionsberättelsen. I revisionsberättelsen förtecknas på lämpligt sätt de rapporter som förmedlats till fullmäktige och som formellt hör till revisionsberättelsen.

Revisorerna och fullmäktige

§ 8

Revisorerna och fullmäktiges presidium har regelbundet överläggningar. Revisorerna äger rätt att närvara på fullmäktiges möten för att på fullmäktiges eller revisorernas initiativ informera om revisionen samt svara på frågor.

Revisorernas arkiv

§ 9

För vården av revisorernas arkiv gäller bestämmelserna i arkivlagen och för Region Jönköpings län fastställt arkivreglemente.

Personuppgiftsansvar

§ 10

Revisionen är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som görs i verksamheten. Revisionen utser dataskyddsombud och ansvarar i övrigt för frågor som ankommer på personuppgiftsansvarig enligt dataskyddsförordningen.

§ 4**Sammanträdesplan 2026 Regionfullmäktige**

Diarienummer: RJL 2025/2108

Beslut

Regionfullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

- Att regionfullmäktige 10-11 november ändras till ett endagssammanträde den 10 november.
- Att regionfullmäktige den 1 december blir ett tvådagars sammanträde 1-2 december.

Sammanfattning

Sammanträdesplan år 2026 har tagits fram för regionfullmäktige och en revidering av sammanträdesplanen behöver göras.

Beslutsunderlag

- Beslut regionfullmäktige 2025-08-26 § 112
- Beslut regionstyrelsen 2025-08-12 § 157
- Tjänsteskrivelse 2025-08-04

Beslutet skickas tillRegionfullmäktige

§ 112**Sammanträdesplan 2026 - Regionfullmäktige**

Diarienummer: RJL 2025/2108

Beslut

Regionfullmäktige

- Fastställer sammanträdesplan för regionfullmäktige enligt följande:
 - 3 februari
 - 28 april
 - 9 juni
 - 25 augusti
 - 6 oktober
 - 10-11 november
 - 1 december

Sammanfattning

Förslag till sammanträdesplan år 2026 har tagits fram för regionfullmäktige. Sammanträden kan vid behov hållas digitalt.

Beslutsunderlag

- Beslut regionstyrelsen 2025-08-12 § 157
- Tjänsteskrivelse 2025-08-04

Beslutet skickas tillRegionledningskontoret

Sammanträdesdatum
2025-08-12**§ 157****Sammanträdesplan 2026 Regionstyrelsen och
Regionfullmäktige**

Diarienummer: RJL 2025/2108

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

- fastställa sammanträdesplan för regionfullmäktige enligt följande:
 - 3 februari
 - 28 april
 - 9 juni
 - 25 augusti
 - 6 oktober
 - 10-11 november
 - 1 december.

Regionstyrelsen

- fastställer sammanträdesplan för regionstyrelsen enligt följande:
 - 27 januari
 - 3-4 mars
 - 14 april
 - 5 maj
 - 2 juni
 - 22 juni
 - 11 augusti
 - 22 september
 - 20 oktober
 - 15 december.

Sammanfattning

Förslag till sammanträdesplan år 2026 har tagits fram för regionstyrelsen och regionfullmäktige. Regionstyrelsens arbetsutskott sammanträder följande datum år 2026: 13 januari, 24 februari, 24 mars, 19 maj, 2 juni, 22 juni, 8 september, 7 oktober och 2 december.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse

Beslutet skickas till

Regionfullmäktige

Regionfullmäktige
Regionstyrelsen

Sammanträdesplan 2026 Regionstyrelsen och Regionfullmäktige

Förslag till beslut

Regionfullmäktige

- fastställer sammanträdesplan för regionfullmäktige enligt följande:
 - 3 februari
 - 28 april
 - 9 juni
 - 25 augusti
 - 6 oktober
 - 10-11 november
 - 1 december.

Regionstyrelsen

- fastställer sammanträdesplan för regionstyrelsen enligt följande:
 - 27 januari
 - 3-4 mars
 - 14 april
 - 5 maj
 - 2 juni
 - 22 juni
 - 11 augusti
 - 22 september
 - 20 oktober
 - 15 december.

Sammanfattning

Förslag till sammanträdesplan år 2026 har tagits fram för regionstyrelsen och regionfullmäktige. Regionstyrelsens arbetsutskott sammanträder följande datum år 2026:

- 13 januari
- 24 februari
- 24 mars
- 19 maj
- 2 juni
- 22 juni

- 8 september
- 7 oktober
- 2 december.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse

Beslutet skickas till

Regionledningskontoret Kansli

Jane Ydman
Regiondirektör

Siw Kullberg
Kanslidirektör

Regionledningskontoret

Regionfullmäktige

Val efter avsägelse

RJL 2025/2830

Förslag till beslut

Valberedningen föreslår regionfullmäktige

- utse Tina Gardestrand (S) till ersättare i Jönköpings läns museum efter Aneth Amundsson (S).

Sammanfattning

Vid regionfullmäktiges sammanträde 2025-11-11 entledigades Carina Stende (S) från uppdraget som ledamot i Jönköpings läns museum och Aneth Amundsson (S) utsågs som ledamot. Med anledning av att Aneth Amundsson (S) tidigare utsetts som ersättare i Jönköpings läns museum ska ny ersättare utses.

Beslutsunderlag

- Beslut Regionfullmäktige 2025-11-11 § 150
- Avsägelse daterad 2025-08-27

§ 150**Val efter avsägelse**

Diarienummer: RJL 2025/2830

Beslut

Regionfullmäktige

1. Beviljar Carina Stende (S) avsägelse från uppdraget som ledamot i Jönköpings läns museum.
2. Utser Aneth Amundsson (S) till ledamot i Jönköpings läns museum efter Carina Stende (S).

Beslutsunderlag

- Valberedningens förslag
- Avsägelse daterad 2025-08-27

Beslutet skickas tillJönköpings läns museum
Berörda

Regionledningskontoret

Regionfullmäktige

Avsägelse av uppdrag

RJL 2025/3878

Förslag till beslut

Valberedningen föreslår regionfullmäktige

- bevilja Ewa Magnusson (L) avsägelse från uppdraget som ledamot i regionfullmäktige.

Beslutsunderlag

- Avsägelse daterad 2025-11-03

Regionledningskontoret

Regionfullmäktige

Avsägelse av uppdrag

RJL 2025/4050

Förslag till beslut

Valberedningen föreslår regionfullmäktige

- bevilja Helene Lundholm (S) avsägelse från uppdraget som ersättare i regionfullmäktige.

Beslutsunderlag

- Avsägelse daterad 2025-11-25

Regionledningskontoret

Regionfullmäktige

Avsägelse av uppdrag

RJL 2026/226

Förslag till beslut

Valberedningen föreslår regionfullmäktige

- bevilja Karl Bergbom (M) avsägelse från uppdraget som ledamot i regionfullmäktige.

Beslutsunderlag

- Avsägelse daterad 2026-01-16

Regionledningskontoret

Regionfullmäktige

Avsägelse av uppdrag

RJL 2026/226

Förslag till beslut

Valberedningen föreslår regionfullmäktige

1. bevilja Karl Bergbom (M) avsägelse från uppdraget som 1:e ersättare i nämnden för trafik, infrastruktur och miljö
2. platsen är vakant tills vidare.

Beslutsunderlag

- Avsägelse daterad 2026-01-16

Regionledningskontoret

Regionfullmäktige

Avsägelse av uppdrag

RJL 2026/226

Förslag till beslut

Valberedningen föreslår regionfullmäktige

1. bevilja Karl Bergbom (M) avsägelse från uppdraget som nämndeman i Kammarrätten
2. platsen är vakant tills vidare.

Beslutsunderlag

- Avsägelse daterad 2026-01-16

Regionledningskontoret

Regionfullmäktige

Avsägelse av uppdrag

RJL 2026/295

Förslag till beslut

Valberedningen föreslår regionfullmäktige

- bevilja Pontus Lundgren (VD) avsägelse från uppdraget som ledamot i regionfullmäktige.

Beslutsunderlag

- Avsägelse daterad 2026-01-22

Regionledningskontoret

Regionfullmäktige

Avsägelse av uppdrag

RJL 2026/295

Förslag till beslut

Valberedningen föreslår regionfullmäktige

1. bevilja Pontus Lundgren (VD) avsägelse från uppdraget som 1:e ersättare i regionstyrelsen
2. platsen är vakant tills vidare.

Beslutsunderlag

- Avsägelse daterad 2026-01-22

§ 6**Motion - höja åldersgränsen för avgiftsfri kollektivtrafik för barn från 7 till 10 år i Jönköpings län**

Diarienummer: RJL 2025/4304

Beslut

Regionfullmäktiges presidium

- Fördelar motionen till nämnd för trafik, infrastruktur och miljö för behandling.

Sammanfattning

Arnold Carlzon för Kristdemokraterna har inkommit med en motion – Höj åldersgränsen för avgiftsfri kollektivtrafik för barn från 7 till 10 år i Jönköpings län. I motionen föreslås:

- Att Region Jönköpings län höjer åldersgränsen för avgiftsfri kollektivtrafik för barn från sju (7) till tio (10) år vid resa tillsammans med annan betalande.

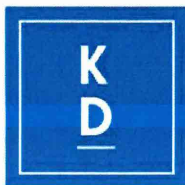
Beslutsunderlag

- Motion daterad 2025-12-09 – Höj åldersgränsen för avgiftsfri kollektivtrafik för barn från 7 till 10 år i Jönköpings län

Beslutet skickas till

Regionfullmäktige

Nämnd för trafik, infrastruktur och miljö

2025-12-09

Region
Jönköpings län

2025 -12- 09

Regionfullmäktige

Dnr

RjL 2025/4304

Motion – Höj åldersgränsen för avgiftsfri kollektivtrafik för barn i Jönköpings län, från 7 till 10 år

De senaste åren har flera organisationer rapporterat om en ökning av barnfamiljer som har det svårt ekonomiskt. Många föräldrar med låg inkomst tvingas välja bort aktiviteter eller begränsa barnens vardag på grund av ekonomi.

Kollektivtrafiken spelar en viktig roll i vardagen, både vid arbetspendling och när man ska ta sig till och från fritidsaktiviteter och skola.

Barn som är yngre än sju år får idag åka kostnadsfritt med kollektivtrafiken inom Jönköpings län, så länge de reser tillsammans med en vuxen som har betalat. Denna regel gör det enklare för barnfamiljer att använda kollektivtrafik.

En höjning av åldersgränsen för avgiftsfri resa skulle minska den ekonomiska belastningen för många familjer och göra kollektivtrafiken till ett alternativ för fler. Den skulle också bidra till att fler barn får uppleva kollektivtrafikens fördelar, vilket kan skapa en långsiktig vana för mer hållbara och miljövänliga färdssätt.

Kristdemokraterna vill höja åldersgränsen för avgiftsfri kollektivtrafik för barn från sju till tio år. Syftet är att göra kollektivtrafiken i Jönköpings län ännu mer anpassad för barn och familjer. Med den nya gränsen får föräldrar det lättare ekonomiskt när de reser med sina barn, samtidigt som fler barn uppmuntras att åka kollektivt. På längre sikt kan detta leda till ökad miljömedvetenhet och hållbarhet. Vår bedömning är att en höjd åldersgräns skulle bidra till ökat resande och därmed vara kostnadsneutralt.

Kristdemokraterna yrkar

att Region Jönköpings län höjer åldersgränsen för avgiftsfri kollektivtrafik för barn från sju (7) till tio (10) år vid resa tillsammans med annan betalande.

Arnold Carlzon
Kristdemokraterna

Motion | Regionfullmäktige

Stärk det lokala näringslivet och landsbygden genom anpassade upphandlingar

Bakgrund

Region Jönköpings län är ett län byggt på flit, entreprenörskap och en stark småföretagartradition – den så kallade Gnosjöandan och Smålandsandan genomsyrar vårt län. Offentlig upphandling är ett av regionens mest kraftfulla verktyg för att förvalta våra gemensamma skattemedel och styra mot tillväxt. Vi ser idag en oroande utveckling där upphandlingar centraliseras och slås samman till gigantiska ramavtal.

Denna storskalighet gynnar i praktiken nästan uteslutande stora, inte sällan internationella, koncerner som har de administrativa muskler som krävs för att hantera volymerna.

Konsekvensen blir att våra lokala entreprenörer på landsbygden och i länets mindre tätorter stängs ute. När lokala åkerier, hantverkare eller livsmedelsproducenter inte ges en ärlig chans att konkurrera, förlorar länet inte bara skatteintäkter och arbetstillfällen, utan vi dränerar även landsbygden på livskraft.

Motivering

Lagen om offentlig upphandling (LOU) ger utrymme för att dela upp kontrakt, men regionen utnyttjar inte denna möjlighet i tillräcklig utsträckning. För oss sverigedemokrater är det en självklarhet att skattepengar i möjligaste mån ska stanna i närområdet och göra nytta.

Genom att aktivt dela upp upphandlingar – antingen geografiskt per kommun/kommundel eller per varugrupp – kan vi sänka trösklarna för det lokala näringslivet.

Det handlar också om länets robusthet och beredskap. Att göra sig beroende av enstaka gigantiska leverantörer med långa, sårbara leveranskedjor är en säkerhetsrisk. Genom att ha flera mindre, lokala leverantörer stärker vi regionens förmåga att fungera även i kristider.

Dessutom ger lokala leverantörer ofta kortare transporter, vilket gynnar miljön, samt en flexibilitet och servicegrad som stora drakar sällan kan matcha.

Många av våra mindre företag upplever idag att byråkratin kring upphandlingar är ett oöverstigit hinder. Kravspecifikationerna är onödigt krångliga och det administrativa arbetet för betungande. Region Jönköpings län måste ta ett ansvar för att utjämna spelplanen genom att erbjuda konkret stöd och rådgivning, så att inte bara de med stora juridiska avdelningar kan lämna anbud.

Förslag till beslut

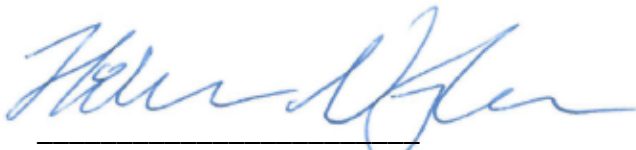
Med anledning av ovanstående föreslår jag Regionfullmäktige besluta:

Att Region Jönköpings län inför en obligatorisk princip om att varje större upphandling ska prövas utifrån möjligheten att delas upp i mindre delkontrakt.

Att Region Jönköpings län aktivt ska använda geografisk uppdelning i upphandlingar för att möjliggöra för företag verksamma på landsbygden och i mindre orter att lämna anbud.

Att Region Jönköpings län inrättar en funktion (ex. inom affärsutvecklingscheckar) för kostnadsfri upphandlingsrådgivning, s.k. upphandlingslots, riktad specifikt till små- och medelstora företag i länet, för att guida dem genom anbudsprocessen.

För Sverigedemokraterna,

Håkan Karlsson Nyborg (SD)
Regionråd

Motion till Regionfullmäktige i Region Jönköpings län

Inrättande av medborgarpanel som referensgrupp vid konstnärlig gestaltning

Bakgrund

Region Jönköpings län arbetar aktivt med att skapa goda livsmiljöer genom konstnärlig gestaltning vid ny- och ombyggnationer. Idag tillämpas principen om upphandlad gestaltning där professionella konstnärer anlitas för att skapa verk med hög konstnärlig kvalitet. Beslutsprocessen, som den ser ut idag, leds av en samrådsgrupp bestående av konstnärlig expertis (från enheten Bild och form), representanter från vården (verksamheten) samt fastighetsförvaltningen. Detta säkerställer att konsten håller hög verkshöjd samt är tekniskt och funktionellt genomförbar.

Motiv

Den nuvarande processen täcker väl in perspektiven *expertis* och *arbetsmiljö*. Det finns dock ett perspektiv som riskerar att hamna i skymundan: det renodlade *medborgar- och patientperspektivet*.

Vårdpersonal är experter på vårdprocesser, men de vistas i lokalerna som anställda. De har en annan blick på rummet än den patient eller anhörig som besöker sjukhuset med oro, sorg eller väntan. En konstnärlig gestaltning som upplevs stimulerande av en expert kan upplevas främmande eller otrygg av en patient.

Genom att involvera medborgare i processen ökar vi inte bara träffsäkerheten i hur konsten upplevs av "slutanvändaren", vi stärker också den demokratiska förankringen och legitimiteten för offentlig konst finansierad av skattemedel.

Förslag till ny processordning Vårt förslag innebär inte att den nuvarande beslutsmodellen ersätts, utan att den *kompletteras*. Vi föreslår att en "Medborgarpanel för vårdmiljö" inrättas som en rådgivande referensgrupp.

Den nya ordningen skulle integreras i den befintliga processen enligt följande:

1. *Nuvarande steg:* Behovsanalys och utlysning via Konstpool (Oförändrat).
2. *Nuvarande steg:* Urval av konstnärer för skissuppgdrag (Oförändrat).
3. *Nuvarande steg:* Konstnärerna presenterar sina skisser.
4. **NYTT STEG: Referensremiss.** Skissförslagen presenteras för medborgarpanelen. Panelen får i uppdrag att yttra sig över upplevelsevärden (trygghet, tillgänglighet, känsla) men inte över konstnärlig teknik. Deras synpunkter protokollförs.
5. *Nuvarande steg:* Slutgiltigt beslut. Den ordinarie samrådsgruppen fattar tilldelningsbeslut enligt LOU.
 - *Tillägg:* Vid beslutet åläggs samrådsgruppen att *beakta* medborgarpanelens yttrande. Om samrådsgruppen väljer att gå emot panelens rekommendation, ska detta motiveras särskilt i beslutsunderlaget.

Detta arbetssätt säkerställer att Lagen om offentlig upphandling (LOU) följs då beslutet fortfarande fattas av sakkunniga, samtidigt som medborgarnas röst blir formellt hörd och vägande.

Förslag till beslut

Med anledning av ovanstående yrkar jag:

- **att** Regionstyrelsen ges i uppdrag att utreda formerna för en pilotverksamhet med en rådgivande medborgarpanel vid större konstnärliga gestaltningsuppdrag.
- **att** Regionens riktlinjer för konstnärlig gestaltning revideras så att ett formaliserat moment för medborgarreferens inkluderas i beslutsprocessen efter skisskedet men före tilldelningsbeslut.

För Sverigedemokraterna,

Olle Moln Teike, ledamot RF

Demokratiberedningen §§ 18-21

Tid: 2025-11-20 kl. 13.45–14.20

Plats: Digitalt möte via Zoom

Innehållsförteckning

Diarienumr Sida

§ 18	Upprop och val av protokollsjusterare	3
§ 19	Fastställande av dagordning	4
§ 20	Process för lärmaterial om demokrati på regionnivå	5
§ 21	Övriga frågor	6

Sammanträdesdatum
2025-11-20**Närvarande**

Beslutande	Jessica Hagård (C), ordförande Håkan Sandgren (S) Håkan Johansson (KD) Malin Ramlöv (VD) Magnus Thelin (L) Anna-Karin Ramnemo (V) Elisabeth Deichman (SD)
Övriga	Elin Carlholt, kommunikationsdirektör Viktoria Karlsson, nämndsekreterare

Justering

Sekreterare	<u>Viktoria Karlsson</u>
Ordförande	<u>Jessica Hagård</u>
Justerare	<u>Håkan Johansson</u>
	<u>Elisabeth Deichman</u>

Protokollet justeras digitalt och tillkännages på Region Jönköpings läns anslagstavla senast 14 dagar efter sammanträdet.

§ 18**Upprop och val av protokollsjusterare****Beslut**

Demokratiberedningen

- utser Håkan Johansson och Elisabeth Deichman att, jämte ordföranden, justera protokollet.
-

§ 19**Fastställande av dagordning****Beslut**

Demokratiberedningen

- fastställer dagordningen utan ändringar.
-

§ 20**Process för lärmaterial om demokrati på regionnivå****Sammanfattning**

Demokratiberedningen har tagit del av material för lärarhandledning som kommunikationsavdelningen tagit fram, och för diskussion om detta.

§ 21**Övriga frågor****Sammanfattning**Inga övriga frågor lyfts.

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: JESSICA CHARLOTTA HAGÅRD
Date: 2025-12-03 08:57:02
BankID refno: 019ae336-e009-72e7-8f64-70c3cd275a51

Vice ordförande: Jessica Hagård

Signed by: HÅKAN JOHANSSON
Date: 2025-12-03 16:30:34
BankID refno: 019ae4d5-eb4d-7240-83a8-5e74265f866b

Ledamot: Håkan Johansson

Signed by: ELISABETH DEICHMANN
Date: 2025-12-03 16:53:20
BankID refno: 019ae4ea-bd3b-7488-adec-dbae9f7f71a6

Ledamot: Elisabeth Deichmann

Signed by: Viktoria Elisabeth Karlsson
Date: 2025-12-04 06:18:00
BankID refno: 019ae7cb-8d09-7d91-9211-58599ddf4e6b

Nämndsekreterare: Viktoria Karlsson

Region Jönköpings län
regionen@rjl.se

Ny ersättare för ledamot i regionfullmäktige

Beslut

Länsstyrelsen i Jönköpings län beslutar att utse ny ersättare för ledamot i regionfullmäktige från och med den 24 november 2025 till och med den 14 oktober 2026.

Region: Jönköpings län

Parti: Moderaterna

Avgången ersättare: Annelie Andersson

Ny ersättare: Filippa Athler

Beskrivning av ärendet

Regionfullmäktige i Jönköpings län har kommit in med en begäran om ny sammanräkning. Detta med anledning av att Annelie Andersson har av sagt sig uppdraget.

Motivering till beslutet

Om en ledamot i regionfullmäktige avgår under valperioden, ska länsstyrelsen efter anmälan utse en ny ledamot. Länsstyrelsen ska vid behov även utse ersättare i regionfullmäktige.

Bestämmelser som beslutet grundas på

14 kap. 13–23 §§ vallagen (2005:837).

Information

Bevis (protokollsutdrag) utfärdas för de som berörs av beslutet.

Begäran om entledigande hos fullmäktige

Om du av någon anledning inte vill vara ledamot eller ersättare för ledamot i fullmäktige ska du vända dig till fullmäktige i den kommun eller region som du blivit utsedd i och begära att du önskar avgå.

När fullmäktige beslutat om ditt entledigande kommer länsstyrelsen att utse en ny ledamot eller ersättare.

Om du däremot anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt på något sätt, t.ex. att beslutat om att fastställa valresultatet inte har följts när en ny ledamot eller ersättare har utsetts, kan du överklaga beslutet hos Valprövningsnämnden.

Du kan överklaga beslutet

Se nedan information om hur du överklagar.

Beslutande

Beslutet har fattats av förvaltningshandläggare Petter Agurén.

Kopia till

Moderaterna
Filippa Athler

Du kan överklaga beslutet hos Valprövningsnämnden

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos Valprövningsnämnden.

Hur överklagar jag beslutet?

Lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen i Jönköpings län antingen via e-post; jonkoping@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen i Jönköpings län, 551 86 Jönköping.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tio dagar** från dagen för beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det Valprövningsnämnden som beslutar om tiden kan förlängas.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, jonkoping@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 60 00. Ange diarienummer 9471-2025.

Aktuella ledamöter och ersättare

De som berörs av beslutet har markerats med en asterisk (*) i följande sammanställning.

Kommun/region: Jönköping

Valkrets: Andra valkretsen

Parti: Moderaterna

Invalsdatum: 2025-11-24

Ledamot

Ekered, Tommie

Hammar, Kerstin

Andersson, Lisbeth

Carlo, Kristina

Ersättare

1. Puskar, Mirsad

2. Holmstedt, Mats

3. Isleborn, Ulrik

4. Athler, Filippa *

§ 46**Pensionsreglemente för förtroendevalda**

Diarienummer: RJL 2025/3238

Beslut

Parlamentariska nämnden

- justerar pensionsavgifterna med en höjning från 4,5 % till 6 % på arvode upp till 7,5 inkomstbasbelopp samt från 30 % till 31,5 % på arvode över 7,5 inkomstbasbelopp i pensionsreglementet för förtroendevalda.
- förändringarna antas gälla från och med 2025-01-01.

Sammanfattning

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har kommit med förslag på ändrade pensionsavgifter för förtroendevalda. OPF-KL 18 byter i samband med detta namn till OPF-KR 25. I OPF-KR 25 är avgiften för pensionsavsättning justerat till att följa pensionsavtalet för anställda inom kommunala sektorn. I SKR:s reglemente höjs pensionsavgifterna från 4,5 % till 6 % på arvode upp till 7,5 inkomstbasbelopp samt från 30 % till 31,5 % på arvode över 7,5 inkomstbasbelopp. En fortsatt översyn av reglementet pågår och beräknas vara klar 2026. De föreslagna förändringarna föreslås justeras i nuvarande reglemente för förtroendevalda inom Region Jönköpings län och antas gälla från och med 2025-01-01.

Beslutsunderlag

- Beslut parlamentariska nämndens presidium 2025-11-05 § 39
- Tjänsteskrivelse daterad 2025-10-08

Beslutet skickas till

Regionfullmäktige – anmälningssärende

Regionledningskontoret HR

Regionledningskontoret ekonomi

Regionledningskontoret kansli

§ 39**Pensionsreglemente för förtroendevalda**

Diarienummer: RJL 2025/3238

Beslut

Presidiet föreslår parlamentariska nämnden

- justera pensionsavgifterna med en höjning från 4,5 % till 6 % på arvode upp till 7,5 inkomstbasbelopp samt från 30 % till 31,5 % på arvode över 7,5 inkomstbasbelopp i pensionsreglementet för förtroendevalda.
- förändringarna antas gälla från och med 2025-01-01.

Sammanfattning

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har kommit med förslag på ändrade pensionsavgifter för förtroendevalda. OPF-KL 18 byter i samband med detta namn till OPF-KR 25. I OPF-KR 25 är avgiften för pensionsavsättning justerat till att följa pensionsavtalet för anställda inom kommunala sektorn. I SKR:s reglemente höjs pensionsavgifterna från 4,5 % till 6 % på arvode upp till 7,5 inkomst-basbelopp samt från 30 % till 31,5 % på arvode över 7,5 inkomstbasbelopp. En fortsatt översyn av reglementet pågår och beräknas vara klar 2026. De föreslagna förändringarna föreslås justeras i nuvarande reglemente för förtroendevalda inom Region Jönköpings län och antas gälla från och med 2025-01-01.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2025-10-08

Beslutet skickas till

Parlamentariska nämnden

Regionledningskontoret

Parlamentariska nämnden

Pensionsreglemente för förtroendevalda

Förslag till beslut

Parlamentariska nämnden

- justerar pensionsavgifterna med en höjning från 4,5 % till 6 % på arvode upp till 7,5 inkomstbasbelopp samt från 30 % till 31,5 % på arvode över 7,5 inkomstbasbelopp i pensionsreglementet för förtroendevalda.
- förändringarna antas gälla från och med 2025-01-01.

Sammanfattning

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har kommit med förslag på ändrade pensionsavgifter för förtroendevalda. OPF-KL 18 byter i samband med detta namn till OPF-KR 25. I OPF-KR 25 är avgiften för pensionsavsättning justerat till att följa pensionsavtalet för anställda inom kommunala sektorn. I SKR:s reglemente höjs pensionsavgifterna från 4,5 % till 6 % på arvode upp till 7,5 inkomst-basbelopp samt från 30 % till 31,5 % på arvode över 7,5 inkomstbasbelopp. En fortsatt översyn av reglementet pågår och beräknas vara klar 2026. De föreslagna förändringarna föreslås justeras i nuvarande reglemente för förtroendevalda inom Region Jönköpings län och antas gälla från och med 2025-01-01.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2025-10-08

Beslutet skickas till

Regionfullmäktige – anmälningssärende
Regionledningskontoret HR
Regionledningskontoret ekonomi
Regionledningskontoret kansli

Siw Kullberg
Kanslidirektör

Nathalie Bijelic Eriksson
Sektionschef

Regionrevisionen

Regionfullmäktige

För kännedom till:
Regionstyrelsen
Nämnden för folkhälsa och sjukvård

Granskning av regionens hantering av de nya bestämmelserna om dygnsvila

Från och med 1 oktober år 2023, respektive 1 februari år 2024, är huvudregel att samtliga medarbetare i kommuner och regioner ska ha minst elva timmars sammanhängande dygnsvila under varje 24-timmars period.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) gör gällande att det inte är möjligt att komma överens eller besluta om avvikelser från de avtalade bestämmelserna om dygnsvila på lokal nivå. Enligt SKR finns det dock viss möjlighet till undantag från reglerna.

I Region Jönköpings län är regionstyrelsen anställningsmyndighet för samtliga anställda inom och styrelsen ansvarar därigenom för frågor som rör förhållandet mellan regionen som arbetsgivare och arbetstagare. Nämnden för folkhälsa och sjukvård ansvarar för bland annat arbetsmiljö, kompetens och bemanning.

Granskningens syfte är att bedöma om regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård utifrån sina respektive ansvarsområden säkerställt att de nya bestämmelserna om dygnsvila införts och efterlevs på ett ändamålsenligt sätt inom hälso- och sjukvården.

Revisorernas bedömning och rekommendationer

Revisionens samlade bedömning utifrån granskningens syfte är regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård i allt väsentligt säkerställt att de nya bestämmelserna om dygnsvila införts och efterlevs på ett ändamålsenligt sätt inom hälso- och sjukvården.

Dock bedömer revisionen att det finns förbättringspotential avseende riskanalyser och uppföljning inom området.

Revisorerna rekommenderar Region Jönköpings län att:

- 1. se över behovet av ytterligare informationsinsatser avseende hantering av bestämmelserna avseende dygnsvila till chefer inom hälso- och sjukvården*
- 2. säkerställa att riskanalyser genomförs i samband med större förändringar*
- 3. säkerställa att det sker regelbunden uppföljning och kontroll av efterlevnaden av de nya bestämmelserna om dygnsvila i schemalaggningen*
- 4. genomföra en samlad uppföljning och utvärdering av konsekvenserna av de nya bestämmelserna om dygnsvila och hantering av eventuella brister*

Svar

Regionrevisionen föreslår att regionfullmäktige ger regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård i uppdrag att senast 30 april svara på vilka åtgärder, med tillhörande tidplan, som kommer att vidtas till följd av granskningens resultat samt revisorernas rekommendationer.

Jonathan Freyschuss
Ordförande

Johan Stark
Vice ordförande

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: JONATHAN FREYSCHUSS

Date: 2026-01-09 08:09:04

BankID refno: 019ba196-4c7f-7eca-be43-5dd3b9963786

Ordförande: Jonathan Freyschuss

Signed by: JOHAN ENAR SÖREN STARK

Date: 2026-01-06 04:10:58

BankID refno: 019b9149-1ba4-7cac-8291-0f37f9a20ec6

Vice ordförande: Johan Starck

A decorative background pattern consisting of a large blue triangle on the left and a cluster of grey and green triangles on the right. The main title is centered below these elements.

Granskning av regionens hante- ring av de nya bestämmelserna om dygnsvila

Rapport

Region Jönköpings län

2025-12-15

Antal sidor: 22

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	5
2.1	<i>Syfte, revisionsfrågor och avgränsning</i>	5
2.2	<i>Avgränsning</i>	6
2.3	<i>Revisionskriterier</i>	6
2.4	<i>Metod</i>	6
3	Resultat av granskningen	8
3.1	<i>Organisation och ansvarsfördelning</i>	8
3.1.1	Regionstyrelsen	8
3.1.2	Nämnden för folkhälsa och sjukvård	8
3.2	<i>Införandet av de nya bestämmelserna om dygnsvila</i>	8
3.2.1	Implementering av förändringarna	9
3.2.2	Information och stöd till chefer	9
3.2.3	Information till medarbetare	10
3.2.4	Riskanalyser inför förändringarna	11
3.2.5	Bedömning	12
3.3	<i>Efterlevnaden av de nya bestämmelserna om dygnsvila</i>	13
3.3.1	Anpassning av riktlinjer och rutiner	13
3.3.2	Anpassning av system	14
3.3.3	Kontroller av efterlevnad	14
3.3.4	Undantag och dispens	15
3.3.5	Bedömning	16
3.4	<i>Uppföljning av hanteringen samt effekterna av de nya bestämmelserna</i>	17
3.4.1	Formell uppföljning	17
3.4.2	Iakttagelser avseende konsekvenser och effekter av förändringarna	19
3.4.3	Bedömning	20
4	Samlad bedömning och rekommendationer	22

1 SAMMANFATTNING

Azets Revision & Rådgivning har av Region Jönköping läns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska hanteringen av de nya bestämmelserna om dygnsvila inom hälso- och sjukvården.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård utifrån sina respektive ansvarsområden säkerställt att de nya bestämmelserna om dygnsvila införts och efterlevs på ett ändamålsenligt sätt inom hälso- och sjukvården.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård utifrån sina respektive ansvarsområden i allt väsentligt säkerställt att de nya bestämmelserna om dygnsvila införts och efterlevs på ett ändamålsenligt sätt inom hälso- och sjukvården.

Vår samlade bedömning grundar sig bland annat på att det i planerings- och införandefasen av de nya bestämmelserna om dygnsvila genomfördes strukturerade informationsinsatser, vilka syftade till att öka kunskapen samt förståelsen om regelverket och den praktiska hanteringen av de nya bestämmelserna. Vidare har riktlinjer för schemaläggning samt schemaläggningssystemen anpassats för att stödja korrekt tillämpning av bestämmelserna.

När det gäller riskanalyser noterar vi att flera av de verksamheter som ingick i granskningens urval genomförde riskanalyser inför förändringarna, i enlighet med gällande rutiner. Samtidigt konstaterar vi att riskanalyser inte har genomfördes i samtliga verksamheter som ingick i urvalet, och vi bedömer utifrån det att det även kan finnas en risk för att riskanalyser inte har genomförts i alla verksamheter inom hälso- och sjukvården inför förändringarna. Vidare noterar vi att schemaläggningssystemet innehåller en funktion för att hantera avsteg från reglerna avseende dygnsvila vid akuta situationer som inte kan lösas på annat sätt. Vi noterar att användningen av denna funktion i dagsläget inte följs upp regelbundet. En strukturerad och återkommande kontroll av detta är enligt vår bedömning viktig för att identifiera bakomliggande orsaker till avsteg, bedöma behov av ytterligare stöd eller resurser samt vidta relevanta förebyggande åtgärder.

Avseende uppföljning av införandet och effekterna av de nya bestämmelserna konstaterar vi att regelbunden uppföljning har skett i regionstyrelsens personaldelegation och att hanteringen även omnämns i verksamhetsberättelser inom Folkhälsa och sjukvård. I början av 2025 presenterades även en mer sammanställd utvärdering för personaldelegationen, med övergripande erfarenheter samt statistik över exempelvis sjukfrånvaro och övertid. Denna utvärdering ger enligt vår bedömning en mer samlad bild av utvecklingen efter införandet, men omfattar endast till viss del en strukturerad analys av konsekvenserna av de nya bestämmelserna om dygnsvila. Utifrån granskningen noterar vi att införandet av de nya bestämmelserna har medfört konsekvenser, bland annat utmaningar kopplade till bemanning och ökad administrativ belastning för chefer, vilka enligt vår bedömning inte fullt ut har fångats upp i de uppföljningar som har genomförts. Mot denna bakgrund bedömer vi att det vore fördelaktigt med en mer samlad uppföljning av de faktiska konsekvenserna av införandet av de nya reglerna. Behovet av en mer strukturerad uppföljning och utvärdering har även efterfrågats av verksamhetsföreträdare under granskningen.

I det följande redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

Nej Endast delvis I allt väsentligt Ja 	
Revisionsfråga	Bedömning
Har informationsinsatser avseende bestämmelserna om dygnsvila genomförts för medarbetare och chefer?	I allt väsentligt
Har riskanalyser gällande anpassning av scheman och arbetssätt till följd av de nya bestämmelserna om dygnsvilan genomförts, och har eventuella identifierade risker hanterats på ett ändamålsenligt sätt?	I allt väsentligt
Har styrande dokument, riktlinjer och rutiner för schemalägningsprocessen anpassats till följd av de nya bestämmelserna om dygnsvila?	Ja
Finns det tillräcklig intern kontroll och uppföljning som säkerställer att de nya bestämmelserna om dygnsvila efterlevs?	Endast delvis
Har eventuella konsekvenser på verksamhet, ekonomi och arbetsmiljö som de nya bestämmelserna om dygnsvila kan ha haft följts upp (1), och har eventuella åtgärder vidtagits (2)?	(1) I allt väsentligt (2) Endast delvis

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi regionstyrelsen samt nämnden för folkhälsa och sjukvård, utifrån sina respektive ansvarsområden, att:

- Se över behovet av ytterligare informationsinsatser avseende hanteringen av bestämmelserna avseende dygnsvila till chefer inom hälso- och sjukvården.
- Säkerställa att riskanalyser/riskbedömningar genomförs i samband med större förändringar.
- Säkerställa att det sker regelbunden uppföljning och kontroll av efterlevnaden av de nya bestämmelserna om dygnsvila i schemaläggningen.
- Överväga att genomföra en samlad uppföljning/utvärdering av konsekvenserna av de nya bestämmelserna om dygnsvila och säkerställa att eventuella brister åtgärdas.

2 BAKGRUND

Azets Revision & Rådgivning har av Region Jönköping läns förtroendevalda revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska hanteringen av de sedan 2023 och 2024 nya bestämmelserna om dygnsvila inom hälso- och sjukvården. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Från och med 1 oktober år 2023, respektive 1 februari år 2024¹, är huvudregel att samtliga medarbetare i kommuner och regioner ska ha minst elva timmars sammanhängande dygnsvila under varje 24-timmars period. Enligt bestämmelserna ska arbetspass följas av dygnsvila. De nya bestämmelserna infördes för att tillgodose de krav på skyddsregler gällande dygnsvila som finns inom EU:s arbetstidsdirektiv.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) gör gällande att det inte är möjligt att komma överens eller besluta om avvikelser från de avtalade bestämmelserna om dygnsvila på lokal nivå. Enligt SKR finns det dock viss möjlighet till undantag från reglerna. Möjligheten uppges vara mycket restriktiv och kan bara bli aktuell i verksamheter som har uppdrag att skydda liv, hälsa och säkerhet. Varje undantag förutsätter att det inte är möjligt att klara bemanningen på annat sätt.

I Region Jönköpings län är regionstyrelsen anställningsmyndighet för samtliga anställda inom Region Jönköpings län och styrelsen ansvarar därigenom för frågor som rör förhållandet mellan regionen som arbetsgivare och arbetstagare. Därtill ska styrelsen tillse att den interna kontrollen är tillräcklig inom sitt område. Nämnden för folkhälsa och sjukvård ansvarar för bland annat arbetsmiljö, kompetens, bemanning och för att den interna kontrollen är tillräcklig inom hälso- och sjukvården.

Revisorerna bedömer i sin risk- och väsentlighetsanalys att det finns en risk för att hanteringen av införandet av de nya bestämmelserna gällande dygnsvila kan ha haft negativa konsekvenser för exempelvis verksamhet, ekonomi och arbetsmiljö. Mot bakgrund av detta har revisorerna beslutat om att genomföra en fördjupad granskning inom området.

2.1 SYFTE, REVISIONSFRÅGOR OCH AVGRÄNSNING

Syftet med granskningen har varit att bedöma om regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård utifrån sina respektive ansvarsområden säkerställt att de nya bestämmelserna om dygnsvila införts och efterlevs på ett ändamålsenligt sätt inom hälso- och sjukvården.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Har informationsinsatser avseende bestämmelserna om dygnsvila genomförts för medarbetare och chefer?
- Har riskanalyser gällande anpassning av scheman och arbetssätt till följd av de nya bestämmelserna om dygnsvilan genomförts, och har eventuella identifierade risker hanterats på ett ändamålsenligt sätt?

¹ Olika delar av lagstiftningen trädde i kraft vid olika tidpunkter.

- Har styrande dokument, riktlinjer och rutiner för schemalägningsprocessen anpassats till följd av de nya bestämmelserna om dygnsvila?
- Finns det tillräcklig intern kontroll och uppföljning som säkerställer att de nya bestämmelserna om dygnsvila efterlevs?
- Har eventuella konsekvenser på verksamhet, ekonomi och arbetsmiljö som de nya bestämmelserna om dygnsvila kan ha haft följts upp, och har eventuella åtgärder vidtagits?

2.2 AVGRÄNSNING

Granskningen har avgränsats till att omfatta hanteringen av bestämmelserna om dygnsvila för personal inom hälso- och sjukvården. Granskningen avser regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård.

2.3 REVISIONSKRITERIER

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- Kommunallagen 6 kap. § 6
- Allmänna bestämmelser 4 kap. 13 §
- Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2023:1) om systematiskt arbetsmiljöarbete – grundläggande skyldigheter för dig med arbetsgivaransvar
- Reglemente för regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård

2.4 METOD

Granskningen har genomförts genom:

- *Dokumentstudier* av bland annat regionstyrelsens reglemente, reglemente för nämnden för folkhälsa och sjukvård, bemanningsbok för schema och bemanning, internkontrollplaner, uppföljningsrapporter och protokoll.
- *Intervjuer* med regionstyrelsen ordförande och vice ordförande, nämnden för folkhälsa och sjukvårds ordförande och vice ordförande, HR-direktör, utvecklingschef, förhandlingschef, sjukvårdsdirektörer, HR-chef för Psykiatri, rehabilitering och diagnostik, HR-chef för Kirurgisk vård samt HR-chef för Medicinsk vård.

Inom ramen för granskningen har intervjuer också genomförts med verksamhetschefer och vårdenhetschefer vid ett urval av verksamheter inom Folkhälsa och sjukvård. De verksamheter som omfattats är operations- och intensivvård (OP-IVA), infektionskliniken, ambulansverksamheten, psykiatriavdelningen samt röntgen. Intervju har också genomförts med representant för Läkarföreningen/huvudskyddsombud som inför samtalet inhämtat synpunkter från flera företrädare inom samma förbund.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer:

Samtliga intervjuade har givits möjlighet till att faktakontrollera rapporten.

3 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

3.1 ORGANISATION OCH ANSVARSFÖRDELNING

3.1.1 Regionstyrelsen

Enligt *Reglemente för regionstyrelsen*² är styrelsen anställningsmyndighet för samtliga anställda inom Region Jönköpings län. Regionstyrelsen är arbetsgivare och har det övergripande strategiska personal- och kompetensförsörjningsansvaret i regionen, medan respektive verksamhetsnämnd enligt reglementet är ansvarig för bemanning, kompetens och arbetsmiljö inom sina respektive ansvarsområden. När det gäller arbetsmiljö framgår det i rutinen *Uppgiftsfördelning i det systematiska arbetsmiljöarbetet inom Region Jönköpings län - instruktion*³ att det är regiondirektören som fördelar arbetsmiljöuppgifter i tjänstepersonsorganisationen.

Regionstyrelsen ska vidare ha hand om frågor som rör förhållandet mellan regionen som arbetsgivare och dess arbetstagare. Detta kan exempelvis avse reglering av frågor rörande arbetsgivare och arbetstagare genom kollektivavtal samt avgörandet av frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser.

Regionstyrelsen har en personaldelegation som enligt *Reglemente för regionstyrelsens personaldelegation*⁴ ansvarar för att bland annat följa arbetet med strategiska personal- och kompetensförsörjningsfrågor, särskilt följa strategiska personalfrågor inom ramen för programmet för hållbar utveckling – social hållbarhet och följa personalboksutslut med analys och utvärdering inom personalområdet.

3.1.2 Nämnden för folkhälsa och sjukvård

I *Reglemente för nämnden för folkhälsa och sjukvård*⁵ framgår att nämnden har ansvar för organisation, arbetsmiljö, kompetens och bemanning inom sina verksamhetsområden/utgiftsramar. Utöver detta ska nämnden enligt sitt reglemente tillse att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Nämnden ska också följa upp och utvärdera såväl utlagd verksamhet som verksamhet som bedrivs i egen regi.

3.2 INFÖRANDET AV DE NYA BESTÄMMELSERNA OM DYGN SVILA

I november år 2022 fastställde Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Sobona⁶ och de fackliga parterna en ny överenskommelse om regler för dygnsvila. Bakgrunden till överenskommelsen var att EU-kommissionen riktat kritik mot Sverige för att tidigare kollektivavtal inte uppfyllde kraven i EU:s arbetstidsdirektiv, som anger att arbetstagare ska ha minst 11 timmars sammanhängande vila under varje 24-timmarsperiod. De nya bestämmelserna om dygnsvila trädde sedan i kraft den 1 oktober 2023, och från den 1 februari 2024 omfattades även läkare av regleringen.

² Regionfullmäktige, 2021-08-31

³ 2022-10-06

⁴ Regionfullmäktige, 2021-08-31

⁵ Regionfullmäktige, 2021-08-31

⁶ Sobona är de kommunala företagens arbetsgivarorganisation, som tecknar kollektivavtal och stödjer medlemsföretag i arbetsgivarfrågor.

I avsnitten nedan beskrivs regionens förberedelser inför införandet, liksom hur information om reglerna och deras praktiska hantering förmedlades inom organisationen.

3.2.1 Implementering av förändringarna

Kort efter att den nya överenskommelsen avseende dygnsvila fastställts utarbetade regionens centrala HR-funktion en tidplan för hur förändringarna skulle implementeras. Tidplanen såg ut enligt följande:

- **Februari 2023:** Uppstart för en arbetsgrupp vars uppdrag var att inventera enheter och schemaläggare som berörs av förändringen, planera kommunikation, ta fram exempeldokument/allmänna schemamallar samt planera och genomföra workshops för schemaläggare. Arbetsgruppen bestod av biträdande HR-chefer och systemförvaltare.
- **Mars 2023:** Påbörjande av schemaläggning utifrån de nya bestämmelserna. En workshop genomfördes för både chefer och schemaläggare, och i samband med detta skulle även medarbetare informeras om det pågående arbetet. I mars skulle även eventuella behov av beslut om avveckling/utveckling av befintliga arbetstidsmodeller identifieras.
- **April 2023:** Grundscheman skulle vara klart. I april genomfördes workshops för att kunna fastställa grundscheman.
- **Juni-augusti 2023:** Under sommarperioden erbjöds ordinarie stöd till verksamheterna.
- **1 oktober 2023:** Samtliga medarbetare i regionen ska ha ett planerat schema enligt de nya bestämmelserna⁷.

Därutöver fastställdes även en plan för kommunikationsvägar i implementeringsprocessen, där det tydliggörs genom vilka funktioner informationen ska förmedlas. Ett exempel på ett sådant informationsflöde var att information från förhandlingschef och HR-direktör skulle kommuniceras till den utsedda arbetsgruppen för implementeringsarbetet som i sin tur ansvarade för att informera HR-chefer. HR-cheferna hade därefter uppdraget att föra vidare informationen till verksamhetscheferna. Verksamhetscheferna skulle sedan sprida informationen vidare både till första linjens chefer och inom ramen för lokal samverkan. HR-partner i respektive verksamhet utgjorde enligt planen det närmsta stödet till verksamhetschef och första linjens chefer vid frågor. Slutligen ansvarade första linjens chefer för att informera medarbetare och schemaläggare.

3.2.2 Information och stöd till chefer

I intervju framförs att ett informationstillfälle till samtliga chefer avseende de nya bestämmelserna om dygnsvila genomfördes redan i slutet av år 2022 när den nya överenskommelsen hade fastställts. Vi har tagit del av presentationsmaterialet som användes vid informationstillfället, vilket bland annat beskriver bakgrunden till de nya reglerna, övergripande information om överenskommelsen samt information om schemaläggning. Materialet beskriver även medskick till cheferna om den fortsatta processen, till exempel att cheferna skulle informera medarbetare om förändringarna och inleda en dialog med fackliga representanter.

Under år 2023 genomfördes ytterligare informations- och utbildningsinsatser till chefer i organisationen gällande betydelsen av de nya bestämmelserna, samt hur de skulle påverka det prak-

⁷ Beslutet att läkare skulle omfattas av de nya dygnsvilabestämmelserna från och med 1 februari år 2024 beslutades efter att tidplanen hade tagits fram.

tiska arbetet. Informationsinsatserna genomfördes av regionens förhandlingschef och en systemförvaltare som hade ett särskilt fokus på den praktiska schemalägningsprocessen. I intervjuer framförs att informationstillfällen bokades in i takt med att ny kunskap tillkom och behov uppstod att informera cheferna. Vi har tagit del av presentationsmaterial från dessa tillfällen, där bland annat bakgrunden till bestämmelserna, regler om undantag och dispens, exempel på scheman samt information om kompenserande vila redovisades. Utöver dessa gemensamma informations- tillfällen uppges att förhandlingschef och systemförvaltare genomförde riktade insatser i olika verksamheters ledningsgrupper när detta efterfrågades. Det togs även fram schemamallar som chefer kunde testa att lägga scheman i utifrån de nya bestämmelserna. Därtill genomfördes regelbundet så kallade "Call-ins", vilket var öppna möten/frågestunder där deltagarna kunde lyfta frågor och funderingar. Enligt uppgift kvarstod detta forum även efter att bestämmelserna trädde i kraft i oktober, fram till dess att intresset för deltagande avtog.

I majoriteten av våra intervjuer skildras en positiv upplevelse av informationsinsatserna inför förändringarna. Samtidigt påpekas att både innehåll och tolkningar av regelverket kunde variera mellan olika tillfällen, vilket bidrog till vissa inledande oklarheter. Flera verksamhetschefer och vårdenhetschefer inom hälso- och sjukvården beskriver dessutom att informationen inför och under införandet av det nya regelverket ibland upplevdes som alltför övergripande, vilket försvårade förståelsen för den praktiska tillämpningen i de egna verksamheterna. Detta blev särskilt tydligt mot bakgrund av att olika verksamheter stod inför olika utmaningar och påverkades i olika grad. I intervjuer poängteras dock att HR-partner skulle utgöra det verksamhetsnära stödet i förändringarna.

I intervjuer lyfts att det fortsatt kan finnas ett behov av ytterligare informations- eller utbildningsinsatser avseende hur de nya bestämmelserna påverkar bland annat schemalägningsprocessen. Detta motiveras bland annat utifrån att det anställts nya chefer i organisationen och att viss kunskap kan ha fallit bort. Därtill uttrycks ett intresse av att få ta del av erfarenheter från andra regioner i syfte att jämföra arbetssätt och identifiera eventuella skillnader i hur dygnsvilabestämmelserna har hanterats i relation till Region Jönköpings län.

3.2.3 Information till medarbetare

Som tidigare nämnts uppmanades chefer i slutet av år 2022 att informera medarbetare om de nya bestämmelserna om dygnsvila. Under år 2023 togs även ett särskilt stödmaterial fram som chefer kunde använda på arbetsplatsträffar (APT) för att informera om de nya bestämmelserna. I presentationsmaterialet framgår övergripande information om bestämmelsernas innebörd, bakgrund till förändringen samt svar på praktiska frågor, exempelvis "Kan vi förlägga kortare dygnsvila om både medarbetare och arbetsgivare vill det?". I intervjuer framförs att medarbetare främst informerades om förändringarna via APT samt andra möten på arbetsplatsen.

I intervjuer lyfts vidare att de nya bestämmelserna om dygnsvila skapade frustration bland en del medarbetare, vilka upplevde att exempelvis flexibiliteten i planering av sin egen arbetstid försvann. Det framförs också att det var svårt att skapa förståelse för de förändringarna och deras positiva effekter. Flera chefer lyfter att stödet inte alltid var tillräckligt när det gällde att hantera medarbetarnas oro och frustration. Samtidigt framhålls att frågan med tiden blivit mindre aktuell, även om viss frustration fortfarande kvarstår inom vissa verksamheter, särskilt kopplat till nuvarande schemaplanering.

3.2.4 Riskanalyser inför förändringarna

I *Bilaga till riktlinje för intern kontroll*⁸ framgår att de olika verksamhetsområdena i regionen inom ramen för internkontrollarbetet ska genomföra riskanalyser. I bilagan definieras en risk som en möjlig händelse eller omständighet som kan göra det svårare att uppnå verksamhetens mål eller utföra verksamhetens uppdrag samtidigt som att det sker på ett säkert sätt. Exempel på risker som drivs av yttre omständigheter anges till exempel vara ändrad lagstiftning som ställer nya krav.

I intervjuer framkommer att riskanalyser utifrån ett arbetsmiljöperspektiv ska ha genomförts på verksamhetsnivå inom hälso- och sjukvården inför att de nya bestämmelserna om dygnsvila skulle träda i kraft. Inom ramen för granskningen har vi tagit del av flera exempel på sådana riskanalyser, samt analyser som även omfattat andra delar än arbetsmiljö. I dessa analyser identifierades ett antal risker kopplade till införandet av bestämmelserna, bland annat:

- Risk för övertid vid passbyten som gör passen ännu längre
- Risk för kompetens/personalflykt relaterat till upplevd försämrad arbetsmiljö
- Risk för ökat budgetanslag
- Risk för ökad administrativ belastning
- Risk för patientsäkerhet
- Risk för svårare rekryteringsprocesser
- Risk för psykosocial oro
- Risk för svårigheter att få in personal vid kort bemanning

I respektive riskanalys vi har tagit del av framgår en riskbedömning utifrån sannolikhet, allvarlighet och konsekvens. Därtill anges även förslag till åtgärder samt när dessa åtgärder ska vara genomförda och följas upp. I intervjuer poängteras dock att flera av de risker som identifierades i riskanalyserna inför införandet inte inträffade.

Utifrån intervjuer med verksamhetschefer och vårdenhetschefer inom hälso- och sjukvården framkommer att vissa av de verksamheter som ingick i granskningens urval inte genomförde riskanalyser inför införandet av de nya bestämmelserna. I sammanhanget framförs dock att inte samtliga verksamheter inom hälso- och sjukvården påverkades av förändringarna i större utsträckning, varpå en bedömning gjorts att en riskanalys inte behöver genomföras. Enligt uppgift har ingen samlad uppföljning genomförts av om berörda verksamheter har utfört riskanalyser.

Inom ramen för den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet för både år 2023 och för år 2024 har arbetet med riskbedömningar följts upp. I uppföljningen år 2023 identifieras riskbedömningar inför förändringar som ett förbättringsområde, vilket grundar sig på att det framkommit att vissa arbetsplatser inom olika verksamhetsområden inte alltid gör riskbedömningar inför större förändringar. I syfte att stärka arbetet framgår det av uppföljningen att en digital utbildning om hur riskbedömning ska genomföras skulle tas fram i början av år 2024. I uppföljningen år 2024 beskrivs arbetet med riskbedömningar ha utvecklats och det anges att de flesta verksamheter genomför riskbedömningar inför förändringar tillsammans med chef och medarbetare/skyddsombud.

⁸ Datum för upprättande saknas.

3.2.5 Bedömning

Vår bedömning är att det **i allt väsentligt** har genomförts informationsinsatser avseende bestämmelserna om dygnsvila för medarbetare och chefer.

Regionstyrelsen har enligt sitt reglemente det övergripande personalansvaret och ska ha hand om frågor som rör förhållandet mellan regionen som arbetsgivare och dess arbetstagare. I ansvaret ingår tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser. I samband med införandet av de nya bestämmelserna om dygnsvila var det av central betydelse att både chefer och medarbetare erhöll information om regelverket samt de anpassningar som behövde genomföras. Vi konstaterar att det genomfördes flertalet informationsinsatser till chefer under planerings- och införandefasen av de nya bestämmelserna om dygnsvila. Dessa insatser syftade till att skapa förståelse för bakgrunden till regeländringarna, tydliggöra deras praktiska konsekvenser samt ge cheferna förutsättningar att implementera bestämmelserna på ett korrekt och enhetligt sätt. Utöver detta etablerades regelbundna "call-ins", vilka fungerade som ett forum där chefer kunde ställa frågor och få löpande vägledning. När det gäller information till medarbetare noterar vi att det på övergripande nivå funnits direktiv om att medarbetare ska informeras om förändringarna. Det togs också fram stödmaterial, vilket enligt vår bedömning skapade förutsättningar till att informationen förmedlades på ett enhetligt sätt.

I granskningen har det framkommit att det i samband med införandefasen fanns ett behov av mer verksamhetsanpassad information. Detta då olika delar av organisationen påverkades i varierande grad av förändringarna och därför hade olika behov av stöd. I granskningen lyfts även att det fortfarande kan finnas behov av sådana informationsinsatser i dagsläget, särskilt kopplat till schemaläggning. Mot bakgrund av detta bedömer vi att det vore fördelaktigt att se över behovet av ytterligare riktade informationsinsatser till chefer, i syfte att säkerställa tillräcklig förståelse och stöd i hanteringen av bestämmelserna i det praktiska arbetet.

Vi bedömer att det **i allt väsentligt** genomförts riskanalyser gällande anpassning av scheman och arbetssätt till följd av de nya bestämmelserna om dygnsvilan, samt att dessa har hanterats på ett ändamålsenligt sätt.

Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2023:1) ska arbetsgivare när ändringar i verksamheten planeras undersöka om ändringarna medför risker för ohälsa och olycksfall, samt bedöma dessa. I regionen har verksamhetschefer och första linjens chefer inom hälso- och sjukvården har ett uttalat ansvar att genomföra riskbedömningar inför förändringar i verksamheten som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Vid vår granskning av ett urval verksamheter inom hälso- och sjukvården konstaterar vi att flera av dem har genomfört riskanalyser inför införandet av de nya bestämmelserna om dygnsvila. Dessa analyser innehöll bedömningar av relevanta risker, tillsammans med förslag på åtgärder samt tidsplaner för när dessa åtgärder ska vara genomförda.

Vi konstaterar att riskanalyser inte har genomförts i samtliga verksamheter som ingick i vårt urval. Mot denna bakgrund bedömer vi att det kan finnas en risk för att riskanalyser inte heller har genomförts i alla verksamheter inom hälso- och sjukvården. Detta kan delvis förklaras av att vissa verksamheter inte ansåg sig vara direkt påverkade av de nya bestämmelserna, men samtidigt konstaterar vi att även verksamheter som faktiskt berördes av förändringarna inte genomfört riskanalyser. Detta kan enligt vår bedömning indikera viss otydlighet eller bristande efterlevnad i arbetssätten för riskhantering. I regionens egen uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet har även riskbedömningar identifierats som ett utvecklingsområde, och vi noterar att åtgärder vidtagits utifrån det, vilket vi ser positivt på. För att säkerställa att eventuella risker i samband med större förändringar identifieras och hanteras på ett strukturerat sätt bedömer vi dock att det är av stor vikt att riskanalyser genomförs konsekvent i alla berörda verksamheter.

3.3 EFTERLEVNADEN AV DE NYA BESTÄMMELSERNA OM DYGNSVILA

3.3.1 Anpassning av riktlinjer och rutiner

I intervjuer framförs att det finns särskilt utpekade dokumentägare som är ansvariga för att revidera styrande dokument och riktlinjer i samband med förändringar som påverkar innehållet i dokumenten. I regionen finns en *Handbok för schema och bemanning*⁹ som bland annat beskriver lagar och avtal för schemaläggning, information gällande vila, rast och måltidsuppehåll, arbetsmiljöaspekter vid schemaläggning samt schemamodeller som kan användas. Detta dokument beskrivs vara styrande när det gäller schemaläggning i regionen. Till följd av de nya bestämmelserna har handboken reviderats. Av handboken framgår att alla som arbetar inom Region Jönköpings län ska följa arbetstidslagen (ATL), Allmänna bestämmelser (AB) och lokala kollektivavtal. När det gäller de nya bestämmelserna om dygnsvila framgår följande:

- **Arbetsgivaren ansvarar för att medarbetare får sin dygnsvila och veckovila.** Det anges också att det är chefens ansvar att "bemanna sin enhet på bästa möjliga sätt ur ett patientsäkert, arbetsmiljömässigt, hälsosamt och ekonomiskt perspektiv samt följa gällande avtal".
- **Arbetsgivaren ska förlägga arbetstid så att varje arbetstagare får elva timmars sammanhängande dygnsvila per 24-timmarsperiod.** Det framgår dock att beredskap kan förläggas under arbetstagarens dygnsvila, men om en störning inträffar under beredskapen kan utebliven dygnsvila behöva kompenseras. Vidare anges att dygnsbryt ska framgå i arbetstagares schema och samma dygnsbryt ska gälla för hela beräkningsperioden. Det är arbetsgivare som fastställer när dygnsbrytet är, vanligtvis kl. 06:00, 03:00 eller 19:00 enligt handboken. Inom 24-timmarsperioden ska arbetstagare få sin dygnsvila, och resterande tid kan ordinarie tid eller jour förläggas. I handboken regleras även schemaläggning utifrån veckovila. Det framgår att arbetstagare under varje 7-dagarsperiod ska ha minst 36 timmars veckovila. Enligt Allmänna bestämmelser (AB) kan dock en medarbetares sammanhängande veckovila uppgå till minst 24 timmar vid tillfälliga avvikelser.
- **Oavsett vilken schemalägningsmodell som används ska ansvarig chef kontrollera att rast, dygnsvila och veckovila sker enligt Allmänna bestämmelser (AB).** Flertalet schemalägningsmodeller som kan användas beskrivs, däribland fast schema, terminsschema och individuell

⁹ Datum för upprättande saknas.

schemaplanering. Det anges fördelar med olika typer av modeller samt hur dessa ska hanteras (t.ex. om det krävs avtal utöver AB) och skapas i systemet. Utöver kontroll av att dygnsvila följs ska chef bland annat kontrollera att exempelvis arbetstidsförläggningen är hälsosam samt att kravet för veckoarbetstidsmättet blir korrekt vid blandad dag- och nattjänstgöring eller ren nattjänstgöring.

- **Vid förläggning av arbetstider ska hälsoaspekter beaktas, bland annat att kravet om minst 11 timmars dygnsvila uppfylls.** Andra hälsoaspekter som nämns är att undvika mer än 10 timmar långa pass, och att ett arbetspass som längst får uppgå till 13 timmar.
- **Turbyten mellan medarbetare får inte godkännas om dygnsvilan eller veckovilan påverkas negativt.**

Utöver bemanningshandboken finns även en kompletterande manual för *Schemaläggning av ISP med pass kvar* som mer konkret beskriver hur schema ska läggas utifrån individuell schemaplanering (ISP). Även denna manual har uppdaterats i enlighet med de nya bestämmelserna. I manualen ges exempel på hur avvikelser från kraven på dygnsvila ser ut i Heroma¹⁰. Enligt uppgift finns det även en film på regionens intranät om schemaläggning, vilken också ska ha anpassats utifrån de nya bestämmelserna.

3.3.2 Anpassning av system

Schemaläggning i regionen sker i personal- och lönesystemet Heroma. Enligt *Handbok för schema och bemanning* är det inte möjligt att fastställa ett schema i Heroma om det innebär regelbrott mot dygnsvila och veckovila, med undantag för att beredskap kan förläggas under arbetstagarens dygnsvila. I intervjuer framkommer att denna funktion, det vill säga att det inte går att fastställa ett schema som bryter mot bestämmelserna om dygnsvila, infördes i systemet under oktober år 2025. I intervjuer framförs att systemet dock varnade för regelbrott tidigare i de fall bestämmelserna om dygnsvilan inte efterlevdes.

I intervjuer framkommer att det finns möjlighet att göra avsteg från bestämmelserna om dygnsvila vid akuta situationer som inte kan hanteras på annat sätt. I sådana fall kan den schemaläggande personalen markera alternativet "Oförutsedd händelse", vilket möjliggör att ett schema som avviker från dygnsvilo-reglerna kan läggas.

Vid en del intervjuer framförs upplevelser av att schemaläggningssystemet i vissa delar är bristfälligt ur ett användarperspektiv. Detta problem är särskilt tydligt vid planering av kompenserande vila, där systemets tolkning av när sådan vila ska förläggas inte alltid överensstämmer med regionens egen tolkning av regelverket.

3.3.3 Kontroller av efterlevnad

I intervjuer uppges det inte ske några regelbundna kontroller av att schemaläggningen i de olika verksamheterna i hälso- och sjukvården efterlever bestämmelserna avseende dygnsvila, exempelvis av HR-partner eller annan stödfunktion. Ansvar för att schemaläggningen följer bestämmelserna beskrivs åligga cheferna. Det uppges dock att vissa chefer vid tiden efter att de nya bestämmelserna trädde i kraft kunde få återkoppling från HR-partner och/eller biträdande HR-

¹⁰ Heroma är ett personal- och lönesystem.

chef om schemaläggningen inte var i enlighet med de nya bestämmelserna, eller om det gjorts fel tolkningar av exempelvis kompenserande vila. Det har även anställts bemanningscontrollers i syfte att bland annat ge stöd till verksamheterna och kvalitetssäkra schemalägningsprocessen.

I och med den nya funktionen i Heroma som hindrar schemaläggning som bryter mot regler avseende dygnsvilan beskrivs det numera ske en automatisk kontroll av att dygnsvila följs genom funktionen. Det uppges dock inte ske någon särskild uppföljning eller kontroll i de fall chefer har kryssat i "Oförutsedd händelse" för att kunna göra avsteg från bestämmelserna.

3.3.4 Undantag och dispens

3.3.4.1 Undantag

Det finns möjlighet att göra undantag från de nya bestämmelserna om dygnsvilan i enlighet med en *Rutin för ansökan om undantag enligt AB § 13*¹¹. I rutinen framgår att en arbetstagares dygnsvila i undantagsfall kan förkortas till som lägst nio timmar om det finns särskilda skäl i verksamheter med ansvar för liv, hälsa och säkerhet. Även arbetspass och jourpass kan förläggas i direkt anslutning till varandra om det föreligger särskilda skäl i verksamheter med ansvar för liv, hälsa och säkerhet. Vid sådana fall får den sammanlagda arbetstiden som högst uppgå till 20 timmar. Den efterföljande vilan ska i sådant fall vara sammanhängande och som lägst motsvara den sammanlagda arbetstiden.

Enligt rutin för ansökan om undantag ska arbetsgivaren pröva andra möjliga alternativ för att lösa bemanningsbehovet innan något undantag kan komma att tillämpas. Det anges även att undantag ska tillämpas restriktivt och endast efter godkänd ansökan till verksamhetsområdets direktör. Ansökan ska utarbetas i en mall som finns angiven i rutinen. Vid beviljat undantag ska det ske en årlig uppföljning av tillämpning av och orsaker till undantag. Utifrån resultatet, och vid behov, ska en handlingsplan utarbetas för att motverka behov av undantag.

Vid ett flertal intervjuer beskrivs ansökningsprocessen för undantag som svår och tidskrävande. Med anledning av detta uppges det i intervjuer att ett flertal chefer valt att inte ansöka om undantag, trots bemanningsutmaningar. Detta betyder dock inte att undantag har gjorts utan godkännande enligt de intervjuade.

3.3.4.2 Dispens

Regionen kan ansöka om dispens från dygnsvilan hos arbetstidsnämnden¹². Beslut om dispens gäller under en begränsad tidsperiod som högst kan uppgå till tolv månader åt gången. Beslut om dispens förutsätter att det inte är möjligt att bemanna verksamheten inom ramen de nya bestämmelserna. Innan en ansökan om dispens kan prövas av arbetstidsnämnden ska regionstyrelsen godkänna ansökan från verksamheten. Besluten om dispens ska underbyggas av ett flertal delar, däribland en riskbedömning avseende de följder som en beviljad dispens kan medföra för medarbetarna.

Inom Region Jönköpings län har ambulansverksamheten samt Kvinnokliniken Högländssjukhuset Eksjö ansökt om och blivit beviljade dispens från dygnsvilan sedan de nya bestämmelserna trädde

¹¹ 2024-04-05

¹² Arbetstidsnämnden är en partsammansatt nämnd instiftad av SKR och centrala kollektivavtalsparter för att pröva tolkningar och dispensärenden rörande dygnsvilan inom kommuner och regioner.

i kraft. Av regionstyrelsens protokoll från juni år 2024¹³ framgår att regionstyrelsen fattade beslut om att ansöka om dispens för ambulansverksamheten i enlighet med redovisad ansökan. Ansökan gällde för sommarperioden år 2024 (juni-augusti). När det gäller Kvinnokliniken framgår av regionstyrelsens protokoll från juni 2025¹⁴ att regionstyrelsen beslutade om att ansöka om dispens i enlighet med redovisad ansökan. Ansökan avsåg tidsperioden juni-juli 2025.

3.3.5 Bedömning

Vår bedömning är att styrande dokument, riktlinjer och rutiner för schemalägningsprocessen **har** anpassats till följd av de nya bestämmelserna om dygnsvila.

Vi noterar att de riktlinjer som styr schemaläggningen inom hälso- och sjukvården har reviderats och anpassats som en följd av de nya bestämmelserna om dygnsvila. I de uppdaterade riktlinjerna tydliggörs både arbetsgivarens och chefers ansvar för att säkerställa att bestämmelserna efterlevs, samt hur detta ska omsättas i det praktiska schemalägningsarbetet. Riktlinjerna ger därmed ett stöd för hur verksamheterna ska förhålla sig till regelverket.

Vidare konstaterar vi att även schemaläggningssystemet har anpassats i linje med de nya bestämmelserna. Dessa förändringar innebär att systemet i högre grad stödjer korrekt schemaläggning och kan uppmärksamma när schemaläggning riskerar att bryta mot kraven om dygnsvila.

Vår bedömning är att det **endast delvis** finns tillräcklig intern kontroll och uppföljning som säkerställer att de nya bestämmelserna om dygnsvila efterlevs.

Regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård ska enligt sina reglementen tillse att den interna kontrollen är tillräcklig inom sina respektive ansvarsområden. Vi noterar att schemaläggningssystemet, från och med hösten 2025, har en inbyggd funktion som förhindrar att scheman läggs på ett sätt som strider mot bestämmelserna om dygnsvila. Enligt vår bedömning utgör detta en central och effektiv kontrollfunktion som både minskar risken för felaktig schemaläggning och stärker verksamhetens möjligheter att säkerställa efterlevnad av gällande regelverk.

I sammanhanget konstaterar vi att systemet medger undantag mot bestämmelserna om dygnsvila genom funktionen "Oförutsedd händelse", vilken kan användas i situationer där avsteg bedöms som nödvändiga. Vi noterar att det i dagsläget inte sker någon regelbunden uppföljning av när denna funktion används. Vi bedömer att en strukturerad och regelbunden kontroll av användningen av denna funktion är av vikt för att kunna identifiera bakomliggande orsaker till avsteg från regelverket, bedöma behov av ytterligare stöd eller resurser samt vidta relevanta förebyggande åtgärder. Avsaknaden av sådan uppföljning kan enligt vår bedömning innebära en risk för att funktionen används på ett sätt som inte är förenligt med syftet att säkerställa dygnsvila, samt att brister i planering eller bemanning inte upptäcks och kvarstår. Vi bedömer utifrån detta att

¹³ Regionstyrelsen 2024-06-11, § 135

¹⁴ Regionstyrelsen 2025-06-03, § 136

det finns ett behov av att stärka kontrollen samt uppföljningen av efterlevnaden av de nya bestämmelserna.

3.4 UPPFÖLJNING AV HANTERINGEN SAMT EFFEKTERNA AV DE NYA BESTÄMMELSERNA

Enligt uppgift har det inte genomförts någon formell uppföljning och/eller utvärdering avseende hanteringen eller eventuella effekter av de nya bestämmelserna om dygnsvila på verksamhetsnivå. På politisk nivå uppges den största delen av uppföljningen avseende hanteringen av de nya bestämmelserna om dygnsvila ha skett i regionstyrelsens personaldelegation. I övrigt uppges uppföljning av eventuella konsekvenser av de nya bestämmelserna ha integrerats i ordinarie verksamhetsuppföljning och inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet. I intervjuer framförs att det finns en önskan att det genomförs en formell uppföljning av vilka konsekvenser de nya bestämmelserna medfört för medarbetarna.

I avsnitten nedan beskrivs sådan uppföljning som har gjorts avseende bestämmelserna om dygnsvila, alternativt uppföljning som går att koppla till området, till exempel avseende schemaläggning och arbetsmiljöarbete.

3.4.1 Formell uppföljning

3.4.1.1 Uppföljning i regionstyrelsen

Regionstyrelsen fick på sina sammanträden i juni samt september år 2023¹⁵ uppföljning avseende arbetet med dygnsvila enligt EU:s direktiv. I samband med detta informerade HR-direktör styrelsen om det pågående arbetet för att anpassa verksamheten till de nya bestämmelserna.

3.4.1.2 Uppföljning i personaldelegationen

Vi noterar att det av personaldelegationens protokoll framgår att delegationen i mars år 2023 informerades om att ändringarna i Allmänna bestämmelser (AB) skulle träda i kraft 1 oktober och att det vid tiden pågick ett utbildningsarbete inför införandet¹⁶. Vidare informerades personaldelegationen i maj år 2023 om att det pågick ett samverkansarbete med berörda verksamheter och aktörer på central nivå för att reda ut utmaningarna direktivet medför¹⁷. I september informerades personaldelegationen om att kommunikationen samt arbetet ska genomföras i linjeorganisationen och att HR-partners ska fungera som ett arbetsrättsligt stöd i processen¹⁸. Vidare informeras delegationen om att en regionövergripande arbetsgrupp, vars uppdrag var att identifiera och genomföra insatser för att stödja chef och schemaläggare, hade inrättats. Informationen om arbetet skulle enligt rapporteringen publiceras på en särskild sida på regionens intranät.

Vidare fick personaldelegationen i november år 2023 information om att de nya bestämmelserna även ska vara gällande för läkare från och med första februari 2024¹⁹. Av informationen framgår även att scheman som följer de nya direktiven för övriga yrkeskategorier har implementerats. Det uppgavs inte finnas några planerade undantag vid tiden för uppföljningen.

Rapportering avseende de nya bestämmelserna om dygnsvila till personaldelegationen fortgick även under år 2024. Vid sammanträdet i februari informerades att de nya reglerna började gälla

¹⁵ RS 2023-06-07, § 131 / 2023-09-26, § 187

¹⁶ Personaldelegationen 2023-03-02, § 9

¹⁷ Personaldelegationen 2023-05-10, § 24

¹⁸ Personaldelegationen 2023-09-27, § 36

¹⁹ Personaldelegationen 2023-11-22, § 45

för läkarna den 1 februari och att processen var densamma som tidigare för övriga yrkeskategorier. Det framgick även att regelbundna träffar har genomförts med fackliga organisationer. Vid sammanträdet i maj skedde ytterligare en rapportering och i samband med rapporteringstillfället uppgavs att andelen övertidstimmar har minskat sedan oktober 2023 när bestämmelserna trädde i kraft.

I november år 2024 beslutade personaldelegationen att få en utvärdering över hur arbetet har fortskridit gällande de nya bestämmelserna avseende dygnsvila på nästkommande sammanträde i februari år 2025. Utvärderingen utgjordes av en Powerpointpresentation som beskrev bakgrunden till de nya bestämmelserna samt en redovisning av statistik relaterat till sjukfrånvaro, personalomsättning, övertidstimmar och ej lagstadgad tjänstledighet utan lön²⁰. Av utvärderingen framgår att sjukfrånvaron, personalomsättningen och antal övertidstimmar har varit lägre under år 2024 jämfört med år 2023. När det gäller ej lagstadgad tjänstledighet syns dock en ökning med cirka 7–8 procent mellan 2023 och 2024. Därtill ges information om iakttagelser utifrån dialog med ett antal chefer. Utifrån dessa framgår att införandet av de nya bestämmelserna generellt sett fungerat bra. En del chefer beskriver det som positivt att medarbetare får mer vila mellan sina arbetspass. Däremot anges att det förekommer tidskrävande diskussioner om bestämmelserna på en del enheter, samtidigt som en del chefer fått önskemål om minskad sysselsättningsgrad/tjänstledighet från personalen. På en del enheter upplever medarbetare även kvällshelg som betungande. Vad gäller systemstöd framgår det av utvärderingen att personalsystemet numera ska ge en felsignal om någon försöker bryta mot dygns- eller veckovila. Det framgår även att det har utarbetats ett nytt verktyg som syftar till att säkerställ följsamhet till dygnsvila vid akutbemanning. Verktyget uppgavs vara under testning vid utvärderingens genomförande.

3.4.1.3 Uppföljning genom ordinarie styrning, uppföljning och kontroll

Arbete utifrån de nya bestämmelserna om dygnsvila följs upp och kommenteras i samband med vissa uppföljningsrapporter under åren 2023–2024, när införandet var aktuellt. Nedan redovisas vad som framgår av dessa uppföljningsrapporter.

❖ Nämnden för folkhälsa och sjukvårds verksamhetsberättelser 2023

I Folkhälsa och sjukvårds olika verksamhetsområdens verksamhetsberättelser för år 2023 omnämns införandet och anpassning av verksamheten kopplat till de nya bestämmelserna om dygnsvila. I *Kirurgisk vårds* verksamhetsberättelse framgår att fokus inom HR-området under året har varit på schemaförändringar kopplade till de nya direktiven kring dygnsvila. Det framgår att det pågått ett intensivt arbete med att stötta chefer i hälsosamma scheman utifrån de nya bestämmelserna, och kopplat till detta har det funnits en aktivitet gällande översyn av scheman. Det anges vidare att stöd finns i form av mallar på intranätet, informationsträffar, utvecklat systemstöd och dialog med HR-partner. I *Medicinsk vårds* verksamhetsberättelse anges att implementeringen av nya regler för dygnsvila har genomförts, samt att de flesta verksamheter har lyckats lägga fungerande scheman.

I *Medicinsk vårds* verksamhetsberättelse framkommer även att det genomförts avgångsenkäter för medarbetare som valt att avsluta sin anställning. Där framgår att flertal personer har angivit arbetstiderna som en betydande anledning till att de avslutat sin anställning.

²⁰ Personaldelegationen 2025-02-26, § 7

❖ **Budget och verksamhetsplan samt årsredovisning 2024**

I *Budget och verksamhetsplan 2024* framgår att regionen arbetar med att följa EU:s lagstadgade arbetstidsdirektiv om dygnsvila, samt att regionen har beredskap att möta eventuellt tillkommande resursbehov. När det gäller arbete med scheman fastställs uppdraget "Hållbart arbetsliv" inom ramen för arbetet med målet *Sveriges bästa offentliga arbetsgivare med Sveriges bästa arbetsplatser*, där uppdraget är att "Skapa förutsättningar för att samtliga anställda ska ha ett hållbart arbetsliv och tillsammans med fackliga organisationer arbeta fram hållbara scheman för att öka andelen som heltidsarbetar". I *Årsredovisning 2024* anges att utbildningar inom den organisatoriska och social arbetsmiljön har lanserats för chefer och skyddsombud i syfte att förebygga ohälsa och öka kunskapen om hållbara scheman. Som en central del i arbetet ingår hållbara scheman för att öka kunskapen om vad forskning visar är positivt för medarbetares hälsa. Det anges även att ett regionövergripande arbete för att få en mer gemensam syn i schema och bemanningsfrågor påbörjats. Detta arbete förväntades också få en positiv effekt på långsiktigt hållbar schemaläggning och följsamhet till aktuell skyddslagstiftning och centrala avtal.

❖ **Nämnden för folkhälsa och sjukvårds verksamhetsplaner samt verksamhetsberättelser 2024**

I Folkhälsa och sjukvårds olika verksamhetsområdens verksamhetsplaner för år 2024 omnämns införandet och anpassning av verksamheten kopplat till de nya bestämmelserna om dygnsvila. I både *Psykiatri, rehabilitering och diagnostik* samt *Kirurgisk vårds* verksamhetsplan anges för aktiviteten "Schemaplanera med hållbara och hälsosamma arbetstider" att schemaplanering ska ske på ett sätt så att dygns- eller veckovila inte bryts.

I *Kirurgisk vårds* verksamhetsberättelse för år 2024 anges att arbetet med att se över hållbara och hälsosamma scheman som följer direktiven kring dygnsvila har fortsatt. Det har även fokuserats på att minska övertid utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Det anges även att schemaläggning sker utifrån direktiven, samt att ett fåtal kliniker har ansökt och fått beviljat undantag för att förelägga arbete och jour upp till 20 timmar. I *Psykiatri, rehabilitering och diagnostik* framgår att scheman är planerade enligt de nya direktiven kring dygnsvila, samt att uppföljning av övertid och arbetspass längre än 10 timmar sker.

Medicinsk vård anger även att avgångsenkäter har genomförts under år 2024 för medarbetare som valt att avsluta sin anställning. Det framgår att en del är kritiska till vissa delar i sin arbetssituation när det gäller bland annat arbetstider.

3.4.1.4 Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet tas en årlig uppföljningsrapport fram och redovisas till regionstyrelsen. I *Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet* år 2023 samt år 2024 beskrivs uppföljning, styrkor och förbättringsområden inom olika områden. I dessa nämns inget särskilt avseende dygnsvilan.

3.4.2 Iakttagelser avseende konsekvenser och effekter av förändringarna

Konsekvenser till följd av de nya bestämmelserna avseende dygnsvila uppges i intervjuer skilja sig åt mellan de olika verksamheterna. Detta beskrivs bero på att verksamheterna påverkats av bestämmelserna i olika grad, där det framhålls att verksamheter som bedrivs dygnet runt och/eller verksamheter där personal har beredskap har blivit påverkade i högst grad. Flera intervjuade framhåller dock att det är svårt att isolera konsekvenser, exempelvis relaterat till arbetsmiljö eller

personalomsättning, som en direkt följd av införandet av de nya bestämmelserna då även andra faktorer haft inverkan på verksamheten under samma period.

De största utmaningarna beskrivs vara kopplade till *bemannning och planering*. Exempel som lyfts är att arbetspass behövt justeras eller tas bort, samt att jourpass kortats ned. I flera intervjuer framkommer att schemaläggningen ibland inte överensstämmer med verksamhetens faktiska bemanningsbehov, eftersom planeringen måste anpassas för att följa regelverket. Detta kan skapa ojämn bemanning mellan olika pass. Chefer uppger samtidigt att den administrativa arbetsbördan har ökat, då det krävs mer arbete för att säkerställa att scheman uppfyller kraven.

Det framkommer också att det vid korttidsfrånvaro ibland saknas alternativa lösningar, vilket innebär att övertid hos ordinarie personal blir den enda möjliga åtgärden, en lösning som samtidigt begränsas av de nya reglerna kring dygnsvila. Vidare uppges det i vissa intervjuer att anpassade scheman har skapat behov av ytterligare personal och ökad användning av hyrpersonal inom vissa verksamheter.

När det gäller *arbetsmiljö* framförs det vid intervju att det inom vissa verksamheter har förekommit att medarbetare har valt att avsluta sin avställning i regionen med anledning av följderna av de nya bestämmelserna. Detta beskrivs ha berott på arbetstider och scheman som inte motsvarade enskilda medarbetares behov. I intervjuer betonas att svårigheterna att lägga scheman som både följer bestämmelserna och tillgodoser personalens önskemål. Samtidigt nämns även positiva effekter, såsom ökad möjlighet till återhämtning och mer hållbara arbetstider, exempelvis genom kortare jourpass. Det framhålls dock att anpassade scheman ibland har resulterat i fler arbetspass på helger och helgdagar, vilket upplevts negativt. Bestämmelserna har enligt flera uppgifter även begränsat medarbetarnas möjlighet att påverka sitt schema utifrån egna önskemål, något som lett till missnöje.

När det gäller *ekonomiska konsekvenser* framhålls att det är svårt att särskilt härleda kostnadsökningar till införandet av dygnsvilobestämmelserna. I intervjuer nämns exempelvis att vissa verksamheter, till följd av anpassningarna, fått ett ökat behov av årsarbetare som överskrider budget, samt ett ökat behov av övertid, vilket påverkar ekonomin negativt. Dessa utmaningar beskrivs dock inte vara unika för införandet av dygnsvilan, utan problem som funnits sedan tidigare.

3.4.3 Bedömning

Vi bedömer att konsekvenser på verksamhet, ekonomi och arbetsmiljö som de nya bestämmelserna om dygnsvila har haft **i allt väsentligt** har följts upp, men att åtgärder **endast delvis** har vidtagits.

Regionstyrelsen samt nämnden för folkhälsa och sjukvård ska enligt sina reglementen se till att verksamheten bedrivs på ett tillfredsställande sätt inom sina respektive ansvarsområden. Nämnden ska också följa upp och utvärdera sin verksamhet. Vi noterar att regelbunden uppföljning av hanteringen av de nya bestämmelserna om dygnsvila har genomförts i regionstyrelsens personaldelegation sedan år 2023. Denna rapportering har främst avsett status i införandet och pågående stödsatser. Utöver den formella rapporteringen till personaldelegationen omnämns hanteringen och implementeringen av bestämmelserna även i verksamhetsberättelser inom Folkhälsa

och sjukvård för åren 2023 och 2024. Dessa uppföljningar visar att införandet har beaktats i ordinarie uppföljning, men att uppföljningen i huvudsak varit fragmenterad.

Vi noterar vidare att personaldelegationen i början av 2025 tog del av en mer sammanställd utvärdering i form av en presentation som redovisade såväl övergripande erfarenheter som statistik avseende sjukfrånvaro, personalomsättning, övertidstimmar och tjänstledighet utan lön. Denna utvärdering utgör enligt vår bedömning en mer samlad bild av utvecklingen efter införandet av de nya bestämmelserna, men vi bedömer att utvärderingen endast till viss del omfattar en strukturerad analys av konsekvenserna av de nya bestämmelserna om dygnsvilan. Enligt vår bedömning utgör inte denna rapportering en heltäckande utvärdering av påverkan på exempelvis verksamhet, ekonomi och arbetsmiljö i hälso- och sjukvården.

Utifrån vår granskning konstaterar vi att det förekommer konsekvenser relaterat till dygnsvilan, bland annat i form av utmaningar kopplade till bemanning och ökad administrativ belastning för chefer. Samtidigt är det tydligt att dessa effekter inte fullt ut fångas upp i de uppföljningar som genomförts. Avsaknaden av en sammanhållen analys medför en risk att viktiga konsekvenser är oidentifierade eller att behov av stöd och åtgärder inte hanteras på ett strukturerat sätt. Mot denna bakgrund bedömer vi att det vore fördelaktigt att en mer samlad uppföljning av de faktiska konsekvenserna av bestämmelserna om dygnsvila genomfördes. Enligt vår bedömning skulle en sådan uppföljning ge ett bättre underlag för att prioritera åtgärder, säkerställa en enhetlig tillämpning och stödja verksamheterna i att hantera de utmaningar som kvarstår. Behovet av en mer strukturerad uppföljning/utvärdering har även efterfrågats av verksamhetsföreträdare i samband med granskningen.

Vi vill också framhålla att de nya bestämmelserna har påverkat samtliga regioner i riket i varierande omfattning. Mot denna bakgrund bedömer vi att det även är värdefullt att bevaka och ta del av eventuella nationella utvärderingar av bestämmelserna kring dygnsvila, för att få en bredare bild av konsekvenser och erfarenheter över hela landet.

4 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Syftet med granskningen har varit att bedöma om regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård utifrån sina respektive ansvarsområden säkerställt att de nya bestämmelserna om dygnsvila införts och efterlevs på ett ändamålsenligt sätt inom hälso- och sjukvården.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård utifrån sina respektive ansvarsområden i allt väsentligt säkerställt att de nya bestämmelserna om dygnsvila införts och efterlevs på ett ändamålsenligt sätt inom hälso- och sjukvården.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi regionstyrelsen samt nämnden för folkhälsa och sjukvård, utifrån sina respektive ansvarsområden, att:

- Se över behovet av ytterligare informationsinsatser avseende hanteringen av bestämmelserna avseende dygnsvila till chefer inom hälso- och sjukvården.
- Säkerställa att riskanalyser/riskbedömningar genomförs i samband med större förändringar.
- Säkerställa att det sker regelbunden uppföljning och kontroll av efterlevnaden av de nya bestämmelserna om dygnsvila i schemaläggningen.
- Överväga att genomföra en samlad uppföljning/utvärdering av konsekvenserna av de nya bestämmelserna om dygnsvila och säkerställa att eventuella brister åtgärdas.

Datum som ovan

Azets Revision & Rådgivning AB

Ludwig Reimer

Certifierad kommunal revisor

Olivia Gonzalez

Verksamhetsrevisor

Liam Alldén

Verksamhetsrevisor

Veronica Hedlund Lundgren

Certifierad kommunal revisor och kvalitetssäkrare

Regionrevisionen

Regionfullmäktige

För kännedom till:
Regionstyrelsen**Granskning av regionstyrelsens ägarstyrning av
Jönköping Airport AB**

Under år 2022 ingick Region Jönköpings län ett delägarskap med Jönköpings kommun av Jönköping Airport AB. Av ägardirektivet framgår hur ägarnas styrning av bolaget ska ske och hur ägarnas dialog med styrelse och VD för Jönköping Airport AB ska genomföras under löpande verksamhetsår.

Sedan regionen ingick ett delägarskap i Jönköping Airport AB har bolaget redovisat väsentliga underskott i drift och verksamhet. År 2022 redovisades ett underskott mot budget på cirka -20 Mkr och för år 2023 ett underskott på cirka -34 Mkr. Regionstyrelsen har som företrädare för regionen ansvar för att utöva ägarstyrning och uppsikt över bolaget.

Granskningens syfte är att bedöma om regionstyrelsen ägarstyrning av Jönköping Airport AB säkerställer att regionfullmäktiges mål och uppdrag uppfylls.

Revisorernas bedömning och rekommendationer

Revisionens sammanfattande bedömning är att regionstyrelsen i allt väsentligt har etablerade strukturer för en ändamålsenlig ägarstyrning av Jönköpings Airport AB. Bakgrunden är att väsentliga styrdokument finns på plats och följs av regionstyrelsen och att det även finns etablerade forum för ägarstyrning, ägardialog och uppsikt.

Revisionen bedömer dock att regionstyrelsen inom ramen för sin ägarstyrning endast delvis är en tillräckligt aktiv ägare sett till de utmaningar som finns avseende Jönköpings Airport AB. Granskning visar att det finns behov av en mer aktiv ägare.

Revisorerna rekommenderar Region Jönköpings län att:

- 1. utvärdera vilka åtgärder som bör vidtas för att inom ramen för nuvarande bolagsordning och ägardirektiv bli en mer aktiv och tydligare ägare av Jönköping Airport AB*
- 2. utveckla samordning av ägarstyrningen och uppföljningen av bolaget tillsammans med Jönköpings kommun*
- 3. följa upp samtliga mål och riktlinjer som återfinns i ägardirektivet och att åtgärder vidtas vid eventuella avvikelser*
- 4. följa upp bolagets ekonomi och ta fram åtgärder för att på lång sikt förbättra ekonomin i enlighet med ägardirektivet*

Svar

Regionrevisionen föreslår att regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att senast 30 april svara på vilka åtgärder, med tillhörande tidplan, som kommer att vidtas till följd av granskningens resultat samt revisorernas rekommendationer.

Jonathan Freyschuss
Ordförande

Johan Stark
Vice ordförande

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: JONATHAN FREYSCHUSS

Date: 2026-01-09 08:09:29

BankID refno: 019ba196-ae63-7922-ba95-b824dcd90be3

Ordförande: Jonathan Freyschuss

Signed by: JOHAN ENAR SÖREN STARK

Date: 2026-01-23 10:36:15

BankID refno: 019bea35-ebcb-71ae-b423-b4fc2fb41b0a

Vice ordförande: Johan Starck

A decorative graphic on the left side of the page. It consists of a large blue triangle pointing right, followed by a series of smaller triangles in light gray, green, and blue, creating a sense of movement and depth.

Granskning av regionstyrelsens ägarstyrning av Jönköping Airport AB

Rapport

Region Jönköpings Län

2025-11-05

Antal sidor 24

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	6
3	Syfte och revisionsfrågor	7
4	Avgränsning	7
5	Revisionskriterier	7
6	Metod	8
7	Resultat av granskningen	9
7.1	Ägandeskapet av Jönköping Airport AB	9
7.1.1	Bedömning	10
7.2	Styrning av bolaget	10
7.2.1	Bedömning	15
7.3	Uppföljning och kontroll av bolaget	16
7.3.1	Bedömning	19
8	Samlad bedömning och rekommendationer	21

1 SAMMANFATTNING

Azets Revision & Rådgivning AB (Azets) har av revisorerna i Region Jönköpings län fått i uppdrag att granska regionstyrelsens ägarstyrning av Jönköping Airport AB. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Granskningen har syftat till att bedöma om regionstyrelsens ägarstyrning av Jönköping Airport AB säkerställer att regionfullmäktiges mål och uppdrag uppfylls.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att regionstyrelsen i allt väsentligt har etablerade strukturer för en ändamålsenlig ägarstyrning av Jönköpings Airport AB. Bakgrunden är att väsentliga styrdokument finns på plats och följs av regionstyrelsen och att det även finns etablerade forum för ägarstyrning, ägardialog och uppsikt.

Vi bedömer dock att regionstyrelsen inom ramen för sin ägarstyrning endast delvis är en tillräckligt aktiv ägare sett till de utmaningar som finns avseende Jönköpings Airport AB. Detta eftersom vår granskning visar att det finns behov av en aktivare ägare i form av såväl kravställning som analys utifrån bolagets ekonomiska förutsättningar, vilket i sin tur ställer krav på en närmare och tätare dialog såväl med bolaget som med Jönköpings kommun som samarbetspartner.

I beredningsunderlaget som låg till grund för regionfullmäktiges beslut att gå in som delägare i Jönköping Airport AB berörs olika områden. Där lyfts exempelvis hur flygplatsen behövs för att skapa en attraktiv och konkurrenskraftig region, ambulansflyg och upprätthållandet av viktiga samhällsfunktioner (beredskaps- och karantänsflygplats).

Vi noterar att gällande ägardirektiv och bolagsordning reglerar bolagets uppdrag och syfte. Därtill återfinns det ett antal mål, både verksamhetsmässiga och finansiella mål i ägardirektivet. Vi noterar dock att bolaget har synpunkter på beloppsgräns för ägarsamråd.

Inom ramen för granskningen framgår att regionstyrelsen och bolaget har återkommande ägarsamråd och ägardialoger. Därtill framgår av protokollgranskningen att regionstyrelsen och regionstyrelsens arbetsutskott har återkommande möten med bolaget, dels i form av ägarsamråd och via ägardialogsmöten. Vi noterar dock att den löpande dialogen i huvudsak sker mellan moderbolaget i kommunen och bolaget, och inte med båda ägarna.

Vi kan konstatera att regionstyrelsen, i enlighet med kommunallagen, 6 kap. 9 § för år 2024 prövat om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Därtill noterar vi att målen och riktlinjerna som i finns ägardirektivet delvis följs upp i den bolagsrapport som bolaget upprättar. I bolagsrapporten saknas uppföljning av tre fastställda mål eller riktlinjer. Två av dessa följs inte upp av bolaget och berör regionens mål eller riktlinjer. Vi noterar dock att det finns motsvarande/liknande målområden som härrör från Jönköpings kommun och som följs upp i bolagsrapporten. Därtill har bolaget ett finansiellt mål som ställer krav på att bolaget ska vidta åtgärder för att på lång sikt förbättra resultatet utan att påverka säkerheten och miljön. I de fall bolaget inte kan uppnå en ekonomi i balans på egen hand ska ägarna täcka upp underskotten. Vi har inom ramen för granskningen, inte tagit del av några tydliga åtgärder och en plan för hur ekonomin ska förbättras i enlighet med målet. Vi kan inte se att regionstyrelsen som ägare efterfrågat kompletterande uppföljning eller på annat sätt aktivt bidragit till att åtgärder och planering med anledning av detta tas fram.

I den följande tabellen redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

Nej Endast delvis I allt väsentligt Ja 	
Revisionsfråga	Bedömning
Har regionstyrelsen säkerställt att syftet med delägandet av Jönköping Airport AB tydliggjorts inför beslutet om ägandeskap?	<i>Ja</i>
Har regionstyrelsen säkerställt en ändamålsenlig styrning av Jönköping Airport AB?	<i>I allt väsentligt</i>
Är ägardirektiv och bolagsordning ändamålsenligt utformade och utgör dessa en grund för en aktiv styrning?	<i>I allt väsentligt</i>
Finns det tydliga verksamhetsmål och finansiella mål för bolaget?	<i>I allt väsentligt</i>
Följer regionstyrelsen löpande upp hur ägardirektiv, bolagsordning och övriga styrdokument efterlevs?	<i>Endast delvis</i>
Har regionstyrelsen säkerställt en tillräcklig uppföljning och kontroll av Jönköping Airport AB?	<i>I allt väsentligt</i>
Finns det ändamålsenliga rutiner för rapportering och uppföljning av Jönköping Airport AB?	<i>I allt väsentligt</i>
Vidtar regionstyrelsen tillräckliga åtgärder i de fall Jönköping Airport AB redovisar avvikelser mot ekonomi och/eller mål?	<i>Endast delvis</i>
Har regionstyrelsen följt upp om syftet med ägandeskapet av Jönköping Airport AB uppnås?	<i>Endast delvis</i>
Finns ändamålsenliga forum för dialog mellan regionstyrelsen och Jönköping Airport AB?	<i>I allt väsentligt</i>

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi regionstyrelsen att:

- Genomföra en utvärdering av vilka åtgärder som bör vidtas för att inom ramen för nuvarande bolagsordning och ägardirektiv bli en aktivare och tydligare ägare av Jönköping Airport AB, och där nyckelpersoner i den egna förvaltningen i högre utsträckning involveras.
- Ta initiativ till en utvecklad samordning av ägarstyrningen och uppföljningen av bolaget tillsammans med Jönköpings kommun där särskilt samordning inför bolagsstämma prioriteras.

- Säkerställa att samtliga mål och riktlinjer som återfinns i ägardirektivet följs upp och att åtgärder vidtas av bolaget vid avvikelser.
- Säkerställa en tillräcklig uppföljning av bolagets ekonomi och att åtgärder och en plan tas fram för att på lång sikt förbättra bolagets ekonomi i enlighet med det finansiella målet i ägardirektivet.

2 BAKGRUND

Azets har av revisorerna i Region Jönköpings län fått i uppdrag att granska regionstyrelsens ägarstyrning av Jönköping Airport AB. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Under år 2022 ingick Region Jönköpings län ett delägarskap med Jönköpings kommun av Jönköping Airport AB. Regionfullmäktige beslutade i december år 2021 att uppdra regionstyrelsen att utifrån beslut i styrelsen och beredningsunderlag upprättat av förvaltningen fortsätta dialogen med Jönköpings kommun avseende ett regionalt delägarskap i bolaget. Regionfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde i april år 2022 att förvärva 50 procent av aktierna i Jönköping Airport AB.

I samband med att regionen gick in som delägare i bolaget justerades bolagsordning och ägardirektiv. Av bolagsordning och ägardirektiv framgår det regionala ägarintresset och syftet med regionens delägarskap i Jönköping Airport AB. ”Ändamålet med bolagets verksamhet är att bedriva flygplatsverksamhet och därmed tillgodose behovet av flyg som en kommunikations- och transportmöjlighet för Jönköpings kommuns och Region Jönköpings läns invånare, näringsliv, offentliga verksamheter och besökare. Genom den bedrivna verksamheten avser man bidra till Jönköping kommuns och Region Jönköpings läns utveckling och tillväxt.”¹ Av ägardirektivet framgår hur ägarnas styrning av bolaget ska ske och hur ägarnas dialog med styrelse och VD för Jönköping Airport AB ska genomföras under löpande verksamhetsår. Utöver detta framgår även hur regionen och kommunen ska utöva sin uppsikt över bolaget.

Att ha en fungerande ägarstyrning är väsentligt för att säkerställa att ändamålet med att äga bolaget nås. En fungerande ägarstyrning utgörs av väl utformade styrdokument, en utvecklad dialog och kommunikation mellan ägare/ägarens representanter och bolag, samt en ändamålsenlig återrapportering av ekonomi och verksamhetsresultat till ägaren. Ägardirektiv och styrningen av bolaget ska återspeglas i bolagets egna mål och i hur verksamhetens bedrivs. Det är därför väsentligt att ägardirektiven är tydliga och möjliga att tillämpa. Det ska vara möjligt att följa upp verksamhetens resultat mot ägardirektiv och bolagsordning, och resultatet ska redovisas på ett rimligt vis i årsredovisningen.

Sedan regionen ingick ett delägarskap i Jönköping Airport AB har bolaget redovisat väsentliga underskott i drift och verksamhet. År 2022 redovisades ett underskott mot budget på cirka -20 Mkr, för år 2023 ett underskott på cirka -34 Mkr och för 2024 redovisas ett underskott på -32 Mkr. Prognosen för 2025 pekar mot ett ökat underskott.

Regionstyrelsen har som företrädare för regionen ansvar för att utöva ägarstyrning och uppsikt över bolaget. Genom sin ägarstyrning ska regionstyrelsen tillförsäkra att bolaget bedriver sin verksamhet i enlighet med bolagsordningen och av regionfullmäktige fastställda ägardirektiv. Regionstyrelsen ska ta de initiativ som krävs för att bolaget vid eventuella avvikelser eller brister i relation till ägarnas uppdrag vidtar åtgärder som säkerställer att bolagets styrelse vidtar de åtgärder som krävs för att verksamheten bedrivs i enlighet med bolagsordning och ägardirektiv. .

Regionens förtroendevalda revisorer bedömer att det finns en risk för att regionstyrelsens ägarstyrning av bolaget inte i tillräcklig omfattning har sin utgångspunkt i bolagsordningar, ägardirektiv och regionfullmäktiges övergripande mål och uppdrag som har bäring på bolaget och dess ändamål. Därmed finns det en risk för att bolaget inte redovisar en tillräcklig måloppfyllelse. Revisorerna har med anledning av bakgrunden ovan beslutat att genomföra en fördjupad granskning av ägarstyrningen av Jönköping Airport AB.

¹ Bolagsordningen §§3-4 samt ägardirektiv §§ 1–2

3 SYFTE OCH REVISIONSFRÅGOR

Granskningen syftar till att bedöma om regionstyrelsens ägarstyrning av Jönköping Airport AB säkerställer att regionfullmäktiges mål och uppdrag uppfylls. Granskningen avser besvara följande revisionsfrågor

- Har regionstyrelsen säkerställt att syftet med delägandet av Jönköping Airport AB tydliggjorts inför beslutet om ägandeskap?
- Har regionstyrelsen säkerställt en ändamålsenlig styrning av Jönköping Airport AB?
 - Är ägardirektiv och bolagsordning ändamålsenligt utformade och utgör dessa en grund för en aktiv styrning?
 - Finns det tydliga verksamhetsmål och finansiella mål för bolaget?
 - Följer regionstyrelsen löpande upp hur ägardirektiv, bolagsordning och övriga styrdokument efterlevs?
- Har regionstyrelsen säkerställt en tillräcklig uppföljning och kontroll av Jönköping Airport AB?
 - Finns det ändamålsenliga rutiner för rapportering och uppföljning av Jönköping Airport AB?
 - Vidtar regionstyrelsen tillräckliga åtgärder i de fall Jönköping Airport AB redovisar avvikelser mot ekonomi och/eller mål?
 - Har regionstyrelsen följt upp om syftet med ägandeskapet av Jönköping Airport AB uppnås?
- Finns ändamålsenliga forum för dialog mellan regionstyrelsen och Jönköping Airport AB?

4 AVGRÄNSNING

Granskningen omfattar regionstyrelsens ägarstyrning av Jönköping Airport AB

5 REVISIONSKRITERIER

I granskningen har revisionskriterierna utgjorts av:

- Kommunallagen (2017:725) 2 kap, 10 kap §§ 1–4 samt 7–9, 6 kap. §§1–6 och 9–11
- Aktiebolagslagen (2005:551)
- Bolagsordning och ägardirektiv för Jönköping Airport AB
- Regionfullmäktiges budget och uppdrag
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut avseende ägarstyrning
- Mål och syfte med regionens delägarskap i enlighet med beslutsunderlag i regionfullmäktige 2022-04-19

6 METOD

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer/avstämningar med ansvariga tjänstepersoner och förtroendevalda i regionstyrelsen och Jönköping Airport AB. Vi har intervjuat:

- Presidiet i regionstyrelsen
- Presidiet i styrelsen för Jönköping Airport AB
- Regiondirektör
- Ekonomidirektör
- VD i Jönköping Airport AB
- Ekonomichef i Jönköping Airport AB

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Alla som intervjuats inom ramen för granskningen har fått möjlighet att yttra sig kring rapportens innehåll.

7 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

7.1 ÄGANDESKAPET AV JÖNKÖPING AIRPORT AB

Beredning av ärendet inför regionstyrelsens förslag till beslut

I kallelsen till regionstyrelsens sammanträde 2021-11-09² bifogades ett antal beredningsunderlag kopplat till Jönköping Airport AB. Mest omfattande är konsultutredningen genomförd av Ramboll AB. Av utredningen *"Utredningsuppdrag. Nyttan med Jönköping Airport"*³ framkommer följande: *"Flygplatsen anses vara en viktig aktör för att länet ska förbli attraktivt för boende, företagare och besökare. Merparten av respondenterna uppger att en eventuell avsaknad av Jönköping Airport skulle ha en negativ inverkan, både på den individuella organisationen men framför allt på samhället i stort. Tillgången till en flygplats anses vara grundläggande för att regionen ska förbli lockande och möjliggöra tillväxt inom näringslivet."*

I kallelsen återfinns en promemoria som berör *"Jönköping Airport och rollen för Region Jönköpings län"*⁴. Promemorian lyfter att flygplatsen bedöms vara viktig för att möjliggöra goda förutsättningar att kunna locka och behålla invånare och företag samt att en avsaknad av flygplatsen skulle ha en negativ inverkan på regionens attraktivitet. Underlaget pekar på att förutsättningarna för ett aktivt ägarskap är att regionen går in i ett 50/50 ägarskap med Jönköpings kommun. Därtill finns även ett kortare segment om det årliga driftbidraget som regionen utbetalat till flygplatsen: *"Till driften av Jönköping Airport lämnar Region Jönköpings län ett årligt bidrag. Om bidraget från Region Jönköpings län i framtiden kommer att öka kraftigt kan det vara rimligt att regionen vill påverka hur pengarna används och därmed vara med i frågor kring flygplatsens utveckling vilket innebär att det är relevant att fundera på vilken roll Region Jönköpings län ska ha. Tänkbara alternativ i ett längre framtidsperspektiv är allt från passiv finansör, aktiv avtalspart till jämbördig ägare."*

I handlingen *"Delägarskap i Jönköpings Airport AB"*⁵ motiveras delägarskapet bland annat med att flygplatsen är en resurs för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner och fungera som bland annat beredskaps- och karantänsflygplats. Ett regionalt delägarskap i Jönköpings Airport AB bedöms stärka möjligheterna för den regionala utvecklingen och tillväxten i Jönköpings län. Den regionala sjukvårdens behov av luftburen sjuktransport lyfts också som en väsentlig faktor för det regionala ägarintresset i bolaget.

Regionfullmäktiges beslut om delägarskap, ägardirektiv och bolagsordning

Vid regionfullmäktiges sammanträde 2022-04-19, § 32⁶ fattades det formella beslutet där regionfullmäktige godkände att Region Jönköpings län förvärvar 50 procent av totalt 4 000 aktier i Jönköping Airport AB för en köpeskilling om 2 miljoner kronor, i enlighet med aktieöverlåtelseavtalet. Tillträde ska ske den 1 juni 2022. Som en följd av beslutet godkänner fullmäktige också en bolagsordning och ägardirektiv som ska gälla för bolaget.

Av bolagets ägardirektiv⁷ framgår bland annat att ändamålet med bolagets verksamhet är att bedriva flygplatsverksamhet samt att bolaget, genom den bedrivna verksamheten, ska bidra till Jönköping kommuns och Region Jönköpings läns utveckling och tillväxt.

² Daterat 2021-11-09

³ Daterat 2021-05-26

⁴ Daterat 2021-09-24. Regional utveckling.

⁵ Daterat 2022-03-13 RjL 2021/2058

⁶ Daterat 2022-04-19,

⁷ Utfärdat av kommunfullmäktige i Jönköpings kommun 2023-12-13 och av regionfullmäktige i Region Jönköpings län 2023-12-05. Därefter fastställt av Jönköping Airports AB:s bolagsstämma.

I fastställd bolagsordning för Jönköping Airport AB⁸ framgår att bolaget ska svara för driften, förvaltningen och utvecklingen av flygplatsen och därigenom tillgodose behovet av flyg som en kommunikations- och transportmöjlighet för invånare, näringsliv och besökare.

lakttagelser från intervjuer

I våra intervjuer framkommer att det innan regionen gick in som delägare genomfördes ett antal utredningar, exempelvis tidigare nämnda konsultutredning. Det upprättades även ett flertal tjänsteskrivelser där nyttan och ägandeformerna för regionens eventuella delägarskap analyserades.

Regionstyrelsens presidium kopplar vid intervjun regionens inträde som delägare till den regionala utvecklingsstrategin. Av strategin framgår att regionen ska arbeta för att utveckla hela länet, vilket också innefattar flygplatsen och dess verksamhet. Därtill fördes det enligt presidiet diskussioner, vid tidpunkten för inträdet, huruvida det var rimligt att kommunen skulle vara ensam ägare för hela flygplatsens drift.

7.1.1 Bedömning

Vi bedömer att regionstyrelsen säkerställt att syftet med delägandet av Jönköping Airport AB tydliggjorts i bolagsordning och ägardirektiv i samband med beslutet om delägarskap.

Vi noterar att det i olika underlag beskrivits vilken roll flygplatsen har i länet och att det bedöms vara viktigt att ha en flygplats för att möjliggöra en konkurrenskraftig och attraktiv region ur flera perspektiv. Det granskade underlaget beskriver även att det finns en regional nytta med flygplatsen för den hälso- och sjukvård som regionen bedriver. Flygplatsen beskrivs också vara en resurs för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner och bland annat fungera som beredskaps- och karantänsflygplats. Vid intervjuer har det framkommit hur det ur ett regionalt utvecklingsperspektiv är av stor vikt att regionen är med och utvecklar och driver flygplatsen.

Vi noterar även att beredningsunderlagen delvis lyfter de risker och svårigheter ett ägarskap medför inför regionfullmäktiges beslut.

Vi noterar att gällande bolagsordning och ägardirektiv som beslutats i samband med att fullmäktige godkände inträdet som delägare, beskriver syftet med bolagets verksamhet, till exempel vilken sorts verksamhet som ska bedrivas och att bolaget ska bidra till delägarnas utveckling och tillväxt.

7.2 STYRNING AV BOLAGET

Ägardirektiv och bolagsordning

Ägardirektivet är ägarnas väsentligaste verktyg för att stötta bolagsstyrelsen i dess uppdrag att under verksamhetsåret styra och leda verksamheten. Ägardirektivet fastställs vid bolagsstämman och är ett strategiskt framåtriktat dokument. Det bör bygga på en god dialog mellan ägarna och en analys av bolagets förutsättningar utifrån bolagsordning och omvärldsförändringar. Under verksamhetsåret är sedan bolagetsstyrelse och VD ytterst ansvariga för att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och effektivt.

⁸ Fastställt av kommunfullmäktige 2022-04-28 §108. Fastställt av regionfullmäktige, 2022-04-19 §32

I fastställd bolagsordning för Jönköping Airport AB⁹ framgår att ”ändamålet med bolagets verksamhet är att, inom den kommunala kompetensen och med iakttagande av kommunala principer såsom lokaliserings-, likställighets- och självkostnadsprincipen samt på affärsmässig grund där så ryms inom de för kommunen tillåtna områdena, svara för driften, förvaltningen och utvecklingen av flygplatsen och därigenom tillgodose behovet av flyg som en kommunikations- och transportmöjlighet för invånare, näringsliv och besökare. Genom den bedrivna verksamheten avser man bidra till Jönköpings kommuns och Region Jönköpings läns utveckling och tillväxt.”

Av bolagets ägardirektiv¹⁰ framgår att ändamålet med bolagets verksamhet är att bedriva flygplatsverksamhet och därmed tillgodose behovet av flyg som en kommunikations- och transportmöjlighet för Jönköpings kommuns och Region Jönköpings läns invånare, näringsliv, offentliga verksamheter och besökare. Genom den bedrivna verksamheten avser man bidra till Jönköping kommuns och Region Jönköpings läns utveckling och tillväxt. Uppdraget beskrivs vara att bedriva flygplatsverksamhet och vara en bidragande aktör till att skapa tillväxt och sysselsättning i Jönköpingsregionen. Bolaget ska även vara en resurs för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner. I det ligger att fungera som beredskaps- och karantänsflygplats. I uppdraget ingår att utveckla och marknadsföra frakt- och passagerartrafiken på flygplatsen. I bolagets uppdrag ingår också att förvalta de av Jönköpings kommun ägda fastigheterna och lokalerna inom flygplatsområdet och utveckla flygplatsmiljön.

I ägardirektivet under rubriken ”miljömässiga, sociala och ekonomiska mål och riktlinjer” återfinns ett flertal mål och riktlinjer som bolaget ska följa:

Kategori	Mål/riktlinjer som beskrivs i ägardirektivet
God ekonomisk hushållning	Kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning handlar om att kommunerna och regionerna långsiktigt ska klara av sina samhällsuppdrag med god kvalitet inom en sund finansiell utveckling. Styrelsen ansvarar för hur bolaget avser uppfylla nedanstående mål i det löpande strategi- och planeringsarbetet
Verksamhetsmål	Flygplatsen ska vara en viktig funktion för samhällsviktigt flyg och i det upprätthålla funktionen som beredskapsflygplats. Flygplatsen ska utveckla och marknadsföra frakt- och passagerartrafiken samt annan affärsverksamhet på flygplatsen för att stärka flygplatsens attraktivitet, utbud och därmed långsiktigt förbättra ekonomin. Bolaget ska arbeta för en hållbar utveckling. Bolaget ska arbeta proaktivt med miljö- och energifrågor samt driva utvecklingen mot fossilfritt flygresande, flygfrakt och övrig flygverksamhet. Bolaget ska säkerställa att den miljökoncession som finns för flygplatsen efterlevs och uppdateras. Bolaget ska sörja för att de av myndigheter för flygsäkerheten och för driften övriga nödvändiga tillstånd för verksamheten erhålls och upprätthålls.
Finansiella mål	Bolaget ska på lång sikt förbättra resultatet genom en ökad effektivitet och ökade intäkter. Bolaget ska utveckla verksamheten i den takt som ekonomi, säkerhet och miljö

⁹ Fastställt av kommunfullmäktige 2022-04-28 §108. Fastställt av regionfullmäktige, 2022-04-19 §32

¹⁰ Utfärdat av kommunfullmäktige i Jönköpings kommun 2023-12-13 och av regionfullmäktige i Region Jönköpings län 2023-12-05. Därefter fastställt av Jönköpings Airports AB:s bolagsstämma.

	<i>tillåter. Om bolaget inte kan täcka verksamhetens kostnader med intäkter eller bidrag krävs en kapitaltäckning från ägarna i enlighet med aktieägaravtalet.</i>
Hållbar utveckling, Agenda 2030	<i>Agenda 2030 är vägledande för att nå de mänskliga rättigheterna och en hållbar region. Bolaget ska följa de hållbarhetsprogram som finns framtagna av Jönköpings kommun och Region Jönköpings län.</i>
Övergripande mål	<i>För den långsiktiga och önskade utvecklingen i Jönköpings kommun har kommunfullmäktige antagit en vision för Jönköpings kommun, Vision 2030.</i> <i>Därutöver har Region Jönköpings län antagit en regional utvecklingsstrategi 2020–2035 med en vision att Jönköpings län ska vara Sveriges mest hållbara, attraktiva och tillgängliga region.</i> <i>Bolaget ska verka i båda visionernas riktning.</i>

Bolagsstyrelsens ansvar i relation till ägarens

Av ägardirektivet framgår vilka uppgifter som bolagets styrelse har, vilket är att svara för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Styrelsen har det operativa ansvaret för bolaget och att verksamheten bedrivs i enlighet med vad som har beslutats på årsstämman. Styrelsen för bolaget ska se till att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Det står även att styrelsen bland annat ska:

- *Ha helhetssyn och koncernperspektiv för uppdraget*
- *Fastställa strategin för bolagets verksamhet uttryckt i affärsplan och budget*
- *Säkerställa att bolaget har en effektiv ledning*
- *Följa upp och kontrollera bolagets förvaltning*
- *Fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation*
- *Utfärda skriftliga instruktioner för ekonomisk rapportering*
- *Tillse att underställa ägarnas fullmäktige ärenden som enligt ägardirektivet ska hänskjutas fullmäktige för godkännande eller ställningstagande*
- *Tillse att det finns en tillfredsställande intern kontroll*
- *Årligen lämna en bolagsstyrningsrapport till ägarna*
- *Utfärda instruktion för VD:s arbete*
- *Årligen utvärdera VD:s arbete*
- *Årligen utvärdera styrelsens eget arbete*

Verkställande direktörs uppgifter är att på bästa sätt tillvarata bolagets intresse och följa den VD-instruktion som styrelsen fastställer. Det innebär att verkställande direktör ska verka för att kommunens ändamål med verksamheten förverkligas enligt bolagsordning, ägardirektiv och styrelsebeslut. Enligt ägardirektiv ska verkställande direktör:

- *Sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar*
- *Se till att bolagets bokföring och medelsförvaltning sköts på betryggande sätt*

- *Förse styrelsen med information om bolaget och dess verksamhet samt det underlag i övrigt som styrelsen behöver för sitt arbete*

Ägardirektivet lyfter även att ägarna ska ha en aktiv styrning och ledning av sitt bolag. Detta innebär bland annat att de löpande ska utvärdera:

- *Verksamheten och verksamhetsformen*
- *Bolagets strategier och mål*
- *Hur bolagsverksamheten sköts av styrelsen och bolagsledningen*

I ägardirektivet beskrivs det även hur bolaget ska bereda ägarna möjlighet att ta ställning innan beslut fattas som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Till denna beslutskategori hör:

- *Större investeringar överstigande 20 mnkr;*
- *Förvärv eller bildande av dotterbolag;*
- *Förvärv av aktier i annat företag;*
- *Förvärv av fastigheter vilka är av sådan omfattning att de påverkar bolagets långsiktiga ekonomi;*
- *Planer som gäller ändrad inriktning av bolagets verksamhet eller start av ny rörelsegren eller nedläggning av befintlig sådan*

I bolagsordningen anges att bolaget skall bereda kommunfullmäktige i Jönköpings kommun och regionfullmäktige i Jönköpings län möjlighet att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt fattas. Vidare framkommer att *"enighet är av vikt för beslut av principiell betydelse"* och att det ska *"ske samråd mellan parterna och beredningen av ärendena innan dessa överlämnas till de båda fullmäktige för ställningstagande"*. Skulle olika meningar uppkomma i bolagets styrelse om ett ärende är av sådan art att godkännande från ägarnas fullmäktige ska inhämtas ska samråd ske med ägarna.

Därtill beskrivs det hur bolaget enligt aktieägaravtalet ska samråda med ägarna kring ärenden av vikt som inte ryms inom området ovan. Det avser följande typer av ärenden:

- *Bolagets egna investeringar som överstiger 3 mnkr.*
- *Vid tecknande av avtal rörande flygtrafiken som utgör en bedömd risk för hela avtalsperioden överstigande 2 mnkr för Jönköping Airport.*
- *För investeringar i de av Jönköpings kommunägda fastigheter och lokalerna ska samråd ske med ägarna.*

Protokollgranskning

Regionstyrelsen har regelbundet återkommande ägardialog med Jönköping Airport AB, vilket framgår av genomförd protokollgranskning. Av kallelser och protokoll från ägarsamråd och ägardialogerna framgår de punkter som behandlats vid mötet, så som bolagets pågående verksamhet, ekonomiska läge, omvärldsfaktorer som påverkar bolaget (exempelvis nya lagar, regeringsuppdrag eller dylikt).

Vid ägarsamråden och ägardialogerna deltar tjänstepersoner från kommunen och regionen samt representanter från regionstyrelsen och kommunstyrelsen. Därtill noterar vi att bolagets VD (Jönköping Airport) medverkar vid vissa tillfällen.

Protokollgranskningen visar även på att frågor rörande bolaget behandlas återkommande på regionstyrelsens arbetsutskott (RSAU) och regionstyrelsens sammanträden. Exempelvis redovisas resultatet från ägardialoger och återrapportering från ägarsamråd. I protokollet ges endast en kortfattad och övergripande beskrivning av vad som diskuterats under dessa tillfällen. Vi kan även se att regionstyrelsen fattat beslut gällande förlusttäckningsgaranti för bolaget.

Dialog mellan bolaget och regionstyrelsen

I dokumentet "*Årsplanering Regionstyrelsen 2025*"¹¹ anges att regionstyrelsen under 2025 i september månad ska ha dialog med helägda och delägda bolagsstyrelser. Jönköping Airport är en av de föredragande.

I intervjuer med regionstyrelsens presidium beskrivs att regionstyrelsen en gång om året har möten med samtliga bolag och där får bland annat styrelsen för flygplatsen och VD möjlighet att berätta om det senaste inom verksamheten. Regionstyrelsens presidium upplever att regionstyrelsen är en aktiv ägarföreträdare och följer ägardirektivet. Ett ytterligare sätt som presidiet agerar i sin egenskap av delägare beskrivs vara att delta i dialoger med ansvarig minister och departement för att diskutera frågor kring regionala flygplatsers finansiering, utveckling och förutsättningar.

I intervjuer med representanter från bolaget beskrivs hur bolaget har betydligt tätare dialog med kommunens tjänstepersoner och Rådhus AB, än med regionens tjänstepersoner. Detta beskrivs vara ett problem eftersom bolaget ägs till 50% av regionen. Det beskrivs även att det inte sker någon systematisk avstämning på högre tjänstemannanivå mellan regionen och bolaget.

Iakttagelser från genomförda intervjuer

De intervjuade tjänstepersonerna lyfter att det finns ett behov av att ägarna ses oftare för att på ett tydligare sätt samordna sin styrning av bolaget. I nuläget träffas de båda ägarna vid ägarsamråden/ägardialogen men det upplevs inte som tillräckligt, givet bolagets särart (exempelvis höga säkerhetskrav, strikta och komplicerade regelkrav och krav på tillräcklig infrastruktur). Företrädare från regionen lyfter att det inte sker någon samordning mellan kommunen och regionen inför bolagstämman. Däremot lyfter regionstyrelsens presidium vid intervjuer att det finns en tät dialog, och att presidiet bedömer att regionen har en tätare dialog med Jönköping Airport AB än med övriga bolag som regionen äger.

I genomförda intervjuer beskrivs det hur VD och bolagsstyrelse upplever att de är begränsade av ägardirektivets formuleringar kring samråd vid ärenden av vikt som inte ryms inom principiell beskaffenhet. Särskilt lyfts gränserna för investeringar som överstiger på 3 mnkr, och avtalstecknande rörande flygtrafiken överstigande 2 mnkr som problematiska. Enligt de intervjuade från bolaget är denna gräns lågt satt givet bolagets verksamhet där dyrare investeringar är mer vanligt förekommande än i många andra typer av kommunala bolag. Därtill beskrivs det hur det är en tidkrävande process att kalla till ägarsamråd för denna typ av beslut, vilket enligt de intervjuade, leder till tröga beslutsprocesser, längre ledtider och en mindre effektiv styrning.

Regionstyrelsens presidium beskriver i intervjun att det finns en upparbetad pågående dialog med kommunernas kommunstyrelseordförande inom ramen för det regionala utvecklingsarbetet. Dessa träffar sker enligt uppgift återkommande och behandlar bland annat Jönköping Airport AB. Därtill beskrivs att det funnits diskussioner att involvera näringslivet kring frågor som rör utvecklingen av Jönköping Airport AB, men att näringslivet inte visat intresse av att bli involverade.

¹¹ Saknas datering

7.2.1 Bedömning

Vi bedömer att ägardirektiv och bolagsordning är i allt väsentligt ändamålsenligt utformade och att de utgör grund för styrning och ledning av Jönköping Airport AB.

Vi noterar att gällande ägardirektiv och bolagsordning reglerar bolagets uppdrag och syfte. Därtill återfinns det ett antal mål, både verksamhetsmässiga och finansiella mål i dokumenten. Vi noterar dock att det på några ställen i dokumenten enbart hänvisas till kommunperspektivet och inte båda ägarnas perspektiv.

Vi noterar att den formella ansvarsfördelningen så som den framgår av bolagsordning och ägardirektiv är rimlig och ger bolagets styrelse och VD mandat att under året bedriva verksamheten i enlighet med kraven i aktiebolagslagen (SFS 2025:804). Vi noterar dock bolagsföreträdarnas synpunkter på beloppsgräns för ägarsamråd och bedömer att det bör diskuteras i kommande dialoger med bolaget.

Vi bedömer att det i allt väsentligt finns tydliga verksamhets- och finansiella mål för bolaget.

I granskningen framkommer att det finns verksamhetsmål, övergripande mål, riktlinjer och finansiella mål i ägardirektivet. Dessa är enligt vår bedömning i allt väsentligt tydliga och anpassade för verksamhetens särart.

Vi bedömer emellertid att det finansiella målet som återfinns i gällande ägardirektiv, inte är tillräckligt tydligt formulerat. Vår bedömning är att det finansiella målet behöver konkretiseras för att ge bolaget tydligare förutsättningar för att planera och styra sin verksamhet.

Vi bedömer att regionstyrelsen i allt väsentligt i tillräcklig omfattning har säkerställt en ändamålsenlig styrning av Jönköping Airport AB

Vi bedömer att det i allt väsentligt finns ändamålsenliga forum för dialog mellan regionstyrelsen och Jönköping Airport AB.

Inom ramen för granskningen framgår att regionstyrelsen och bolaget har återkommande ägarsamråd och ägardialoger. Därtill framgår av protokollgranskningen att regionstyrelsen och regionstyrelsens arbetsutskott har återkommande möten med bolaget, dels i form av ägarsamråd och via ägardialogsmöten. Däremot uppges i granskningen att det inte sker någon samordning mellan ägarna inför bolagsstämman. Vi bedömer att det finns skäl för regionstyrelsen att ta initiativ till sådan samordning.

Vi noterar utifrån genomförda intervjuer att det beskrivs finnas en tätare kontakt mellan moderbolaget i kommunen och bolaget. En bidragande orsak uppges vara att bolagets likviditetshantering är kopplad till kommunens moderbolag och att bolaget ska nyttja kommunens

kompetens inom olika områden. Vi noterar att de intervjuade informerar om att det inte finns någon upparbetad kontakt eller mötesstruktur mellan högre tjänstepersoner från regionen och bolaget. Vidare framgår av intervjuerna med bolaget att det finns behov av en tätare uppföljning och dialog med regionen kring dess verksamhet, medan regionstyrelsens presidium upplever att det finns tillräckligt med tillfällen för dialog. I kommunallagen beskrivs i 6 kap. 1 § att styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens eller regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 10 kap. 2–6 §§ och sådana kommunalförbund som kommunen eller regionen är medlem i. *Lag (2019:835)*. Vi bedömer att regionstyrelsen bör överväga att ta initiativ till en mer löpande dialog mellan regionen och bolaget.

Vi noterar att det enligt intervjuuppgift förekommer dialog på politisk nivå mellan länets kommuner och regionen om frågor rörande bland annat flygplatsen. Därtill framgår att näringslivet visat svalt intresse att vara med och utveckla flygplatsen.

7.3 UPPFÖLJNING OCH KONTROLL AV BOLAGET

Uppföljning av ägardirektiv (måluppfyllelse och efterlevnad av styrdokument)

Av granskningen framgår att bolaget årligen upprättar en bolagsrapport som en del av bolagets rapportering till ägarna. Vi har tagit del av 2024 års version med namnet: *"Bolagsrapport Jönköping Airport AB – verksamhetsåret 2024"*¹². Här återfinns bland annat en uppföljning av de kommunövergripande målen och Jönköpings kommuns Vision 2030s fyra fokusområden. Det finns emellertid ingen uppföljning kopplad till Region Jönköpings läns vision, *"För ett bra liv i en attraktiv region"* eller några regionövergripande mål.

I bolagsrapporten beskrivs hur bolaget under året arbetat mot de fyra fokusområdena och vilka åtgärder som vidtagits för att nå en god måluppfyllelse. Dessa fyra fokusområden härstammar från de mål som Jönköpings kommun fastslagit. Bolagets ändamål som beskrivs i gällande bolagsordning, följs också upp med en beskrivning som berör vikten av att flygplatsen erbjuder näringsliv, företag, organisationer, utbildningssektorn och offentlig verksamhet en flygplats.

Det återfinns även en uppföljning av ägardirektivets miljömässiga, sociala och ekonomiska mål och riktlinjer (som presenteras i tabellform i avsnitt 7.2), hur bolaget arbetat med dessa under året samt vilka åtgärder som vidtagits. I vissa fall finns det beskrivning av hur bolaget framöver ämnar arbeta med målen eller riktlinjerna.

Vi har kontrollerat vilka mål och riktlinjer som återfinns i ägardirektiven (se avsnitt 7.2) och som inte följs upp i 2024 års bolagsrapport:

Verksamhetsmål:

- Bolaget ska arbeta för en hållbar utveckling. Bolaget ska arbeta proaktivt med miljö- och energifrågor samt driva utvecklingen mot fossilfritt flygresande, flyg-frakt och övrig flygverksamhet. Bolaget ska säkerställa att den miljökoncession som finns för flygplatsen efterlevs och uppdateras.

¹² Saknas datering.

Hållbar utveckling, Agenda 2030

- *Agenda 2030 är vägledande för att nå de mänskliga rättigheterna och en hållbar region. Bolaget ska följa de hållbarhetsprogram som finns framtagna av Jönköpings kommun och Region Jönköpings län.*
 - **Förtydligande kommentar: målet för Region Jönköpings län följs inte upp, enbart för Jönköpings kommun.**

Övergripande mål

- Därutöver har Region Jönköpings län antagit en regional utvecklingsstrategi 2020–2035 med en vision att Jönköpings län ska vara Sveriges mest hållbara, attraktiva och tillgängliga region.

Bolagsrapporten innehåller en uppföljning av det finansiella målet. Det beskrivs vilka åtgärder som bolaget vidtagit under 2024. I uppföljningen finns emellertid ingen beskrivning av åtgärder eller en plan för hur ekonomin på lång sikt ska förbättras.

I bolagsrapportens återfinns även en tabell där bolaget redogör för vilka styrdokument som påverkar bolaget, och huruvida dokumenten är aktuella och efterlevs. För Region Jönköpings län återfinns särskilt två styrdokument:

Styrdokument – Region Jönköpings län	Aktuellt och efterlevs	Kommentar
<i>Region Jönköpings läns hållbarhetsprogram</i>	<i>Ja</i>	-
<i>Region Jönköpings läns Regional utvecklingsstrategi 2020–2035</i>	<i>Ja</i>	-

Av tabellen ovan framgår att styrdokumenterna är ”*aktuella och efterlevs*”. Det beskrivs emellertid inte i bolagsrapporten vilka åtgärder bolaget vidtagit eller hur det arbetat med Region Jönköpings län regionala utvecklingsstrategi 2020–2035 eller det hållbarhetsprogram som finns framtaget av Region Jönköpings län. Det beskrivs endast, att dokumenten är aktuella och efterlevs och kommentarsfiken är lämnad tom.

Sammanfattningsvis kan vi se att två av de tre mål som inte följs upp av bolaget berör regionens mål eller riktlinjer. Vi noterar dock att det finns motsvarande/liknande målområden som är från Jönköpings kommun och som följs upp i bolagsrapporten. Vi kan utifrån genomförd protokollgranskning inte heller se att regionstyrelsen begärt någon uppföljning med anledning av avsaknaden av denna uppföljning.

Beslut om bolagsverksamhet

I tjänsteskrivelsen ”*Beslut om bolagsverksamhet 2024, Jönköping Airport AB varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna*”¹³ beskrivs hur regionstyrelsen ska bedöma om verksamheten i Jönköping Airport AB som bedrivits under 2024 har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet samt utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Följande punkter besvarades inom ramen för bolagsstyrningsrapporten:

1. Styrelse och verkställande direktör

¹³ Daterad 2025-04-30 RJL 2025/1530

2. Bolagets ändamål
3. Kommunala principerna
4. Kommunala kompetensen
5. Ägardirektivet
6. Intern kontroll

Bolag	1	2	3	4	5	6
Jönköping Airport AB	OK	OK	OK	OK	OK	OK (kommentar)

Gällande punkt 6 kommenteras att det delägda bolaget har väl fungerande rutiner för intern kontroll.

Uppföljning av bolagets ekonomi och nyckeltal

I gällande ägardirektiv framgår att Jönköpings kommun genom Jönköpings Rådhus AB och Region Jönköpings län ska utöva styrning och tillsyn samt uppföljning av bolaget. Därtill beskrivs att Jönköpings Rådhus AB och Region Jönköpings län kontinuerligt ska avrapportera till kommun-/regionstyrelsen och kommun-/regionfullmäktige

Av bolagets årsredovisning för 2024¹⁴ framgår att bolaget redovisar ett negativt resultat på 32mnkr. I årsredovisningen finns en kortare summering av bolagets verksamhet där till exempel en redovisning av antal ton gods (flygfrakt) som hanterats under året, antal passagerare som nyttjat flygplatsen och vilka investeringar som genomförts.

I dokumentet *"Kommentarer till ekonomirapport 1 - 2025"*¹⁵ presenteras olika nyckeltal för verksamheten, till exempel antal resenärer och mängden frakt som hanterats. Bolaget redovisar ett ackumulerat resultat för perioden januari-april om -13,4 mnkr där budget låg på -13,2 mnkr, vilket innebär -1,4% jmf än budget. Det är framför allt intäkter för avisning som gör att bolaget tappar intäkt på -0,4 mnkr. Dock har bolaget lägre driftkostnader under perioden.

I tjänsteskrivelsen *"Jönköpings flygplats – Frågeställningar via ägarsamråd"*¹⁶ framgår en analys av bolagets ekonomi och det beskrivs bland annat hur:

- *"En stor del av bolagets kostnader är fasta och svåra att påverka. I likhet med andra flygplatser är marginalkostnaderna små, vilket innebär att kostnadsmassan bara till en mindre del påverkas när volymerna i antal flygningar och antal passagerare förändras.*
- *Etablering av en reguljär utlandslinje eftersträvas av bolaget, men ingenting är aktuellt i nuläget. En etablering kommer att kräva ett betydande ekonomiskt stöd i någon form ett antal år under etableringsfasen.*
- *Fraktverksamheten är utformad enligt ett sammanhållet koncept som efterfrågas av fraktbolag och deras kunder. Konceptet genererar ett bra ekonomiskt tillskott till JAAB. Fraktverksamheten är kärnan i bolagets affärsverksamhet.*
- *Samhällsnyttigt flyg ger nytta inom ett flertal områden, men inte så stora intäkter för bolaget. Chartertrafiken ger ett visst ekonomiskt tillskott, men liksom det samhällsnyttiga flyget kan denna del inte bära så stor del av flygplatsens kostnader.*
- *Möjligheter och effekter av ny teknik är svårbedömda. Detta gäller såväl volymer/aktiviteter på flygplatsen som de ekonomiska konsekvenserna för JAAB."*

¹⁴ Räkenskapsåret 2024-01-01 - 2024-12-31,

¹⁵ Upprättat av Jönköpings Rådhus AB. Saknas datering.

¹⁶ Daterad 2024-11-04

Analysunderlaget presenterar emellertid inga förslag på åtgärder som kan genomföras för att förbättra bolagets ekonomiska utveckling.

I ”kunskapsunderlag om elflyget och potentiella implikationer för Jönköpings Kommun”¹⁷ som beställts av Jönköpings kommun beskrivs det hur elflygets förutsättningar ser ut framöver och hur det kan påverka Jönköping Airport AB. Underlaget presenterar emellertid inga planer för hur bolagets ekonomi kan förbättras.

Regionstyrelsen får ta del av information från genomförda ägarsamråd. Vi har tagit del av olika former av protokollsanteckningar och minnesanteckningar från genomförda ägarsamråd och ägardialoger under 2024 och 2025. I dessa framkommer bland annat information om bolagets pågående verksamhet, ekonomiska läge, omvärldsfaktorer som påverkar bolaget (exempelvis nya lagar, regeringsuppdrag eller dylikt). Vi kan se att regionstyrelsen fattat beslut gällande förlusttäckningsgaranti för bolaget men inte att regionstyrelsen tagit några initiativ till åtgärder med anledning av bolagets redovisade underskott.

lakttagelser från intervjuer

I intervjuer med regionstyrelsens presidium beskrivs att regionstyrelsen en gång om året har möten med samtliga bolag och där får bland annat styrelsen för flygplatsen och VD möjlighet att berätta om det senaste inom verksamheten. Regionstyrelsens presidium upplever att regionstyrelsen är en aktiv ägarföreträdare och följer ägardirektivet samt att det finns en dialog vid både RSAU och regionstyrelsens sammanträden om flygplatsens utveckling och verksamhet.

Presidiet informerar vid intervjutillfället om att regionen nyligen infört att bolagen, en gång per mandatperiod, ska informera regionfullmäktige om deras verksamheter. Detta motiveras genom att även fullmäktige och inte enbart regionstyrelsen behöver ha tillräcklig insikt i bolagens verksamhet.

Av intervjuer framgår även att det skett uppföljande möten mellan kommunen och bolaget med anledning av redovisningen av bolagets delårsrapporter. Uppföljning av bolagets delårsrapport sker enligt uppgift endast med Rådhus AB och inte med regionens företrädare.

7.3.1 Bedömning

Vi bedömer att regionstyrelsen i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig uppföljning och kontroll och att det i allt väsentligt finns ändamålsenliga rutiner för rapportering och uppföljning av Jönköping Airport AB.

Vi bedömer att regionstyrelsen endast delvis följt upp att syftet med ägandeskapet av Jönköping Airport AB uppnås.

Vi bedömer att regionstyrelsen endast delvis, på ett löpande sätt följer upp hur ägardirektiv, bolagsordning och övriga styrdokument efterlevs.

Vi noterar att regionstyrelsen, i enlighet med kommunallagen, 6 kap. 9 § för år 2024 prövat om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

¹⁷ RISE Research Institutes of Sweden AB, 2025-02-28

Däremot noterar vi att det sker kontinuerliga ägardialoger med representanter från bolaget och de två ägarna. Vid dessa tillfällen diskuteras verksamhetsmässiga och ekonomiska frågor som berör bolaget. Därtill noterar vi att målen och riktlinjerna som i finns ägardirektivet delvis följs upp i den bolagsrapport som bolaget upprättar. I bolagsrapporten saknas uppföljning av tre fastställda mål eller riktlinjer. Två av dessa som inte följs upp av bolaget berör regionens mål eller riktlinjer. Vi noterar dock att det finns motsvarande/liknande målområden som härrör från Jönköpings kommun och som följs upp i bolagsrapporten. Vi bedömer att uppföljningen av det finansiella målet inte på ett tydligt sätt beskriver åtgärder och planering för att säkerställa en förbättrad ekonomi på lång sikt på det sätt som målet anger.

Vidare har det enligt intervjuuppgift fattats beslut om att bolagen en gång per mandatperiod, ska informera regionfullmäktige om deras verksamheter. Detta för att stärka fullmäktiges insyn och uppföljning av bolagens verksamhet.

Vi bedömer att regionstyrelsen endast delvis vidtar tillräckliga åtgärder i de fall Jönköping Airport AB redovisar väsentliga avvikelser mot ekonomi och/eller mål.

Som framgår ovan saknas uppföljning av tre verksamhetsmässiga mål i bolagets bolagsrapport. Vi kan inte se att regionstyrelsen begärt någon kompletterande uppföljning eller information med anledning av detta.

Det finansiella målet ställer krav på att bolaget ska vidta åtgärder för att på lång sikt förbättra resultatet utan att påverka säkerheten och miljön. I de fall det inte bolaget kan uppnå en ekonomi i balans på egen hand ska ägarna täcka upp underskotten. Som framgår ovan saknas det i rapporteringen från bolaget, tydliga åtgärder och en plan för hur ekonomin ska förbättras i enlighet med målet. Vi kan inte se att regionstyrelsen som ägare efterfrågat kompletterande uppföljning eller på annat sätt aktivt bidragit till att åtgärder och planering med anledning av detta tas fram. Vi bedömer att beslut om förlusttäckningsgarantin är förenlig med ägardirektivet, men att regionen som ägare därutöver aktivt bör ta initiativ till insatser som bidrar till att på lång sikt förbättra ekonomin i enlighet med det finansiella målet.

8 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Granskningen har syftat till att bedöma om regionstyrelsens ägarstyrning av Jönköping Airport AB säkerställer att regionfullmäktiges mål och uppdrag uppfylls.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att regionstyrelsen i allt väsentligt har etablerade strukturer för en ändamålsenlig ägarstyrning av Jönköpings Airport AB. Bakgrunden är att väsentliga styrdokument finns på plats och följs av regionstyrelsen och att det även finns etablerade forum för ägarstyrning, ägardialog och uppsikt.

Vi bedömer dock att regionstyrelsen inom ramen för sin ägarstyrning endast delvis är en tillräckligt aktiv ägare sett till de utmaningar som finns avseende Jönköpings Airport AB. Detta eftersom vår granskning visar att det finns behov av en aktivare ägare i form av såväl kravställning som analys utifrån bolagets ekonomiska förutsättningar, vilket i sin tur ställer krav på en närmare och tätare dialog såväl med bolaget som med Jönköpings kommun som samarbetspartner.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi regionstyrelsen att:

- Genomföra en utvärdering av vilka åtgärder som bör vidtas för att inom ramen för nuvarande bolagsordning och ägardirektiv bli en aktivare och tydligare ägare av Jönköping Airport AB, och där nyckelpersoner i den egna förvaltningen i högre utsträckning involveras.
- Ta initiativ till en utvecklad samordning av ägarstyrningen och uppföljningen av bolaget tillsammans med Jönköpings kommun där särskilt samordning inför bolagsstämma prioriteras.
- Säkerställa att samtliga mål och riktlinjer som återfinns i ägardirektivet följs upp och att åtgärder vidtas av bolaget vid avvikelser.
- Säkerställa en tillräcklig uppföljning av bolagets ekonomi och att åtgärder och en plan tas fram för att på lång sikt förbättra bolagets ekonomi i enlighet med det finansiella målet i ägardirektivet.

Datum som ovan

Azets Revision & Rådgivning AB

Vilhelm Rundquist

Certifierad kommunal revisor

John Martinsson

Verksamhetsrevisor

9 BILAGOR

Regionstyrelsens arbetsutskotts (RSAU) protokoll

Utdrag från protokollen från RSAU där Jönköping Airport AB berörs under 2024–2025.

Datum och paragraf	Tema/rubrik	Vilken information återfinns i protokollet?
2024-01-16 §§ 1–25	Rapport till och från andra mötesforum	<i>Ordföranden återrappporterar från ägarsamråd med Jönköpings Airport den 18 december där det ekonomiska läget och budget för 2024 behandlades. Diskussion förs utifrån vikten av att lyfta den regionala nyttan med flygplatsen och få det strategiska perspektivet på agendan framöver</i>
2024-02-27 §§25–50	Förlusttäckningsgaranti	<i>Jönköpings Airport AB anholder om förlusttäckningsgaranti för 2024 från ägarna. Region Jönköpings läns andel av förlusttäckningsgarantin är 17 250 000 kronor. Region Jönköpings län har i budget för 2024 avsatt 13 000 000 kronor för aktieägartillskott för att täcka en förlust i Jönköpings Airport AB. För att kunna garantera förlusttäckningsgaranti behöver 4 250 000 kronor reserveras från regionstyrelsens oförutsedda medel</i>
2024-03-19 §71	Information från RSAU inför årsstämman 2024 för Jönköping Airport AB	<i>Bolaget bör arbeta med flerårsplan kopplat till budget, både avseende driftsbudget och investeringsbudget</i>
2024-05-21 §108	Beslut om bolagsverksamhet	<i>Beslut om bolagsverksamhet 2023 varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna. Här ingår Jönköping Airport AB. §90 utskickad kallelse till ägardialog med Jönköpings kommun för Jönköpings Airport AB den 17 juni</i>
2024-06-24 §123	Rapport till och från andra mötesforum	<i>Samrådsmöte med Jönköpings kommun avseende flygplatsen.</i>

		Uppdrag har getts till region- och kommundirektör att se över vilka konsekvenser som blir om verksamheten avslutas. Synpunkter som diskuteras är statens ansvar, personalkostnader, är prisbilden för resande korrekt, frågan om elflyg, hyreskostnader.
2024-12-03 §202	Information	Information om att ägarsamråd för Jönköping Airport sker den 9 december
2025-02-25 §53	Förlusttäckningsgaranti	Jönköpings Airport AB anhåller om förlusttäckningsgaranti för 2025 från ägarna. Region Jönköpings läns andel av förlusttäckningsgarantin är 17 700 000 kronor. Region Jönköpings län har i budget för 2025 avsatt 13 000 000 kronor för aktieägartillskott för att täcka en förlust i Jönköpings Airport AB. För att kunna garantera förlusttäckningsgaranti behöver 4 700 000 kronor reserveras från regionstyrelsens oförutsedda medel.
2025-03-25 § 61	Årsstämma Jönköpings Airport AB 2025	Ordföranden rapporterar från genomförd årsstämma för Jönköpings Airport AB den 24 mars 2025. Regionstyrelsens arbetsutskott lägger informationen till handlingarna
2025-05-20 §118	Beslut om bolagsverksamhet	Beslut om bolagsverksamhet 2024 för Jönköping Airport AB varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna. Häri ingår Jönköping Airport AB
2025-06-23 § 132	Rapport till och från andra mötesforum	Ordföranden rapporterar från genomfört ägarsamråd för Jönköpings Airport AB den 16 juni. En ägargemensam skrivelse utifrån hur staten ser sitt ansvar för Jönköpings flygplats skickades till regeringen den 17 juni

2025-10-08 §177	Rapport till och från andra mötesforum	Möte på Jönköping Airport utifrån direktivet Statens framtida roll som ägare och förvaltare av flygplatser samt Bromma flygplats funktion, Dir. 2025:55, där den ansträngda situationen för flygplatsen lyftes av ägarna. Ett ökat anslag till beredskapsflygplatser i budget för 2026 innebär att ca 75% av underskottet beräknas täckas av statliga medel.
-----------------	--	--

Regionstyrelsens protokoll

Utdrag från protokollen från regionstyrelsens där Jönköping Airport AB berörs under 2024–2025.

Datum och paragraf	Tema/rubrik	Vilken information återfinns i protokollet?
2024-03-06, §44	Beslut kring förlusttäckningsgaranti	Jönköpings Airport AB anhåller om förlusttäckningsgaranti för 2024 från ägarna. Region Jönköpings läns andel av förlusttäckningsgarantin är 17 250 000 kronor. Region Jönköpings län har i budget för 2024 avsatt 13 000 000 kronor för aktieägartillskott för att täcka en förlust i Jönköpings Airport AB. För att kunna garantera förlusttäckningsgaranti behöver 4 250 000 kronor reserveras från regionstyrelsens oförutsedda medel
2024-06-04, §129	Beslut om bolagsverksamhet	Regionstyrelsen bedömer att verksamheten i Jönköping Airport AB som bedrivits under 2023 har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet samt utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.
2025-03-05, §56	Beslut kring förlusttäckningsgaranti	Jönköpings Airport AB anhåller om förlusttäckningsgaranti för 2025 från ägarna. Region Jönköpings läns andel av förlusttäckningsgarantin är 17 700

		000 kronor. Region Jönköpings län har i budget för 2025 avsatt 13 000 000 kronor för aktieägartillskott för att täcka en förlust i Jönköpings Airport AB. För att kunna garantera förlusttäckningsgaranti behöver 4 700 000 kronor reserveras från regionstyrelsens oförutsedda medel.
2025-06-03, §132	Beslut om bolagsverksamhet	Regionstyrelsen bedömer att verksamheten i Jönköping Airport AB som bedrivits under 2024 har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet samt utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna
2025-09-23, §176	Ägardialog med hel- och delägda bolag	Regionstyrelsen håller ägardialoger med de hel- och delägda bolagen Jönköping Airport AB, Almi Ny 21 AB, TvNo Textilservice AB, RjL, Tågdepån Nässjö AB, RjL Älghunden 4 AB, Bostadsbyggen i Jönköping, AB och Smålands Turism AB, se §§ 177–179, 183–184, 195–196.
2025-10-08, §177	Rapport till och från andra mötesforum	Ordföranden rapporterar från andra mötesforum: möte på Jönköping Airport utifrån direktivet Statens framtida roll som ägare och förvaltare av flygplatser samt Bromma flygplats funktion, Dir. 2025:55, där den ansträngda situationen för flygplatsen lyftes av ägarna. Ett ökat anslag till beredskapsflygplatser i budget för 2026 innebär att ca 75% av underskottet beräknas täckas av statliga medel.

Regionrevisionen

Regionfullmäktige

För kännedom till:
Regionstyrelsen**Granskning av inköp och upphandling inom
Regionfastigheter**

Regionen gör årligen inköp av varor, tjänster och entreprenader till betydande belopp. Upphandling och inköp regleras av EU-direktiv, svensk lagstiftning och interna styrdokument som upphandlingspolicy och riktlinjer för upphandling.

Regionfastigheter, ett område inom Verksamhetsstöd och service, ansvarar för bland annat om- och nybyggnation av fastigheter. Investeringsbudgeten för 2025 uppgår till 998 mkr för om- och nybyggnation. Upphandling av varor, tjänster och byggentreprenader avseende fastigheter hanteras av Regionfastigheter. Policys och riktlinjer som avser Region Jönköpings läns inköps- och upphandlingsverksamhet i övrigt är gällande även för Regionfastigheter.

Granskningens syfte är att bedöma om regionstyrelsen har säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll avseende inköp och upphandling inom Regionfastigheter.

Revisorernas bedömning och rekommendationer

Revisionens sammanfattande bedömning är att regionstyrelsen endast delvis säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll avseende inköp och upphandling inom Regionfastigheter.

Det finns styrande och vägledande dokument som beskriver upphandlingsprocessen inom Regionfastigheter men vi konstaterar att flera styrdokument är utdaterade i vissa avseenden. I de stickprov som har gjorts saknas fullständig dokumentation.

Revisionen konstaterar att det finns en struktur för uppföljning och kontroll, men att denna inte är heltäckande.

Revisorerna rekommenderar Region Jönköpings län att:

- 1. säkerställa att styrande och stödjande dokument är aktuella samt överensstämmer med inköps- och upphandlingsområdet*
- 2. säkerställa att utbildnings- och informationsinsatser genomförs för anställda som har rätt att genomföra inköp*
- 3. säkerställa att det finns tillräcklig och aktuell stödjande dokumentation som beskriver vem eller vilka funktioner som har rätt att göra inköp och beställningar samt till vilka belopp*
- 4. säkerställa att direktupphandlingar dokumenteras och hanteras i enlighet med Lag (2016:1145) om offentlig upphandling*
- 5. tillse att det sker en tillräcklig uppföljning och kontroll avseende inköp och upphandling som även omfattar att gränsen för direktupphandling inte överskrids samt att ändamålsenlig dokumentation upprättas*
- 6. riktlinjer för direktupphandling upprättas i enlighet med Konkurrensverkets föreskrifter, samt att dessa beslutas av regionfullmäktige eller regionstyrelsen*

Svar

Regionrevisionen föreslår att regionfullmäktige ger regionstyrelsen i uppdrag att senast 30 april svara på vilka åtgärder, med tillhörande tidplan, som kommer att vidtas till följd av granskningens resultat samt revisorernas rekommendationer.

Jonathan Freyschuss
Ordförande

Johan Stark
Vice ordförande

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: JONATHAN FREYSCHUSS

Date: 2026-01-09 08:08:42

BankID refno: 019ba195-f033-71eb-823a-993301effabd

Ordförande: Jonathan Freyschuss

Signed by: JOHAN ENAR SÖREN STARK

Date: 2026-01-23 10:36:37

BankID refno: 019bea36-5027-72b7-aa68-799078c84bc8

Vice ordförande: Johan Starck

A decorative graphic on the left side of the page. It consists of a large blue triangle pointing right, followed by a series of overlapping triangles in light grey, green, and blue, creating a sense of movement and depth.

Granskning av inköp och upphandling inom Regionfastigheter

Rapport

Region Jönköpings län

2025-11-17

Antal sidor 30

1 INNEHÅLLSFÖRTECKNING

2	Sammanfattning	3
3	Bakgrund	6
4	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	6
4.1	<i>Avgränsning</i>	7
5	Revisionskriterier	7
6	Metod	7
7	Resultat av granskningen	9
7.1	<i>Styrning och ledning av upphandling och inköp</i>	9
7.1.1	Inköps- och upphandlingspolicy	9
7.1.2	Riktlinjer för direktupphandling	9
7.1.3	Rutiner och övriga stödjande dokument – Regionfastigheter	10
7.1.4	Bedömning	13
7.2	<i>Organisation och ansvarsfördelning</i>	13
7.2.1	Förvaltningsorganisation – inköp och upphandling	13
7.2.2	Reglemente för regionstyrelsen	15
7.2.3	Delegationsordning	15
7.2.4	Ansvarsområden i inköp och upphandlingsprocessen	17
7.2.5	Utbildning och informationsinsatser	18
7.2.6	Bedömning	19
7.3	<i>Riktlinjer/etiska regler för leverantörskontakter</i>	20
7.3.2	Intervjuuppgifter	20
7.3.3	Bedömning	21
7.4	<i>Intern kontroll och uppföljning</i>	22
7.4.1	Intern kontroll avseende inköp och upphandling	22
7.4.2	Avtalsförvaltning	23
7.4.3	Uppföljning och återsrapportering till regionstyrelsen	23
7.4.4	Registeranalys och stickprov	24
7.4.5	Bedömning	28
8	Samlad bedömning och rekommendationer	30

2 SAMMANFATTNING

Azets Revision & Rådgivning har av Region Jönköpings läns revisorer fått i uppdrag att granska rutinerna för inköp och upphandling inom Regionfastigheter.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om regionstyrelsen har säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll avseende inköp och upphandling inom Regionfastigheter.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att regionstyrelsen endast delvis säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll avseende inköp och upphandling inom regionfastigheter.

Det finns styrande och vägledande dokument som beskriver upphandlingsprocessen inom Regionfastigheter men vi konstaterar att flera styrdokument är utdaterade i vissa avseenden. Därtill har vi inte heller tagit del av rutiner eller motsvarande som tydliggör vem eller vilka funktioner som har rätt att göra inköp och beställningar samt till vilka belopp.

Roll- och ansvarsfördelningen beskrivs i delegationsordning och regiondirektörens vidaredelegation. Vi har dock erhållit en rutin för delegation inom Regionfastigheter samt en beslutsordning som i vissa delar motsäger övriga dokument.

Utbildningstillfällen erbjuds av Inköpsstöd men vi bedömer att det finns en risk i att det inte sker med systematik och regelbundenhet.

Vi konstaterar att det finns etablerade rutiner och processer som syftar till att minska risken för oegentligheter.

Avseende arbetet med internkontroll och uppföljning konstaterar vi att det visserligen finns en upprättad struktur för uppföljning och kontroll genom årliga kontroller av leverantörsfakturor. Vi bedömer dock att det inte sker någon ytterligare uppföljning avseende exempelvis dokumentation av direktupphandling eller att direktupphandlingsgränsen inte överskrids.

I vår stickprovsgranskning har vi inte iakttagit några avvikelser kopplat till upphandlingsförfarandet inom projektenheten avseende de två utvalda projekten. Däremot konstaterar vi några mindre avvikelser kopplat till hur fakturorna är märkta i förhållande till vad som föreskrivs i avtalet.

Inom Drift- och förvaltning konstaterar vi särskilt brister kopplat till dokumentation avseende direktupphandlingar, där fullständig dokumentation saknas för samtliga granskade direktupphandlingar. Fyra av tolv granskade upphandlingar överstiger 100 tkr och omfattas därmed av dokumentationsplikten enligt 12 kap. 14§ LOU. I ytterligare ett fall har vi konstaterat att den totala inköpsvolymen från en leverantör överstiger direktupphandlingsgränsen om 700 tkr under perioden.

Slutligen konstaterar vi att det visserligen finns en upprättad struktur för uppföljning och kontroll avseende exempelvis avtalstrohet och avtalsförvaltning. Vi bedömer dock att den inte är fullt ut tillräcklig för att kunna säkerställa att krav och villkor i avtal faktiskt efterlevs.

I det följande redovisas våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga.

Nej Endast delvis I allt väsentligt Ja 	
Revisionsfråga	Bedömning
Har regionstyrelsen säkerställt att det finns styrdokument avseende inköp och upphandling som tydliggör hur arbetet ska bedrivas inom Regionfastigheter?	Endast delvis
Har regionstyrelsen säkerställt att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning avseende inköp och upphandling inom Regionfastigheter?	Endast delvis
Har regionstyrelsen säkerställt att ansvariga för inköp och upphandling har en tillräcklig kompetens för att kunna genomföra upphandlingar på ett ändamålsenligt sätt inom Regionfastigheter?	Endast delvis
Har regionstyrelsen säkerställt att det finns rutiner och processer för att minska risken för oegentligheter i samband med inköp och upphandling inom Regionfastigheter?	I allt väsentligt
Har regionstyrelsen säkerställt en tillräcklig uppföljning och kontroll avseende inköp och upphandling avseende: - Efterlevnad av lagar och riktlinjer? - Avtals- och leverantörstrohet? - Att direktupphandlingsgränsen inte överskrids?	Endast delvis

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi regionstyrelsen att:

- Säkerställa att befintliga styrande och stödjande dokument är harmoniserade och aktuella kopplat till inköps- och upphandlingsområdet.
- Säkerställa att utbildnings- och informationsinsatser genomförs så att samtliga anställda som har rätt att genomföra inköp har aktuell kunskap om och förståelse för innebörden av gällande lagar och regelverk.
- Säkerställa att det finns tillräcklig och aktuell stödjande dokumentation som tydliggör vem eller vilka funktioner som har rätt att göra inköp och beställningar samt till vilka belopp
- Säkerställa att direktupphandlingar dokumenteras och hanteras i enlighet med Lag (2016:1145) om offentlig upphandling.

- Tillse att det sker en tillräcklig uppföljning och kontroll avseende inköp och upphandling som även inbegriper att direktupphandlingsgräns inte överskrids och att ändamålsenlig dokumentation finns upprättad.
- Säkerställa att riktlinjer för direktupphandlingar beslutas av regionfullmäktige eller regionstyrelsen och att riktlinjerna beaktar vad Konkurrensverket föreskriver.

3 BAKGRUND

Azets har av Region Jönköpings läns revisorer fått i uppdrag att granska rutinerna för inköp och upphandling inom Regionfastigheter. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Regionen gör årligen inköp av varor, tjänster och entreprenader till betydande belopp. Upphandling och inköp regleras av EU-direktiv, svensk lagstiftning och interna styrdokument som upphandlingspolicy och riktlinjer för upphandling.

Att inköp görs i enlighet med gällande regelverk ska säkerställa att anlitade leverantörer har god affärsetik, följer lagar och förordningar, och fullgör sina skyldigheter gentemot samhället. Ur regionens perspektiv är det vidare viktigt att säkerställa att varor, tjänster och entreprenader köps med rätt kvalitet till rätt kostnad samtidigt som det tas hänsyn till sociala, etiska och miljömässiga krav. Regionens inköp och upphandlingar ska präglas av affärsmässighet samt rimligtvis medverka till en marknadssituation som präglas av uthållighet och väl fungerande konkurrens.

Regionfastigheter, ett område inom Verksamhetsstöd och service, ansvarar för bland annat om- och nybyggnation av fastigheter. Investeringsbudgeten för 2025 uppgår till 998 mkr för om- och nybyggnation. Upphandling av varor, tjänster och byggentreprenader avseende fastigheter hanteras av Regionfastigheter. Policys och riktlinjer som avser regionens inköps- och upphandlingsverksamhet i övrigt är gällande även för de inköp och upphandlingar som hanteras av Regionfastigheter. Det är dock viktigt att det finns tydliga processer och rutiner inom Regionfastigheter avseende hur inköp och upphandling ska hanteras samt att inköp attesteras enligt gällande regler.

Revisorerna genomförde år 2024 en fördjupad granskning av regionens process och rutiner för inköp och upphandling. Regionfastigheter omfattades dock inte av de urval som genomfördes inom ramen för den granskningen. Revisorerna bedömer att det finns en risk att inköp och upphandling inom Regionfastigheter inte sker med en tillräcklig intern kontroll. Mot bakgrund av det har revisorerna i sin risk- och väsentlighetsanalys bedömt att det finns ett behov av att göra en fördjupad granskning av den interna kontrollen avseende inköp och upphandling inom Regionfastigheter.

4 SYFTE, REVISIONSFRÅGOR OCH AVGRÄNSNING

Granskningen syftar till att bedöma om regionstyrelsen har säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll avseende inköp och upphandling inom Regionfastigheter.

Granskningen avser att besvara följande revisionsfrågor:

- Har regionstyrelsen säkerställt att det finns styrdokument avseende inköp och upphandling som tydliggör hur arbetet ska bedrivas inom Regionfastigheter?
- Har regionstyrelsen säkerställt att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning avseende inköp och upphandling inom Regionfastigheter?
- Har regionstyrelsen säkerställt att ansvariga för inköp och upphandling har en tillräcklig kompetens för att kunna genomföra upphandlingar på ett ändamålsenligt sätt inom Regionfastigheter?
- Har regionstyrelsen säkerställt att det finns rutiner och processer för att minska risken för oegentligheter i samband med inköp och upphandling inom Regionfastigheter?

- Har regionstyrelsen säkerställt en tillräcklig uppföljning och kontroll avseende inköp och upphandling, bland annat avseende;
 - Efterlevnad av lagar och riktlinjer
 - Avtals- och leverantörstrohet
 - Att direktupphandlingsgränsen inte överskrids

4.1 AVGRÄNSNING

Granskningen omfattar regionstyrelsen. Granskningen inriktar sig på område Regionfastigheter (inom Verksamhetsstöd och Service).

De stickprovsgranskningar som genomförs avser inköp och upphandlingar som är gjorda under perioden 2024-08-01 – 2025-07-31. Stickprovsgranskningarna avser projektenheten gällande upphandlingar och inköp som sker inom ramen för byggprojekt samt Drift- och förvaltning avseende inköp som sker i den löpande förvaltningen.

5 REVISIONSKRITERIER

Granskningen utgår från nedanstående revisionskriterier:

- Kommunallagen 6 kap. 1 § och 6 §
- Lag (2016:1145) om offentlig upphandling
- Policy för upphandling av varor och tjänster
- Övriga tillämpbara interna regelverk, policys och beslut

6 METOD

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, intervjuer och stickprovskontroller.

- Dokumentstudier av bland annat policy för reglementen, delegationsordning, upphandling av varor och tjänster, riktlinjer för direktupphandling, rutiner för upphandlingsprocessen, internkontrollplan för 2025, risk- och sårbarhetsanalys 2024/2025, rutin för delegation (Regionfastigheter), riktlinjer – etiska regler för leverantörskontakter, interna processbeskrivningar m.m.
- Intervjuer har genomförts med fastighetschef, byggprojektledare, fastighetsförvaltningschef, upphandlare samt direktör för Verksamhetsstöd och service
- Stickprovsvisa kontroller har genomförts inom ramen för Drift- och förvaltning och projektenheten.
 - I Drift- och förvaltning har ett urval om 31 fakturor valts ut. För respektive faktura har kontroll gjorts mot huruvida tjänsten omfattas av avtalet, om avrop har gjorts på rätt sätt, att priset är korrekt och att fakturan har attesterats på korrekt sätt och specificerats.
 - I projektenheten har ett urval genomförts utifrån erhållen projektförteckning. Två projekt har valts ut utifrån att dessa har påbörjats men inte avslutats. Inom ramen för projekten har vi därefter granskat

upphandlingsdokumentationen från annonsering till tecknande av avtal. Därefter har samtliga fakturor med kontrakterad entreprenör (15 respektive 1 faktura) per projekt valts ut där vi har granskat huruvida dessa är korrekta utifrån vad som har avtalats. För en mer detaljerad redogörelse se avsnitt 6.3.3.

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Rapporten är faktakontrollerad av samtliga som varit föremål för intervju.

7 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

7.1 STYRNING OCH LEDNING AV UPPHANDLING OCH INKÖP

7.1.1 Inköps- och upphandlingspolicy

Regionens inköp och upphandlingar styrs övergripande utifrån regionfullmäktiges beslutade policy för upphandling av varor och tjänster¹. Policyn beskriver regionens upphandlingsstrategi, ansvar och förvaltningsorganisation. Det framgår av policyn att all upphandling ska baseras på en helhetssyn – koncernnyttan – och på en hög kompetens.

Vidare anges att regionens målsättningar är att:

- Säkerställa kostnadseffektiv varu- och tjänsteförsörjning med hög kvalitet
- Stödja intentionerna i hållbarhetsprogrammet
- Bidra till att skapa avtalstrohet

Den formulerade upphandlingsstrategin ska baseras på följande punkter:

- Offentlig upphandling som strategiskt verktyg för en god affär
- Effektiva inköp
- En mångfald av leverantörer och en väl fungerande konkurrens
- En rättssäker offentlig upphandling
- En upphandling som främjar innovationer och alternativa lösningar
- En miljömässigt ansvarsfull offentlig upphandling
- Offentlig upphandling som bidrar till ett hållbart samhälle

Regionstyrelsen har uppföljningsansvar för verksamheten. Regiondirektören ansvarar för att en effektiv process åstadkoms där policyns intentioner får genomslag i verksamheten. Policyn beskriver fortsättningsvis att Verksamhetsstöd och service är en resurs för samtliga verksamheter i regionen att genomföra effektiva och affärsmässiga upphandlingar. Detta för att bidra till att verksamhetens fokus läggs på medborgaren. Verksamhetsstöd och service ansvarar även för lagerhållning och materialflöde till verksamheterna så att en kostnadseffektiv materialförsörjning uppnås med tydligt miljöfokus.

7.1.2 Riktlinjer för direktupphandling

Utöver policy för upphandling av varor och tjänster finns en riktlinje för direktupphandling². Av riktlinjen framgår att regionens målsättning vid köp av varor är den goda affären. Det innebär att konkurrensen kan nyttjas genom annonsering av direktupphandling eller genom förfrågan till flera leverantörer när det finns affärsmässig bedömning om att förfarandet på bästa sätt tillvaratar konkurrensen. Bedömningen som göras ska dokumenteras och finnas i eller tillsammans med upphandlingen. Som huvudregel beskrivs att direktupphandling ska genomföras i upphandlingssystemet. För tecknande av avtal gäller Regiondirektörens vidaredelegering.

Av riktlinjerna framgår även vilka uppgifter som ska finnas dokumenterade i eller tillsammans med direktupphandlingen (vid värde >100 000kr). Dessa inbegriper:

- Upphandlande myndighetens eller enhetens namn och organisationsnummer
- Föremålet för direktupphandlingen

¹ Policy för upphandling av varor och tjänster, 2017-06-20, §79, RF.

² Direktupphandling, riktlinje, 2025-06-30, Direktör för verksamhetsstöd och service.

- Avtalets värde
- Avtalstid
- Hur konkurrensen togs till vara (annonsering eller direktförfrågan till leverantörer)
- Vilka leverantörer som tillfrågades
- Hur många leverantörer som lämnade anbud
- Vilken leverantör som tilldelades kontrakt
- Det viktigaste skälet för tilldelningen

För att säkerställa att uppgifterna dokumenteras ska dokumentet "Dokumentation vid direktupphandling" fyllas i och sparas tillsammans med direktupphandlingen. Det är upphandlarens ansvar att dokumentationen finns sparad och är komplett. Riktlinjerna beskriver att avtal ska tecknas även vid direktupphandling.

7.1.3 Rutiner och övriga stödjande dokument – Regionfastigheter

I den granskning som genomfördes år 2024, "Granskning av inköp och upphandling", konstaterades att det inom Inköp och materialförsörjning fanns ett stort antal beskrivningar för olika processer inom upphandling och inköp på regionens intranät. Likaså fanns riktlinjer, rutiner och checklistor kopplat till upphandlingsprocessen. Det konstaterades även att det i varierande grad fanns verksamhetsspecifika dokumenterade rutiner för inköp.

Inom ramen för denna granskning, som särskilt fokuserar på Regionfastigheter, har vi tagit del av dels en rutin för upphandlingsprocessen (kopplat till entreprenadupphandlingar), dels riktlinjer/etiska regler för leverantörskontakter. Därtill har vi erhållit en beslutsordning³ som exempelvis beskriver att avrop på ramavtal kan göras av områdeschef (>3 mnkr) samt att direktupphandling för varor och tjänster (över och under 2 prisbasbelopp) kan genomföras av enhetschef, driftchef). Dessa underlag är dock inte fullt ut harmoniserade med vad som framgår av andra delegationsordningar i det avseendet, vilka beskrivs mer detaljerat i avsnitt 7.2.3. I övrigt har vi inte tagit del av ytterligare rutinbeskrivningar som tydliggör vem eller vilka funktioner som har rätt att genomföra inköp/beställningar samt till vilka belopp.

Vi har även erhållit en användarmanual⁴ för internt fastighetsförvaltarsystem som beskriver hur registrering och avslut av arbetsorder genomförs vid inköp från extern leverantör⁵. Det framgår dock inte av underlaget vem som faktiskt ansvarar för att genomföra registreringen utan endast hur det praktiskt utförs i systemet.

7.1.3.1 Rutin - upphandlingsprocessen

Inom Regionfastigheter finns en rutinbeskrivning som på övergripande nivå beskriver upphandlingsprocessen vid upphandling av entreprenader⁶.

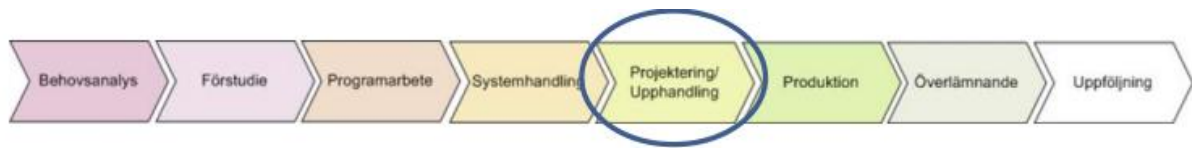
Upphandlingsprocessen är att betrakta som en komponent av hela bygg- och investeringsprocessen. Beroende på val av entreprenadform kan upphandling genomföras före projekteringen eller i samband med den. Byggprocesskedjan illustreras enligt nedanstående figur:

³ Beslutsordning inom Regionfastigheter, 2015-10-26, Verksamhetsstöd och service.

⁴ Användarmanual – Registrera och avsluta arbetsorder vid inköp från extern leverantör, n.d.

⁵ Se avsnitt 7.2.4.3 för en mer detaljerad redogörelse.

⁶ Upphandlingsprocessen – rutiner, dokumentet daterat 2025-08-07, n.d.

Figur 1. Byggprocess – Projektering/Upphandling⁷

Rutinbeskrivningen beskriver de steg som upphandlingsprocessen består av, från analys av behov och marknad till avtalsuppföljning. Inledningsvis görs en övergripande analys gällande hur marknaden ser ut. Det är Regionfastigheter som gör bedömningen av vilket uppdrag som kan bli aktuellt och vilken upphandlingsform som är lämpligast.

Vid projektstart beskrivs att det genom förstudie, programarbete, systemhandling och eventuell projektering inhämtas expert- och detaljkunskap från verksamhet och specialister. Uppdraget innebär att specificera krav och säkerställa att entreprenaden eller tjänsterna faktiskt motsvarar de aktuella behoven. Processen beskriver även att sociala/etiska krav ställs på leverantörer.

Upphandlingsdokumentationen utgörs av en sammanställning av krav och villkor som ställs för det som ska upphandlas. Detta består av administrativa föreskrifter med krav på leverantören, krav på det som ska upphandlas och avtalsvillkor. Innehållet i anbudsförfrågan beror på vilken entreprenadform eller vilket standardavtal som upphandlingen hänvisar till. Vid utförandeentreprenader upphandlas entreprenörer på detaljprojekterade ritningar och beskrivningar. Vid totalentreprenad består anbudsförfrågan av systemhandlingar och kravspecifikationer, detta med utgångspunkt i AB04⁸ och ABT06⁹.

Upphandlingsdokumentation annonseras digitalt och anbudstiden är minst 35 dagar från publicering till inlämning. Inkomna anbud ska vara kvalificerade vilket innebär att ställda krav ska vara uppfyllda. Anbuden som kvalificerats utvärderas för att avgöra vilken eller vilka leverantörer som ska tilldelas avtal. Utvärdering kan antingen vara utifrån bästa förhållandet mellan kvalitet och pris eller genom lägsta pris.

För upphandlingsbeslut ska följande redovisas:

- Protokoll vid slutanbudsgivning samt anbudsförteckning
- Anbudsutvärdering
- Yttrande över anbud avseende entreprenaden
- Budgeten för projektet jämförs med investeringsbeslutet
- Fastighetschef eller direktör för Verksamhetsstöd och service tilldelar entreprenaden.

Efter utskick av tilldelningsbeslut till anbudslämnare inträder en tio-dagarsfrist innan ett avtal kan tecknas. Ett tilldelningsbeslut kan överprövas av övriga anbudslämnare till förvaltningsrätten. Om ingen begäran om överprövning inkommit kan avtal tecknas där avtalstiden är antingen till entreprenadens färdigställande eller genom ramavtal på fyra år¹⁰. Avtalet ska från Regionfastigheter signeras av två personer, ombud samt fastighetschef eller direktör för Verksamhetsstöd och service. Avtalet ska följas upp kontinuerligt genom kontroll av avtalsefterlevnad.

⁷ Investerings- och byggprocess i Region Jönköping, 2023-06-12, Verksamhetsstöd och service.

⁸ Allmänna bestämmelser – ett standardavtal vid byggnads-, anläggnings-, och installationsentreprenader.

⁹ Allmänna bestämmelser – ett standardavtal vid totalentreprenader inom bygg-, och anläggnings-, samt installationsarbeten.

¹⁰ Detta kan dock vara kortare eller längre genom ex. optioner eller andra klausuler.

Rutinen beskriver slutligen även att direktupphandling kan användas i vissa fall (beloppsgräns är 700 000 kr) och värdet av en direktupphandling omfattar alla köp av samma slag som är gjorda inom regionen under ett och samma år. Det råder obligatorisk dokumentationsplikt över 100 000 kr.

7.1.3.2 Rutin för direktupphandling

Av rutin för direktupphandling¹¹ framgår att förfaringssättet kan användas i fyra situationer:

- Om upphandlingens värde understiger direktupphandlingsgränsen (700 000 kr)
- I vissa lägen, särskilt angivna situationer med förhandlat förfarande utan föregående annonsering
- Om det finns synnerliga skäl
- Vid anskaffning som är nödvändig för att tillgodose ett angeläget behov som har uppstått till följd av överprövning

Rutinen beskriver att dokumentationsplikt innebär att upphandlande myndigheter ska ange skälen för sina beslut och annat av betydelse vid upphandlingen om denna överstiger 100 000 kr.

7.1.3.3 Riktlinjer/etiska regler för leverantörskontakter

Inom Regionfastigheter finns riktlinjer/etiska regler för leverantörskontakter fastställda¹², som gäller för samtliga chefer och medarbetare inom verksamheten.

Av riktlinjerna framgår vikten av att inte låta sig påverkas av ovidkommande önskemål eller hänsyn i arbetet och att resurser används på ett konkurrensneutralt och affärsmässigt sätt. Av dokumentet framgår bland annat hur medarbetare ska agera under pågående upphandling, allmänt om kontakter med leverantörer och vad som utgör jäv respektive mutor. Därtill framgår förhållningsregler för Regionfastigheters medarbetare samt vilka som utgör särskilda riskgrupper. Här framgår att vissa grupper av medarbetare är särskilt integritetskänsliga, såsom upphandlare, projektledare och övriga medarbetare som deltar i någon del av upphandlingsprocessen. Även samtliga chefer omfattas av detta, oavsett om man direkt eller indirekt deltar i beslut om inköp. Av riktlinjerna framgår också exempel på förmåner som aldrig är tillåtna, samt förmåner som i regel är tillåtna. Likaså framgår vad som gäller avseende måltider, representation och deltagande i studieresor, kurser och konferenser.

Det framgår att det är chefers ansvar att informera medarbetare om de lagar och riktlinjer som gäller vid leverantörskontakter. Medarbetare ansvarar för att informera sig om och följa de lagar och riktlinjer som gäller. Om en medarbetare uppfattar att försök till otillbörlig påverkan görs, är denne skyldig att anmäla detta till närmaste chef. Chef som erhåller en sådan anmälan är skyldig att utreda detta noggrant samt informera sin närmaste chef.

¹¹ Direktupphandling, rutin, 2025-06-25, n.d.

¹² Riktlinjer/etiska regler för leverantörskontakter, dokument upprättat 2015, senast reviderat 2019-06-14, Regionfastigheter

7.1.4 Bedömning

Vår bedömning är att regionstyrelsen **endast delvis** har säkerställt att det finns styrdokument avseende inköp och upphandling som tydliggör hur arbetet ska bedrivas inom Regionfastigheter.

Vi konstaterar att det finns styrande och vägledande dokument i form av policy för inköp och upphandling, riktlinjer för direktupphandlingar samt interna rutiner för Regionfastigheter som beskriver upphandlingsprocessen. Vi noterar dock att vissa styrdokument så som policy och rutin för delegation (Regionfastigheter)¹³ inte har reviderats sedan år 2017 eller tidigare.

I riktlinjen för direktupphandlingar framgår det att denna godkänts av direktör för Verksamhetsstöd och service. Enligt 19a kap 15 § LOU föreskrivs att en upphandlande myndighet har att besluta om riktlinjer för direktupphandling. För att både policyn och riktlinjerna ska få tillräcklig effekt bör de, i enlighet med Konkurrensverkets föreskrifter¹⁴, fastställas av fullmäktige, styrelse eller motsvarande organ som också ansvarar övergripande för att styrdokumentet efterlevs. Vidare anger Konkurrensverket vad som lämpligen bör framgå av riktlinjer för direktupphandling, där regionens riktlinjer endast innehåller en del av dessa rekommendationer. Delar som bör kompletteras avser bland annat förtydligande kring att redan existerande och tillämpliga avtal ska användas innan en ny direktupphandling genomförs samt hur regionens direktupphandlingar samordnas.

Av rutin för direktupphandling framgår i vilka situationer förfaringssättet kan användas. Vilka som har möjlighet att genomföra direktupphandlingar upp till beloppsgränser framgår inte av befintlig riktlinje, däremot hänvisas detta till i Regiondirektörens vidaredelegering där detta framgår (se avsnitt 7.2.)

Utöver de regionövergripande styrdokumentet samt de riktlinjer/rutiner som finns inom Regionfastigheter (som framgår av avsnitt 7.1.3), har vi inte tagit del av några ytterligare rutiner eller motsvarande som tydliggör vem eller vilka funktioner som har rätt att genomföra inköp och beställningar samt till vilka belopp inom Regionfastigheter. Vi har visserligen erhållit en beslutsordning (daterad till år 2015) men denna är inte överensstämmande med vad som beskrivs i delegationsordning eller rutin för delegation (vilka redogörs för i avsnitt 7.2.3).

7.2 ORGANISATION OCH ANSVARSFÖRDELNING

Det övergripande ansvaret för inköp och upphandling framgår av reglementen och delegationsordningar. Ansvarsfördelningen i organisationen och verksamheten förtydligas genom de övriga styrande dokumenten som framgår av avsnitt 7.1.

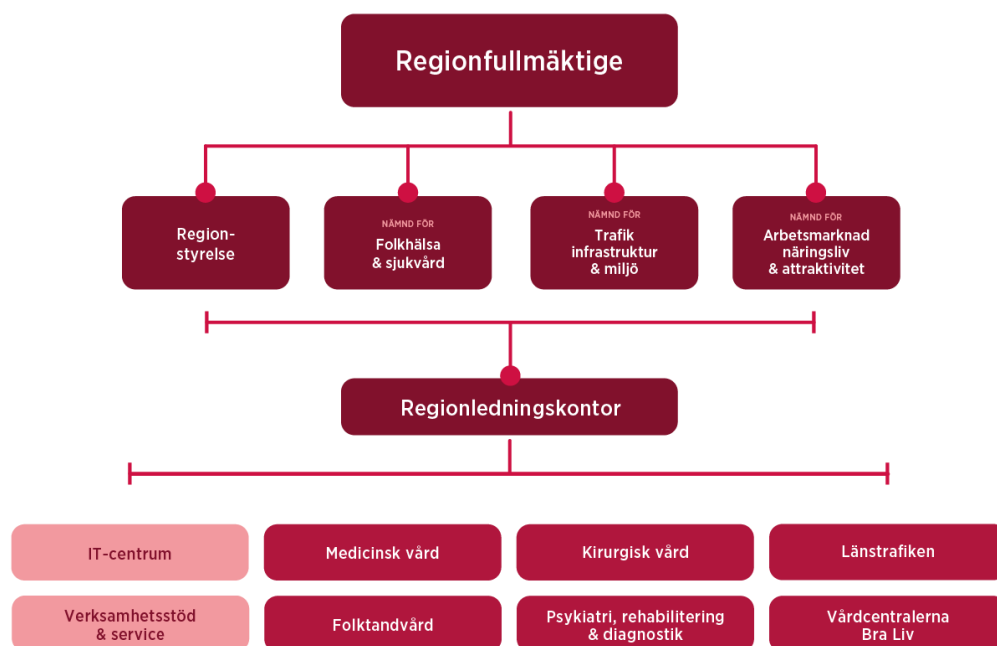
7.2.1 Förvaltningsorganisation – inköp och upphandling

Regionen har en gemensam förvaltning som leds av regiondirektören. Den gemensamma förvaltningen är organiserad i åtta verksamhetsområden som samordnas utifrån ett regionledningskontor.

¹³ Se avsnitt 7.2.3 för en mer detaljerad redogörelse avseende rutinen.

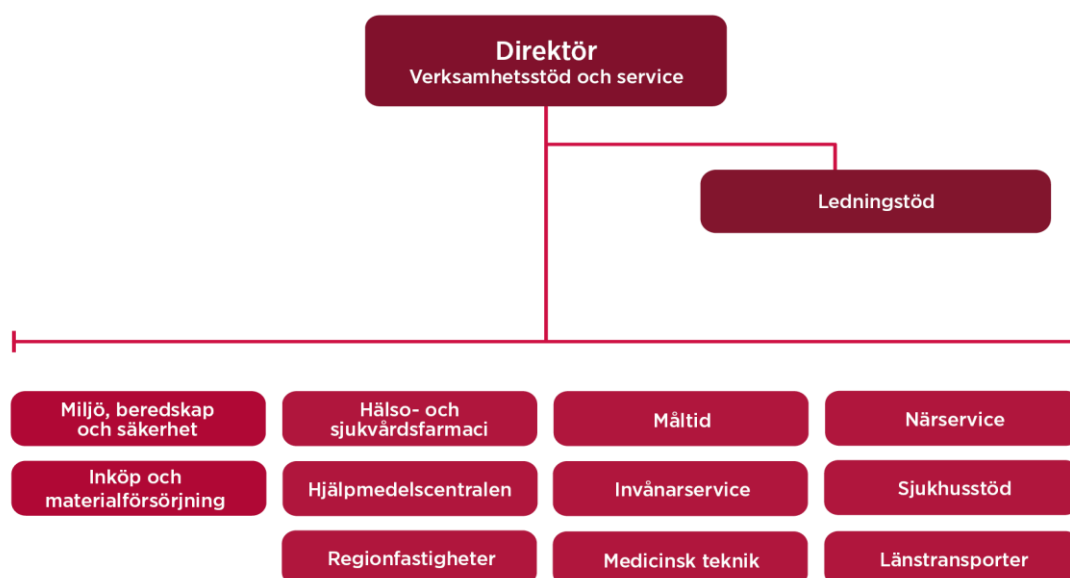
¹⁴ [Direktupphandling | Konkurrensverket](#)

Figur 2. Organisationsskiss. Region Jönköpings Läns förvaltningsorganisation

Inom verksamhetsområde "Verksamhetsstöd och service" ingår bland annat Inköp och materialförsörjning och Regionfastigheter (se figur 5). Område Inköp och materialförsörjning utgör regionens centrala inköpsfunktion och består av Inköpsstöd, Inköp och materialförsörjning. Område Inköp och materialförsörjning genomför regionens upphandlingar och fungerar som ett stöd vid inköp efter behov. Regionfastigheter genomför däremot egna upphandlingar av byggprojekt och entreprenader.

Figur 3. Organisationsskiss. Verksamhetsstöd och Service

Område Inköp och materialförsörjning utgörs av enheten materialförsörjning som ansvarar för regionens lagerhållning och enheten inköpsstöd som stöttar verksamheterna med inköp (även

Regionfastigheter). Utöver det finns det upphandlare och inköpscontroller som arbetar direkt under områdeschef. Inom inköp jobbar upphandlarna kategoribaserat vilket innebär att varje upphandlare har ett ansvar för en eller flera kategorier av upphandlingar och avtal, så som bygg- och fastighet.

Område Regionfastigheter ansvarar för regionens samtliga fastigheter. Det innebär planering, ombyggnation, nybyggnation, fastighetsförvaltning, driftunderhåll samt in- och uthyrning. Regionfastigheter består av tre enheter:

- Fastighetstekniska enheten
- Förvaltarenheten
- Projektenheten

7.2.2 Reglemente för regionstyrelsen

Regionstyrelsen har enligt reglemente¹⁵ ansvar för upphandlingsfrågor. Regionstyrelsens arbetsutskott har i uppgift att bereda ärenden av strategisk karaktär inom flera områden, däribland upphandling.

Regionstyrelsen har även en upphandlingsdelegation (bestående av fem ledamöter), som strategiskt ska följa arbetet inom området. Upphandlingsdelegationen ansvarar för att rapportera fortlöpande till regionstyrelsen. Upphandlingsdelegationen har i enlighet med "Beslutad arbetsordning för reglemente för regionstyrelsens upphandlingsdelegation"¹⁶ ansvar i att:

- Följa arbetet med upphandling utifrån lagstiftning, upphandlingspolicy och övriga styrande dokument med hållbar upphandling i fokus
- Följa utvecklingen i omvärlden
- Initiera och bereda ärenden av strategisk karaktär inom området upphandling
- Efter regionstyrelsens anvisning bereda motioner och remisser inom sitt område
- Fortlöpande rapportera till regionstyrelsen.

7.2.3 Delegationsordning

Beslutanderätten i inköps- och upphandlingsärenden¹⁷ är delegerat och framgår av regionstyrelsens delegationsordning. Regionstyrelsen har i sin delegationsordning delegerat beslutanderätten i inköps- och upphandlingsfrågor till regiondirektören. Regiondirektören har i sin tur vidaredelegerat beslutanderätten, i den mån det är tillåtet enligt delegationsordningen.

Av nedanstående tabell framgår för vilka ärenden som styrelsen har delegerat beslutanderätten till regiondirektören, samt till vem regiondirektören vidaredelegerat beslutanderätten (inom fastighetsområdet). Inom fastighetsområdet ryms fler ärenden men tabellen beskriver endast de delar som är relevanta utifrån ett inköps- och upphandlingsperspektiv.

Figur 4. Delegation och vidaredelegation avseende fastigheter respektive avtal, upphandling (exklusive fastighetsområdet) och försäljning

Ärende	Beslut	Vidaredelegeras till
Fastigheter		

¹⁵ Reglemente för regionstyrelsen, 2021-08-31, RF.

¹⁶ Reglemente för regionstyrelsens upphandlingsdelegation, 2021-08-31, RF

¹⁷ Avtal, upphandling och försäljning (exklusive fastighetsområdet).

RS 4.5.4	Upphandling av varor och tjänster i enlighet med beslutad budget.	A. Direktör för verksamhetsstöd och service <i>alternativt</i> B. Fastighetschef
RS 4.5.5	Upphandling av byggtreprenad, i enlighet med beslutad budget.	A. Direktör för verksamhetsstöd och service <i>alternativt</i> B. Fastighetschef
Avtal, upphandling (exklusive fastighetsområdet) och försäljning		
RS 4.4.1	Upphandling av varor och tjänster i enlighet med beslutad budget	A. Direktör för verksamhetsstöd och service <i>alternativt</i> B. Inköpschef <i>alternativt, upp till gränsvärde för direktupphandling</i> C. Upphandlare <i>Värde understigande två prisbasbelopp räknas som verkställighet och anmäls ej.</i>

Av regionstyrelsens och regiondirektörens vidaredelegering framgår att direktör för verksamhetsstöd och service eller fastighetschef får fatta beslut om upphandling av varor och tjänster samt byggtreprenader i enlighet med beslutad budget, inom fastighetsområdet. Inom övriga områden har direktör för verksamhetsstöd och service eller inköpschef rätt att fatta beslut om upphandling av varor och tjänster i enlighet med beslutad budget. Upphandlare får enligt regiondirektörens vidaredelegering fatta beslut om upphandling upp till direktupphandlingsgränsen.

Utöver regionstyrelsens delegationsordning och regiondirektörens vidaredelegation finns även en framtagna rutin specificerad för Regionfastigheter. Rutinen är benämnd "Rutin för delegation Regionfastigheter"¹⁸ och är fastställd 2016. Rutinen är därmed utdaterad vilket exemplifieras av att tröskelvärden och prisbasbelopp refereras till 2015 års nivåer. I rutinen anges följande beslutsärenden:

Figur 5. Rutin för delegation Regionfastigheter.

Beslut	Ansvarig
Värde upp till gränsvärde för direktupphandling	Handläggare ¹⁹

¹⁸ Rutin för delegation Regionfastigheter, 2016-09-30, verksamhetsstöd och service.

¹⁹ Belopp understigande två prisbasbelopp redovisas inte i delegationslista.

Upphandling av byggtreprenader understigande 3 mnkr	Fastighetschef fattar tilldelningsbeslut Fastighetschef tecknar avtal med kontrasignation av handläggare
Upphandling av byggtreprenader överstigande 3 mnkr	Direktör för verksamhetsstöd och service ²⁰ fattar tilldelningsbeslut Fastighetschef tecknar avtal
Upphandlingar av varor och tjänster under LOU:s tröskelvärde som är direkt hänförligt till fastighetsområdet	Fastighetschef fattar tilldelningsbeslut Fastighetschef tecknar avtal med kontrasignation av handläggare
Upphandling av varor och tjänster motsvarande eller överstigande LOU:S tröskelvärde som direkt är hänförligt till fastighetsområdet	Direktör för verksamhetsstöd och service fattar tilldelningsbeslut Fastighetschef tecknar avtal
Förlängning av avtal	Fastighetschef fattar beslut

7.2.4 Ansvarsområden i inköp och upphandlingsprocessen

7.2.4.1 Entreprenadupphandlingar

Av intervjuer framgår att alla entreprenadupphandlingar genomförs inom projektenheten av en byggprojektledare (som tidigare haft rollen som projektchef).

7.2.4.2 Upphandling av varor och tjänster (återkommande behov)

Om upphandlingar genomförs inom ramen för förvaltarenheten eller övriga enheter så genomförs det med stöd av Inköp och materialförsörjning. Detta kan omfatta upphandling av ramavtal av varor och tjänster där det finns återkommande behov.

Av intervjuer framgår att det är upphandlings- och kategoriansvarig (inom Inköp och materialförsörjning) initierar processen vid återkommande behov. Om ett befintligt ramavtal börjar närma sig slutet av löptiden ansvarar upphandlings- och kategoriansvarig för att kontakta ansvariga vid Regionfastigheter och informera om att ny upphandling behöver genomföras. Detta uppges ske ungefär 1 år innan nuvarande avtal löper ut. Då medarbetare vid Regionfastigheter besitter den tekniska kompetensen utses en eller flera personer som ingår i referens/expertgrupp tillsammans med ansvarig upphandlare för att genomföra upphandlingen utifrån rätt villkor.

Inköp och materialförsörjning ansvarar för att säkerställa att upphandlingen sker i enlighet med lagar och regler och att det sker på ett affärsmässigt sätt. Inköp och materialförsörjning ansvarar även för annonsering och tilldelning av avtal. Efter att avtal tecknats och uppstartsmöte genomförts ansvarar Regionfastigheter för avtalsförvaltningen, genom att säkerställa att priser och villkor följer avtal. Vid större avvikelser eller om det uppstår oenigheter gällande exempelvis kontraktsvillkor och avtalat pris så för Inköp och materialförsörjning dialog med leverantören.

²⁰ Utöver delegationerna i tabellen äger direktör för Verksamhetsstöd och service rätt att fatta tilldelningsbeslut och rätt att teckna avtal inom givna ramar.

7.2.4.3 Direktupphandling och avrop mot ramavtal

Av regiondirektörens vidaredelegation framgår att upphandling av varor och tjänster till ett värde som understiger två prisbasbelopp räknas som verkställighet. Beslut om upphandling av varor och tjänster inom fastighetsområdet, som överstiger två prisbasbelopp ska fattas av fastighetschef alternativt direktör för verksamhetsstöd och service.

Det är upp till varje verksamhet att utforma sin inköpsorganisation och vilka roller som ska ha rätt att genomföra beställningar. Vi har inte tagit del av någon rutinbeskrivning eller motsvarande som tydliggör vem eller vilka funktioner som har rätt att göra inköp/beställningar samt till vilka belopp inom Regionfastigheter (utöver vad som beskrivs i avsnitt 7.1.3).

Av intervjuer framkommer att medarbetare uppmanas ta kontakt med Inköp och materialförsörjning om det uppstår behov av att genomföra en direktupphandling, för att säkerställa att inköp och dokumentation av detta hanteras korrekt. Detta uppges ha skett vid ett fåtal tillfällen under år 2025.

Vi har även tagit del av en användarmanual för registrering och avslut vid inköp från externa leverantörer som beskriver hur en arbetsorder till leverantör genomförs genom internt system. Det beskrivs att för varje entreprenör som utför arbete åt Regionfastigheter ska en arbetsorder registreras och avslutas för att uppnå krav på avrop mot gällande avtal eller direktupphandling. Om flera leverantörer är inkopplade på ett och samma arbete ska extra arbetsorder registreras för varje entreprenör. Regionfastigheters egna utförare registrerar sin tid/material på egna arbetsorder.

7.2.5 Utbildning och informationsinsatser

Inom Område Inköp och materialförsörjning finns totalt 18 upphandlare samt fyra medarbetare inom inköpsstöd. Det finns därmed en samlad kompetens centralt inom upphandlingsområdet. Inom Regionfastigheter finns kompetens i entreprenadjuridik och vissa medarbetare som har en mer fördjupad kompetens avseende upphandlingslagstiftningen.

Område Inköp och materialförsörjning har ett informativt utbildningsuppdrag gentemot samtliga verksamheter i regionen, inklusive Regionfastigheter. Av intervjuer framgår att medarbetare från Inköp och materialförsörjning vid några tillfällen har haft informations- och utbildningsträffar med olika grupperingar inom Regionfastigheter, bland annat kopplat till mutor och jäv (se avsnitt 8.3) samt för att informera om Inköp och materialförsörjning och vad dessa gör.

Verksamhetsstöd och service erbjuder även beställarutbildningar men det anges att respektive chef avgör vem som besitter inköpsrätt inom de olika verksamheterna. Det genomförs inga kontroller eller uppföljningar huruvida utbildningar faktiskt genomförs eller inte inom de olika verksamheterna.

Mer verksamhetsspecifika utbildningsinsatser ansvarar respektive chef för, bland annat inom projektenheten där det finns återkommande behov av utbildning inom bland annat entreprenadjuridik och i viss utsträckning även kring lag om offentlig upphandling. Det uppges av intervjuade att förvaltarenheten också deltagit vid dessa tillfällen. Enligt uppgift sker utbildning inom entreprenadjuridik regelbundet för de medarbetare som har behov. Det uppges dock finnas en risk att detta inte sker med den systematik och regelbundenhet som är nödvändig, då det vilar ett stort ansvar på chef.

För medarbetare inom projektenheten anges att utbildningar i första hand tillhandahålls för att upprätthålla kompetensen kopplat till entreprenadjuridik²¹. Inom projektenheten så är det i dagsläget en byggprojektledare som ansvarar för upphandling i samtliga byggprojekt. För att upprätthålla kompetensen och hålla sig uppdaterad kring eventuella förändringar, praxis etc. har denne genomfört utbildningar i lag om offentlig upphandling regelbundet. Det är dock inte en utbildningsinsats som ges till samtliga medarbetare.

7.2.6 Bedömning

Vår bedömning är att regionstyrelsen **endast delvis** har säkerställt att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning avseende inköp och upphandling inom Regionfastigheter.

Hur ansvaret är fördelat framgår av såväl övergripande styrdokument som i interna rutiner. Av regionstyrelsens delegationsordning och regiondirektörens vidaredelegation framgår dels vilka funktioner som har rätt att fatta beslut om upphandling av varor och tjänster (enligt budget), dels vilka inköp som räknas som verkställighet. Vi noterar dock att det finns vissa motsägelser i de underlag vi tagit del av, där det exempelvis framgår av "Rutin för delegation Regionfastigheter" att handläggare tecknar avtal/beställning för inköp till ett värde upp till gränsvärde för direktupphandling (för närvarande 700 tkr). Detta bedöms inte vara förenligt med regiondirektörens vidaredelegation där det endast är fastighetschef som har rätt att besluta om upphandling av varor och tjänster inom fastighetsområdet (om det inte understiger två prisbasbelopp och då räknas som verkställighet). Inte heller är det överensstämmande med det som framgår av beslutsordning (som framgår av avsnitt 7.1.3).

Vi har inte heller tagit del av underlag som tydliggör vem eller vilka funktioner som har rätt att göra inköp/beställningar samt till vilka belopp inom Regionfastigheter.

Vår bedömning är att regionstyrelsen **endast delvis** har säkerställt att ansvariga för inköp och upphandling har en tillräcklig kompetens för att kunna genomföra upphandlingar på ett ändamålsenligt sätt inom Regionfastigheter.

I policyn för upphandling och inköp beskrivs att all upphandling ska baseras på en helhetssyn – koncernnyttan – och på en hög kompetens. För att säkerställa att samtliga berörda medarbetare har en uppdaterad och aktuell kunskap inom området är det viktigt att det genomförs regelbundna informations- och utbildningsinsatser. Det uppges finnas tillgång och möjlighet för medarbetare att genomgå erforderlig utbildning, samtidigt som det uppges finnas en risk att det inte sker med den systematik och regelbundenhet som kan vara nödvändig. Detta då ansvaret vilar på respektive chef att säkerställa att så sker.

Vår stickprovsgranskning (se avsnitt 7.4) visar att det finns brister kopplat till bland annat hanteringen av direktupphandlingar, vilket indikerar att det finns ett behov av utbildningsinsatser för att säkerställa att detta sker i enlighet med såväl lag som interna styrdokument.

²¹ Genomförs enligt utsago ungefär var tredje år. Vi har inte erhållit underlag som verifierar att detta sker med den frekvens som beskrivs.

7.3 RIKTLINJER/ETISKA REGLER FÖR LEVERANTÖRSKONTAKTER

I avsnitt 7.1.3.2 beskrivs att Regionfastigheter har fastställt etiska riktlinjer avseende leverantörskontakter som är gällande för samtliga chefer och medarbetare inom verksamheten.

I relation till upphandlingsområdet föreskriver riktlinjen att när en produkt eller tjänst är under upphandling ska medarbetare enbart ha de kontakter med en avtalsleverantör som krävs för normalt utnyttjande av pågående avtal. Med övriga leverantörer inom aktuellt produkt- eller tjänsteområde ska sådan kontakt helt undvikas av medarbetare.

Den som är affärsansvarig handläggare för utsedda medarbetare i upphandlingsgruppen ska endast ha den kontakt som behövs och som överensstämmer med vad som stadgas om vald upphandlingsform. Övriga kontakter med leverantörer bör helt undvikas. Om till exempel studiebesök, kurs eller konferens äger rum hos en leverantör eller där leverantören är arrangör ska deltagande undvikas om det inte är omöjligt att omplanera eller uppenbart försvårar medarbetares möjlighet att utföra sina arbetsuppgifter.

Upphandlare, projektledare och övriga medarbetare som deltar i någon del av upphandlingsprocessen anges vara särskilt integritetskänsliga och bör således alltid överväga alternativt helt avhålla sig från att ta emot förmåner från leverantörer, även vid tillfällen då det normalt är tillåtet för övriga medarbetare. För en mer detaljerad beskrivning avseende riktlinjernas innehåll se avsnitt 7.1.3.2.

7.3.1.1 Riskanalys och internkontrollplan

Risken för oegentligheter avseende jäv, mutor och otillbörligt utnyttjande av företagets resurser framgår som punkter i risk- och sårbarhetsanalys inom område Regionfastigheter för år 2025. För 2024 framgår även otillåtna direktupphandlingar som en punkt i risk- och sårbarhetsanalys men inte för innevarande år.

Åtgärder som beskrivs ska stävja risken för till exempel ekonomisk förlust, personlig vinning och minskat förtroende för verksamheten anges vara genom etablerandet av tidigare nämnda riktlinjer/etiska regler för leverantörskontakter.

Av regionstyrelsens internkontrollplan framgår endast att kontroll av fakturor avseende representation, kurser, konferenser och gåvor finns med för år 2025. För en mer detaljerad redogörelse kopplat till internkontrollarbetet se avsnitt 7.4.

7.3.2 Intervjuuppgifter

Av intervjuer framgår att frågan om oegentligheter tenderar att vara känslig inom branschen som Regionfastigheter verkar inom. Framför allt kopplat till ÄTA²²-hantering. Som följd har därför en ÄTA-blankett tagits fram som byggprojektledare, byggentreprenör och överordnad chef (oftast projektchef) ska underteckna i syfte att säkerställa att det utförs på rätt sätt och enligt beställning. ÄTOR ska finnas inlagda i internt system och stickprov inom ramen för Regionfastigheters internkontroll genomförs årligen. Resultatet redovisas internt vid arbetsplatsträffar.

I senaste uppföljningen (2024) som vi erhållit (vilket även beskrivs mer detaljerat i avsnitt 7.4.) konstateras en avvikelse av totalt tre utvalda fakturor där ÄTA-beställning inte varit underskriven.

I övrigt uppger respondenter att de upplever att medarbetarna präglas av en etisk kultur och att medarbetare är införstådda med vad som förväntas av dem kopplat till området. Det inbegriper

²² Ändrings-, tilläggs-, och avgående arbete.

att inte ta emot gåvor, middagar m.m. vilket upplevs ha varit mer tillåtande inom byggbranschen historiskt men som knappt anges förekomma längre.

Inom Regionfastigheter lyfts förebyggande insatser årligen i ledningsgruppen där fokus tenderar att omfatta huruvida riktlinjer behöver revideras. Senaste versionen är från 2019 men detta anges bero på att ledningsgruppen bedömt att befintliga riktlinjer varit tillräckliga vid genomgång. Bisysslor och anmälan av dessa tas enligt uppgift alltid upp i medarbetarsamtal och vid nyanställning.

Fortsättningsvis beskrivs att Inköp- och materialförsörjning också har ett uppdrag kopplat till att genomföra informationsinsatser inom området (för samtliga verksamheter inom Verksamhetsstöd och service), främst kopplat till förebyggande arbete mot mutor och bestickning. Risk för mutor och jäv uppges vara en fråga som är ständigt aktuell och som lyfts i olika forum för att medvetandegöra medarbetare om de risker som finns samt hur de ska förhålla sig till det.

Det beskrivs även i intervjuer att byggbranschen i Jönköping inte är så stor vilket medför att många känner varandra eller är bekanta. Det upplevs dock inte vara ett problem då medarbetare är införstådda med vilket egenansvar som är förenat med att själv anmäla en potentiell jävssituation. Då det är svårt att genomföra systematiska kontroller inom relationsband mellan medarbetare ligger ett större ansvar på den enskilde. Detta anges dock inte vara ett problem och det finns fall då enskilda medarbetare också har anmält att exempelvis familjemedlemmar har varit involverade i beställnings- eller leverantörskedjan, och därmed har avstått från att delta i arbetet som följd.

7.3.3 Bedömning

Vår bedömning är att regionstyrelsen i **allt väsentligt** har säkerställt att det finns rutiner och processer för att minska risken för oegentligheter i samband med inköp och upphandling inom Regionfastigheter.

Bedömningen tar avstamp i att det finns etablerade riktlinjer som föreskriver och förtydligar vilken förväntansbild som finns på samtliga medarbetare och chefer som arbetar med inköp och upphandling. Riktlinjerna beskriver därtill ansvarsområden, definitioner avseende mutor, jäv och representation samt hur medarbetare bör agera vid kontakt med leverantörer. Vi konstaterar dock att det inte framgår om riktlinjerna är fastställda av Regionstyrelsen.

Av intervjuer beskrivs att arbetet främst kopplat till ÄTA-hantering tenderar till att vara känsligt och vi konstaterar att systematiska stickprovskontroller genomförs i syfte att kontrollera just detta.

Av riktlinjerna och intervjuer framgår att det föreligger ett stort egenansvar i det förebyggande arbetet exempelvis kopplat till jävs- och eventuella intressekonflikter. Vi konstaterar att bisysslor lyfts i samband med exempelvis nyanställning och i samband med medarbetarsamtal. Vi anser dock att det förebyggande arbetet i det hänseendet skulle kunna dokumenteras ytterligare exempelvis i samband med uppstart av större upphandlingar.

7.4 INTERN KONTROLL OCH UPPFÖLJNING

Det framgår varken av policy för upphandling av varor och tjänster eller av riktlinjer för direktupphandling om eller hur avtalsuppföljning ska ske. I den granskning som genomfördes år 2024, "Granskning av inköp och upphandling", konstaterades dock att det inom Inköp och materialförsörjning finns en övergripande struktur för hur uppföljning av avtal ska/bör ske. Rutiner finns upprättade för bland annat avtalsuppföljning, viteshantering, kontroll av skatter och avgifter, pris-, index- och valutajustering och avtalsförlängning.

Av Regionfastigheters rutin avseende upphandlingsprocessen framgår att ingångna avtal ska följas upp kontinuerligt genom kontroll av avtalsefterlevnad. Det anges även att en dialog ska föras kring utvecklingen i projektet/tjänsterna. Detta berör dock i huvudsak de entreprenadavtal som tecknas för byggprojekt.

7.4.1 Intern kontroll avseende inköp och upphandling

I regionstyrelsens internkontrollplan²³ för år 2025 finns inga kontrollpunkter som avser inköp och upphandling specifikt. Det finns ett kontrollmoment som avser kontroll av följsamhet till gällande attestreglemente. Kontrollmomentet avser dock fakturor gällande bemanningsföretag och liknande tjänster och inte fakturor avseende inköp generellt.

Regionfastigheter har i sin risk- och sårbarhetsanalys för 2025 identifierat risker avseende mutor och jäv, kopplat till bland annat upphandling, leverantörskontakter och ändrings- och tilläggsarbeten i projekt (ÄTA). Här anges att rutiner finns som reglerar förhållningssätt i form av riktlinjer/etiska regler för leverantörskontakter. Av intervjuer framgår även att det finns rutiner för hantering av ändrings- och tilläggsarbeten, där en beställningsblankett ska upprättas för varje ÄTA. Blanketten ska signeras av såväl byggprojektledaren, entreprenören och överordnad chef (oftast projektchef) samt finnas bifogad till fakturan.

Utöver detta sker det inom Regionfastigheter en årlig internkontroll av leverantörsfakturor. Vi har tagit del av resultatet av den kontroll som genomfördes år 2024²⁴. År 2024 genomfördes ett slumpmässigt urval om 45 leverantörsfakturor (inom fastighetstekniska enheten, förvaltarenheten och projektenheten). För samtliga fakturor har kontroll gjorts avseende attest, om avtal finns, att fakturan är rätt uppmärkt samt, där det är tillämpligt; att dagbok/specifikation av tidsangivelse finns, att materialspecifikation finns, att materialpåslag framgår, att betalningsplan/lyftplan finns bifogad samt att ÄTA-beställning är underskriven och bifogad. Resultatet blev följande:

80 % grönmarkerade (godkända)
9 % gulmarkerade (tveksamma)
7 % rödmarkerade (felaktiga)
4 % blåmarkerade (reklamerade)

Vi noterar, utifrån det underlag vi erhållit, att det för de granskade fakturorna saknas avtal i sex fall, samt att underskriven och bifogad ÄTA-beställning saknades i ett av tre fall. Vidare noterar vi att det i flera fall inte är rätt eller att det är tveksamt om det är rätt uppmärkning på fakturan samt att det i flera fall saknas övriga underlag till fakturan.

Inköp och materialförsörjning följer regelbundet upp leverantörstroheten i regionens verksamheter. Området tar fram månatliga rapporter där leverantörstroheten framgår per

²³ Internkontrollplan 2025, n.d., RS.

²⁴ Internkontroll av leverantörsfakturor 2024, 2024-12-19, Ekonomichef.

kategori och verksamhet, och resultatet delges varje verksamhet. Det sker dock inte något regionövergripande arbete med stickprovskontroller av fakturor, attesthantering, dokumentation av direktupphandlingar eller liknande.

7.4.2 Avtalsförvaltning

Avtalsförvaltning innefattar avtalsuppföljning och intern administration av organisationens samtliga avtal och möjlighet att arbeta med avtalstrohet. Avtalstrohet innebär att styra inköpen till de leverantörer som regionen har avtal med. Den interna administrationen omfattar bland annat att registrera avtalet i en avtalsdatabas och att hantera eventuella förlängningar och prisjusteringar.

Under våren 2025 övergick regionen från upphandlingssystemet "Tendsign" till "eSource". Alla publicerade ramavtal nås genom avtalskatalogen som återfinns i systemet. Varje ramavtal är kopplat till strategiska sökord som möjliggör att hitta produkter enklare där avtal finns. Inköp och materialförsörjning tillhandahåller ramavtal som också övriga verksamheter kan nyttja men även de ramavtal som bara Regionfastigheter använder ska återfinnas i avtalskatalogen.

Samtliga entreprenadavtal återfinns i Tendsign (som framöver även ska finnas i eSource). Tendsign används för att annonsera, ta emot anbud samt förfrågningsunderlag. Det är bara Regionfastigheters utsedda upphandlare som har tillgång till samtliga upphandlingsdokument i Tendsign. Anbudsöppningsprotokoll, tilldelningsbeslut och beställning läggs därefter in i Regionens diariesystem "Evolution". Tilldelningsbeslutet lämnas vidare för visning publikt i Tendsign.

Avima är projektplats/projektplattform för varje projekt där avtal m.m. finns samlat. Där sparas projektet i sin helhet som arkiveras efter slutredovisat projekt. Plattformen arkiverar dock inte originaldokumenten.

Inköp och materialförsörjning ansvarar för att bevaka avtalen och dess löptid, om förlängningar behöver göras, med mera. Om ett avtal är på väg att löpa ut kontaktas ansvarig verksamhet. Ansvaret för avtalsuppföljning uppges dock i huvudsak vila på de verksamheter som nyttjar avtalet, för att säkerställa att priser är korrekta och att krav och villkor i övrigt följs. Vid eventuella oenigheter eller återkommande avvikelser involveras dock avtalsägare på Inköp och materialförsörjning. Regionfastigheter anges bevaka sina avtal genom påminnelsemejl som skickas från Tendsign.

För ingångna entreprenadavtal inom projektenheten vilar ansvar för avtalsuppföljning i huvudsak på respektive byggprojektledare, som löpande följer arbetet och arbetar nära entreprenören. Eventuella avvikelser uppges adresseras snabbt och hanteras snabbt genom dialog med entreprenören.

7.4.3 Uppföljning och återrapportering till regionstyrelsen

I "Investerings- och byggprocessen" beskrivs att investeringar över 5 mnkr ska ekonomiskt slutredovisas till regionstyrelsen som ett anmälningsärende. De investeringar som överstiger 5 mnkr ska återredovisas dels ekonomiskt, dels kommenteras genom skriftlig utvärdering. Få byggprojekt understiger 5 mnkr, vilket exemplifieras av erhållen investeringslista där samtliga projekt överstiger 5 mnkr.

Cirka 6 månader efter ett projekts avslutningsfas ska för- och nackdelar avseende arbetets genomförande och lokalernas funktion analyseras. I samband med detta avslutas projektet och regiondirektören upprättar en slutredovisning efter underlag från verksamhetsområdesledning

och Regionfastigheter som sedan återges till regionstyrelsen som ett anmälningsärende i enlighet med vad som tidigare beskrivits.

Enligt uppgifter uppges att samtliga investeringsprojekt som avslutas också ska slutredovisas på en särskild blankett och anmäls från Fastighetschef till administrativ samordnare inom Verksamhetsstöd och service för vidareförmedling till Regionstyrelsen. Detta anges ske även om beloppen understiger 5 mnkr. Av erhållet exempel på slutredovisning framgår att denna avser byggobjekt som överstiger 600 000 kr.

I intervjuer beskrivs att fastighetschef tillsammans med verksamhetschef också delger information till Regionstyrelsens upphandlingsdelegation om status för pågående upphandlingar. Dessa återrapporterar till Regionstyrelsen vid behov. Detta gäller dock för upphandlingar där avtal ännu inte har tecknats. Det framgår inte av erhållet underlag hur ofta delegationen erhåller statusuppdateringar i det avseendet.

7.4.4 Registeranalys och stickprov

Inom ramen för granskningen har en registeranalys och stickprovsgranskning genomförts. Stickprovsgranskningen avser inköp och upphandlingar som är gjorda under perioden 2024-08-01 till 2025-07-31. Stickprovsgranskningarna avser fakturor för inköp inom Drift- och förvaltning och upphandlingar och därtill relaterade fakturor för två byggprojekt inom projektenheten.

7.4.4.1 Drift- och förvaltning

Inledningsvis har vi genomfört en registeranalys, där vi matchat enhetens leverantörsfakturförteckning för tidigare nämnd period mot erhållen avtalsförteckning under samma period. Syftet med registeranalysen har varit att identifiera dels inköp från leverantörer som inte finns noterade i avtalsförteckningen, dels inköp från leverantörer som regionen har avtal med. Detta för att kunna få en spridning i urvalet av fakturor i vår stickprovsgranskning.

Kontrollen syftar även till att identifiera eventuella inköp som överskrider direktupphandlingsgränsen men där avtal inte finns. Utifrån registeranalysen kunde vi konstatera att det inom Drift- och förvaltning fanns två leverantörer där den totala inköpsvolymen överstiger 700 tkr under perioden, där avtal saknas. Vi har vid uppföljande kontakt erhållit ett samarbetsavtal för en av dessa leverantörer.

Utifrån genomförd registeranalys har vi gjort ett urval om totalt 31 fakturor, varav 19 inköp/fakturor där det enligt avtalsförteckningen finns ett avtal med aktuell leverantör och 12 inköp/fakturor där det av avtalsförteckningen inte framgår att avtal finns med aktuell leverantör. Urvalet har genomförts i syfte att nå en spridning mellan leverantörer och total inköpsvolym.

Figur 5. Drift- och förvaltning, stickprov med avtal.

Inköp/fakturor där avtal finns med leverantör		
Kontrollpunkt	Antal "Ja"	Andel "Ja"
Inköpet är verksamhetsnära?	19	100%
Fakturan är tillräckligt specificerad?	16	84%
Finns beställning eller bilaga som underlag för inköpet?	11	58%

Finns giltigt avtal med leverantören?	17	89%
Är pris enligt avtal?	13	68%
Är varan/tjänsten enligt avtal?	17	89%
Är fakturan attesterad av behörig person?	19	100%

Stickprovsgranskningen visar att det för 11 % av de granskade inköpen inte finns ett giltigt avtal med den aktuella leverantören vid inköpet. Detta avser i huvudsak inköp där det enligt erhållen avtalsförteckning ska finnas avtal med den aktuella leverantören men där regionen vid stickprovsgranskningen inte kunnat påvisa detta. Det kan därmed innebära att ett avtal har tecknats med leverantören men då avtalet inte finns tillgängligt medför det en risk i att regionen inte har möjlighet att kontrollera exempelvis avtalsvillkor, löptid eller verifiera att det finns ett gällande avtal.

Avvikelsen får därmed följdkonsekvens för övriga kontrollpunkter då avsaknad av avtal omöjliggör kontroll för om exempelvis pris är överensstämmande med vad som avtalats eller om varan och tjänsten är tillhandahållen i enlighet med vad avtalet föreskriver. I 8 fall har vi även noterat att ramavtal finns men att det saknas underlag i form av beställning eller motsvarande som visar att exempelvis avrop har genomförts.

I 6 av 19 fall har vi inte kunnat kontrollera om pris är i enlighet med avtal. Anledningarna varierar. Exempelvis saknas prisbilaga eller avtal i flera fall. I ett fall konstaterar vi att vi visserligen erhållit prisbilaga men där fakturerat belopp avviker utan att ha erhållit eventuell indexreglering eller annat underlag som visar justering. Bristen på erhållet underlag är således en återkommande avvikelse i stickprovet.

Avseende granskning av huruvida fakturan är tillräckligt specificerad och gällande attestering av den konstaterar vi att det i tre fall saknas diarienummer på fakturan trots att detta ska anges enligt avtalet. Det är dock inte formulerat i samtliga avtal. Vi har inte iakttagit några avvikelser avseende attestering av fakturorna.

Figur 6. Drift- och förvaltning, stickprov utan avtal.

Inköp/fakturer där avtal <i>inte</i> finns med leverantör		
Kontrollpunkt	Antal "Ja"	Andel "Ja"
Inköpet är verksamhetsnära?	12	100%
Köpet dokumenterat?	0 (av 4)	0%
Tillvaratagen konkurrens?	0	0%
Genomfört i enlighet med delegation?	10	83%
Är faktura överensstämmande med förfrågan/anbud?	0	0%

Är fakturan attesterad av behörig person?	12	100%
---	----	------

Stickprovsgranskningen visar att det saknas olika typer av dokumentationsunderlag för samtliga granskade inköp/fakturor. Fyra av de tolv granskade fakturorna översteg 100 tkr och omfattas därmed av dokumentationskrav. Även för dessa saknas fullständig dokumentation utifrån vad som framgår av riktlinjer för direktupphandling. Vi har inte tagit del av underlag som visar om/hur konkurrensen tillvaratagits i något av fallen.

Avsaknaden av dokumentation medför att vi inte kunnat kontrollera huruvida fakturan är överensstämmande med vare sig förfrågan eller anbud. I ett fall har vi erhållit en offert men det saknas en beställning/förfrågan. Därtill avviker priset på fakturan från det styckpris som angetts i offerten.

Vi konstaterar att en majoritet av samtliga inköp har genomförts i enlighet med delegation då det vid pris som understiger 2 prisbasbelopp räknas som verkställighet vilket omfattar tio av tolv inköp/fakturor. I övriga två saknas underlag för att stämma av om detta skett i enlighet med delegation.

Slutligen konstaterar vi att samtliga fakturor har attesterats av behöriga personer utifrån attestförteckning.

Enligt uppgift från Regionfastigheter utgör fem av direktupphandlingarna inköp gällande exempelvis reservdelar, reparation eller andra produkter som bara den enskilda leverantören kan tillhandahålla. Vi har dock inte erhållit något underlag som verifierar detta ställningstagande.

7.4.4.2 Projektenheten

Inom projektenheten har vi valt ut två byggprojekt, som båda avser utförandeentreprenader²⁵. Det ena projektet avser en totalentreprenad i partnering och den andra en generalentreprenad. Båda projekten är påbörjade men ännu inte avslutade. Urvalet har skett i syfte att nå spridning dels var projektet är lokaliserat, dels projektets omfattning. En utgångspunkt för urvalet var att upphandling skulle vara genomförd.

För respektive byggprojekt har vi kontrollerat upprättad upphandlingsdokumentation från annonsering till tecknande av avtal. Därefter har vi valt ut samtliga fakturor för den entreprenör som tilldelats kontraktet. Då projekten har löpt olika länge innebär detta att antal fakturor skiljer sig åt mellan projekten.

Avseende Arkivlokaler/Arkivhus som är en totalentreprenad i partnering finns 15 fakturor från entreprenör som tilldelats kontraktet. Avseende Endoskopispåret som är en generalentreprenad ansvarar entreprenören endast för själva utförandet och inte exempelvis det arbete som utförs i samband med projekteringsfasen. I upphandlingsunderlaget har vi erhållit en betalplan som säkerställer en planerad fakturering. Urvalet av projekt gjordes utifrån att upphandling skulle vara genomförd och att projektet befann sig i genomförandefasen. Vi hade dock inte information om hur långt projektet var framskridet. Det medför att det för Endoskopispåret endast är en enskild faktura som vi kontrollerar inom ramen för projektet.

Totalt för projektenheten kontrollerar vi därför 16 fakturor fördelat på två projekt.

²⁵ Arkivlokaler/Arkivhus i Nässjö (totalentreprenad i partnering), samt Endoskopispåret i Jönköping (generalentreprenad).

Vi konstaterar att upphandlingsförfarandet för både Arkivlokaler/Arkivhus samt Endoskopispåret har genomförts på ett ändamålsenligt sätt.

I stickprovsgranskningen kopplat till upphandling har vi kontrollerat att:

- Att annonseringen av upphandlingen har skett på korrekt vis
- Att tydliga kvalificeringskrav i enlighet med 14 Kap, § 1, LOU har ställts
- Att utvärderingskriterier framgår tydligt av underlaget
- Att utvärdering har skett utifrån ställda kriterier
- Att tidsfristen för att inkomma med anbud har efterlevts
- Att anbudsöppningsprotokoll har signerats av två behöriga parter
- Att tilldelningsbeslut har fattats av behörig person
- Att tilldelningsbeslut har skickats ut till samtliga anbudsgivare
- Att avtalsspärr har beaktats
- Att avtal har signerats av behörig person

I nedanstående tabell redogörs för stickprovsgranskningen av granskade fakturor.

7.4.4.3 Granskning av fakturaunderlag

Figur 7. Stickprovsgranskning - Arkivlokaler/Arkivhus i Nässjö

Stickprovsgranskning - Arkivlokaler/Arkivhus i Nässjö		
Kontrollpunkt	Antal "Ja"	Andel "Ja"
Omfattas köpet av avtalet?	15	100%
Är pris korrekt?	15	100%
Är fakturan tillräckligt specificerad?	12	80%
Är raderna på fakturan tillräckligt specificerade?	15	100%
Är fakturan attesterad av behörig person?	14	93%

Figur 8. Stickprovsgranskning - Endoskopispåret.

Stickprovsgranskning - Endoskopispåret		
Kontrollpunkt	Antal "Ja"	Andel "Ja"
Omfattas köpet av avtalet?	1	100%
Är pris korrekt?	1	100%
Är fakturan tillräckligt specificerad?	1	100%
Är raderna på fakturan tillräckligt specificerade?	1	100%

Är fakturan attesterad av behörig person?	1	100%
---	---	------

Stickprovsgranskningen visar att samtliga fakturor är kopplade till projekten. Samtliga inköp för Arkivlokaler/Arkivhus omfattar entreprenörsarvode (med 8,5% påslag), i enlighet med vad som framgår av erhållen lyftredovisning/betalplan. För Endoskopispåret avser fakturan betalning i enlighet med bifogad betalplan.

Gällande granskning av huruvida fakturan är tillräckligt specificerad så konstaterar vi mindre avvikelser i flera fall för Arkivlokaler/Arkivhus, dels kopplat till märkning av fakturorna, dels avseende vilken månad som avses. Gällande märkning av fakturorna har dock aktivitetskod angetts, vilket gör att fakturan går till utsedd referens enligt avtal.

Samtliga rader på fakturorna är tillräckligt specificerade där det tydligt framgår vad som avses i enlighet med redovisningen som bifogats och hur mycket som tidigare har fakturerats.

Avseende attestering av fakturorna för Arkivlokaler konstaterar vi att kontrollattestant är korrekt i enlighet med bifogad attestförteckning, däremot är inte korrekt beslutsattestant angiven. Vid uppföljande samtal har det beskrivits att detta beror på att behörig beslutsattestant i befintlig attestförteckning inte längre besitter rollen idag men att personen var beslutsattestant vid fakturatillfället. Av redovisningschef har vi erhållit ett utdrag av en tidigare attestförteckning där datum framgår för när statusen för personens behörighet ändrades till "passiv" status. Vi saknar dock fortsatt attestunderlag i ett enskilt fall.

Avseende Endoskopispåret konstaterar vi inga avvikelser i det hänseendet.

7.4.5 Bedömning

Vår bedömning är att regionstyrelsen **endast delvis** har säkerställt en tillräcklig uppföljning och kontroll avseende inköp och upphandling kopplat till efterlevnad av lagar och riktlinjer, avtals och leverantörstrohet samt att direktupphandlingsgränsen inte överskrids.

Granskningen visar att regionstyrelsen inte har beaktat inköp och upphandling i sin internkontrollplan för 2025. Regionfastigheter har i sin risk- och sårbarhetsanalys för 2025 identifierat risker avseende mutor och jäv, kopplat till bland annat upphandling.

Vi noterar att Regionfastigheter genomför en intern kontroll avseende leverantörsfakturor, där ett antal leverantörsfakturor kontrolleras årligen för att säkerställa att de hanterats korrekt och att de innehåller rätt uppgifter. Resultatet av den egna kontrollen visar att det finns vissa avvikelser. Vi noterar dock att det inte sker någon ytterligare uppföljning avseende exempelvis dokumentation av direktupphandling, att direktupphandlingsgränsen inte överskrids etc. Det bedöms därmed finnas en risk att dokumentation av direktupphandlingar inte sker i enlighet med gällande krav i 12 kap. 14§ LOU. Då det inte heller sker någon samordning eller uppföljning avseende att direktupphandlingsgränsen inte överskrids bedöms det även finnas en risk att direktupphandlingar sker till ett värde som överskrider gränsen samt att behov av upphandlingar inte uppmärksammas i tid.

Genomförd stickprovsgranskning avseende projektenheten visar på att upphandlingsförfarandet och relaterad upphandlingsdokumentation är ändamålsenlig. Avseende kontrollen av fakturorna har vi iakttagit endast mindre avvikelser kopplat till en justerad attestförteckning och märkning av fakturor.

Genomförd stickprovsgranskning inom Drift- och förvaltning visar att regionen inte har kunnat ta fram avtal för två av inköpen från leverantörer som regionen enligt avtalsförteckning har ramavtal med. Vi har därmed inte kunnat stämma av att pris på fakturan överensstämmer med avtal, eller att varan/tjänsten omfattas av aktuellt avtal. I fler fall har avtal funnits tillhanda men där har vi inte erhållit exempelvis prisbilaga som möjliggör jämförelser mot vad som fakturerats.

Avseende granskade direktupphandlingar framgår att dokumentationen inte är tillräcklig utifrån vad riktlinjer förordar. Fyra av de granskade inköpen/fakturorna överstiger 100 tkr, och omfattas därmed av dokumentationsplikten enligt 12 kap. 14§ LOU. Vi noterar att registeranalysen visar ett fall där den samlade inköpsvolymen från en och samma icke-avtalade leverantör överstiger direktupphandlingsgränsen 700 tkr under perioden. Detta indikerar att det kan finnas behov av att genomföra en upphandling för att säkerställa fördelaktiga priser och villkor för beställaren.

I fem av fallen uppger regionfastigheter att inköpen avser exempelvis reservdelar, reparationer eller andra varor/tjänster som bara den enskilda leverantören kan tillhandahålla. Vi kan konstatera att det finns undantag från annonseringskravet som kan tillämpas när det endast finns en leverantör som kan tillhandahålla det som upphandlats på grund av ensamrätt. Konkurrensverket²⁶ föreskriver dock att detta undantag bör tillämpas mycket restriktivt och under exceptionella omständigheter. Bevisbördan åligger dessutom den upphandlande myndigheten att redovisa att villkoren för att använda undantaget är uppfyllda. Kraven som ställs är lika högt ställda oberoende av upphandlingens värde och ska dokumenteras. Då vi inte har erhållit underlag som belyser huruvida undantaget har åberopats bedömer vi att det inte är säkerställt att eventuella undantagstillämpningar har genomförts på ett korrekt sätt utifrån lagstiftningens ändamål.

Slutligen konstaterar vi således att det visserligen finns en upprättad struktur för uppföljning och kontroll avseende exempelvis avtalstrohet/avtalsförvaltning, men bedömer inte att den är fullt ut tillräcklig för att kunna säkerställa att krav och villkor i avtal faktiskt efterlevs.

²⁶ Tillämpning av undantaget för ensamrätt vid offentlig upphandling – Analys i korthet 2024:1, 2024-03, Konkurrensverket.

8 SAMLAD BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Syftet med granskningen har varit att bedöma om regionstyrelsen har säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll avseende inköp och upphandling inom Regionfastigheter.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att regionstyrelsens endast delvis säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll avseende inköp och upphandling inom Regionfastigheter.

Se inledning samt respektive rapportkapitel för en mer detaljerad beskrivning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi regionstyrelsen att:

- Säkerställa att befintliga styrande och stödjande dokument är harmoniserade och aktuella kopplat till inköps- och upphandlingsområdet.
- Säkerställa att utbildnings- och informationsinsatser genomförs så att samtliga anställda som har rätt att genomföra inköp har aktuell kunskap om och förståelse för innebörden av gällande lagar och regelverk.
- Säkerställa att det finns tillräcklig och aktuell stödjande dokumentation som tydliggör vem eller vilka funktioner som har rätt att göra inköp och beställningar samt till vilka belopp
- Säkerställa att direktupphandlingar dokumenteras och hanteras i enlighet med Lag (2016:1145) om offentlig upphandling
- Tillse att det sker en tillräcklig uppföljning och kontroll avseende inköp och upphandling som även inbegriper att direktupphandlingsgräns inte överskrids och att ändamålsenlig dokumentation finns upprättad.
- Säkerställa att riktlinjer för direktupphandlingar beslutas av regionfullmäktige eller regionstyrelsen och att riktlinjerna beaktar vad Konkurrensverket föreskriver.

Datum som ovan

Azets Revision & Rådgivning AB

Liz Gard

Certifierad kommunal revisor

Sebastian Alderblad

Verksamhetsrevisor

Regionrevisionen

Regionfullmäktige

För kännedom till:
Regionstyrelsen
Nämnden för folkhälsa och sjukvård

Granskning av arbetet mot korruption och oegentligheter samt uppföljning av arbetet mot välfärdsbedrägerier

Risker för korruption och oegentligheter finns alltid närvarande i offentlig verksamhet och kan få negativa konsekvenser för såväl verksamhetens anseende som förtroendet för den offentliga förvaltningen. Mot denna bakgrund har revisorerna bedömt det angeläget att granska om Region Jönköpings län har säkerställt en tillräcklig styrning och intern kontroll avseende korruption och oegentligheter.

Granskningens syfte är att bedöma om regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård, utifrån sina respektive ansvarsområden, har säkerställt en tillräcklig styrning och intern kontroll för att förebygga, upptäcka och hantera korruption och oegentligheter. Dessutom görs en uppföljning av hur tidigare lämnade rekommendationer avseende arbetet mot välfärdsbedrägerier har hörtsammats.

Revisorernas bedömning och rekommendationer

Revisionens samlade bedömning är att regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård i allt väsentligt har säkerställt en tillräcklig styrning och intern kontroll för att förebygga, upptäcka och hantera korruption och oegentligheter. Vidare har regionen i allt väsentligt vidtagit åtgärder med anledning av rekommendationer från den tidigare granskningen av arbetet mot välfärdsbedrägerier.

Samtidigt bedömer revisionen att det finns förbättringspotential inom vissa delar av området, bland annat avseende kontrollmiljö, utbildningsinsatser och samlad uppföljning. Revisorerna vill särskilt lyfta fram behovet av att stärka uppföljningen inom området.

Revisorerna rekommenderar Region Jönköpings län att:

- 1. tydliggöra risken för korruption och oegentligheter i fler styrande dokument, exempelvis i instruktionen för visselblåsarfunktionen*
- 2. stärka dokumentation och uppföljning av bisysslor samt säkerställa att rutiner vid misstanke om korruption och oegentligheter är tydliga och kända i organisationen*
- 3. säkerställa att utbildningsinsatser avseende korruption och oegentligheter genomförs regelbundet och omfattar såväl chefer som medarbetare*
- 4. stärka uppföljningen av arbetet mot korruption och oegentligheter genom en mer samlad, strukturerad och återkommande rapportering och utvärdering*

Svar

Regionrevisionen föreslår att regionfullmäktige ger regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård i uppdrag att senast 29 maj svara på vilka åtgärder, med tillhörande tidplan, som kommer att vidtas till följd av granskningens resultat samt revisorernas rekommendationer.

Jonathan Freyschuss
Ordförande

Johan Stark
Vice ordförande

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: JONATHAN FREYSCHUSS

Date: 2026-01-27 14:13:29

BankID refno: 019bff96-6197-775f-be31-e83db465d66f

Ordförande: Jonathan Freyschuss

Signed by: JOHAN ENAR SÖREN STARK

Date: 2026-01-27 17:05:02

BankID refno: 019c0033-3693-799d-b04f-93af67673c5d

Vice ordförande: Johan Starck

A large blue triangle pointing right, partially overlapping a green triangle pointing right, which is partially overlapping a blue triangle pointing right. The background is a blurred image of a city skyline.

Granskning av arbetet mot korruption och oegentligheter samt uppföljning av arbetet mot välfärdsbedrägerier

Rapport

Region Jönköpings län

2026-01-19

Antal sidor: 18

1 INNEHÅLLSFÖRTECKNING

2	Sammanfattning	3
3	Bakgrund	6
3.1	<i>Syfte och revisionsfrågor</i>	6
3.2	<i>Avgränsningar</i>	7
3.3	<i>Revisionskriterier</i>	7
3.4	<i>Ansvarig styrelse/nämnd</i>	8
3.5	<i>Metod</i>	8
4	Resultat av granskningen	9
4.1	<i>Styrande dokument</i>	9
4.1.1	<i>Bedömning</i>	10
4.2	<i>Arbetsätt för att identifiera risker för korruption och oegentligheter</i>	10
4.2.1	<i>Bedömning</i>	12
4.3	<i>kontrollmiljö avseende risken för korruption och oegentligheter</i>	12
4.3.1	<i>Bedömning</i>	13
4.4	<i>Utbildningsinsatser</i>	14
4.4.1	<i>Bedömning</i>	14
4.5	<i>Uppföljning</i>	14
4.5.1	<i>Bedömning</i>	15
4.6	<i>Uppföljning av fördjupad granskning avseende det förebyggande arbetet mot korruption och oegentligheter från 2023</i>	15
4.6.1	<i>Rekommendationer till regionstyrelsen:</i>	15
4.6.2	<i>Rekommendation till nämnden för folkhälsa och sjukvård:</i>	16
4.6.3	<i>Bedömning</i>	16
5	Slutsats och rekommendationer	17
6	Bilagor	18
6.1	<i>Bilaga A: Dokumentförteckning</i>	18

2 SAMMANFATTNING

Azets har av Region Jönköpings läns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska arbetet mot korruption och oegentligheter, samt följa upp en tidigare granskning avseende arbetet mot välfärdsbedrägerier från 2023. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård har säkerställt en tillräcklig styrning och intern kontroll för att förebygga, upptäcka och hantera korruption och oegentligheter, samt hur rekommendationerna från den tidigare granskningen avseende arbetet mot välfärdsbedrägerier hör sammats.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig styrning och intern kontroll för att förebygga, upptäcka och hantera korruption och oegentligheter samt att regionen i allt väsentligt vidtagit åtgärder med anledning av rekommendationer från tidigare granskning.

Bedömningen baseras på att det i allt väsentligt finns ändamålsenliga styrdokument och riktlinjer för att motverka korruption och oegentligheter. Regionen har flera styrande dokument och riktlinjer på plats samtidigt som regionstyrelsen och nämnden i allt väsentligt har identifierat risker för korruption och oegentligheter inom sina respektive områden. Vidare bedömer vi att arbetssättet inom området präglas av systematik och kontinuerlig kontroll.

Vi bedömer däremot att regionen endast delvis har en god kontrollmiljö avseende risken för korruption och oegentligheter. Bedömningen baseras på att dokumentation och uppföljning av bisysslor inte finns på plats samt att det saknas tydliga och kommunicerade rutiner för att hantera misstanke om korruption och oegentligheter.

Vad gäller de kontinuerliga utbildningsinsatserna för att stärka kunskap och medvetenhet om risker samt förebyggande åtgärder gör vi bedömningen att regionen endast i begränsad omfattning har detta etablerat. Regionen erbjuder utbildningar men insatserna behöver förstärkas och erbjudas regelbundet för både chefer och medarbetare.

Vår bedömning av uppföljning av arbetet mot korruption och oegentligheter är att det i allt väsentligt är etablerat. Rekommendationen är att förstärka ytterligare genom att regelbundet följa upp hela området gällande korruption och oegentligheter och de insatser som görs.

Slutligen bedömer vi att åtgärder i allt väsentligt har vidtagits utifrån de rekommendationer som lämnats i den tidigare granskningen av arbetet mot välfärdsbedrägerier från 2023, men att vissa insatser krävs för att säkerställa en tillräcklig ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende arbetet mot välfärdsbedrägerier.

Nedan följer en redovisning av våra samlade bedömningar av respektive revisionsfråga:

Revisionsfråga	Bedömning	Rekommendation
Finns det ändamålsenliga styrdokument och riktlinjer för att motverka korruption och oegentligheter?	I allt väsentligt	Sträva efter att lyfta risken för korruption och oegentligheter i fler dokument, exempelvis i riktlinjen för intern kontroll och instruktionen för visseblåsarfunktion.
Har styrelsen och nämnden identifierat risker för korruption och oegentligheter inom sina respektive ansvarsområden?	I allt väsentligt	
Har en god kontrollmiljö avseende risken för korruption och oegentligheter säkerställts?	Endast delvis	Tillse att stärka dokumentation och uppföljning av bisysslor samt tydliggöra rutiner vid misstanke om korruption och oegentligheter.
Genomförs det kontinuerliga utbildningsinsatser för att öka kunskap och insikt om risker och förebyggande insatser?	Endast delvis	Säkerställ att chefsutbildningar inkluderar moment om korruption och oegentligheter samt att obligatoriska årliga utbildningar erbjuds för samtliga medarbetare för att upprätthålla vaksamhet och ett aktivt förebyggande arbete.
Följs arbetet mot korruption och oegentligheter upp?	I allt väsentligt	Sträva efter regelbundna uppföljningstillfällen som omfattar hela området kring korruption och oegentligheter.
Har åtgärder vidtagits utifrån de rekommendationer som lämnades till regionstyrelsen i den tidigare granskningen av arbetet mot välfärdsbedrägerier från 2023?		
Bereda förslag till nuvarande regionfullmäktige för att anta program för uppföljning av privata utförare	I allt väsentligt	
Säkerställa att övergripande styrdokument tydliggör regionens förhållningssätt till risker för välfärdsbedrägerier	I allt väsentligt	
Säkerställa att analyser av risken för välfärdsbedrägerier återkommande genomförs och att dessa ligger till grund för utformande av relevanta kontrollaktiviteter	I allt väsentligt	

Tillse att rutiner upprättas för att kontrollera avtalsefterlevnad utifrån risk för oegentligheter, samt att tillse att avtalsuppföljning sker enligt rutiner	I allt väsentligt	
Skapa processer för hantering av misstänkta välfärdsbedrägerier	Endast delvis	Stärk dokumentation och uppföljning av bisysslor samt tydliggöra rutiner vid misstanke om korruption och oegentligheter.
Tillse utbildning avseende problematik kopplat till välfärdsbedrägerier	Endast delvis	Säkerställ att chefsutbildningar inkluderar moment om korruption och oegentligheter samt att obligatoriska årliga utbildningar erbjuds för samtliga medarbetare för att upprätthålla vaksamhet och ett aktivt förebyggande arbete.
Har åtgärder vidtagits utifrån de rekommendationer som lämnades till nämnden för folkhälsa och sjukvård i den tidigare granskningen av arbetet mot välfärdsbedrägerier från 2023?		
Säkerställa att tydliga kontrollmoment avseende välfärdsbedrägerier dokumenteras och formaliseras	I allt väsentligt	

3 BAKGRUND

Azets har av Region Jönköpings läns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska arbetet mot korruption och oegentligheter, samt följa upp en tidigare granskning avseende arbetet mot välfärdsbedrägerier från 2023. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025.

Risker för korruption och andra oegentligheter finns alltid närvarande i den kommunala verksamheten. Oegentligheter är ett samlingsbegrepp för hela gruppen av oönskade beteenden/handlingssätt med konsekvenser för organisationens anseende och/eller verksamhet. Korruption innebär ett otillbörligt utnyttjande av den offentliga positionen för att uppnå privata fördelar. Under de senaste åren har bland annat Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Brottsförebyggande rådet uppmärksammat välfärdsbrott mot offentlig sektor, det vill säga att en extern aktör otillbörligen utnyttjar kommunala välfärdssystem för egen vinning¹. Faktorer som framhålls vara bidragande till detta är digitaliseringen av välfärden, ökad rörlighet av arbetskraft och ett ökat inslag av privata utförare i välfärdssystemen.

Regionens revisorer genomförde inom ramen för revisionsåret 2023 en granskning av arbetet mot välfärdsbedrägerier inom regionstyrelsen samt nämnden för folkhälsa och sjukvård, vilket resulterade i ett antal rekommendationer till berörda nämnder. I regionstyrelsens och nämnden för folkhälsa och sjukvårds svar på granskningen² redovisades ett antal tidsatta åtgärder som avsågs genomföras under år 2024. Flera av de rekommendationer som lämnades vid den tidigare granskningen, samt de åtgärder som pekats ut av regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård, berör arbete mot korruption och oegentligheter, vilket är ett perspektiv av välfärdsbedrägerier. En nyckel till ett framgångsrikt arbete för att förebygga korruption och oegentligheter är att det finns en uttalad organisationskultur i frågan som främjar att alla medarbetare förebygger, upptäcker och hanterar incidenter, enligt SKR.

Med anledning av ovanstående drar regionens revisorer i sin riskanalys slutsatsen att rekommendationerna från den tidigare granskningen bör följas upp, samt att en fördjupad granskning avseende det förebyggande arbetet mot korruption och oegentligheter bör genomföras under år 2025.

3.1 SYFTE OCH REVISIONSFRÅGOR

Syftet med granskningen har varit att bedöma om regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård har säkerställt en tillräcklig styrning och intern kontroll för att förebygga, upptäcka och hantera korruption och oegentligheter, samt hur rekommendationerna från den tidigare granskningen avseende arbetet mot välfärdsbedrägerier hör sammats.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Finns det ändamålsenliga styrdokument och riktlinjer för att motverka korruption och oegentligheter?
- Har styrelsen och nämnden identifierat risker för korruption och oegentligheter inom sina respektive ansvarsområden?
 - Har en god kontrollmiljö avseende risken för korruption och oegentligheter säkerställts?

¹ I denna granskning likställs begreppen välfärdsbrott och välfärdsbedrägerier

² Protokoll regionstyrelsens arbetsutskott, daterat 2024-03-19

- Har av regionen identifierade risker resulterat i specifika kontrollmoment?
 - Finns det rutiner för hantering av jäv och bisysslor?
 - Finns det rutiner för att hantera misstankar om korruption och oegentligheter?
- Genomförs det kontinuerliga utbildningsinsatser för att öka kunskap och insikt om risker och förebyggande insatser?
- Följs arbetet mot korruption och oegentligheter upp?

Vidare har granskningen omfattat vilka åtgärder som vidtagits utifrån de rekommendationer som lämnades i den tidigare granskningen av arbetet mot välfärdsbedrägerier från 2023:

- Rekommendationer till regionstyrelsen:
 - Bereda förslag till nuvarande regionfullmäktige för att anta program för uppföljning av privata utförare
 - Säkerställa att övergripande styrdokument tydliggör regionens förhållningssätt till risker för välfärdsbedrägerier
 - Säkerställa att analyser av risken för välfärdsbedrägerier återkommande genomförs och att dessa ligger till grund för utformande av relevanta kontrollaktiviteter
 - Tillse att rutiner upprättas för att kontrollera avtalsefterlevnad utifrån risk för oegentligheter, samt att tillse att avtalsuppföljning sker enligt rutiner
 - Skapa processer för hantering av misstänkta välfärdsbedrägerier
 - Tillse utbildning avseende problematik kopplat till välfärdsbedrägerier
- Rekommendation till nämnden för folkhälsa och sjukvård:
 - Säkerställa att tydliga kontrollmoment avseende välfärdsbedrägerier dokumenteras och formaliseras

3.2 AVGRÄNSNINGAR

Granskningen av regionstyrelsen har avsett styrelsens överordnade ansvar för det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier, korruption och oegentligheter, samt utifrån sitt ansvar för område regionfastigheter. Granskningen av nämnden för folkhälsa och sjukvård avser nämndens förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier, korruption och oegentligheter. Granskningen syftar inte till att upptäcka eller utreda brott.

3.3 REVISIONSKRITERIER

Granskningen har utgått från följande revisionskriterier:

- **Kommunallagen 6 kap. 6 §.** Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheterna bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.
- **Lag (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.** Om det finns anledning att anta att en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd har beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt belopp, ska underrättelse om detta lämnas till den myndighet eller organisation som har fattat beslutet.
- **Nationell handlingsplan mot korruption och otillåten påverkan,** ska utgöra ett stöd till den offentliga förvaltningen och bidra till att arbetet att förebygga och upptäcka korruption. Den lägger fram fem strategier för att ha ett effektivt och strukturerat arbete mot korruption: (i)

förbättrad kontrollmiljö och tydligare ansvarsförhållanden, (ii) riskanalyser som bidrar till att skapa riskmedvetna organisationer, (iii) kunskap och etiska förhållningssätt, (iv) rutiner för hantering av misstankar om korruption samt (v) samverkan och läran av andras erfarenheter.

- **Kod mot korruption i näringslivet (Näringslivskoden)** från Institutet Mot Mutor. Koden uppställer krav på förebyggande antikorrupsionsarbete och ger vägledning för hantering av förmåner och mellanhänder.
- Tillämpbara interna rutiner och riktlinjer.

3.4 ANSVARIG STYRELSE/NÄMND

Granskningen har avsett regionstyrelsen samt nämnden för folkhälsa och sjukvård.

3.5 METOD

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer/avstämningar med följande funktioner:

- Regionstyrelsens presidium
- Nämnden för folkhälsa och sjukvårds presidium
- Ekonomidirektör
- Verksamhetschef område inköp och materialförsörjning
- Verksamhetscontroller internkontroll
- Avtalscontroller privata vårdgivare
- Hälso- och sjukvårdsstrateg
- Chefsjurist
- Regiondirektör
- HR-direktör
- Verksamhetschef Regionfastigheter

4 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

4.1 STYRANDE DOKUMENT

Regionen har flertalet styrande dokument som är relevanta för att minska risken för korruption och oegentligheter. Vi beskriver de mest relevanta i denna rapport. I regionens budget med verksamhetsplan 2025³ (ger regionfullmäktige ett uppdrag till samtliga nämnder att utveckla och förstärka arbetet för att motverka välfärdsbrott.

Regionfullmäktige har även antagit en policy för upphandling av varor och tjänster⁴. Policyn fastslår att upphandlingsprocessen ska genomföras i enlighet med gällande lagstiftning och regelverk och därmed bidra till att de mål för verksamhet och ekonomi som fullmäktige beslutat uppnås.

Regionfullmäktige har beslutat om ett program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare 2025-2026⁵. Programmet beskriver bland annat ansvar, styrning och uppföljning av privata utförare. Programmet anger även hur uppföljningen ska ske, hur allmänhetens insyn ska tillgodoses samt hur välfärdsbrottslighet ska förebyggas och bekämpas. Gällande vårdval fastställer regionfullmäktige årligen villkoren som en del i beslutet om regionens budget och flerårsplan.

Regionen har ett antal riktlinjer inom området:

- Riktlinje välfärdsbrott⁶, antagen 2025-05-05, beslutat av regiondirektören
Syftet med riktlinjen är att säkerställa att de skattemedel som finansierar regionens verksamhet går till det de är avsedda för. I förlängningen syftar riktlinjen till att tilliten till välfärdssystemen inte ska undergrävas. Riktlinjen definierar att samtliga verksamheter ansvarar för att ta fram verksamhetsspecifika processer, rutiner och dokumentation i syfte att förebygga, förhindra och agera mot välfärdsbrottslighet. Verksamheterna ansvarar även för att tillse att kunskapshöjande insatser om arbete mot välfärdsbrottslighet i alla dess former erbjuds personalen.
- Riktlinje bisyssla⁷, uppdaterad 2025-10-01
Riktlinjen hanterar 3 olika typer av bisysslor: förtroendeskadlig bisyssla, arbetshindrande bisyssla och konkurrerande bisyssla. Vidare beskrivs att det ska finnas en öppenhet mellan chef och medarbetare kring bisysslor och de medarbetare som har bisyssla ska anmäla detta och efterfråga regionens ställningstagande. Närmaste chef ansvarar för att ha kännedom om samtliga bisysslor inom enheten. Riktlinjen beskriver att bisyssla ska omprövas årligen och beslut om förbud av bisyssla ska diarieföras. Vidare beskriver riktlinjen beslutsordning. Vid hantering av bisyssla finns stöddokument "Vägledning inför beslut om tillåtna och otillåtna bisysslor".
- Riktlinje intern kontroll⁸, uppdaterad 2025-09-22, beslutad av regiondirektören
Riktlinjen syftar till att systematisera arbetet med intern kontroll samt beskriva hur Region Jönköpings län ska arbeta för att upprätthålla en tillräcklig intern kontroll. I riktlinjen beskrivs ansvar, framtagande, genomförande och uppföljningen. Riktlinjen beskriver att i varje internkontrollplan ska ett av kontrollmomenten avse uppföljning av tidigare genomförda

³ RJL 2024/11

⁴ RJL 2016/2881

⁵ RJL 2025/2854

⁶ dokumentid: 342980

⁷ dokumentid: 151479

⁸ dokumentid: 251114

kontrollmoment. Detta syftar till att kontrollera om föreslagna åtgärder fått önskad effekt. Uppföljning ska ske två år efter genomförandet av kontrollmomentet.

Utöver styrande dokument finns en arbetsgrupp med uppdrag att stödja och samordna arbetet inom regionen för att säkerställa ett effektivt och långsiktigt förebyggande arbete mot välfärdsbrott. Arbetsgruppen ska även främja kunskapshöjande insatser, intern och extern samverkan, samt aktiv omvärldsbevakning. Gruppen är utsedd av regiondirektören och bemannas av representanter från olika verksamheter och besitter kompetens inom inköp, fastighetsfrågor, HR, ekonomi, IT, Folkhälsa och sjukvårds, regional utveckling, juridik, internkontroll och säkerhet. Arbetsgruppens uppdragsbeskrivning är daterad 2025-07-14 och ska, enligt uppdragsbeskrivningen, rapportera regelbundet till regionledningsstaben. Av de underlag vi tagit del av har ingen avrapportering ägt rum än.

Regionen har även en visselblåsarfunktion som är till för situationer där det finns misstanke om allvarliga oegentligheter, missförhållanden eller där det finns ett allmänintresse av att informationen kommer fram och hanteras. På regionens intranät finns en instruktion som beskriver i vilka situationer visselblåsarfunktionen ska användas, hur man anmäler något och processen därefter.

Regionen har vidare ett attestreglemente⁹ som reglerar att kontroll ska genomföras innan attest sker, vilket innefattar granskning mot beslut, budget, direktiv, beställning och leverans. Reglementet anger vidare att attest inte får utföras av den person som själv är mottagare av betalningen eller på annat sätt kan anses jävig.

Inom regionfastigheter finns, utöver ovan nämnda dokument som är aktuella för alla verksamheter, ytterligare ett styrande dokument: Riktlinjer/etiska regler för leverantörskontakter (reviderad 2019-06-14). Riktlinjen omfattar regionfastigheters chefer och medarbetare och syftar till att minimera risken för korruption.

4.1.1 Bedömning

Vår bedömning är att det **i allt väsentligt** finns ändamålsenliga styrdokument och riktlinjer för att motverka korruption och oegentligheter.

Utifrån våra iakttagelser gör vi bedömningen att styrande dokument finns etablerade och att regionen har vidtagit åtgärder för att stärka arbetet mot välfärdsbrott. Samtidigt konstateras att riskerna för korruption och oegentligheter med fördel bör framhävas i fler styrdokument, såsom exempelvis instruktionen för visselblåsarfunktionen.

4.2 ARBETSSÄTT FÖR ATT IDENTIFIERA RISKER FÖR KORRUPTION OCH OEGENTLIGHETER

Regionstyrelsen har för 2025 genomfört en riskanalys och därefter utarbetat en internkontrollplan¹⁰. I intervjuer framkommer att det finns tydliga fasta riskområden som ska utvärderas för alla nämnder: verksamhetsspecifika, ekonomi, välfärdsbrottslighet, informationssäkerhet/dataskydd/IT, inköp och upphandling, beroenden till andra parter och administration. I intervjuer framkommer även att det inom regionstyrelsens ansvarsområden inför 2025 identifierades över 100 risker. Bland

⁹ LJ2013/426

¹⁰¹⁰ Dnr 2024/4313

dessas finns ett antal risker inom korruption och oegentligheter, varav risker med höga värden (sannolikhet multiplicerat med konsekvens) återfinns i den slutgiltiga internkontrollplanen:

- Ekonomi: Risk för otillräcklig kontroll vid attestering av fakturor. Riskvärde 9.
- Ekonomi: Risk för brister i hantering och underlag avseende fakturor gällande representation, kurser- och konferenser och liknande. Riskvärde 6.
- Personal- och kompetensförsörjning: Risk för brister/felaktig hantering av belastningsregister och legitimation vid anställning för berörda yrkeskategorier. Riskvärde 9.

I regionstyrelsens internkontrollplan för 2025 beskrivs följande kontrollmoment som berör granskningsområdet:

Risk-värde	Kontrollmoment	Vad kontrolleras och hur kontrolleras det?	Berörda verksamhetsområden
9	Kontroll av följsamhet till gällande attestreglemente	Kontrollmomentet avser fakturor gällande bemanningsföretag och liknande tjänster och avser kontroll av följsamhet till gällande attestreglemente. Kontroll av att fakturan och tillhörande följesedlar, specifikationer m.m. möjliggör den kontroll som beskrivs i gällande attestreglemente. Ett urval av fakturor kommer att granskas.	Kontrollmomentet är regionövergripande och omfattar berörda verksamhetsområden.
6	Kontroll av fakturor avseende representation, kurser, konferenser och gåvor.	Kontroll av följsamhet till interna styrdokument, Skatteverkets vägledning och liknande kommer att utföras för ett urval av fakturor gällande representation, kurser, konferenser och gåvor. Det kommer även att ske en kartläggning av omfattningen av denna typ av kostnader per verksamhetsområde.	Kontrollmomentet är regionövergripande och omfattar samtliga verksamhetsområden.
9	Rutin och arbetssätt avseende kontroll av belastningsregister och legitimation.	Uppföljning och kontroll av efterlevnad avseende lagstiftning och interna styrdokument avseende kontroll av belastningsregister och legitimation avseende berörda yrkeskategorier.	Kontrollmomentet omfattar berörda verksamhetsområden.

Utöver ovanstående beskrivs även uppföljningen av de kontrollmoment som genomfördes 2023, vilka kan ha viss beröring på granskningsområdet:

- Betalkort/Företagskort
- Hantering av pool- och verksamhetsbilar
- Kamerabevakning
- Informationssäkerhet, behörighetstilldelning
- Verksamhetskritiska dokument
- Följsamhet till arbetstidsmodeller/lokala och centrala avtal

I riskanalysen fanns även ett antal risker inom området som inte värderades tillräckligt högt för att tas med i internkontrollplanen.

Nämnden för Folkhälsa och sjukvård har för 2025 genomfört en riskanalys och därefter utarbetat en internkontrollplan¹¹. I riskanalysen framkom 55 risker där flera risker handlat om oegentligheter och fått riskvärde högre än 9. I internkontrollplanen för 2025 återfinns inga risker som relaterar till korruption eller oegentligheter. Anledningen till att de inte kom med beskrivs i riskanalysen. De främsta orsakerna som beskrivs i dokumentet är att ansvaret ligger på regionstyrelsen eller att kontroll sker enligt rutiner inom vårdval. En risk, bluffsamtal till invånare, har identifierats som hög risk (riskvärde 9) men har inte lyfts med till internkontrollplanen. Orsaken anges vara att det är ett svårt kontrollmoment.

Inom avtalsuppföljning finns en rutin för spendanalys¹² (beslutad av inköpschef). Syftet med rutinen är att säkerställa att avtalstroheten inom regionen upprätthålls samt att avvikelser från befintliga avtal identifieras, hanteras och åtgärdas på ett strukturerat sätt.

På regionens webbplats beskrivs uppföljning av vårdval. En viktig del i regionens uppföljning av utförare, inom vårdvalet, är den årliga dialogen om mål, resultat och utveckling. Regionen genomför årligen uppföljning av samtliga verksamheter inom vårdvalet. Uppföljningen genomförs under våren och gäller då föregående verksamhetsår. Vid de årliga uppföljningsdialogerna bedömer regionen vårdcentralernas uppfyllande av avtalet genom granskning av uppgifter hämtade ur IT-system och av vårdcentralernas inlämnade uppgifter. I intervjuer beskrivs arbetet inom regionfastigheter för att identifiera risker. Beskrivningen ger även bilden av att det är ett område där det historiskt funnits korruption och välfärdsbrott vilket föranlett olika insatser. Det framkommer att verksamheterna gör egna kontroller av leverantörer under avtalstiden samt att det i vissa projekt finns en transparens genom öppen bokföring. Vidare beskrivs att regionfastigheter även gör egna stickprovskontroller av fakturor i projekten. I regionstyrelsens riskanalys uppkom två risker kopplade till regionfastigheter. Enligt dokumentationen finns det en risk med högt riskvärde, otillräcklig kontroll vid attestering av fakturor, som berör regionfastigheter. Det nämns specifikt att det tidigare fanns möjlighet för inhyrd personal att attestera fakturor hos regionfastigheter men att det inte längre är möjligt.

4.2.1 Bedömning

Vår bedömning är att det **i allt väsentligt** finns etablerade arbetssätt för att identifiera risker för korruption och oegentligheter.

Vår bedömning baseras på dokumentation och beskrivningar av arbetet med intern kontroll. Regionen har väl utvecklade arbetssätt för att identifiera risker för korruption och oegentligheter. Rutinerna är tydliga och integrerade i den ordinarie verksamhetsstyrningen, vilket skapar goda förutsättningar för tidig upptäckt och hantering av risker. Arbetet präglas av systematik och kontinuerlig uppföljning.

4.3 KONTROLLMILJÖ AVSEENDE RISKEN FÖR KORRUPTION OCH OEGENTLIGHETER

Som tidigare nämnts har regionen en rutin för hantering av bisysslor (se ovan: Styrande dokument). Främst handlar rutinen om att ansvarig chef ska föra en dialog inför anställning samt göra en årlig översyn inom sin enhet. Enligt rutinen ska frågan om bisyssla vara en naturlig del av medarbetarsamtalet. Medarbetare ansvarar för att anmäla sina eventuella bisysslor. Rutinen

¹¹ Dnr 2025/31

¹² dokumentid: 361850

beskriver även beslutsordningen enligt följande: Regiondirektör fattar beslut om tillåtande eller förbud av bisyssla avseende direktörer för verksamhetsområdena. Direktör för verksamhetsområdet fattar beslut om tillåtande eller förbud av bisyssla avseende verksamhetschefer och ledningsstaben. Verksamhetschef fattar beslut om tillåtande eller förbud av bisyssla för chefer och medarbetare inom respektive klinik/enhet. Vid oklara eller prejudicerande fall ska samråd före beslut ske med HR-direktör.

I intervjuerna framkommer det att det upplevs som en utmaning att ha kontroll på bisysslor, även om chefer efterfrågar information om bisyssla finns det ingen möjlighet att kontrollera och inte heller alltid följa upp att dialogen skett. Respondenterna berättar att det har lett till att regionen regelbundet haft bisyssla som kontrollmoment i internkontrollplanen tidigare år. Det görs inga systematiska kontroller mot offentliga register och i intervjuerna framgår det att det finns tillfällen där behovet av kontroller identifierats.

I intervjuer uppges det även att vid misstanke om jäv hanteras det enligt brottsbalken¹³. Nya ledamöter får information om hur det fungerar, när de ska anmäla jäv samt hur de går till väga (regionen har en blankett för anmälan av jäv). Vi har inte tagit del av någon dokumentation inom området. Inom upphandlingsområdet finns en rutin för sekretess och jäv¹⁴ (beslutad av inköpschef). Rutinen beskriver att i upphandlingsprocessen ska ansvarig upphandlare informera expertgruppen om vilka regler som gäller för sekretess, muta, jäv och andra oegentligheter. Rutinen beskriver även att det finns en blankett för att anmäla i händelse av risk för att anbudssekretessen bryts eller i jävsituation.

I intervjuer framgår det att händelser av karaktären korruption eller oegentligheter hanteras via visselblåsarfunktionen där intervjupersonerna beskriver att det finns tydliga rutiner. Vi har inte tagit del av dessa rutiner i granskningen. Vidare beskrivs det att visselblåsarfunktionen är en väletablerad kanal inom regionen. I intervjuerna beskrivs även att medarbetare också har möjlighet att gå via chef eller chefs chef för att anmäla misstanke. Vi har inte tagit del av någon dokumentation som beskriver rutiner för polisanmälan.

Vidare saknas det, i den dokumentation vi mottagit, tydliga rutiner som klargör hur misstankar om korruption och oegentligheter ska hanteras.

4.3.1 Bedömning

Vår bedömning är att det **endast delvis** finns en kontrollmiljö avseende risken för korruption och oegentligheter.

I regionen finns en systematik kring bisysslor som beskrivs hanteras via årliga medarbetarsamtal. Vi bedömer dock att regionen behöver stärka sitt arbete med att dokumentera och följa upp medarbetares bisysslor för att minska risken för intressekonflikter. Genom att utveckla dessa riktlinjer och kommunicera dem till medarbetarna skapas bättre förutsättningar för transparens och förtroende. Vi bedömer även att det saknas tydliga rutiner för hantering av misstanke om korruption och oegentligheter.

¹³ SFS 1962:700

¹⁴ dokumentid: 298248

4.4 UTBILDNINGSINSATSER

Intervjuerna visar att regionen tillämpar en obligatorisk introduktionsutbildning för nyanställda där risker för välfärdsbrott är en del av innehållet. Vidare framkommer det i intervjuerna att varje chef har ett ansvar för att säkerställa att medarbetarna genomför utbildningen. Genomförandet ska dessutom dokumenteras och registreras i regionens lärande- och kompetensportal.

Intervjupersonerna uppger att regionen, inom ramen för sina chefsprogram, erbjuder viss utbildning men att det inte tydligt framgår att innehållet även omfattar välfärdsbrottslighet.

Inom ramen för upphandling finns en handbok avsedd för de expertgrupper som deltar i upphandlingsarbetet. Handboken behandlar frågor om jäv och mutor. Vidare finns en fastställd rutin för sekretess och jäv, där ansvarig upphandlare informerar berörda parter om gällande regler för sekretess, mutor, jäv samt andra former av oegentligheter. För expertgrupperna tillhandahålls dessutom ett utbildningspaket som omfattar bland annat risker relaterade till mutor och jäv.

I intervjuer beskrivs att regionfastigheter har utbildningar för nyanställda inom verksamheten. Utbildningen omfattar även riktlinjer/etiska regler för leverantörskontakter. Vidare beskrivs i intervjuerna att man inom regionfastigheter diskuterar riktlinjen på arbetsplatsträffar årligen.

Arbetsgruppen för att motverka välfärdsbrott har etablerats och gruppens uppdrag innefattar även utbildningsinsatser. I de underlag vi tagit del av i granskningen framgår inte att någon utbildningsinsats ännu skett.

4.4.1 Bedömning

Vår bedömning är att det **endast delvis** genomförs kontinuerliga utbildningsinsatser för att öka kunskap och insikt om risker och förebyggande insatser.

Vi bedömer att regionen erbjuder viss utbildning kring korruption och oegentligheter, men att insatserna är begränsade och behöver förstärkas. Utbildning bör omfatta både chefer och medarbetare och genomföras återkommande, lämpligtvis årligen, för att säkerställa kontinuerlig riskmedvetenhet. Särskilt viktigt är att chefer får fördjupad kunskap inom området. Det är positivt att arbetsgruppen för att motverka välfärdsbrott har etablerats och att dess uppdrag även innefattar utbildningsinsatser, vilket är ett värdefullt tillskott i det förebyggande arbetet.

4.5 UPPFÖLJNING

I intervjuer framkommer att uppdragen från fullmäktige följs upp i delårsrapporter och årsredovisning. I delårsrapport 2025:2¹⁵ som vi tagit del av beskrivs pågående insatser för att utveckla och förstärka arbetet för att motverka välfärdsbrott övergripande. Även internkontrollplanerna följs upp. I riktlinjen för intern kontroll framgår att kontrollmoment ska följas upp efter 2 år. Uppföljningen under 2025 har rört 4 ärenden från 2023. Resultatet av uppföljningarna, som redovisas i rapporter, visar att arbetet i vissa fall fungerar bra, medan man i andra fall föreslår ytterligare åtgärder.

Även visselblåsarfunktionen följs upp enligt intervjupersonerna, och rapportering sker till regionstyrelsens ordförande.

¹⁵ RJLR 2025/21

4.5.1 Bedömning

Vår bedömning är att det **i allt väsentligt** finns uppföljning av arbetet mot korruption och oegentligheter.

Vi bedömer att uppföljningen av arbetet mot korruption och oegentligheter framstår som välfungerande och sker både genom uppdrag och via internkontrollarbetet i nämnderna. Även inom avtal och vårdval finns strukturer för kontroll och uppföljning. Däremot saknas särskilda, fokuserade uppföljningstillfällen som omfattar hela området korruption och oegentligheter. En mer samlad uppföljning skulle ge bättre överblick och stärka det förebyggande arbetet.

4.6 UPPFÖLJNING AV FÖRDJUPAD GRANSKNING AVSEENDE DET FÖREBYGGANDE ARBETET MOT KORRUPTION OCH OEGENTLIGHETER FRÅN 2023

4.6.1 Rekommendationer till regionstyrelsen:

- Bereda förslag till nuvarande regionfullmäktige för att anta program för uppföljning av privata utförare
Kommentar: Programmet¹⁶ antogs av regionfullmäktige 2025-11-11.
- Säkerställa att övergripande styrdokument tydliggör regionens förhållningssätt till risker för välfärdsbedrägerier
Kommentar: Regionen har antagit flera styrande dokument som ytterligare tydliggör regionens arbete inom området (se Styrande dokument).
- Säkerställa att analyser av risken för välfärdsbedrägerier återkommande genomförs och att dessa ligger till grund för utformande av relevanta kontrollaktiviteter.
Kommentar: I riktlinjen för intern kontroll, beslutad av regiondirektören och giltig från och med 2025-09-22, framgår att nämnderna inom sina områden ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten. Intervjupersoner beskriver även att i riskanalysen ingår välfärdsbrott som en kategori att bedöma.
- Tillse att rutiner upprättas för att kontrollera avtalsefterlevnad utifrån risk för oegentligheter, samt att tillse att avtalsuppföljning sker enligt rutiner.
Kommentar: Inköpschefen har beslutat om en rutin, som gäller från 2025-11-14, för spendanalys i syfte att säkerställa avtalstrohet upprätthålls samt att avvikelser identifieras, hanteras och åtgärdas samt att hantera risk för oegentligheter. Inom vårdval finns tydliga rutiner för uppföljning beskriven på regionens hemsida.
- Skapa processer för hantering av misstänkta välfärdsbedrägerier.
Kommentar: Intervjupersoner beskriver att det finns hantering när regionen får någon signal på misstänkta välfärdsbedrägerier. Visselblåsarfunktionen uppges vara den formella vägen

¹⁶ RJL 2025/2854

men att medarbetare uppmanas att prata med chef alternativt chefs chef om någon misstanke uppstår.

- Tillse utbildning avseende problematik kopplat till välfärdsbedrägerier.
Kommentar: Regionen har, enligt intervjuer, utbildningar inom upphandlingsprocesserna. I intervjuerna framkommer även att det finns obligatoriska utbildningar för nyanställda där korruption och oegentligheter berörs. Vidare beskriver intervjupersonerna att det även finns chefsutbildningar i flera nivåer men att det inte är dokumenterat att de utbildningarna ska innehålla avsnitt som berör granskningsområdet. I granskningen har vi inte tagit del av dokumentation som styrker detta.

4.6.2 Rekommendation till nämnden för folkhälsa och sjukvård:

- Säkerställa att tydliga kontrollmoment avseende välfärdsbedrägerier dokumenteras och formalisera.
Kommentar: I riktlinjen för intern kontroll, beslutad av regiondirektören och giltig från och med 2025-09-22, framgår att nämnderna inom sina områden ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten. I dokumentationen vi tagit del av framgår det att riskanalysen innehåller välfärdsbrott som en kategori att bedöma. I arbetet inför 2025 har nämnden för folkhälsa och sjukvård inte bedömt att riskerna kopplade till välfärdsbrott har tillräckligt högt riskvärde för att det ska krävas kontrollmoment.

4.6.3 Bedömning

Vår bedömning är att region **i allt väsentligt** omhändertagit rekommendationerna från granskningen 2023.

Vi bedömer att regionen i huvudsak vidtagit åtgärder för att möta de rekommendationer som lämnades i den fördjupade granskningen 2023. Ett program för uppföljning av privata utförare har antagits och flera styrande dokument har uppdaterats för att tydliggöra regionens förhållningssätt till risker för korruption och oegentligheter. Det finns rutiner för avtalsuppföljning och riskanalyser inkluderar välfärdsbrott som kategori, vilket stärker den interna kontrollen. Det har i den aktuella granskningen, liksom i uppföljningen av granskningen från 2023, framkommit att regionen behöver stärka dokumentation och uppföljning av bisysslor samt tydliggöra rutiner vid misstanke om korruption och oegentligheter. Vidare kvarstår behovet av att säkerställa att chefsutbildningar inkluderar moment om korruption och oegentligheter samt att obligatoriska årliga utbildningar erbjuds för samtliga medarbetare. Detta är centralt för att upprätthålla vaksamhet och ett aktivt förebyggande arbete mot välfärdsbedrägerier och andra oegentligheter.

5 SLUTSATS OCH REKOMMENDATIONER

Syftet med granskningen har varit att bedöma om regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård har säkerställt en tillräcklig styrning och intern kontroll för att förebygga, upptäcka och hantera korruption och oegentligheter, samt hur rekommendationerna från den tidigare granskningen avseende arbetet mot välfärdsbedrägerier hör sammats.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att regionstyrelsen och nämnden för folkhälsa och sjukvård i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig styrning och intern kontroll för att förebygga, upptäcka och hantera korruption och oegentligheter samt att regionen i allt väsentligt vidtagit åtgärder med anledning av rekommendationer från tidigare granskning.

Mot bakgrund av granskningen rekommenderar vi regionstyrelsen att:

- Sträva efter att lyfta risken för korruption och oegentligheter i fler dokument, exempelvis i instruktionen för visseblåsfunktion.
- Stärka dokumentation och uppföljning av bisysslor samt tydliggöra rutiner vid misstanke om korruption och oegentligheter.
- Säkerställa att chefsutbildningar inkluderar moment om korruption och oegentligheter samt att obligatoriska årliga utbildningar erbjuds för samtliga medarbetare för att upprätthålla vaksamhet och ett aktivt förebyggande arbete.
- Stärka kontrollen genom en aggregerad och systematisk rapportering och utvärdering som omfattar hela området kring korruption och oegentligheter inom styrelsens ansvarsområde.

Vidare rekommenderar vi nämnden för folkhälsa och sjukvård att:

- Stärka kontrollen genom en aggregerad och systematisk rapportering och utvärdering som omfattar hela området kring korruption och oegentligheter inom nämndens ansvarsområde.

Datum som ovan

Azets Revision & Rådgivning AB

Veronica Hedlund Lundgren

Certifierad kommunal revisor

Fredrik Flodin

Certifierad kommunal revisor

Helena Olsson

Verksamhetsrevisor

6 BILAGOR

6.1 BILAGA A: DOKUMENTFÖRTECKNING

Budget 2025 med flerårsplan för 2026–2027 Diarienummer: RJL 2024/11
Delårsrapport RJL Tertial 2 2025 (RJL 2025/20)
Policy för upphandling av varor och tjänster (RJL 2016/2881)
Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare 2025-2026 (RJL 2025/2854)
Riktlinje välfärdsbrott (342980)
Riktlinje bisyssla (151479)
Riktlinje intern kontroll (251114)
Riktlinje/etiska regler för leverantörskontakter (saknar dokumentid)
Uppdragsbeskrivning- Arbetsgrupp för arbete mot välfärdsbrott (daterad 2025-07-14)
Instruktion visseblås Regionens intranät
Attestreglemente (LJ2013/426)
Internkontrollplan 2025, Regionstyrelsen (2024/4313)
RS riskanalys Stratsys 2025
Internkontrollplan 2025, nämnden för folkhälsa och sjukvård (2025/31)
Spendanalys, hantering av avvikelser, rutin (361850)
Uppföljning av vårdval (Uppföljning och statistik-Folkhälsa och sjukvård)